

Aanpak en positionering van jeugdzaken bij de parketten

- voor intern gebruik OM -

Amsterdam, 9 januari 2001

Pepijn van Amersfoort
Marije van Barlingen
Mireille Geldrop
Eva Klooster
Petra Reijnhoudt

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
-------------------	----------

ARRONDISSEMENTSPARKETTEN

Grote Parketten

1	Amsterdam	5
2	Den Haag	15
3	Rotterdam	21

Middelgrote Parketten

4	Arnhem	29
5	Den Bosch	35
6	Utrecht	43

Middelkleine Parketten

7	Breda	51
8	Haarlem	59
9	Maastricht	67
10	Zutphen	73
11	Zwolle	81

Kleine parketten

12	Alkmaar	89
13	Almelo	99
14	Assen	105
15	Dordrecht	111
16	Groningen	119
17	Leeuwarden	127
18	Middelburg	135
19	Roermond	141

RESSORTSPARKETTEN

20	Amsterdam	149
21	Arnhem	155
22	Den Bosch	159
23	Den Haag	165
24	Leeuwarden	169

Bijlage

Bijlage 1	Geïnterviewde personen	173
-----------	------------------------	-----

Leeswijzer

Naar aanleiding van signalen vanuit het Landelijk Platform Jeugdofficiëren is medio 2000 door het Parket Generaal besloten dat een onderzoek zou worden uitgevoerd naar de manier waarop (de afhandeling van) jeugdzaken - organisatorisch - is ingebed in de verschillende parketten. Het onderzoek moest inzicht bieden in de manier waarop jeugdzaken binnen de arrondissementen en ressorten worden aangepakt. Daarbij lag het accent op de beschikbare capaciteit, de diverse organisatievormen, de gehanteerde werkwijzen en de samenwerking met externe partners.

Door bureau Van Dijk, Van Soomer en Partners is in dat kader een onderzoek uitgevoerd dat heeft geresulteerd in het rapport 'Aanpak en positionering van jeugdzaken bij het Openbaar Ministerie'. In dat rapport wordt een algemeen en overkoepelend beeld geschetst van de aanpak en positionering van jeugdzaken bij het Openbaar Ministerie in Nederland, gebaseerd op 'infokaarten' die per parket zijn vervaardigd.

Deze infokaarten zijn in vier stappen tot stand gekomen:

- Eerste stap was het per parket samenstellen van een 'infokaart jeugd'. In deze infokaart werd systematisch in kaart gebracht hoeveel jeugdzaken in het peiljaar 1999 zijn afgehandeld, hoeveel formatieplaatsen hierbij betrokken zijn en hoe deze verdeeld zijn over personen en functies. Hiertoe is schriftelijk materiaal zoals parketplannen en jaarverslagen verzameld en bestudeerd. Voor de informatieverzameling met betrekking tot de *aantallen* jeugdzaken is gebruik gemaakt van het landelijk Compas-systeem.
- In de tweede stap van het onderzoek is - op basis van de (eerste) globale 'infokaarten jeugd' - per parket geïnventariseerd welke (feitelijke) informatie nog ontbrak om tot een volledige 'infokaart jeugd' te komen. De ontbrekende informatie werd vervolgens in samenwerking met de jeugd-officiëren van de parketten verzameld. Hiertoe werden de infokaarten voor commentaar aan de jeugdofficiëren toegestuurd. Daarbij werd volgens een vaste systematiek gevraagd om aanvullende informatie. De resultaten hiervan werden vervolgens toegevoegd aan de betreffende 'infokaart jeugd'.
- Met de laatste stap van het onderzoek is de inbedding van het jeugd-OM in de parketten nader onderzocht. In gesprekken met jeugdofficiëren en hoofdofficiëren van alle parketten in Nederland is verder ingegaan op de positie en werkwijze van het jeugd-OM binnen de parketten, op de samenwerking en afstemming met externe partners en op (eventuele) knelpunten in zowel de eigen organisatie als in de samenwerking en afstemming.

Tenslotte zijn alle volledige verslagen naar de betreffende jeugdofficiëren verzonden voor een laatste controle van de gegevens, waarna hun commentaar is verwerkt. Daarbij moet worden aangetekend dat wijzigingen in het cijfermateriaal over het algemeen *niet* verwerkt zijn. Dit omdat de cijfermatige gegevens door DSP zelf uit het COMPAS zijn verzameld, waardoor de eenduidigheid en vergelijkbaarheid gewaarborgd wordt.

In dit rapport zijn - voor intern gebruik van het OM - de afzonderlijke 'infokaarten' gebundeld. Per parket worden achtereenvolgens de algemene kenmerken van het parket, de organisatie, capaciteit en werkwijze, de cijfers en het beleid, de samenwerking met ketenpartners en de toekomstplannen van de jeugd- en hoofdofficier beschreven. Elk verslag wordt afgesloten met een korte samenvatting.

1 Arrondissementsparket Amsterdam

1.1 Algemeen

Parket Amsterdam behoort - tezamen met Rotterdam en Den Haag - tot de grote parketten. Het parket omvat zowel de politieregio Amsterdam-Amstelland als de regio Gooi- en Vechtstreek. De instroom van jeugdzaken ligt bij het parket Amsterdam zowel absoluut als relatief lager dan het gemiddelde van de maatparketten. Diefstal (al dan niet met geweld) en lichte openlijke geweldpleging maken het merendeel van de zaken uit in de regio. De doorlooptijden liggen in Amsterdam rond het gemiddelde van het maatparket. Opvallend is daarbij dat de doorlooptijd van een OM-afdoening *hoger* ligt dan het gemiddelde, terwijl de doorlooptijd van dagvaardingen iets *lager* ligt dan gemiddeld. Het parket¹ is van mening dat vooral het snel en consequent reageren op strafbare feiten die door jeugdigen gepleegd worden, belangrijk is. Er wordt daarom met name ingezet op het verkorten van doorlooptijden en op het ontwikkelen van lik-op-stuk-beleid voor jeugdzaken.

Gegevens jeugdofficier

In Amsterdam is gesproken met de coördinerend officier jeugdzaken. Deze officier is voor 50% vrijgesteld voor jeugdbeleid. De geïnterviewde officier is sinds twee jaar coördinator jeugd. Daarvoor is hij ongeveer vijf jaar bij het team 'zware criminaliteit' werkzaam geweest.

1.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Het arrondissementsparket Amsterdam heeft geen jeugdunit en er zijn geen officieren formeel vrijgesteld voor jeugdzaken. De verantwoordelijkheid voor de afhandeling van jeugdzaken is verspreid over de (vijf) gebiedsgebonden teams. Per team zijn er twee officieren die jeugdzaken doen, naast meerderjarigenzaken. Daarnaast zijn er per team twee secretarissen 'aanspreekpunt' voor jeugdzaken. Verder is er één beleidsmedewerker jeugd. Een en ander wordt gecoördineerd door een coördinerend jeugdofficier, die daarnaast voor 50% is vrijgesteld voor jeugdbeleid. Deze functie is ondergebracht in regioteam 3 (Amsterdam West), mede in verband met het grote aandeel van jeugdzaken in dat team. Jeugdzaken zijn dus in een matrix ondergebracht: enerzijds zijn de jeugdofficiërs ondergebracht in een team, anderzijds vindt er afstemming en overleg plaats met de coördinerend jeugdofficier en daarmee met de andere jeugdofficiërs. Administratief zijn er geen mensen formeel vrijgesteld voor jeugdzaken.

Noot 1 Zie: Jaarplan 1999, Arrondissementsparket Amsterdam

Tabel 1.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	11	onbekend	onbekend
parketsecretarissen en hoppers	40	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	1	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

In Amsterdam zijn sinds enkele jaren zogenoemde 'hoppers' werkzaam. Dit zijn parketsecretarissen die reeds op het politiebureau zaken beoordelen en - indien mogelijk - een afdoeningsbeslissing nemen. In 1999 hebben deze hoppers jeugdzaken erbij gekregen. In eerste instantie was de bedoeling specifieke 'jeugdhoppers' aan te stellen, maar dit bleek niet te realiseren in verband met het feit dat er 24 uur per dag een hopper bereikbaar moet zijn; er zouden er dan teveel moeten worden aangesteld. In totaal zijn er in Amsterdam 30 hoppers werkzaam, die dus allemaal ook jeugdzaken behandelen.

Tabel 1.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren c.q. dagen (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal in percentages	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Duidelijk mag zijn dat de bemoeienis met jeugdzaken in Amsterdam over een groot aantal personen is verspreid. Het is dan ook niet mogelijk om een goede inschatting te maken van het daadwerkelijk aantal uren dat door deze personen in totaal aan jeugdzaken wordt besteed. Om deze reden is tabel 2 niet ingevuld. De geïnterviewde officier geeft in dat kader aan dat jeugdzaken zo'n 10 à 12% van het totaal aantal zaken uitmaken; de werkzaamheden maken derhalve ook 10 à 12% van de totale werkzaamheden uit.

Daarbij wordt door de jeugdofficier aangegeven dat de algehele werkdruk binnen het parket groot is, en dat jeugdzaken - door het vele overleg - meer tijd kosten dan meerderjarigenzaken. Toch hoeven er volgens hem niet persé mensen bij. Een belangrijker probleem ligt bij de zittingsvoorbereiding door de administratie. Hier speelt wél een capaciteitstekort. Daarnaast worden de soms vele personele wisselingen binnen de administratie van een team als een knelpunt ervaren. Bovendien is de afhandeling van de administratieve werkzaamheden niet in alle teams uniform geregeld. In principe zijn er ook bij de administratieve medewerkers aanspreekpunten jeugd per team. In de praktijk lukt dit echter niet altijd. Jeugd krijgt dan niet de aandacht die het verdient.

Om dit probleem op te lossen is het voorstel ingediend om een aparte administratieve afdeling voor jeugdzaken op te zetten. Hier was echter lang niet iedereen vóór. Inmiddels is er daarom besloten tot een compromis: er wordt een (administratieve) coördinator aangesteld die de voorbereiding van alle jeugdzittingen checkt. Bekeken wordt bijvoorbeeld of zittingen conform de afspraken zijn samengesteld.

De hoofdofficier geeft met betrekking tot de organisatie aan dat er waarschijnlijk wel wat kwaliteit is ingeleverd met het matrixmodel waarin jeugdofficieren zowel onder de coördinerend jeugdofficier als een gebiedsgebonden team vallen. Een aparte jeugdafdeling past echter nu eenmaal niet in de werkwijze van een OM-team en een politieteam per wijk. Bij wijkveiligheid speelt jeugd een grote rol, en dat kun je dus ook beter wijkgebonden aanpakken, is zijn mening. Bovendien ligt er inmiddels een *handboek jeugd*, wat zeer breed verspreid is binnen de organisatie (tafelbladen, in de computers). Hierdoor moet het voor iedereen duidelijk zijn wat er met jeugdzaken moet worden gedaan.

Werkwijze jeugd-OM²

In 1999 is het parket Amsterdam begonnen met de afhandeling van niet-voorgeleidingszaken door de hoppers, teneinde een daadwerkelijk lik-op-stukbeleid te realiseren. In de zaken waarin geen voorgeleiding plaatsvindt wordt de strafzaak afgehandeld door een hulpofficier/parketsecretaris (hopper). Deze hopper neemt afdoeningsbeslissingen direct op het politiebureau. Geen enkele jongere verlaat derhalve het bureau zonder dat hem een afdoeningsbeslissing is meegedeeld. De hopper zendt heen met een Halt-afdoening, een sepot, een geldelijke transactie, een taakstraf volgens het officiersmodel met een voorwaardelijke dagvaarding (welke vervalt als de taakstraf is uitgevoerd), of met een dagvaarding in persoon voor een zitting binnen acht weken. De termijn waarop bij een voorwaardelijke dagvaarding wordt gedagvaard bedraagt overigens 6 maanden. Dit omdat daaraan voorafgaand, als alles goed gaat, de taakstraf moet worden uitgevoerd en het landelijk uitgangspunt is dat een jeugdzaak binnen 6 maanden na de datum van het eerste verhoor is afgehandeld.

Niet-hopperzaken worden voorgeleid bij de officier van justitie. In die gevallen is er sprake van een inverzekeringstelling en/of een voorlopige hechtenis.

Positie van jeugdzaken

De coördinerend jeugdofficier geeft aan dat momenteel duidelijk te merken is dat jeugd hoger op de agenda is gekomen. Hoewel hij de signalen uit het Landelijk Platform Jeugdofficieren onderschrijft, geeft hij aan zelf weinig van dergelijke verhalen te horen. In de beginfase zijn er problemen geweest met de functie van jeugdcoördinator, doordat er te veel wisselingen waren op die positie. Dat is met zijn aanstelling echter opgelost. In de praktijk voelt de jeugdofficier zich breed gesteund binnen het parket, en heeft hij het idee dat er veel mogelijk is. Er zijn momenteel ook veel initiatieven waar het OM aan meedoet, mede doordat er veel geld beschikbaar is. Wel geeft hij daarbij aan dat 'als je iets wil, je weerstanden zult moeten doorbreken', en dat is niet altijd makkelijk.

De hoofdofficier bevestigt dat er momenteel veel geld in de vorm van subsidies en Grote Stedengeld beschikbaar is. Hij geeft aan dat de bereidheid om 'aan jongeren te werken' groot is, als er maar goede ideeën komen.

Noot 2 Gedeeltelijk overgenomen uit: Overzicht doorlooptijd-verkortende projecten, 2 november 1999, OM-commissie jeugdcriminaliteit

Jeugd is overigens al veel langer een belangrijk aandachtspunt in Amsterdam, geeft hij aan. De overleggen tussen teamleiders en de overleggen waar de hoofdofficier extern aan deelneemt (zoals het stedelijke driehoeksoverleg tussen de burgemeester, de politie en het OM) gaan al jaren voor meer dan de helft over jeugd. Door deze overleggen is de (gezamenlijke) aanpak van jeugdzaken stukken beter dan vroeger, is hij van mening.

Wat betreft de positie van de jeugdofficier geeft de hoofdofficier aan dat geen enkele officier spontaan kiest voor jeugd of bijvoorbeeld verkeer. Het zijn echter wel professionals, dus pakken ze de zaken goed aan, is zijn indruk. Jeugd wordt volgens hem wel degelijk heel belangrijk gevonden, 'het zijn alleen niet van die mooie zaken'.

1.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantallen jeugdzaken

Tabel 1.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfszaken
aantal	2.292	24.721
percentage	9	100

In 1998 werd geconstateerd dat de dalende lijn in het aantal jeugdzaken die tot dan toe werd signaleerd, leek om te buigen. Daalde de instroom vanaf 1994 tot en met 1997 flink; inmiddels is de instroom weer gestegen naar het niveau van 1995. Toch is de instroom in Amsterdam - in vergelijking met de andere maatparketten - laag. De hoofdofficier geeft in dat licht aan dat de instroom ook samenhangt met wat je ervóór doet. Als jongeren al eerder, in de eigen omgeving, worden aangepakt, blijven alleen de zaken over die echt aangepakt moeten worden middels een voorgeleiding.

Tabel 1.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	46
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	47
overige delicten	7
totaal	100

Binnen het parket Amsterdam worden nagenoeg evenveel zaken die vermogensdelicten als die geweldsdelicten of delicten tegen de openbare orde betreffen behandeld.

Tabel 1.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	379	15
transactie (betaling geldsom)	55	2
taakstraf officiersmodel	298	12
overige voorwaardelijke sepots	13	1
dagvaarding	1.392	56
gevoegde zaken	306	12
overige zaken (inclusief overdrachten)	64	3
totaal	2507	100

Ruim de helft van alle zaken wordt afgedaan door middel van een dagvaarding; dit is de grootste groep. De op één na grootste groep vormen de zaken die onvoorwaardelijk geseponeerd worden.

Tabel 1.6 Doorlooptijd jeugdzaken Amsterdam 1999 (vlgs. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd OM-afdoeningen	257
doorlooptijd dagvaardingen	191

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitiemodel worden gerekend.

Er zitten gemiddeld 37 weken tussen het eerste verhoor en de accordering van een door het OM voorgestelde OM-afdoening. In zaken waarin gedagvaard wordt zitten er gemiddeld 27 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis van de rechter. De (landelijke) doelstelling dat 75% van de strafzaken tegen minderjarigen binnen 6 maanden na eerste verhoor wordt afgedaan, wordt binnen de nieuwe definitie van de Landelijke Commissie Jeugdcriminaliteit niet gehaald.

Een en ander wil echter - zoals in het jaarverslag over 1999 wordt geconstateerd - niet zeggen dat er met het hoppermodel niet snel op criminaliteit van jeugdigen wordt gereageerd. In het jaarverslag worden een aantal verklaringen gegeven voor de (nog) te lange doorlooptijden. Een daarvan is dat Amsterdam relatief veel voorgeleidingszaken kent (56% van de instroom), waarbij in veel gevallen een gerechtelijk vooronderzoek geopend wordt. Dit hangt samen met het feit dat er relatief veel zware misdrijven worden gepleegd door jongeren in Amsterdam. Bovendien is de beleidslijn dat bij geweldsdelicten in beginsel wordt voorgeleid. Het OM heeft maar een beperkte invloed op de duur van zo'n gerechtelijk onderzoek. Daarnaast was het parket in 1999 bezig met een inhaalslag, waartoe extra zittingsruimte is gerealiseerd, om een grote hoeveelheid oude zaken weg te werken. Een dergelijke operatie heeft een negatieve invloed op de gemiddelde doorlooptijd. Zowel het volume als de snelheid van OM-beoordelingen vertoont in 2000 wel degelijk een stijging.

Doelen en resultaten

In het jaarplan 1999 wordt door de parketleiding het volgende aangegeven: "Bestrijding van jeugdcriminaliteit heeft voor het parket prioriteit. Als uitgangspunt gelden nog steeds de aanbevelingen van de Commissie van Montfrans. Belangrijk is vooral om snel en consequent te reageren op strafbare feiten door jeugdigen gepleegd. Daartoe zullen kortere doorlooptijden moeten worden bereikt en zal er meer lik-op-stukbeleid moeten worden ontwikkeld voor jeugdzaken."

Uiteindelijk is in 1999 de wenselijkheid van een uniforme aanpak van jeugdzaken onder meer tot uiting gekomen in het totstandkomen van een jeugdhandboek, waarin alle procedures die door de diverse onderdelen van de organisatie dienen te worden gevolgd bij de afdoening van jeugdzaken zijn vastgelegd. Bovendien is een nieuwe werkwijze ingevoerd, waarbij twee officieren per team zijn aangewezen voor het afdoen van jeugdzaken. Zowel volgens de jeugd- en hoofdofficier als de kinderrechtters is dit een verbetering. Daarnaast is in 1999 gestart met het afdoen van niet-voorgeleidingszaken door hoppers. Volgens de coördinerend jeugdofficier heeft dit onder meer geleid tot een verbetering van de doorlooptijden en tot een oplossing van capaciteitsproblemen.

1.4 Samenwerking

De coördinerend jeugdofficier geeft aan dat de samenwerking met elk van de genoemde ketenpartners (politie, Raad voor de Kinderbescherming, kinderrechtter, Halt en hulpverlening) goed te noemen is. Hij tekent daarbij wel aan dat het om logge organisaties gaat, wat een soepele samenwerking soms bemoeilijkt. Tussen de politie en het Openbaar Ministerie is een convenant afgesloten met betrekking tot jeugd. Kort samengevat wordt in dit convenant afgesproken dat:

- preventie en repressie van jeugdcriminaliteit binnen beide organisaties prioriteit heeft;
- de afhandelingsprocedures zó worden ingericht dat de benodigde kennis en vaardigheden binnen de teams aanwezig zijn;
- de standaard - zoals beschreven in het handboek - zal worden gevolgd;
- de partijen met belangstelling experimenten volgen waarbij jeugdige daders worden afgehandeld in het district waar zij wonen, ook als het delict ergens anders is gepleegd;
- in de opleiding tot buurtregisseur aandacht is voor jeugdcriminaliteit;
- dat het *snel* afdoen van jeugdzaken prioriteit heeft.

Daarnaast is binnen het Platform Jeugdcriminaliteit ook een convenant afgesloten. Hieraan nemen deel: het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, de politie, de Haltbureaus, de Reclassering, de Stichting Jeugd en Gezin en bureau Jeugdzorg.

In dit convenant wordt afgesproken dat:

- het Platform als uitgangspunt voor het vormen van beleid heeft dat er snel, vroegtijdig en consequent moet worden gereageerd op jeugdcriminaliteit;
- het Platform een beleidsmatig overleg is dat zich richt op een integraal beleid. Zij doet dit betrokken, rechtvaardig, professioneel en vooral samen;
- het Platform een sturend en coördinerend overleg is dat zich inzet voor optimale afstemming in gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- het Platform een signalerend overleg is dat trends en ontwikkelingen signaleert en stimuleert dat deze trends worden vertaald richting beleid;
- het Platform aan de hand van beleidsplannen van partners de prioriteiten formuleert.

Eén maal per twee maanden vindt er overleg plaats tussen alle ketenpartners. Daarnaast zijn er lokale overleggen waaraan het OM deelneemt, zoals overleg in het kader van de aanpak van criminele en overlastgevende jongeren op stadsdeelniveau. Justitie in de Buurt behandelt overigens ook veel jeugdzaken. De twee parketsecretarissen die daar werkzaam zijn, hebben dan ook veel contact met de betreffende regioteams.

De tevredenheid over de ketenpartners is over het algemeen voldoende. Wel wordt aangegeven dat de kwaliteit van raadrapportages nogal kan wisselen. De Raad voor de Kinderbescherming is overigens op zaaksniveau vertegenwoordigd in Justitie in de Buurt.

Bij een doorsnee strafzaak binnen het OM is er weinig contact met de Raad voor de Kinderbescherming. Elke zaak wordt wel door de politie aan de Raad gemeld. Vanwege de werklast lukt het de Raad niet in elke zaak *vooraf* te rapporteren. Ook het OM neemt in de niet-voorgeleidingszaken, dus de Hopperzaken, soms beslissingen tot dagvaarden zonder rapport van de Raad. Op de zitting is de Raad dan echter wél aanwezig.

Bij het ressortsparket is geen formele contactpersoon. Wel zijn er goede contacten met de jeugd advocaat-generaal. Dit wordt als voldoende beschouwd.

De hoofdofficier noemt een aantal concrete knelpunten in de samenwerking met ketenpartners, zoals de late uitvoering van vonnissen door de jeugd-reclassering. De contacten met met name de politie en het gemeentebestuur noemt hij goed. Het is volgens hem vooral belangrijk dat duidelijk is wat iedereen moet doen. In het reeds genoemde Handboek Jeugd wordt dat voor verschillende partijen (politie, Raad voor de Kinderbescherming, OM) beschreven. Ook is met alle partners afgesproken dat er bij elkaar wordt aangeklopt als er zaken niet goed lopen.

1.5 Voor de toekomst

De jeugdofficier is van mening dat met de nieuwe structuur, waarin twee officieren per team aanspreekpunt zijn voor jeugd, en met de inschakeling van hoppers op jeugdzaken reeds een flinke verbetering zichtbaar is. Wel is hij van mening dat er een (extra) controlesysteem ten behoeve van de doorlooptijden zou moeten zijn. Vanaf het moment van binnenkomst zou er een systeem moeten zijn waarbij zaken inhoudelijk goed worden bekeken en de termijnen in de gaten gehouden worden. Hier zijn momenteel echter nog geen concrete plannen voor. Wat betreft de administratieve afhandeling vindt de jeugdofficier het jammer dat er uiteindelijk geen aparte administratieve afdeling is gekomen. Op de vraag of een helemaal gespecialiseerde jeugdafdeling een oplossing zou zijn, antwoordt de jeugdofficier overigens ontkennend. Hij geeft daarbij aan dat er zowel voor- als nadelen aan verbonden zijn. Voordelen zijn dat iedereen bij elkaar zit, en dat het allemaal wat makkelijker te managen zou zijn. Nadeel is echter dat de regio-gedachte dan doorbroken wordt, en dat dat een negatieve invloed op het contact met de politie zou kunnen hebben. De hoofdofficier licht dit nog verder toe: hij geeft aan dat het - ook voor de doorloopsnelheid - belangrijk is dat de politie vaste contactpersonen heeft. Doordat de jeugdofficiërs nu deel uitmaken van de gebiedsgebonden teams, blijven de jongeren bovendien ook na hun achttiende in zicht. De hoofdofficier is overigens van mening dat elke officier jeugdzaken zou moeten doen. Het huidige model is derhalve een compromis.

Voor de toekomst geeft de hoofdofficier aan dat de instroom van zaken vrij continu is. Er moet dan ook meer gezocht worden naar oplossingen in de sfeer van preventie en nazorg. Zo wordt momenteel in kaart gebracht welke 200 jongeren de meeste problemen veroorzaken, en wordt getracht juist deze jongeren te helpen. Ook verwacht de hoofdofficier veel van het mediationproject dat binnenkort in Amsterdam gestart wordt. In dit project wordt een pool opgezet van (veelal allochtone) mediators die via de hoppers, Justitie in de Buurt en de buurtregisseur ingezet zullen worden. Mediation kan dan als voorwaardelijke 'straf' dienen. Hoewel dit project niet specifiek voor jongeren is opgezet, is de verwachting dat - door de aard van in aanmerking komende delicten - wel veel jongeren bereikt zullen worden. Wel specifiek voor jongeren is daarnaast het peermediation project op scholen. Hierbij worden jongeren opgeleid om te bemiddelen tussen leeftijdgenoten. Een derde project dat op stapel staat is de zogenoemde 'Multi agency approach' waarbij partners als politie, jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming en OM fysiek bij elkaar zitten waardoor een jongere altijd door de politie rechtstreeks kan worden overgedragen aan de instantie die met de jongere aan de slag moet.

Naast deze projecten - die met name gericht zijn op een preventieve aanpak op maat - moet er extra aandacht zijn voor schoolverzuim volgens de hoofdofficier. 'Straks is immers de helft van de jeugd in Amsterdam allochtoon. Deze groep zit gevangen tussen een traditioneel thuisfront en een moderne samenleving en voelt zich daardoor onzeker', is zijn stelling. Een probleem dat in de ogen van de hoofdofficier zichzelf op den duur wel zal oplossen. Desalniettemin is het juist voor die groep belangrijk om schoolverzuim aan te pakken.

Voor de officieren zelf wil de hoofdofficier in aansluiting daarop een matrix ontwerpen waarin alle verschillende groepen jongeren worden beschreven (harde kern, licht criminelen, first-offenders) met daarbij alle mogelijkheden die er zijn om ze aan te pakken. Van de STOP reactie tot gevangenisstraf tot mediation zou daarin beschreven moeten worden. Op deze wijze kan er maatwerk in samenwerking met alle partners worden bereikt.

1.6 Samenvattend

De doorlooptijd van dagvaardingen is in Amsterdam goed te noemen, de doorlooptijd van de OM-afdoeningen is langer dan gemiddeld bij een groot parket. De organisatie van het arrondissementsparket Amsterdam wordt gekenmerkt door gebiedsgebonden teams. Formeel zijn er geen jeugd-officieren, maar zijn er in ieder team officieren 'aanspreekpunt jeugd'. Verder werken in Amsterdam 30 zogenaamde hoppers, dit zijn parket-secretarissen die op het politiebureau zaken beoordelen en indien mogelijk een afdoeningsbeslissing nemen. In principe kunnen alle hoppers jeugdzaken doen, maar ook onder de hoppers zijn er 'jeugdspecialisten' die in verhouding veel jeugdzaken doen. Op dit moment doen de hoppers een groot deel van de jeugdzaken. Al met al is de bemoeienis met jeugd(zaken) behoorlijk verspreid door de organisatie, wat volgens de jeugdofficier niet efficiënt werkt. De hoofdofficier wil geen jeugdteam vanwege het gebiedsgebonden werken van de politie.

De samenwerking met de ketenpartners is over algemeen goed, Politie en OM hebben een jeugd-convenant gesloten, waarin afspraken staan over de uitvoering van de prioriteit jeugd. De deelnemers van het Platform Jeugd-criminaliteit hebben een convenant gesloten over de doelstelling van het platform. Daarnaast neemt het OM deel aan lokale overleggen op stadsdeel niveau en Justitie in de Buurt.

De contacten met de Raad voor de Kinderbescherming kunnen steviger, wat betreft de geïnterviewden. Zij melden dat, hoewel alle zaken worden gemeld, alleen over bij 'speciale gevallen' overleg wordt gepleegd met de Raad.

2 Arrondissementsparket Den Haag

2.1 Algemeen

Den Haag behoort tot de grote parketten. De totale instroom en de instroom aan jeugdzaken was het in 1999 de grootste van alle parketten. Wat betreft de doorlooptijd van jeugdzaken steekt Den Haag ongunstig af bij het gemiddelde van het maatparket.

2.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Sinds 1994 (nota-Van Montfrans) is er binnen het arrondissementsparket Den Haag speciale aandacht voor jeugdzaken. Sinds 1998 is er een apart jeugdteam. Er zijn in het totaal 16 (deeltijd) medewerkers verbonden aan het team. Drie officieren van justitie, zes parketsecretarissen en twee RAIO's. Zij werken allemaal fulltime. Vijf (deeltijd) administratieve krachten zijn eveneens verbonden aan het team. Vanaf augustus 2000 is er een beleidsmedewerker aan het team toegevoegd. Om isolement te voorkomen, is ervoor gekozen om de teamleden te laten rouleren. Sinds de instelling van het jeugdteam worden er meer zaken verwerkt. De doorlooptijd is echter niet korter geworden, wel gestabiliseerd.

Bij de vorming van het jeugdteam is er tijdelijk een beheerslaag boven gezet, de unithoofden. Dit omdat de teams in die tijd volgens de hoofdofficier (nog) niet over genoeg ervaring beschikten om bijvoorbeeld budgetten te beheren.

Dankzij de vorming van het jeugdteam zijn de positie en status van de jeugdzaken verbeterd: het team krijgt nu formeel geld en capaciteit toebedeeld. In de oude situatie (jeugdzaken verdeeld over de twee gebiedsgebonden units) was die verbetering moeilijker te bewerkstelligen, menen de respondenten.

De geïnterviewde jeugdofficier is echter nog niet tevreden over inbedding, status en werkdruk van de afdeling jeugdzaken. Volgens de jeugdofficier is de werkdruk zeer hoog en de status van de afdeling binnen de organisatie laag. De inbedding van het team in de hoofdstroom van de organisatie is onvoldoende: het jeugdteam wordt vaak vergeten als apart team.

De hoofdofficier stelt dat niet alleen het jeugdteam een capaciteitsprobleem heeft, maar dat de **hele** organisatie te weinig capaciteit heeft. Voor de hoofdofficier is het dus zaak om de 'pijn zo gelijk mogelijk te verdelen' over de afdelingen. Het budget dat het college van PG's toekent is in principe wel toereikend, maar er worden steeds meer prioriteiten opgelegd, die niet gepaard gaan met extra budget of extra capaciteit. Pas als na een paar jaar wordt geprotesteerd vanuit de parketten, wordt er extra capaciteit beschikbaar gesteld, meent de hoofdofficier.

In het algemeen vindt de hoofdofficier het opvallend dat de visie die het OM uitdraagt met betrekking tot jeugdzaken, nogal verschilt met de praktijk. Het OM heeft het standpunt dat het verstandig zou zijn de jeugdzaken goed aan te pakken, omdat dat veel ernstiger vergrijpen van volwassenen zou kunnen voorkomen. In de praktijk krijgt een volwassene echter vaak voorrang, juist omdat zijn vergrijp maatschappelijk gezien ernstiger is dan dat van een jongere die tezelfdertijd binnenkomt.

Tabel 2.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	3	5 x 100%	4,67
RAIO's	2		
parketsecretarissen	6	6 x 100%	5,67
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	5	5 x 100%	4,78
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 2.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal jeugd
jeugdofficieren	120	0	0	0
RAIO's	60			
parketsecretarissen / juridisch medewerkers	204	0	0	204
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	172	0	0	172
totaal in percentages	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Werkwijze jeugd-OM

Op de aspecten binnenkomst en beslissing wijkt de werkwijze niet af van de Aanwijzing. In principe wordt zoveel mogelijk voor het officiersmodel gekozen als afdoening. Een dagvaarding wordt uitgereikt indien een zaak een hogere sanctie vergt dan 40 uur taakstraf.

Er is een aantal doorlooptijdversnellende maatregelen genomen:

- zoveel mogelijk TRIP (transactie in persoon) toekennen;
- er is een drietal PPS'en (politieparketsecretarissen) aangesteld, die onder meer jeugdzaken doen;
- jeugdofficieren filteren zaken op de te verwachten afhandeling. Eenvoudige zaken gaan meteen het TRIP-traject in, andere moeten in het uitgebreide traject.
- Tevens wordt de werklust fysiek zichtbaar gemaakt, doordat de kasten op volgorde van het door te lopen traject zijn geplaatst. Je ziet waar de stapels het hoogst zijn, dus in welke fase van het traject de werklust het hoogst is.

Positie van de jeugdofficier

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk is reeds ingegaan op de positie van de afdeling jeugdzaken en de redenen waarom de jeugdofficier niet tevreden is over de positie van de afdeling. Om dezelfde reden is de jeugdofficier ook niet tevreden over de eigen positie.

2.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 2.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	3581	27831
percentage	13	100

In 1999 kwamen er 3.581 jeugdzaken bij het parket Den Haag binnen. Deze zaken vormen 13% van het totale aantal zaken.

Tabel 2.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	42
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	50
overige delicten	8
totaal	100

De helft van alle jeugdzaken betrof gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 2.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	838	26
transactie (betaling geldsom)	118	4
taakstraf officiersmodel	553	17
overige voorwaardelijke sepots	46	1
dagvaarding	1.144	35
gevoegde zaken	426	13
overige zaken (inclusief overdrachten)	153	5
totaal	3278	100

Iets meer dan een derde van alle afgedane zaken werd door het OM afgedaan door middel van een dagvaarding. Ruim een kwart van alle binnengekomen zaken eindigde in een onvoorwaardelijk sepot.

Tabel 2.6 Doorlooptijd jeugdzaken 1999 (vlg. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	280
doorlooptijd tot eindvonnis	249

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zaten gemiddeld 40 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de uiteindelijke accordering bij het OM (in geval van afdoening door het OM). Voor de zaken waarin gedagvaard werd, geldt een gemiddelde doorlooptijd van 36 weken tussen eerste verhoor en eindvonnis.

De doelen

Doelstelling voor 1999 was om 70% van de zaken die betrekking hebben op jongeren binnen 6 maanden na eerste verhoor af te handelen. Deze doelstelling is niet behaald: slechts 32% van de zaken is binnen 6 maanden na het eerste verhoor afgehandeld. Dit lage percentage ligt volgens betrokkenen voor een deel aan het feit dat het officiersmodel voor taakstraffen, dat in Den Haag veel wordt gebruikt, een later meetmoment kent dan de taakstraf via de rechter. Bij een taakstraf die via de rechter wordt opgelegd geldt het moment van het uitspreken van het vonnis, bij een taakstraf via het officiersmodel geldt het moment van afronding van de taakstraf zelf als meetpunt.

Het streven om 75% van de zaken binnen 6 maanden af te doen, zal geruime tijd onhaalbaar blijven, is de inschatting van de jeugdofficier. Dit gezien de afhankelijkheid die het OM heeft van ketenpartners en het beleid om zoveel mogelijk taakstraffen op te leggen. Intern heeft het parket Den Haag de doelstelling geherformuleerd in: 70% van de zaken binnen zes maanden *beoordeeld* hebben. De executie van de straf valt dan buiten de definitie.

Zoals eerder is aangegeven, zijn er verschillende acties ondernomen om de doorlooptijden te bekorten. Naast het opzetten van het jeugdteam is een aantal doorlooptijdversnellende maatregelen genomen die in paragraaf 2.2 reeds genoemd zijn. Ook is er een onderzoek uitgevoerd ('Knelpunten in de strafrechtsketen'), op basis waarvan een plan van aanpak is ontwikkeld. De daar voorgestelde maatregelen zijn medio 2000 in uitvoering genomen. Een eerste evaluatie is inmiddels beschikbaar. De jeugdofficier vat de conclusies daarvan als volgt samen: "Conclusie is dat er intern en bij de ketenpartners nog tijdwinst is te boeken. De aansluitpunten in de keten van de ene partner op de andere vormen vaak knelpunten. De Raad voor de Kinderbescherming en de politie zouden sneller kunnen werken (de Raad voor de Kinderbescherming heeft aangegeven wegens achterstanden voorlopig niet aan de termijnen te kunnen voldoen), de kinderrechter zou meer zittingscapaciteit moeten hebben. Intern zou meer capaciteit helpen".

De hoofdofficier is van mening dat er met gesloten beurs nog veel gedaan kan worden om het traject dat een jeugdzaak doorloopt te stroomlijnen. Zoals van serie- naar parallelschakeling gaan: als een aantal zaken in het begin parallel in gang worden gezet in plaats van volgtijdelijk (zoals Gamma in Den Bosch), dan levert dat tijdwinst op en capaciteit. Zo stelt hij dat bijvoorbeeld direct na melding door de politie vastgesteld kan worden welk traject de zaak zal moeten volgen, waarna meteen een zittingsdatum gepland kan worden en zondig de jeugdreclassering en slachtofferzorg ingeschakeld.

Voor de capaciteit van de kinderrechter en het tekort aan taakstraffen is voorlopig geen oplossing in zicht, meent de jeugdofficier. Het opvoeren van het tempo bij politie, Raad voor de Kinderbescherming (adviesfase) en intern bij het OM zou wel op afzienbare termijn tot stand moeten kunnen worden gebracht.

2.4 Samenwerking

Met alle partners die in het Platform Jeugdcriminaliteit zijn vertegenwoordigd, bestaat een goed contact. Wel doen zich problemen voor bij het halen van de gestelde termijnen, zowel bij de Raad voor de Kinderbescherming als bij de politie. Per 1 augustus 2000 komt er bij het OM een beleidsmedewerker die speciaal belast zal worden met de betere afstemming van de ketenpartners en op langere termijn met preventietaken.

2.5 Voor de toekomst

Op dit moment loopt er een onderzoek naar de knelpunten bij jeugdzaken (door Legal Accountability). Naar aanleiding daarvan zijn al maatregelen genomen zoals het coachen van nieuwe leidinggevenden en zullen nog aanvullende maatregelen genomen worden.

Wat betreft de stroomlijning van een en ander is de jeugdofficier van mening dat met name het verplichte advies vragen aan de Raad voor de Kinderbescherming niet altijd nodig is. "Als het voor je gevoel duidelijk om een geval van kattenkwaad uithalen gaat, zou je de Raad voor de Kinderbescherming niet hoeven in te schakelen". Op dit moment wordt ongeveer 25% van de jeugdzaken geseponeerd; die hadden dus niet langs de Raad voor de Kinderbescherming gehoeven, meent de jeugdofficier. De Raad voor de Kinderbescherming reageert echter altijd op een melding van de politie. Als de schakel van de Raad voor de Kinderbescherming ertussenuit is, zou de politieparketsecretaris meteen kunnen dagvaarden.

Een zwakte in de organisatie (landelijk) is volgens de hoofdofficier dat er geen richtlijnen zijn voor het aantal zaken dat een persoon per jaar verwerkt. En dat terwijl er al vijftien jaar aan werklastmeting wordt gedaan; maar dat is een meting achteraf, merkt de jeugdofficier op. Voorspellen en begroten van werkdruk moet ook gebeuren.

Om de interne gang van zaken verder te verbeteren zou, volgens de geïnterviewde jeugdofficier, ook de weekdienst voor jeugdzaken bij het jeugdteam moeten worden ondergebracht. Nu wordt er teveel tijd verloren met zoeken naar de dossiers. Stukken moeten uit diverse hoeken van het gebouw komen. Een andere interne verbetering zou volgens haar zijn om in geval van een voorgeleiding meteen een dagvaarding te maken. Door een wetwijziging is het namelijk niet meer verplicht tussentijds een persoonlijkheidsonderzoek in te stellen (GVO). Tenslotte zou het filteren nog beter kunnen worden uitgevoerd, meent de jeugdofficier.

Zij stelt verder dat bij zogenaamde loopzaken via de fax een dagvaarding kan worden gestuurd; de Raad voor de Kinderbescherming zou wel moeten meewerken aan deze maatregel.

2.6 Samenvattend

De doorlooptijden van het arrondissementsparket Den Haag zijn de minst gunstige van de grote parketten. De instroom van jeugdzaken is de grootste vergeleken met de andere grote parketten. Den Haag beschikt sinds 1998 over een jeugdteam. Hier zijn in het totaal 16 medewerkers werkzaam. De afspraak is dat deze medewerkers rouleren, zodat de (kennis van de) medewerkers niet te veel 'verengt'. Sinds kort zijn er 3 PPS'ers aangesteld die onder meer jeugdzaken doen. De positionering van jeugdzaken is verbeterd sinds de instelling van het jeugdteam (meer budget en capaciteit), maar wordt voor zowel de jeugdofficier als de hoofdofficier nog als onvoldoende beschouwd. De jeugdofficier is bovendien niet tevreden over de inbedding van het jeugdteam.

Binnen het arrondissementsparket Den Haag zijn verschillende maatregelen genomen, waaronder 'Transactie in persoon'-zittingen op het politiebureau om de doorlooptijden te bekorten. Een parketsecretaris beoordeelt de voorwaarden voor een transactie en dagvaarding, een eventuele dagvaarding wordt daarna pas wordt uitgereikt. De samenwerking met externen verloopt redelijk, hoewel het halen van de gestelde termijnen bij alle partners een knelpunt is. Zo stuurt de politie te laat processen-verbaal in en heeft de Raad voor de Kinderbescherming grote achterstanden. Bovendien is de zittingscapaciteit bij de kinderrechter onvoldoende.

3 Arrondissementsparket Rotterdam

3.1 Algemeen

Rotterdam behoort - tezamen met Den Haag en Amsterdam - tot de grote maatparketten. De instroom van jeugdige verdachten is in Rotterdam gemiddeld voor een groot maatparket. De doorlooptijden liggen zowel tot accordering als tot het eindvonnis beduidend lager dan het gemiddelde voor een groot maatparket.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde officier is sinds 6 jaar werkzaam bij het parket Rotterdam als jeugdofficier. Daarvóór was zij 6 jaar werkzaam als secretaris van de jeugdunit bij de rechtbank. Het specialisme jeugd heeft zij op eigen verzoek toegewezen gekregen. Momenteel houdt zij zich de helft van haar tijd bezig met jeugdbeleid en een kwart van haar tijd met jeugdzaken. De overige 25 procent van haar tijd wordt aan meerderjarigenzaken besteed. Ten behoeve van dit verslag is aanvullend (schriftelijk) informatie aangeleverd door de beleidsmedewerker.

3.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

In het formatieplan van het parket Rotterdam is formeel geen aparte formatie voor jeugd benoemd. Op basis van afspraken, die bij een recente reorganisatie zijn gemaakt, is er echter inmiddels wel een jeugd-OM gevormd. Dit jeugd-OM bestaat uit 1 officier per regioteam (5 teams), 2 secretarissen per regioteam, 1 beleidsofficier en 1 beleidsmedewerker. Daarnaast zijn 5 administratieve krachten vrijgemaakt voor jeugd (3 voor de kinderrechtster, 2 voor de meervoudige kamer).

Tabel 3.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	6	5x60% 1x80%	3,8
parketsecretarissen	10	10x50%	5,0
administratieve ondersteuning	5	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	1	100%	1
totaal	22		9,8

In de praktijk wordt door de jeugdofficieren en jeugdsecretarissen meer tijd aan jeugdzaken besteed dan er aan fte's is toegekend. Dit is volgens de beleidsmedewerker ook niet verrassend aangezien in een *aantal* regioteams jeugdzaken 25 tot 30% van de instroom vormen. Gezien het feit dat de zaken verdeeld zijn over 6 officieren, 10 secretarissen én de teams Kantonzaken en Expertise en verkeer is het echter niet mogelijk om een gefundeerde schatting van de daadwerkelijk bestede tijd te geven. Tabel 2 is om die reden niet ingevuld.

Tabel 3.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Secretarissen doen in Rotterdam alle taken waartoe ze bevoegd zijn. Ze zouden echter volgens de jeugdofficier nog veel meer kunnen (en moeten) doen. Zo zouden zij dagvaardingen kunnen concipiëren. Secretarissen zijn volgens de jeugdofficier stabiel en kunnen hun tijd beter plannen, maar in Rotterdam zijn er helaas *minder* secretarissen dan officieren. Daardoor kan er minder gedelegeerd worden. Belangrijkste wens met betrekking tot capaciteit is dan ook uitbreiding van het aantal secretarissen.

De hoofdofficier geeft in dit kader aan dat de vraag of het parket genoeg capaciteit heeft voor jeugdzaken, niet zo gesteld kan worden. De eerste vraag moet namelijk zijn of er genoeg capaciteit is bij de politie. Zij moeten immers zaken aanbrengen en het OM speelt daarop in. De vraag moet dan ook gesteld worden: wat of wie bepaalt het handhavingsniveau en de daarmee samenhangende capaciteit? Het aantal zaken wordt in de praktijk bepaald door de politie. Uiteindelijk moet echter het OM sturen hoeveel en wat voor soort zaken er worden ingebracht, afgestemd op hun capaciteit. Dit is wel een keten van armoe, geeft de hoofdofficier aan, en het kan ook een schijnwerkelijkheid creëren, het gaat dan niet meer om hoeveel jeugdcriminaliteit er is, maar om hoeveel jeugdcriminaliteit er afgehandeld kan worden. Capaciteit is een bepalende factor voor instroom dus.

Momenteel is er bij het OM genoeg capaciteit om de binnenkomende zaken te verwerken, volgens de hoofdofficier. Wel is het zo dat betere doorloop-snelheden over het algemeen veel capaciteit kosten. SIL bijvoorbeeld scheelt behoorlijk in de doorlooptijd, maar kost wel veel capaciteit. De hoofdofficier geeft dan ook aan dat er voor gewaakt moet worden dat de jeugdofficieren en secretarissen hun tijd daadwerkelijk voor jeugd (kunnen) gebruiken.

Werkwijze jeugd-OM

De misdrijfzaken tegen minderjarige verdachten worden hoofdzakelijk ingeschreven en beoordeeld in de regioteams. Zittingsvoorbereiding voor de kinderrechtzittingen en meervoudige kamerzittingen vindt centraal plaats in het Ondersteuningsteam. Daarnaast worden jeugdmisdrijfzaken ingeschreven, beoordeeld en geïnterviewd in de teams Expertise en Verkeer. Hier zijn geen officieren of secretarissen specifiek met jeugd belast. Kantonzaken tegen minderjarigen (waaronder leerplicht) worden afgehandeld in het team Kanton. Ook in dit team zijn geen jeugd-specialisten. De leerplichtzaken worden overigens op zitting wel door twee jeugdofficieren afgehandeld.

De concrete werkwijze verschilt per categorie zaken en per team. Reguliere misdrijfzaken worden afgedaan middels de procedure 'Niemand weg zonder overleg'.

In alle zaken betreffende een minderjarige verdachte dient de politie (hulpofficier) contact op te nemen met een jeugdsecretaris met het verzoek te beslissen over afhandeling van de strafzaak. De jeugdsecretarissen zijn zeven dagen per week tussen 8 uur en 22 uur bereikbaar. Tussen 22 uur en 8 uur wordt volstaan met algemeen piket in spoedeisende zaken. Op projectzaken die zich aandienen in de nachtelijke uren wordt de volgende ochtend door de jeugdspecialist (politiesecretaris, de jeugdregio- of JIB-secretaris of het jeugdpiket) beslist. Pijler van de gevolgde werkwijze is dan ook dat de bereikbaarheid van het jeugd-OM aanzienlijk is vergroot.

De *hulpofficier* beslist zelfstandig over een politieseptot en een reprimande, waarna heenzending van de minderjarige volgt. Bij 'Niemand weg zonder overleg' bestaan de afdoeningskeuzes uit Halt, OM-septot, politietransactie, een oproep voor een zogeheten SIL-zitting op het parket, een dagvaarding in persoon, een 'loopzaak' of een voorgeleiding. SIL staat daarbij voor Standaard Interventie Lijst wat een opsomming betreft van strafbare feiten met de daarbij passende straffen volgens de landelijke richtlijnen in het officiersmodel.

Verkeerszaken gaan niet via de procedure 'Niemand weg zonder overleg', evenals kantonzaken en zaken die vallen binnen het team Expertise. Deze zaken worden ingezonden naar het OM waarna door de officier een beslissing over de afdoening wordt genomen. Uitzondering op de kantonzaken zijn de leerplichtzaken die via een overleg met de leerplichtambtenaar en de Raad voor de Kinderbescherming (driehoeksoverleg) worden afgehandeld.

Zaken waarin een Sil-oproep of een dagvaarding is uitgereikt, zijn aan duidelijke termijnen gebonden in verband met het geplande gesprek of de geplande zitting.

In het 'Rotterdamse Handboek jeugdstrafrecht' worden de procedures en regelingen voor raadpleging van het clientvolgsysteem, de sleutelrol van de hulpofficier en 100% meldingen aan de Raad voor de Kinderbescherming beschreven.

Hoewel 'Niemand weg zonder overleg' als een succes wordt beschouwd, heeft de jeugdofficier wel enkele kanttekeningen. Zo belt de politie lang niet altijd. Vaak wordt besloten om de zaak toch maar in te sturen, waardoor het een 'loopzaak' wordt. Dit zijn vaak ingewikkelde zaken, die veel tijd kosten om uit te zoeken. Deze zaken blijven derhalve lang liggen bij de politie. Inmiddels is (in 2000) wel een casuïstiek overleg opgestart in Schiedam waaraan politie, OM, Raad voor de Kinderbescherming, Halt, jeugdreclassering en jeugdhulpverlening deelnemen. Hoewel dit overleg niet bedoeld is om te sturen in de inzendtijd, biedt het wel mogelijkheden. Er zijn dan ook plannen om deze overleggen verder uit te breiden naar Rotterdam.

Positie jeugdzaken

Over de positie van jeugdzaken binnen het parket Rotterdam is de jeugdofficier niet geheel tevreden. Kernpunt is dat jeugd *geen* specialisme is, maar is ingebed in de regioteams. Hierdoor kunnen de jeugdofficiëren niet apart worden aangestuurd; ze vallen immers onder de unithoofden van de regioteams. Bovendien zitten de jeugdofficiëren in deze opzet verspreid over het gebouw, waardoor er weinig onderling contact is. Veel mensen houden zich bezig met jeugdzaken en dat maakt het chaotisch. Hoewel de jeugdofficier zich realiseert dat een apart jeugdteam niet realistisch zou zijn, zou ze wel graag zien dat bijvoorbeeld de secretarissen fysiek bij elkaar zouden zitten. Volgens haar bestaat overigens zowel onder secretarissen als onder officieren een duidelijke wens om een apart jeugdteam op te zetten.

Wat betreft de prioriteit van jeugd: jeugd krijgt niet genoeg aandacht volgens de officier. De parketleiding en medewerkers zeggen dat het prioriteit is, geeft zij aan, maar dat wordt weinig omgezet in daden. Jeugd moet hoger en algemener op de agenda vindt de jeugdofficier. Bij de politie wordt nu bijvoorbeeld van de functie van jeugdcoördinator een inspecteursfunctie gemaakt, en dat is een goede zaak. Ook binnen het OM zou deze stap genomen moeten worden door minstens één jeugdofficier te laten doorgroeien naar eersteklasser.

De betrokkenheid van de parketleiding bij jeugdzaken wordt overigens wel als goed beoordeeld door de jeugdofficier. Wekelijks is er overleg met de plaatsvervangend hoofdofficier, die heel betrokken is en heel inspirerend werkt.

De hoofdofficier geeft daarbij aan dat jeugdzaken een belangrijk onderdeel vormen van het driehoeksoverleg met burgemeester en politie. Hij is ook van mening dat jeugd binnen het parket stevig is neergezet met de aanstelling van een beleidsmedewerker en een coördinerend jeugdofficier. Bovendien heeft de plaatsvervangend hoofdofficier expliciet jeugd in de portefeuille. Wat betreft de interesse in jeugdzaken: alle doelen worden binnen het managementteam strak gecontroleerd, dus ook de doelen met betrekking tot jeugd.

In reactie op de wens van de jeugdofficier dat er een apart jeugdteam komt, geeft hij aan dat dat voor de rechtbank inderdaad prettiger zou zijn. Voor de politie en eventuele andere partners echter niet. Nu is namelijk het hoofd van het regioteam aanspreekpunt, anders moet de politie steeds 'zoeken' naar een aanspreekpunt. In de uitspraken dat het prestige van jeugdzaken laag is, herkent de hoofdofficier zich niet. Jeugd als prioriteit uit zich in de beschikbare capaciteit en in het feit dat het OM meedoet aan veel overleggen en samenwerkingsverbanden. Bovendien zijn juist in Rotterdam ook ervaren officieren als jeugdofficier aangesteld. Door de politie-aanpak is er tevens een verschuiving te zien in de hardheid en complexiteit van jeugdzaken, wat het prestige ten goede komt. Kortom: jeugd zit goed gebeiteld in Rotterdam. Je kan het dan ook niet vergelijken met een aantal jaar geleden.

3.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 3.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	2971	26340
percentage	11	100

Ruim één op de tien zaken die door het parket Rotterdam wordt behandeld is een jeugdzaak.

Tabel 3.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	46
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	45
overige delicten	9
totaal	100

Van alle zaken die in 1999 uitgestroomd zijn bij het parket was iets minder dan de helft een vermogensdelict. Bijna alle overige zaken betroffen geweldsdelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 3.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	529	17
transactie (betaling geldsom)	80	3
taakstraf officiersmodel	397	13
overige voorwaardelijke sepots	157	5
dagvaarding	1433	47
gevoegde zaken	371	12
overige zaken (inclusief overdrachten)	75	3
totaal	3042	100

Bijna de helft van alle zaken werd in 1999 afgedaan door middel van een dagvaarding. De na dagvaarding meest voorkomende afdoening is het onvoorwaardelijke sepot (17%).

Tabel 3.6 Doorlooptijd jeugdzaken Rotterdam 1999 (definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	200
doorlooptijd tot eindvonnis	192

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zitten gemiddeld ongeveer 27 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de beoordeling door het OM in gevallen waarin de zaak wordt afgedaan door het OM zelf. Wanneer het OM de zaak afdoet door middel van een dagvaarding zitten er ongeveer 26 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en het eindvonnis in die zaak.

Doelen

In het jaarplan 1999 staan de volgende doelen met betrekking tot jeugdzaken:

- Voor elke jongere overleg tussen OM en de Raad en een afspraak over een passende sanctie.
- In 75% van de jeugdzaken voert de politie overleg met het OM.
- 75% van de door de kinderrechter opgelegde taakstraffen vindt plaats binnen de gestelde termijn.
- 90% van de door het OM opgelegde taakstraffen vindt plaats binnen de gestelde termijn.
- Geweld op scholen: er wordt een integrale aanpak en een voorlichtingscampagne: 'geweld op school' gestart; in 80% van de door scholen aangebrachte zaken wordt vervolgd of vindt er een transactie plaats.
- HALT: in 1999 is er een stijging van de HALT-afdoeningen met 10%; er komt een samenwerking met de reclassering, Raad voor de Kinderbescherming en bureau HALT; er wordt gestart met een HALT-project voor 12-minners.
- Er wordt een Cliënt Volg Systeem gestart.

Daarbij wordt door de jeugdofficier aangetekend dat vroegtijdig, snel en consequent het belangrijkste is bij de afhandeling van jeugdzaken. Met de methode 'Niemand weg zonder overleg' en de SIL-zittingen wordt dit grotendeels bereikt, denkt ze. Wel vindt ze 75% van de jeugdzaken binnen 6 maanden afhandelen eigenlijk nog een lange termijn. Voor jongeren is een half jaar immers nou niet bepaald een lik-op-stukreactie.

Resultaten

- Uit de registratie blijkt dat in 50% van de jeugdzaken is overleg geweest met de jeugdsecretaris of -officier. Uit een steekproef van de niet-geregistreerde zaken blijkt dat in de helft van de gevallen er contact is geweest met het parket.
- Het percentage afgedane zaken binnen 6 maanden is in 1999 per kwartaal als volgt:

1e kwartaal:	51,8%
2e kwartaal:	63,3%
3e kwartaal:	67,4%
4e kwartaal:	69%
- Gegevens over de snelheid van uitvoering van de taakstraffen zijn nauwelijks uit het bedrijfsprocesysteem te halen.
- De achterstand in de verwerking van taakstraffen van begin 1999 is ingelopen; ook is in september 1999 een STOP-reactie begonnen voor 12 minners.
- Het Cliënt Volg Systeem is operationeel.

Hoewel de meeste doelstellingen in 1999 behaald zijn, zijn er in de ogen van de beleidsmedewerker en de jeugdofficier nog wel een aantal knelpunten in de kwalitatieve en kwantitatieve afhandeling van jeugdzaken. Zo verschilt de afhandeling van jeugdzaken per team te veel. Het lijkt voorsnog echter niet mogelijk om de behandeling van jeugdstrafzaken uniform te laten verlopen.

De hoofdofficier geeft aan dat hij tevreden is over de resultaten in 1999. Het doel was 65% van de jeugdzaken binnen zes maanden afhandelen, en uiteindelijk is er 62% gehaald. Dat lijkt hem heel redelijk. Bovendien moet er met name gekeken worden naar de ontwikkeling, en die is gunstig. 'Niemand weg zonder overleg' loopt bovendien redelijk nu. De politie is makkelijker te bereiken en er is ook daar meer aandacht voor jeugd.

3.4 Samenwerking

De jeugdofficier geeft aan dat de samenwerking met externe (keten)partners in Rotterdam over het algemeen goed te noemen is. Hoewel zich wel knelpunten voordoen, wordt er open over gepraat. Een aantal problemen is niet van de ene op de andere dag opgelost, maar er zijn wel goede verhoudingen en contacten. De partners in de jeugdketen weten elkaar dan ook wel te vinden; er zijn eerder te veel overleggen dan te weinig. Gezien de grote hoeveelheid mensen die zich met jeugd bezig houden is het onmogelijk op de hoogte te zijn van alle ontwikkelingen in het arrondissement. Zowel intern als extern levert dat afstemmingsproblemen op.

De samenwerking met jeugdpartners op arrondissementaal niveau is redelijk goed geregeld, geeft de beleidsmedewerker aan. Ook is de regionale afstemming sterk verbeterd. De afstemming tussen de arrondissementale ontwikkelingen en de regionale ontwikkelingen laat echter nog wel eens te wensen over.

Concreet wordt door het OM deelgenomen aan de Regiegroep Jeugdcriminaliteit Arrondissement Rotterdam, waarvan de plaatsvervangend hoofdofficier voorzitter is. De beleidsmedewerker heeft daarnaast zitting in dit overleg. Deelnemende partijen zijn: de gemeenten Schiedam en Rotterdam, Raad voor de Kinderbescherming, Stichting Reclassering Nederland, Stichting Jeugdzorg en de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond. De Regiegroep wordt ondersteund door een projectteam en het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit.

Ook zijn er een aantal werkgroepen en stuurgroepen actief, zoals de werkgroep schoolverzuim. Deze overleggen worden bijgewoond door de beleidsofficier en/of de beleidsmedewerker. In het Arrondissementaal Justitieel beraad nemen vanuit de jeugdstrafrechtketen ook enkele partners deel, namelijk de Raad voor de Kinderbescherming, bureau Halt en bureau Jeugdzorg. Naast deze overkoepelende beleidsoverleggen zijn er diverse (ad hoc) overleggen waarin jeugd op de agenda staat.

Daarnaast geeft de hoofdofficier aan dat de zogenoemde SIL-zittingen een positieve invloed hebben. Bij deze zittingen op het parket wordt in bijzijn van (en overleg met) de ketenpartners een afdoeningsbeslissing genomen. Hij geeft aan dat de ketenpartners erg enthousiast zijn over het model, juist omdat het een concrete vorm van samenwerking is. Dat is ook de reden dat het OM ermee doorgaat.

3.5 Voor de toekomst

Zoals bij eerdere punten reeds duidelijk is geworden ziet de jeugdofficier met name verbeteringen mogelijk in de snelheid van afhandeling van zaken en in de interne organisatie. De snelheid van afhandeling wordt momenteel met name geremd door de late inzending van de politie en doordat er te weinig parketsecretarissen zijn die zich met jeugd bezig houden. De late inzending van de politie is iets waar het OM weinig aan kan doen, behalve erover praten. Het tekort aan secretarissen daarentegen zou wel opgelost moeten kunnen worden. Bovendien zou de jeugdofficier graag een apart jeugdteam willen. Omdat zij zich realiseert dat dat niet mogelijk is, zou zij - als compromis - wel graag de jeugdsecretarissen fysiek bij elkaar willen zetten.

De hoofdofficier geeft aan in de toekomst meer vorm te willen geven aan het aansturen van de recherche. Er moeten weegfactoren komen om een keuze te kunnen maken uit de bulkzaken. Hij wil dit onder andere bereiken door de binnenkomende zaken te vergelijken met de prioriteiten die zijn afgesproken op districtsniveau. Daarnaast wil de hoofdofficier op het gebied van jeugd handhavingsarrangementen tot stand brengen, te beginnen met geweld. Verder worden er niet echt nieuwe doelen gesteld. Uiteindelijk wil hij graag zoveel mogelijk inhoud geven aan de filosofie van het jeugdstrafrecht. Daarmee wil hij zeggen dat juist bij jeugd het strafrecht niet geïsoleerd moet worden toegepast, maar dat ook preventie en algemeen jeugdbeleid planmatig moeten worden opgepakt. Daarom is dan ook een beleidsmedewerker jeugd aangesteld, waarbij wel gesteld moet worden dat een jeugd zonder problemen in de toekomst een illusie is. Beperking van het OM is immers dat zij geen direct maatschappelijk perspectief kan bieden. Wel zal de gecombineerde aanpak alleen maar sterker worden in de toekomst: dus niet alleen maar kijken naar *wat* voor zaak het is, maar ook *waarom* de zaak bij het OM terechtgekomen is.

Wat de capaciteit betreft: de hoofdofficier gaat ervan uit dat deze in de toekomst wel zal uitbreiden, want als het ergens zin heeft dan is het bij jeugd. Wordt jeugd immers niet goed aangepakt, dan betaalt men de rekening later. En voor een echt snelle reactie zal een flinke uitbreiding van capaciteit nodig zijn. In dat kader lijkt het de hoofdofficier overigens ook een uitdaging om iets met mediation te gaan doen, in samenwerking met vrijwilligers en mensen uit de omgeving van de jongere. Het parket vindt echter dat éérst de gewone zaken dan goed geregeld moeten zijn.

3.6 Samenvattend

De doorlooptijden van jeugdzaken binnen het arrondissementsparket Rotterdam zijn beter dan gemiddeld. Er wordt gewerkt in gebiedsgebonden teams. Evenals in Amsterdam zijn er geen formele jeugdofficieren, maar zijn verschillende officieren benoemd als 'aanspreekpunt jeugd'. In ieder team houden 1 officier en 2 parketsecretarissen zich bezig met jeugdzaken. Daarnaast zijn er 1 beleidsmedewerker en 5 administratieve krachten (deeltijd) bezig met jeugdzaken.

Het feit dat een groot aantal medewerkers bemoeienis heeft met jeugdzaken wordt door de geïnterviewde officier als knelpunt gezien; zij pleit ervoor dat parketsecretarissen in ieder geval 'fysiek' bij elkaar zitten. De hoofdofficier is geen voorstander van een jeugdteam vanwege gebiedsgebonden werken van de politie.

In Rotterdam hanteert men de werkwijze 'Niemand weg zonder overleg', voor alle minderjarigenzaken (behalve Halt, politiesepot en reprimande). Hiertoe voert de politie overleg met de jeugdsecretaris. Deze zijn hele week, 12 uur per dag, bereikbaar. De SIL-zittingen zijn een tweede kenmerk van de Rotterdamse werkwijze. Op arrondissementaal niveau is de samenwerking goed ingebed. Er is een Regiegroep Jeugdcriminaliteit waarin de plaatsvervangend hoofdofficier en de beleidsofficier zitting hebben. In de regiegroep zitten verder afgevaardigden van de ketenpartners en de gemeenten Rotterdam en Schiedam. De regiegroep wordt ondersteund door een projectteam en het Arrondissementaal Platform. Verder komen de ketenpartners op beleidsniveau bijeen in verschillende overkoepelende overleggen, zoals het Arrondissementaal Justitieel Platform.

4 Arrondissementsparket Arnhem

4.1 Algemeen

Arnhem behoort tot de middelgrote parketten en scoort binnen die categorie redelijk wat betreft de doorlooptijden: in 1999 werd circa 60% van de jeugdzaken binnen 6 maanden afgedaan. Arnhem onderscheidt zich van parketten van vergelijkbare grootte door een hoger aantal transacties en een lager dan gemiddeld aantal taakstraffen volgens officiersmodel.

4.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Bij parket Arnhem is formeel een jeugdofficier aangesteld voor een volledige werkweek. Er zijn 4 jeugdsecretarissen, waarvan één op tijdelijke basis. Het administratieve team bestaat uit 3 parttime medewerkers. Zowel de officieren als de secretarissen werken in Arnhem gebiedsgebonden en verdeeld over drie teams.

De capaciteit van de jeugdoffieren (1 fte) is *versterkt met drie gebiedsgebonden officieren met een taakaccent 'jeugd'(1,2 fte)*³. Daarnaast is er op tijdelijke basis, voor het eerste half jaar van 2000 een extra jeugdsecretaris benoemd. Uit het interview met een gebiedsofficier blijkt, dat ondanks de (tijdelijke) versterking van het jeugd-OM, de capaciteit nog steeds als probleem wordt ervaren. Zij wijst erop dat voor de capaciteitsproblemen op het secretariaat slechts een tijdelijke oplossing is gevonden, terwijl er een structureel tekort is bij de jeugdofficiëren. Het aantal jeugdzaken staat nog steeds niet in verhouding tot de capaciteit van de officieren/ secretarissen die zich bezig houden met jeugdzaken en er moeten meer gebiedsofficieren belast worden met jeugd. Door de inzet van een tijdelijk vierde jeugdsecretaris zijn er weliswaar duidelijke resultaten bij het wegwerken van achterstanden bij jeugdzaken bereikt, maar het structurele capaciteitsprobleem op het secretariaat bestaat nog steeds, volgens de geïnterviewde officier.

De parketleiding is niet overtuigd van de noodzaak van uitbreiding van de capaciteit van het jeugd-OM. De hoofdofficier geeft aan dat een duidelijke maatstaf voor het benodigde aantal formatieplaatsen voornamelijk ontbreekt. Zo een maatstaf ontbreekt ook als het gaat om de inhoudelijke invulling van het jeugd-OM: hoeveel tijd besteed mag worden aan overleg en hoeveel aan een zitting is nog een kwestie van zoeken. Voorlopig is het capaciteitstekort niet bewezen en kan er nog voldoende winst worden behaald uit betere aansturing door het MT, meent de hoofdofficier.

Noot 3 taakaccent geldt overigens niet als formele taak

Tabel 4.1/4.2 Samenstelling en (formele) omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	besteed aan jeugd-zaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	1	100%	1
gebiedsgebonden officieren met taakaccent jeugd	3	45% 30% 30%	1,2
parketsecretarissen	4	100%	4 fte
beleidsmedewerkers	geen	-	-
administratieve ondersteuning	3	100% 40% 80%	2,2
totaal	onbekend		onbekend

Bovenstaande percentages zijn gebaseerd op een schatting, aangezien de gebiedsgebonden officieren met een taakaccent jeugd geen *formele* jeugd-taak hebben. Het geschatte aantal uren dat de officieren besteden aan jeugd, gaat voor circa 2/3 op aan de zittingen en 1/3 aan overhead (bijvoorbeeld overleg jeugd, Arrondissementaal Platform jeugd).

Werkwijze jeugd-OM

De taakverdeling tussen de jeugdofficier c.q. gebiedsofficier met taakaccent jeugd en jeugdsecretaris is de volgende:

- (jeugd)officieren doen voorgeleidingen, enkelvoudige en meervoudige zittingen, bewaken de preventie en nemen deel aan overleggen als het jeugdoverleg en overleggen met betrekking tot projecten.
- jeugdsecretarissen doen de afdoeningen volgens het officiersmodel en nemen deel aan zaakspecifieke overleggen.

De jeugdofficier is redelijk tevreden over de taakverdeling. Wel noemt zij het bewaken van de termijnen problematisch: doordat jeugdofficieren veel buiten de deur werken komen zij onvoldoende toe aan deze taak.

Bij de Aanhouden Uitreikenprocedure wordt meteen op het politiebureau een voorlopige dagvaarding uitgereikt aan de jeugdige verdachte. De dagvaarding wordt ingetrokken wanneer de verdachte de opgelegde geldsom betaalt of opgelegde taakstraf uitvoert.

Verder kent het arrondissementsparket Arnhem de procedure dat zaken pas worden ingeschreven na de filtering. Op deze wijze wordt de doorlooptijd waarvoor het OM verantwoordelijkheid draagt bekort. De interne OM-doorlooptijd begint immers op het moment dat het dossier officieel gestempeld is op het parket.

Positie van de jeugdofficier

De geïnterviewde officier meent dat de positie verbeterd is nadat jeugd zowel landelijk als bij de parketleiding prioriteit heeft gekregen. De status van de jeugdofficier is daardoor ook enigszins verbeterd, maar is niet vergelijkbaar met die van bijvoorbeeld de officier die fraudezaken in het pakket heeft. De hoofdofficier meent dat de prioritering en organisatorische inbedding van jeugdzaken dit tegenspreken.

4.3 Cijfers en beleid

Cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 4.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1732	14956
percentage	12	100

Van alle in 1999 bij het parket ingestroomde zaken is 12% een jeugdzaak; in totaal stroomden 1732 jeugdzaken in.

Tabel 4.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	35
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	53
overige delicten	12
totaal	100

Ruim de helft van alle jeugdzaken had betrekking op geweldsdelicten en delicten tegen de openbare orde. Een derde betrof vermogensdelicten.

Tabel 4.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	289	17
transactie (betaling geldsom)	241	14
taakstraf officiersmodel	130	8
overige voorwaardelijke sepots	35	2
dagvaarding	696	41
gevoegde zaken	221	13
overige zaken (inclusief overdrachten)	80	5
totaal	1692	100

De grootste groep afdoeningen vormen de zaken waarin besloten wordt tot dagvaarding (41%). De op één na grootste groep vormen de onvoorwaardelijk geseponeerde zaken (17%).

Tabel 4.6 Doorlooptijd OM jeugdzaken (1999)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	200
doorlooptijd tot eindvonnis	270

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

In de zaken die door het OM zelf worden afgedaan, zitten er gemiddeld 29 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de afdoeningsbeslissing bij het OM. Er zitten gemiddeld 39 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis bij de rechter in de gevallen waarin door het OM gekozen wordt voor dagvaarding.

Doelen

In het jaarplan 1999 staat onder meer dat de AU-afdoening en de aandacht voor jeugdzaken de hoogste prioriteit van het parket zal krijgen. De volgende resultaten in het kader van jeugd worden nagestreeft:

- invoering Clean Desk Systeem Jeugd: binnen zeven weken moet een zaak zijn beoordeeld;
- onvoorwaardelijke septs kinderkzaken: maximaal 20%;
- doorlooptijd instroom - eerste beoordeling van kinderkzaken: minimaal 56% binnen twee maanden;
- doorlooptijd eerste verhoor - afdoening kinderkzaken (nieuwe definitie): minimaal 65% binnen negen maanden.

De uitkomsten van de aanpak jeugd over het jaar 1999 vallen tegen, blijkt uit de rapportages van het Arnhemse parket. Het percentage jeugdzaken dat werd afgedaan binnen zes maanden is weliswaar gestegen maar de toename blijft achter bij de verwachting: 45%. Na verbetering van de bedrijfsprocessen en een forse stijging in de eerste helft van 1999 was daarna vanwege personele problemen weer sprake van een terugval. In december 1999 bedroeg het percentage 57%

In de managementafspraken voor 2000 staan opnieuw doelen opgenomen gericht op het *versnellen van de afhandeling van zaken*:

- standaardisatie van het administratief proces (certificering);
- 75% van de zaken wordt binnen 6 maanden afgedaan;
- gemiddelde doorlooptijd van OM-afdoeningen van 7 maanden.

Aan het secretariaat is de opdracht gegeven prioriteit te geven aan het wegwerken van achterstanden en dus zo min mogelijk buiten de deur te werken. In het belang van kortere doorlooptijden zijn er ook afspraken gemaakt met de kinderrechtters (o.a. extra zittingen) en politie (sneller inzenden van proces-verbaal na eerste verhoor).

Uit het jaarplan 1999 en de managementafspraken 2000 blijkt dat doorlooptijden als belangrijkste knelpunt worden gezien en de oplossing in de eerste plaats wordt gezocht in het verbeteren van het interne bedrijfsproces. Er wordt niet direct gesproken over een capaciteitsprobleem, maar eerder over de noodzaak de beschikbare capaciteit beter in te zetten.

Teamleiders worden aangestuurd op het 'voortdurend voldoende personeel inzetten'⁴. In de praktijk houdt dit in dat de *bestaande personele capaciteit bewaakt* wordt; voor ziekte en uitval moet onmiddellijk vervanging worden gezocht, meldt de geïnterviewde hoofdofficier. Verder wil men door *versterking van de organisatorische inbedding, aansturing en coördinatie* het interne bedrijfsproces ten behoeve van jeugdzaken verbeteren. Een van de stappen is de verdeling van coördinatie en aansturingstaken:

- er wordt één jeugdofficier aangesteld met een coördinatietaak jeugd;
- er wordt een secretaris aangesteld met een coördinatietaak;
- één MT-lid en een teamleider hebben de 'aansturingstaak jeugd';
- de hoofdofficier heeft 'taakaccent jeugd'.

Overigens heeft de hoofdofficier het taakaccent jeugd op zich genomen, mede naar aanleiding van de signalen van (jeugd)officieren over de onderwaardering van de functie binnen het OM.

De geïnterviewde officier meent dat de voorwaarden voor sterke coördinatie nog niet geheel aanwezig zijn. Zij wijst er op dat de coördinerende jeugdofficier haar collega officieren formeel niet kan aansturen (geen hiërarchische verhouding) en dat zij vooral contact heeft met het team waar zij zelf deel van uit maakt. Daarnaast heeft de teamleider die belast is met de aansturing van het jeugd-OM geen specifieke interesse in dit werkterrein. De geïnterviewde jeugdofficier ervaart echter dat affiniteit met jeugdzaken wel belangrijk is. De hoofdofficier meent dat men bij het OM in principe op alle terreinen moet kunnen werken, zodat affiniteit met jeugdzaken geen rol mag spelen.

De geïnterviewde jeugdcoördinator waarschuwt dat door de focus op de doorlooptijden, de kwaliteit van de OM-bemoeienis met jeugd(zaken) in het gedrang kan komen. Een kwalitatief goede voorbereiding betekent veelal dat er advies van de Raad voor de Kinderbescherming of jeugdreclassering ingewonnen moet worden. Jeugdofficieren hebben, in vergelijking met andere officieren, tijdens de voorbereiding meer contact met externe partners en derden (advocaten, ouders). Dit betekent ook vaak een investering in het contact met kind en ouders/verzorgers. Maatwerk bij jeugdzaken impliceert daarmee een langer traject, volgens de geïnterviewde jeugdofficier. Jeugdofficieren zijn verantwoordelijk voor de bewaking van de termijnen. Dit lukt vaak niet omdat jeugdofficieren veel buiten de deur werken.

4.4 Samenwerking

De samenwerking met de ketenpartners verloopt naar tevredenheid. Het versnellen van de doorlooptijden is afgelopen jaren een belangrijk onderwerp geweest bij de diverse (bilaterale) overleggen. Zo zijn er met de politie afspraken gemaakt over de termijn van inzending van pv's en met de rechtbank over extra zittingen. De kinderrechtbanken zijn informeel, toegankelijk en tonen belangstelling voor jeugdzaken.

De samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming wordt geprezen vanwege de korte lijnen tussen OM en de Raad voor de Kinderbescherming en de grote betrokkenheid van de raads werkers bij de jeugdzaken.

Het Arrondissementaal Platform werkt, maar voor een opsomming van resultaten is het nog te vroeg. De hoofdofficier erkent dat de vertegenwoordiging vanuit het OM beter moet.

Noot 4 Uit: Managementafspraken 2000, Arrondissement Arnhem

Door problemen met werkdruk en planning (regionale taken krijgen voorrang) kan de hoofdofficier de vergaderingen van het Platform regelmatig niet bijwonen. Jeugdzaken zijn, tot nu toe, geen onderwerp van samenwerking geweest met het Ressortsparket.

4.5 Voor de toekomst

Voor de komende jaren zien de hoofdofficier en officier andere taken voor het OM weggelegd. De hoofdofficier geeft het verkorten van de doorlooptijd prioriteit. Ook wil hij de sturing van en zicht op het interne bedrijfsproces verder verbeteren. De capaciteit om het proces door te lichten heeft tot nu toe ontbroken, analyseert de hoofdofficier. Bij een betere sturing hoort ook het optimaal inzetten van de beschikbare capaciteit voor jeugdzaken. De hoofdofficier erkent duidelijke criteria voor de optimale inzet van de capaciteit op jeugdzaken te missen. Vragen als: welke verdeling van werk en case-load kan men verwachten van de officieren met taakaccent jeugd/secretaris/administratie, zijn wat hem betreft nog niet beantwoord.

De geïnterviewde officier meent dat de ondercapaciteit bij de officieren en secretarissen die zich bezighouden met jeugd al lang geen vraag meer is en pleit voor structurele capaciteitsuitbreiding. Zaken blijven nu te lang liggen en de huidige medewerkers kunnen door efficiëntie of doorlooptijdversnellende projecten nauwelijks méér verwerken dan nu al gebeurt. Door verbetering van de organisatorische inbedding kan er onder de huidige bezetting nog wel winst behaald worden, meent de officier. Bijvoorbeeld door de drie gebiedsgebonden teams ieder een eigen jeugdcoördinator te geven en te zorgen dat degenen met een coördinatie rol ook affiniteit met het terrein jeugdzaken hebben.

Ten slotte meent de officier dat het verkorten van de doorlooptijden belangrijk is, maar daardoor mogen de andere kwaliteitscriteria niet uit het oog verloren worden. Een adequate en passende reactie bij een jeugdzaak vraagt een intensievere inzet van de officier, dan een meerderjarigenzaak. De extra inzet door onder meer het overleg met ketenpartners verdient een vertaling in extra capaciteit.

4.6 Samenvattend

Jeugd heeft prioriteit in Arnhem. Het versnellen van doorlooptijden heeft veel aandacht gekregen sinds de prioritering van jeugd. De AU-procedure is uitgebreid naar minderjarigen en de organisatorische inbedding is verbeterd door onder andere op alle niveaus van de organisatie coördinatoren aan te stellen. Ook de capaciteit is versterkt. In het jaar 2000 zijn er extra officieren met het taakaccent jeugd belast en is er een tijdelijke extra secretaris aangetrokken. De parketleiding stuurt nu aan op verdere optimalisering van het interne bedrijfsproces met de huidige bezetting. De officier vindt dat er extra capaciteit nodig is, omdat met alleen efficiënter werken 'de wanverhouding' tussen de capaciteit en het aantal binnenkomende zaken niet opgelost kan worden.

5 Arrondissementsparket Den Bosch

5.1 Algemeen

Den Bosch wordt tot de middelgrote parketten gerekend, samen met de arrondissementsparketten Arnhem en Utrecht. Het arrondissementsparket bestrijkt twee politieregio's, te weten Brabant Noord en Brabant Zuid-Oost. Ten opzichte van het gemiddelde voor middelgrote parketten is de instroom van jeugdzaken iets lager. Wat betreft de doorlooptijden van deze zaken scoort dit arrondissement aanzienlijk gunstiger dan het gemiddelde. De criminaliteit onder jeugdigen (12-24 jaar) lijkt zich in beide politieregio's te stabiliseren. De meest voorkomende delicten waar jongeren van verdacht worden, zijn vermogensdelicten, met name woninginbraak en geweldsdelicten (mishandeling en openlijke geweldpleging). Het aantal geweldplegers in Brabant Noord is in 1999 fors gestegen.

5.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Gegevens jeugdofficier en secretaris

Eén jeugdofficier is sedert dertien jaar officier van justitie en sinds januari 1999 voor de tweede keer jeugdofficier. De tweede jeugdofficier in Den Bosch is nu ongeveer twee jaar jeugdofficier; het is haar eerste carrièrestap. De geïnterviewde parketsecretaris heeft sinds 5 of 6 jaar jeugd in zijn portefeuille, hij is echter al sinds 15 jaar parketsecretaris.

Organisatie en capaciteit

Er zijn twee jeugdofficieren in Den Bosch. Naast de twee jeugdofficieren, die in totaal voor 1,8 fte zijn aangesteld, zijn er vier parketsecretarissen mede belast met jeugdzaken en twee administratieve krachten. Met betrekking tot beleidsondersteuning ligt er een toezegging van de staf dat deze ondersteuning vanuit het staffbureau verzorgd zal worden.

Tabel 5.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	2	2 x 90%	1,8
parketsecretarissen	4	2 x 80% 2 x 60%	2,8
beleidsmedewerkers	1	onbekend	1
administratieve ondersteuning	2	80% (32h) 100% (36h)	1,8
totaal	onbekend		onbekend

De capaciteit in Den Bosch wordt als ontoereikend ervaren. Het formele aantal fte's lijkt voldoende, maar in de praktijk is dat niet zo, meent de geïnterviewde jeugdofficier. Jeugdzaken gelden weliswaar als speerpunt, maar tegelijkertijd komen er steeds nieuwe prioriteiten bij. Prioriteiten zoals bijvoorbeeld 'leerplichtzaken' vragen ook capaciteit. 'Het feit dat jeugdzaken een speerpunt is, betekent op zich niets'. Jeugdzaken zijn veel bewerklijker dan andere strafzaken, maar daaraan worden geen personele consequenties verbonden.

In Den Bosch zijn de jeugdzaken organisatorisch ondergebracht bij een regionaal team (team Oss/minderjarigen). Door de jeugdofficier wordt dit geen gelukkige constructie gevonden. Er kan sprake zijn van tegenstelde belangen bij de verdeling van mensen en middelen. Bovendien blijkt interne communicatie soms moeilijker dan externe communicatie. Wel beseft de jeugdofficier dat een zelfstandig jeugdteam evenmin ideaal is in verband met het isolement waarin zo'n team kan raken. Voor de hoofdofficier is dat precies de reden om de huidige constructie te handhaven. Zo blijft de aandacht op peil, volgens hem. Bovendien is er in de organisatie sprake van een totaalbenadering (na de zogenaamde 'allroundisering'); een specialisme past daar eigenlijk niet goed in. De jeugdzaken zullen dan ook verspreid worden over alle teams (met uitzondering van zware zaken).

Taakverdeling

De parketsecretarissen worden in Den Bosch zo breed mogelijk ingezet, waardoor hun werkterrein interessanter zou moeten worden. De geïnterviewde parketsecretaris beaamt dit, maar voegt eraan toe dat het uiteindelijk toch heel karaktergebonden is of men een grotere verantwoordelijkheid neemt of niet. Hijzelf is zeer te spreken over de mogelijkheden die geboden worden om een grotere zelfstandigheid te verkrijgen. In het algemeen gaan ze zoveel mogelijk 'het veld in', leveren de terugkoppeling, verzorgen de dwarsverbanden tussen de ketenpartners en geven mede sturing aan de afhandeling van jeugdzaken. Wanneer de secretarissen voldoende ervaring hebben opgebouwd, kunnen ze de complete regie gaan voeren en de zogenaamde categorie 1- en 2-zaken uit Gamma (zie aldaar) zelfstandig afhandelen, liefst op het politiebureau al.

Doorlooptijdversnellend project: Gamma

De kern van Gamma (acroniem voor Gemeenschappelijke Aanpak Minderjarigen Maatwerk) is dat iedere ketenpartner, waaronder het OM zelf, aan maximale termijnen gebonden is om zijn werk te doen en dat een aantal trajecten meteen in het begin parallel in gang worden gezet in plaats van volgtijdelijk. Verder wordt er in veel gevallen (namelijk de Haltzaken en zaken waarbij geen voorgeleiding plaatsvindt) niet meer met processenverbaal gewerkt, maar met meldingsformulieren. Doel is dat binnen maximaal 24 weken liefst 100% van de jeugdzaken is afgerond. De politie dient binnen enkele dagen een meldingsformulier in te sturen, de Raad voor de Kinderbescherming kreeg aanvankelijk 4 weken om een basisrapport te leveren. In de praktijk haalt de Raad voor de Kinderbescherming dat overigens niet, dus die termijn wordt bijgesteld. In het geval dat de termijnen niet gehaald kunnen worden wegens ziekte wordt dit meteen gemeld door de betreffende partner en wordt door de partners gezamenlijk naar een oplossing gezocht. Op deze manier wordt gepoogd voorraadvorming te voorkomen.

Er wordt in het geval van een mislukte taakstraf één herkansing gegeven. Een jongere wordt daartoe op een OTP (onderhoud ten parkette) uitgenodigd en daarbij wordt gelijktijdig een dagvaarding uitgereikt die wordt ingetrokken als de taakstraf alsnog wordt vervuld.

Uitgangspunt van Gamma is dat er drie werkstromen zijn:

- categorie 1: Haltzaken;
- categorie 2: strafbare feiten die te ernstig zijn voor Halt, maar waarbij geen voorgeleiding bij de rechter plaatsvindt;
- categorie 3: strafbare feiten waarbij een voorgeleiding bij de rechter plaatsvindt.

Iedere werkstroom kent eigen termijnen. Wat betreft de binnenkomst van zaken wijkt de werkwijze dus af van de Aanwijzing. Er wordt in het kader van het project namelijk meteen bij binnenkomst bepaald welke zaken in welk van de drie trajecten terecht komen. Door Gamma is inzichtelijk geworden waar de zaken lang blijven liggen en welke redenen partners daarvoor hebben. Daarmee heeft het project een prikkelende werking.

Een belangrijk element van Gamma is dat de deelnemende organisaties dezelfde uitgangspunten hanteren:

- het belang van organisaties is ondergeschikt aan dat van jongeren;
- interventies zijn gericht op gedragsverandering;
- jongeren leren van ervaringen, zowel positieve als negatieve;
- een op elkaar afgestemde aanpak van de ketenpartners biedt de meeste kansen op gedragsverandering bij jongeren;
- neem elkaar als partners serieus: iedere partner handelt vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid; belangrijk in dit verband is om er een open communicatie op na te houden: in de praktijk gebeurt dat door op diverse niveaus persoonlijke contacten te onderhouden.

Beoogd resultaat van Gamma is:

- afdoening strafzaken binnen 6 maanden;
- speciale preventie: gedragsbeïnvloeding leidt tot minder recidive;
- generale preventie: snelle en consequente aanpak weerhoudt anderen van strafbaar gedrag;
- deskundigheid wordt vooral ingezet in die gevallen waar echt iets aan de hand is; uiteindelijk scheelt dat dus capaciteit. De categorie 3 zaken moeten door de specialisten behandeld blijven worden, de overige zaken kunnen in de regio behandeld worden. De rol van de jeugdofficieren wordt daar vooral coachend en instruerend. Voor de zwaardere zaken moet dus wel het specialisme 'jeugd' worden aangehouden, als een soort back-office.

In een deel van het arrondissement (Brabant Zuid Oost) is sinds najaar 1999 met Gamma geëxperimenteerd. In de Front Office Eindhoven wordt sinds september 1999 met de Gamma-methodiek gewerkt. Dat levert goede resultaten op, dus is er besloten dat per 1 januari 2001 het hele arrondissement zo zal gaan werken.

In het algemeen zou de afhandeling van jeugdzaken snel en tevens kwalitatief goed moeten verlopen, meent de geïnterviewde jeugdofficier. Met dat laatste wordt bedoeld: het afstemmen van de sanctie op het gepleegde feit en op de persoonlijke omstandigheden van de verdachte. Het leveren van maatwerk dus. De parketsecretaris voegt daar nog aan toe dat het 'buiten de deur houden' van een hoop papierwerk ook versnellend werkt en door Gamma de zeefwerking vergroot wordt. 'Of je er ook echt in slaagt om zaken snel en kwalitatief hoogwaardig af te handelen kun je afleiden uit interne cijfers die je op gezette tijden laat uitdraaien, uit nabesprekingen met partners en door te kijken naar het aantal opheffingen van schorsingen als indicator'.

Positie jeugdoffier

Zoals reeds eerder werd aangegeven, is de jeugdofficier niet optimaal tevreden over de capaciteit die beschikbaar is om jeugdzaken werkelijk als prioriteit af te handelen. 'Het is moeilijk om partners aan te spreken op afspraken terwijl je zelf niet altijd aan die afspraken kunt voldoen'.

Het verdient volgens de jeugdofficier de voorkeur dat ook ervaren mensen jeugdofficier worden. Om de regie over een netwerk van externe organisaties te kunnen voeren, zijn andere ervaring en vaardigheden vereist: er is vaker sprake van een gezamenlijke aanpak dan bij meerderjarigzaken. 'Het is zaak die partners serieus te nemen, je in hun standpunt te kunnen verplaatsen en te begrijpen wat hun mogelijkheden zijn. Verder zit er in vergelijking met volwassenenzaken meer preventie in het takenpakket. Ook heeft het strafrecht een andere rol, veel meer richting gedragsbeïnvloeding. Om maatwerkoplossingen te bedenken is naast creativiteit ook zicht op de gehele strafrechtsketen nodig'.

5.3 Cijfers en beleid

Afgelopen jaren is geïnvesteerd in zowel preventieve als repressieve trajecten. In het kader van GAMMA in Brabant Zuid Oost, is gepoogd te komen tot een betere integrale afweging, stroomlijning en eenduidige besluitvorming met betrekking tot jeugdzaken. Deze aanpak zal eind 2000 ook worden geïmplementeerd in Brabant-Noord.

De werking van het arrondissementaal jeugdplatform is geëvalueerd en zal in 2000 in een andere vorm worden gegoten. Dan zal een beter op elkaar afgestemde samenwerking van justitiële organisaties worden geëffectueerd. Er zal een een sluitende veiligheidsketen met goed op elkaar afgestemde preventieve, curatieve en repressieve aanpakken worden gerealiseerd⁵.

Tabel 5.2 Aantal en percentage jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1554	15540
percentage	10	100

Eén op de tien zaken die in 1999 bij het parket instroomde, was een jeugdzak.

tabel 5.3 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	41
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	51
overige delicten	8
totaal	100

Iets meer dan de helft van alle jeugdzaken betrof gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Noot 5 uit: Parketplan 1999

tabel 5.4 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	308	20
transactie (betaling geldsom)	61	4
taakstraf officiersmodel	487	31
overige voorwaardelijke sepots	33	2
dagvaarding	383	24
gevoegde zaken	231	15
overige zaken (inclusief overdrachten)	75	5
totaal	1578	100

Iets minder dan een derde van alle jeugdzaken werd in 1999 afgedaan met een taakstraf volgens het officiersmodel. Bijna een kwart van alle zaken wordt door het OM afgedaan met een dagvaarding, terwijl één op de vijf zaken onvoorwaardelijk wordt geseponeerd.

tabel 5.5 Doorlooptijd jeugdzaken 1999 (vlgs. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	208
doorlooptijd tot eindvonnis	226

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zitten gemiddeld 30 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de afdoeningsbeslissing bij het OM (in geval van een OM-afdoening). Wanneer gekozen is voor een dagvaarding zitten er gemiddeld 32 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis.

Huidige knelpunten

- 'Als we niet oppassen blijft het OM de bottleneck. Bij de uitbreiding van politie, Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdreclassering zal ook het OM niet kunnen achterblijven'.
- De balie; men lijkt daar weinig interesse te hebben voor jeugdzaken. Het is verplicht om bij een beslissing binnen het officiersmodel boven de 20 uur dienstverlening of f 250,- boete een advocaat toe te voegen. Het OM blijft in de praktijk vaak onder die grens. Er zouden afspraken gemaakt moeten worden over wat men van elkaar mag verwachten.

5.4 Samenwerking

Met alle ketenpartners is het contact en de samenwerking goed. Mocht er iets niet goed gaan, dan is bekend wie de contactpersonen zijn zodat het snel bespreekbaar is en rechtgezet kan worden. Verder is er een ketenpartneroverleg. Dat is vruchtbaar: het Gamma-project komt er mede uit voort.

Bijzondere vermelding verdienen de "afspraken" met de kinderrechter en rechter-commissaris. Voorop daarbij staat ieders eigen verantwoordelijkheid.

- Het OM tracht te anticiperen op de straf; op verzoek van het OM neemt de rechter-commissaris/raadkamer bijvoorbeeld een training sociale vaardigheden op in de schorsingsvoorwaarden.
- Schorsingen (van voorlopige hechtenis) vinden bij voorkeur niet plaats door de rechter-commissaris, maar door de raadkamer na onderzoek van de schorsingsvoorwaarden door de Jeugdreclassering. Voordeel daarvan is dat in die voorwaarden maatwerk geleverd kan worden en een jongere onder een fikse reeks van voorwaarden zo spoedig mogelijk kan terugkeren in de maatschappij.

Het Platform Jeugdcriminaliteit was tot nu toe weinig zinvol, blijkens een evaluatie onder de deelnemers. Het grootste knelpunt was dat de deelnemers afgevaardigden op allerlei niveaus stuurden. Je krijgt dan uitvoerenden, middenkader en beleidsmakers door elkaar. Dat kwam niet verder dan informatie-uitwisseling. Afspraken vielen niet te maken. Er werden wel allerlei voorstellen gemaakt, maar deze werden weinig getoetst aan de mogelijkheden. Men had ook onvoldoende mandaat.

In overleg is besloten het overleg op een andere leest te schoeien en het in tweeën te knippen, zodat ze samenvallen met de politieregio's. Medio december 2000 starten de platforms nieuwe stijl. Wat verandert, is dat elke partner maar één vertegenwoordiger afvaardigt en dat nu ook het openbaar bestuur (provincie en regionaal college) vertegenwoordigd gaat worden. De kinderrechters hebben gekozen voor een waarnemersrol bij het platform in plaats van een lidmaatschap, hetzelfde geldt voor de forensische psychiatrie. De hoofdofficier heeft ervoor zorggedragen dat de top van de ketenpartners bij het platform betrokken is.

Met Halt heeft het OM weinig bemoeienis. Feitelijk heeft het OM de Haltzaken uit handen gegeven. In 95% van de gevallen gaat dat overigens uitstekend. Toch zou het OM er iets meer greep op willen hebben; het betreft per slot van rekening een gemandateerde bevoegdheid van het OM. De parketsecretaris vermeldt in dit verband dat er een soort richtlijn voor de politie gemaakt is waarin staat in welke gevallen men een HALT traject in moet zetten.

5.5 Voor de toekomst

De jeugdofficier noemt de volgende sterke en zwakke kanten van Gamma.

Sterke kanten van de huidige aanpak via Gamma zijn:

- Een visie als basis.
- Transparantie.
- Snelheid gekoppeld aan kwaliteit.

Zwakke kanten van de huidige aanpak zijn:

- Onvoldoende capaciteit, waardoor het OM onvoldoende in staat is afspraken na te komen, terwijl dat wel geeist wordt van ketenpartners.
- Geloofwaardigheid komt daardoor in het geding.

De interne organisatie van jeugdzaken zou volgens de jeugdofficier nog verder verbeterd kunnen worden door:

- missiewerk onder de collega's van meerderjarigenzaken te verrichten om het imago van jeugdzaken te verbeteren, bijvoorbeeld via thema-lunches;
- de vaardigheden te verbeteren, met name betreffende samenwerking en communicatie;

- in de opleiding kennis laten maken met jeugdzaken; 'te vaak bestaat het oordeel dat het maar een softe sector is'.

5.6 Samenvattend

De doorlooptijden zijn binnen het arrondissementsparket Den Bosch gunstiger dan gemiddeld bij de middelgrote parketten. De geïnterviewde jeugdofficier is echter niet tevreden over de capaciteit voor jeugdzaken, zowel bij de officieren als op de administratie. Er worden volgens hem te veel onderwerpen als speerpunt benoemd. Het verloop bij de administratie is groot door de werkdruk. Desondanks worden goede resultaten behaald met Gamma, een doorlooptijdversnellend project waarbij de werkstromen van de diverse partners gelijktijdig in plaats van volgtijdelijk in gang worden gezet.

Er wordt binnen het parket gewerkt in gebiedsgebonden teams in combinatie met 1,8 fte jeugdofficier en 3,5 fte jeugd-parketsecretaris. De secretarissen hebben naar verhouding veel verantwoordelijkheid. Zij verzorgen onder andere de contacten met de ketenpartners. Het doorlooptijdversnellend project GAMMA loopt sinds 1 jaar in een deel van de regio. Vanaf 1 januari 2001 zal de werkwijze in het gehele arrondissement worden ingevoerd. GAMMA gaat uit van een gelijktijdige start van instellingen aan de hand van meldingsformulieren (in plaats van PV) en zeer duidelijke afspraken over termijnen. De eerste resultaten zijn goed: snel en maatwerk. De samenwerking in het kader van GAMMA is zeer goed, de deelnemende instellingen zijn het eens over doelstelling: 'bereiken gedragsverandering'. Deze eensgezindsheid ontbreekt bij Arrondissementaal Platform, daar zijn te veel deelnemers zonder mandaat.

6 Arrondissementsparket Utrecht

6.1 Algemeen

Arrondissementsparket Utrecht is een middelgroot parket, vergelijkbaar met Den Bosch en Arnhem. De jeugdcriminaliteit in deze regio kent geen opvallende uitschieters, in de zin dat er sprake is van alle vormen van jeugdcriminaliteit.

De doorlooptijden van parket Utrecht onderscheiden zich wel van die van de andere maatparketten, doordat zij ruim boven het gemiddelde liggen. Het parket Utrecht zet voor de effectuering van het beleid dan ook vooral in op verkorting van de doorlooptijd⁶. Hierover zijn afspraken gemaakt met de Raad voor de Kinderbescherming, de reclassering en de rechtbank. Opvallende recente resultaten zijn dat er veel winst behaald is op de doorlooptijden door onder meer een verdrievoudiging van het aantal enkelvoudige zittingen en een verdubbeling van de meervoudige zittingen. Verder is er wat betreft de snelheid van afhandeling in positieve zin veel veranderd sinds september 1999, toen Politie Parket Secretarissen (PPS'ers) naast meerderjarigen- ook kinderkzaken in hun takenpakket kregen.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde jeugdofficier is ruim twee jaar geleden gestart met jeugd en was daarvoor onder meer werkzaam als districtsofficier en op het taakaccent verkeer. Formeel besteedt hij 50% van zijn werktijd aan jeugd en de andere 50% aan zijn taak als districtsofficier.

De tweede officier die in het arrondissement Utrecht werkt op het terrein van jeugd(beleid), is specifiek aangetrokken als jeugdofficier. Mede omdat deze medewerkster pas een jaar werkzaam is in de organisatie, heeft het management er op aangestuurd dat de geïnterviewde officier in ieder geval tot 2002 werkzaam blijft op jeugd.

6.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Arrondissementsparket Utrecht heeft geen jeugdteam. De verantwoordelijkheid voor de afhandeling en coördinatie van jeugdzaken is verspreid over de teams en daarmee over de teamleiders. Er wordt gewerkt met 9 teams; 5 regionale, een service-, een specialisten-, een overtredingen en een stafteam. Van de 5 regionale teams werken twee teams voor de stad Utrecht en drie voor de buitendistricten (Eemlanden, Binnensticht/Heuvelrug en het Westelijk Weidegebied). De hoofdofficier en diens plaatsvervanger zijn verantwoordelijk voor de aansturing. Het stafteam is verantwoordelijk voor de ondersteuning.

Het arrondissementsparket Utrecht heeft twee jeugdbeleidsofficiërs (JBO). Een van hen werkt in een regionaal team in de stad Utrecht, de ander in een regionaal team voor een van de buitendistricten. De JBO's zijn ieder voor 50% vrijgesteld voor jeugdbeleid en verzorgen dus samen '1 fte jeugd-beleids-officier'. Teamleiders moeten er op toezien dat de vrijstelling in de praktijk de gewenste uitwerking heeft⁷.

Noot 6 zie: Management afspraken 1999, parket Utrecht
Noot 7 Uit: 'Jeugdbeleid, Arrondissementsparket Utrecht' 1999

Tabel 6.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	2	2 x 50%	1 fte
parketsecretarissen	8	1 x 100%	onbekend
politie secretarissen	15	7 x onbekend 15 x 25%	3,75 fte
jeugdbeleidsofficier/ ondersteuning	5	3 x 50% 2 x onbekend	3,5 fte
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

Op dit moment zijn er vijf medewerkers met jeugd beleid bezig, waarvan twee op tijdelijke basis:

- twee officieren zijn voor 0,5 fte vrijgesteld voor jeugd beleid;
- een secretaris is als beleidsmedewerkster tot 1 november 2000 aangesteld om het Justitieel Overleg op districtsniveau op te zetten;
- een tijdelijke beleidsmedewerker is voor 1 fte vrijgesteld voor jeugd beleid en het voorbereiden en uitvoeren van het Preventieconvenant;
- een secretaris is voor 50% vrijgesteld voor beleidsondersteuning.

Tabel 6.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficiëren	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen politie parket secretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal in percentages	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

De geïnterviewde jeugdofficier geeft aan dat de bemoeienis met jeugdzaken en jeugd beleid zodanig over de verschillende afdelingen en personen is verspreid dat het niet mogelijk is om een goede inschatting te maken van het aantal daadwerkelijk bestede uren aan jeugdzaken. Om deze reden is tabel 2 niet ingevuld.

De bemoeienis van de secretarissen bij jeugdzaken is niet in ieder team hetzelfde. Er zijn teams waar één secretaris de jeugdzaken verzorgt, bij andere teams worden de jeugdzaken verdeeld over alle secretarissen in het team. De keuze voor de taakverdeling bij de afhandeling en coördinatie van jeugdzaken wordt gemaakt door de teamleiders.

Sinds september 1999 hebben politieparketsecretarissen (pps'ers) ook minderjarigenzaken in hun pakket gekregen en is de capaciteit van 15 naar 20 pps'ers uitgebreid. Naar schatting 80% van de jeugdzaken wordt op dit moment op het politiebureau afgedaan door de pps'ers.

Mede doordat de pps'ers een belangrijk deel van de jeugdzaken voor hun rekening nemen, staat de capaciteit van het jeugd-OM op dit moment in goede verhouding tot de instroom van jeugdzaken. De pps'er slagen er in om zaken gemiddeld na drie tot vier maanden op zitting te hebben. Pps'ers maken voor het grootste deel de dagvaardingen en verzorgen de oproepen ten parkette. De oproepen worden vervolgens gedaan door secretarissen die op het parket werkzaam zijn. Bij voorgeleidingszaken wordt door de officieren of door de secretarissen (geen pps'ers) gedagvaard. Het kleine aantal zaken dat niet door de pps'ers wordt afgehandeld, komt bij de secretarissen op het parket terecht.

Werkwijze jeugd-OM

In 1999 zijn binnen het arrondissementsparket Utrecht verscheidene activiteiten ontplooid om de doorlooptijden te verkorten, zoals Lik-op-Stuk-beleid bij jeugdzaken, het inschakelen van pps'ers bij jeugdzaken en het verbeteren van de interne administratieve organisatie. Hieronder staat een korte toelichting op een aantal van deze initiatieven.

- Het Lik-op-Stukmodel bij jeugdzaken. De gedachte hierachter is om (daar waar mogelijk) al tijdens het verblijf van de minderjarige verdachte op het politiebureau een afdoeningsbeslissing te nemen en deze meteen uit te voeren. De dagvaarding of oproeping voor een onderhoud ten parkette wordt opgesteld door pps'ers en uitgereikt door de politie.

Bij een oproep voor een onderhoud krijgt de jeugdige een brief mee met daarop een datum en tijd waar hij/zij zich moet melden bij de jeugdsecretaris. De jeugdsecretaris is hiervoor op vaste dagen aanwezig in het gebouw van de Raad voor de Kinderbescherming.

- Indien volgens de (politie)parketsecretaris de zaak zich niet leent voor afdoening middels Lik-op-Stuk, dan zal proces-verbaal worden opge maakt en binnen 4 weken na eerste verhoor worden ingezonden aan het parket.
- De Raad voor de Kinderbescherming behoort direct te worden geïnformeerd wanneer de pps'er de zaak ter behandeling krijgt.

Resumerend zijn de taken tussen de secretarissen en officieren als volgt verdeeld:

Politieparketsecretarissen

- alle eenvoudige, enkelvoudige kinderzaken.

Parketsecretaris

- 'oproepen ten parkette';
- (ondersteunen) bij de voorgeleidingen;
- VMK-zaken en andere moeilijke zaken die niet door de PPP gedaan kunnen worden;
- voorzitterschap op districtsniveau van het justitie overleg jeugd.

Jeugdofficier

- meervoudige kamerzaken;
- beleidsvoorbereiding;
- behandeling enkelvoudige zaken ter zitting.

Districtofficier

- per politiedistrict is er een officier verantwoordelijk voor het jeugdbeleid;
- meervoudige kamerzaken;

- verantwoordelijkheid voor uitvoering en coördinatie van jeugdbeleid in hun district.

Zoals eerder vermeld hebben de districtsofficieren een belangrijke taak met betrekking tot jeugd. Ter ondersteuning worden zij geïnformeerd door jeugdbeleidsfunctionarissen o.a. via het 'Overleg jeugdzaken'. Dit overleg dient bijvoorbeeld om de jeugdprocedures van de verschillende teams te stroomlijnen. Op het overleg krijgen de districtsofficieren onder meer informatie over de laatste maatschappelijke en justitiële ontwikkelingen met betrekking tot jeugdzaken. De jeugdbeleidsfunctionarissen bereiden de overleggen voor. Het overleg verloopt wat betreft de jeugdbeleidsfunctionarissen overigens niet naar wens: nog te vaak laten (bepaalde) en districtsofficieren verstek gaan. Het belang van jeugdzaken wordt dan ook niet door alle teamleiders voldoende uitgedragen, is de indruk van een geïnterviewde beleidsfunctionaris. Hij meent dat de teamleiders en de hoofdfunctionaris de taak hebben om daadwerkelijk uit te dragen dat de 'prioriteit jeugd' verder gaat dan het versnellen van doorlooptijden. Om jeugdzaken kwalitatief goed af te handelen moet men oog hebben voor de maatschappelijke context en belang. Deelname aan het intern jeugdoverleg kan helpen de relevante informatie te vergaren.

Kwaliteit

Het verkorten van de doorlooptijd loopt als een rode draad door de doelstellingen van de afgelopen jaren. Door de gerichtheid op doorlooptijd wordt nog al eens vergeten dat juist jeugd(zaken) een extra tijdsinvestering vragen, meent de geïnterviewde jeugdfunctionaris. 'De behandelingsduur op de zitting is langer omdat er meer sprekers zijn: ouders, Raad voor de Kinderbescherming en de advocaat moeten aan het woord kunnen komen. Dit heeft als gevolg dat op een kindersitting gemiddeld 8 a 9 zaken worden behandeld, tegenover 20 zaken op een zitting van de politierechter'.

Positie van de jeugdfunctionaris

Afgelopen jaren hebben de jeugdfunctionarissen verbetervoorstellen gedaan voor de afhandeling van jeugdzaken en de positie van de jeugdfunctionaris. Een groot deel van de voorstellen heeft te maken met de verankering van verantwoordelijkheden, met name die van de teamleiders. Deze punten komen terug in de laatste paragraaf 'naar de toekomst'.

Ook de positionering van de jeugdfunctionaris kan beter, meent de geïnterviewde jeugdfunctionaris. Hoewel er formele afspraken zijn gemaakt over de vrijstelling voor de jeugdbeleid, lijkt er met name vanuit het stafteam onvoldoende aandacht voor het bewaken van die vrijstelling.

6.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999

Tabel 6.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1919	14212
percentage	14	100

Ongeveer 14% van alle in 1999 bij het parket ingestroomde zaken waren jeugdzaken.

Tabel 6.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	52
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	39
overige delicten	9
totaal	100

lets meer dan de helft van alle jeugdzaken betrof vermogensdelicten.

Tabel 6.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	386	18
transactie (betaling geldsom)	92	4
taakstraf officiersmodel	323	15
overige voorwaardelijke sepots	104	5
dagvaarding	771	35
gevoegde zaken	441	20
overige zaken (inclusief overdrachten)	82	4
totaal	2199	100

Ruim een derde van alle jeugdzaken wordt door het OM afgedaan door middel van een dagvaarding. Bijna één op de vijf zaken wordt onvoorwaardelijk geseponeerd.

Tabel 6.6 Doorlooptijd OM jeugdzaken (1999)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	271
doorlooptijd tot eindvonnis	285

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

In de gevallen waarin het OM zelf de zaak afdeed, zaten er gemiddeld 39 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de afdoeningsbeslissing. Wanneer gekozen werd voor dagvaarding was de doorlooptijd tussen eerste verhoor en eindvonnis bij de rechter 41 weken.

Doelen

Een korte opsomming van de doelen over 1999 geeft het volgende beeld:

- Specifieke aandacht wordt gericht op de aanpak harde kern, Marokkaanse jongeren in Zuilen en de aanpak schoolverzuim.
- Het jaarplan Jeugd en Veiligheid is afhankelijk van financiering door de gemeente. In het plan wordt ingezet op verkorting van doorlooptijden.
- Er wordt een daling beoogd van het aantal jeugdigen dat met de politie in aanraking komt.
- 60% van de jeugdzaken wordt binnen 6 maanden afgedaan; technisch sepot maximaal 5%, onvoorwaardelijk beleidssepot maximaal 5%.

Resultaten

- In 1999 is het project Eijkestijn van start gegaan; schorsing van voorlopige hechtenis als de jongere zich intensief laat begeleiden door jongereninrichting Eijkestijn en Zeist. In laatste kwartaal 1999 is men begonnen met een intensieve aanpak van schoolverzuim, zowel in de stad als in de buiten-gebieden.
- Interventiestrategieën zijn gerealiseerd.
- Afspraken met derden zijn gerealiseerd.
- Afgedaan binnen 6 maanden na eerste verhoor: 23%, zaken binnen 2 maanden beoordeeld: 56%, technisch sepot 10%, onvoorwaardelijk beleidssepot: 6%

6.4 Samenwerking

Het Platform Jeugdcriminaliteit en het recent gestarte Justitie Overleg op Districtsniveau staan beide garant voor goede en structurele afstemming met de ketenpartners. Het Justitieoverleg is een specifiek product van de samenwerking in de Utrechtse regio. Dit overleg vindt plaats tussen politie, OM, Raad voor de Kinderbescherming, reclassering en Jeugdzorg. Agenda van dit overleg is het doorspreken van procedures (o.a. wijze van rapporteren) én het bespreken van minderjarigen op zaaksniveau. Afspraak is dat alle jeugdigen tussen 12 en 23 jaar die voor een misdrijf met politie in aanraking komen op het overleg aan de orde komen. Doel is dat de deelnemers de bemoeienis die de verschillende instellingen met een individuele jeugdige hebben op elkaar af stemmen en daarmee de kans op recidive verlagen.

Met politie, kinderrechter en gemeente zijn er daarnaast nog afspraken gemaakt over structurele overlegmomenten, zoals in de Beleidsgroep jeugd en zeden (politie) en het overleg tussen OM, kinderstrafrechters en de Raad voor de Kinderbescherming.

Ten slotte vindt er met name met de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg en politie zeer veel bilateraal overleg plaats. Met de politie zijn de afgelopen jaren naar tevredenheid afspraken gemaakt over de samenwerking en het verkorten van termijnen (AU, pps, verkort procesverbaal etc.). Met de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau taakstraffen wordt veel contact onderhouden. Aanleiding is dat de kwaliteit van de rapportages van de Raad voor de Kinderbescherming regelmatig onvoldoende is volgens het parket.

6.5 Voor de toekomst

De geïnterviewde jeugdofficier noemt de volgende verbeterpunten voor de toekomst:

- In ieder team moet duidelijk afgesproken zijn wie verantwoordelijk is voor en aanspreekbaar op jeugdzaken, de teamleider draagt de verantwoordelijkheid dat die afspraken gemaakt worden.
- Teamleiders zijn ook verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van jeugdbeleid in het eigen team en het volgen van de brede ontwikkeling op het terrein van jeugdbeleid (o.a. intern jeugdoverleg).
- De organisatie voorziet nauwelijks in een check van de verantwoordelijkheden van de teamleiders, waardoor er zich grote verschillen tussen de teams kunnen voordoen wat betreft de inbedding van jeugdzaken. Knelpunt is dat teamleiders naast de coördinatietaken ook reguliere officiers-taken hebben, volgens de jeugdofficier. Overigens deelt de hoofdofficier deze stelling niet als het gaat om jeugdcoördinatie.
- De vrijstelling van officieren voor jeugdzaken komt in de praktijk in het gedrang doordat meerderjarigen zaken voorrang krijgen. De uitwerking van de vrijstelling van officieren/secretaris voor jeugdbeleid wordt onvoldoende bewaakt.
- Meervoudige kinderkzaken vormen een knelpunt. In het laatste kwartaal 2000 en in 2001 worden daarom het aantal MK-zittingen voor minderjarigen verdubbeld.

6.6 Samenvattend

De doorlooptijden van jeugdzaken waren voor het jaar 1999 slecht in vergelijking tot het gemiddelde voor het maatparket.

Omdat er gebiedsgebonden wordt gewerkt, zijn de meeste officieren gekoppeld aan een politiedistrict. Er zijn twee (deeltijd)jeugdbeleidsofficieren met een specifieke taak in jeugdoverleggen en beleidsvoorbereiding. Politieparketsecretarissen doen sinds kort ook jeugdzaken. Het aantal politieparketsecretarissen is in 2000 met 5 uitgebreid. Van deze veranderingen wordt op korte termijn veel verwacht voor een snellere afhandeling van jeugdzaken. De organisatorische inbedding draagt volgens de jeugdofficier het gevaar in zich dat de bemoeienis en afhandeling met jeugdzaken versnipperd raken. De betreffende jeugdofficier moet districtsofficieren aansturen en informeren over 'jeugdontwikkelingen'. Deze opdracht verloopt soms moeizaam.

Het arrondissementsparket Utrecht heeft de afgelopen twee jaar extra geïnvesteerd in de afstemming met de ketenpartners en heeft extra beleids-ondersteuning voor dit doel ingezet. Het resultaat is dat er een Platform Jeugdcriminaliteit en een Justitie Overleggen op districtsniveau functioneren. In dit laatste overleg komen OM, politie, Raad, reclassering en jeugdzorg bijeen en bespreken procedures rond minderjarigen én alle minderjarigen tussen 12 en 23 jaar die voor een misdrijf met de politie in aanraking zijn geweest. Op bilateraal niveau wordt veel overleg gepleegd met politie en Raad. Deze samenwerking is de afgelopen jaren verbeterd, onder meer door duidelijkere afspraken. De kwaliteit en termijnen van inzending van Raadsrapportages dienen echter wel verbeterd te worden, meent de jeugdofficier.

7 Arrondissementsparket Breda

7.1 Algemeen

Breda is een middelklein parket. Het parket heeft goede resultaten op doorlooptijden, met name op OM-afdoeningen. Dit laatste is mede een resultaat van de samenwerking tussen de ketenpartners in een Overleg Risico Jeugd.

7.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Gegevens (jeugd)officier

De geïnterviewde jeugdofficier heeft een aanstelling voor 32 uur (0,8 fte) en werkt nu sinds enkele jaren formeel voor 100% op het terrein jeugd. Zij heeft daarvoor vele jaren als officier van justitie gewerkt.

Gegevens parketsecretaris

De geïnterviewde parketsecretaris werkt nu drie jaar in deze functie. Al die tijd heeft zij fulltime jeugdzaken afgehandeld.

Organisatie en capaciteit

Breda had tot dit jaar een jeugdteam dat bestond uit een jeugdofficier, vier secretarissen en 2 administratief medewerkers. Het team werkte vanuit één locatie en zat bij elkaar op een kamer. Sinds dit jaar zijn er nog maar drie secretarissen waarvan één assistent-secretaris. Er is geen teamleider, de medewerkers vallen formeel onder de teamleiders van overkoepelende afdelingen.

De geïnterviewde parketsecretaris geeft aan dat er in de nabije toekomst waarschijnlijk een capaciteitsgebrek zal gaan optreden doordat men nu nog maar met drie personen het werk doet, waarbij de afhandeling van zaken ook vertraagd wordt door de vele overleggen.

Tabel 7.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	1	100%	0,8
parketsecretarissen	4	50%	0,5
		80%	0,8
		80%	0,8
		75%	0,75
assistent parketsecretaris	1		
beleidsmedewerkers	geen	-	-
administratieve ondersteuning	2	onbekend	0,6 0,6
totaal	8		4,89

De jeugdofficier besteedt naar schatting tweederde van haar tijd aan zittingen en de overige uren aan beleidszaken. Kinderzittingen worden ook door de gebiedsofficieren gedaan, maar de jeugdofficier is de enige die zich daarnaast met het jeugdbeleid bezighoudt.

Voor de administratie van enkelvoudige kinderkzaken zijn twee deeltijd medewerkers beschikbaar. De administratie van meervoudige kamer zaken wordt niet gedaan door het jeugdteam, maar wordt meegenomen bij de meervoudige volwassenzaken.

Tabel 7.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	32	0	0	32
parketsecretarissen	101	43*	0	144
beleidsmedewerkers	geen	-	-	-
administratieve ondersteuning	26	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	159	onbekend	onbekend	onbekend

* AU-diensten + gebiedssecretariswerkzaamheden

Uit een interne toetsingsronde die gehouden is naar aanleiding van dit onderzoek, is gebleken dat het formele aantal uren dat beschikbaar is voor jeugdzaken overeenkomt met de in praktijk gewerkte uren door de jeugdofficier, parketsecretarissen en administratieve ondersteuning.

Taakverdeling

De parketsecretarissen zijn verantwoordelijk voor de dossiercontrole en filtering van jeugdzaken. Parketsecretarissen met meer ervaring doen daarnaast ook beleidswerk. De jeugdofficier is zeer tevreden over de gekozen taakverdeling en ondersteuning door de secretarissen. Zij zijn goed op de hoogte van de ontwikkelingen op jeugdbeleid, doordat een aantal secretarissen ook belast is met jeugdbeleid. Ook de parketsecretaris bevestigt dat er een goede samenwerking is tussen officieren en secretarissen en dat men wederzijds goed op de hoogte blijft van nieuwe ontwikkelingen.

Werkwijze afhandeling jeugdzaken

De huidige werkwijze moet gezien worden tegen de achtergrond van de organisatorische veranderingen van de afgelopen jaren. De parketleiding heeft in 1994 besloten tot een meerjaren reorganisatie onder de noemer van de zogenaamde 'hoge C's' van Cultuuromslag, Communicatie en Control. Jeugdzaken vallen ook onder de strakkere controle en bedrijfsmatige aansturing die de reorganisatie kenmerkt. Jeugd is een vast agendapunt bij de overleggen van parket- en korpsleiding.

Verder zijn er duidelijke termijnen vastgesteld voor de interne procedure na binnenkomst van het proces-verbaal en voor de samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming en politie. De Aanwijzing wordt gevolgd, met dien verstande dat termijnen verkort zijn doordat de ketenpartners iedere twee weken bijeenkomen in een Jeugdige Wetsovertreders Overleg (JWO) waardoor de 'wachtijd' minder is.

De normale procedure

Direct na binnenkomst op het parket van niet-voorgeleidingszaken vindt registratie en dossiervorming plaats op de afdeling Primaire registratie. De registratie wordt door de Jeugdadministratie gecontroleerd en geaccordeerd. Na ten hoogste 4 dagen filteren de jeugdparketsecretarissen de zaak op afdoeningsbeslissing.

De beoordeling van gefilterde zaken moet binnen een week gebeuren.

De zaken die niet beoordeeld worden als dagvaardingszaken gaan vervolgens naar een sneller traject. Zoals bovengemeld wordt er vooral winst behaald door de vroegtijdige betrokkenheid van de Raad voor de Kinderbescherming in het JWO.

- Indien er reeds een basisonderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming ligt dat overeenkomt met de door de secretaris gewenste afdoening, wordt de beoordeling ingevoerd en verzonden aan de administratie.
- Indien er geen raadonderzoek is maar er ook geen achterliggende problematiek blijkt uit het proces-verbaal en de bespreking in het JWO kan de secretaris de zaak afdoen middels een taakstraf van niet meer dan 20 uur of een transactie van niet meer dan f 250,-, of de zaak meteen seponeren.
De Raad voor de Kinderbescherming wordt hiervan telefonisch in kennis gesteld. De beoordeling wordt ingevoerd en het dossier wordt verzonden aan de administratie ter afwerking.
- Indien uit het Overleg Jeugdige Wetsovertreders of uit het proces-verbaal blijkt dat er sprake is van zorg rondom de verdachte en/of het betreft een feit waarvoor een taakstraf van meer dan 20 uur of een transactie van meer dan f 250,- wordt voorgesteld^B wordt de zaak besproken op het bilateraal overleg met de Raad voor de Kinderbescherming (eens per 3 weken). Na het bilateraal overleg worden de beoordelingen ingevoerd en worden de zaken verzonden naar de administratie ter afwerking of wordt het basisonderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming afgewacht alvorens een beslissing te nemen.

Bij dagvaardingszaken wordt de beoordeling ingevoerd en verzonden aan de administratie ter planning op een kindersitting. De Raad voor de Kinderbescherming krijgt 6 weken voor de zitting een overzicht van de geplande zaken, zodat zij zorg kunnen dragen voor de rapportages. De procedure voor dagvaardingszaken wijkt dus niet af van de Aanwijzing.

(Doorlooptijdversnellende) projecten

Het Jeugdige Wetsovertreders Overleg

Alle districten van de regiopolitie Midden en West Brabant hebben een JWO. Dit overleg vindt iedere twee weken plaats tussen lokale vertegenwoordigers van politie, OM, Raad voor de Kinderbescherming, leerplichtambtenaar, Jeugdzorg, jeugdreclassering en bureau Halt. Op het overleg wordt informatie uitgewisseld over alle minderjarigen die in de betreffende twee weken met de politie in aanraking zijn geweest en worden afspraken gemaakt over het vervolgtraject. De jeugdsecretaris neemt vanuit het OM deel aan het overleg. De secretaris geeft hierbij aan dat door dit veelvuldige overleg de contacten beter zijn geworden en zaken sneller afgehandeld kunnen worden. Men kent elkaar en weet precies wie bij welke zaak betrokken is.

De politie wordt vertegenwoordigd door een taakaccenthouder jeugd van het betreffende politieteam en de Coördinator Zorg van het politiedistrict. De JWO-deelnemers bespreken van alle aangehouden minderjarigen (indien bekend) de achtergrond.

Noot 8 Bij een taakstraf van meer dan 20 uur en bij een transactie van meer dan f 250,- moet conform art. 489 WvSv een advocaat worden toegevoegd. De administratie zendt hiertoe het dossier naar de strafgriffie.

Wanneer de deelnemers geen signalen hebben van achterliggende problematiek, kan de secretaris de aangehouden minderjarige onmiddellijk en zonder extra overleg met de Raad voor de Kinderbescherming, een taakstraf volgens het officiersmodel opleggen van maximaal 20 uur. De zaak wordt vervolgens ingeschreven bij het parket op een speciaal daartoe ontwikkeld formulier en met een eigen parketnummer (mogelijk nog voordat het proces-verbaal is afgerond).

Wanneer de JWO-deelnemers menen dat er sprake is van achterliggende problematiek en/of ernstige feiten, maakt de Raad voor de Kinderbescherming met voorrang (binnen 4 weken) een rapportage over de betreffende minderjarige⁹. In zaken die nog niet rond zijn kan de secretaris het verdere onderzoek sturen en/of afspraken maken omtrent een eventueel te volgen AU-procedure.

Uit het gesprek met de secretaris kwam als knelpunt naar voren dat deze werkwijze in aanvang veel tijd kost. Per week is zij bijna anderhalve dag bezig met voorbereiden. Voordeel is weer wel dat er bij de afhandeling van de zaak tijdswinst geboekt wordt. Ook blijft het als OM nodig om bij problemen met ketenpartners te blijven sturen en aandringen op een oplossing. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de politie niet kan voldoen aan de vastgestelde termijn voor indiening van een proces-verbaal of als de jeugdreclassering geen goed rapport heeft afgeleverd.

Het JWO kan als doorloopversnellend project gezien worden, hoewel het in de beleidsplannen van Breda niet deze titel heeft gekregen. In Tilburg is wel een pilot gestart onder de noemer van doorloopversnellend project. Onderdeel van de pilot is dat een secretaris het JWO voorbereidt, door alle verklaringen in het politieregistratiesysteem voorlopig te beoordelen. De beoordeling wordt vervolgens in het JWO besproken.

AU-procedure Jeugdzaken

Op het JWO wordt ook afgesproken over welke jeugdigen de politie meteen contact op moet nemen met de jeugdsecretaris, wanneer zij worden verdacht van een nieuw strafbaar feit. De jeugdsecretaris beoordeelt of er vervolgens een AU-dagvaarding wordt gemaakt of dat er nog een OM-aftoening mogelijk is. In afwijking van de AU-regeling voor volwassenen worden bij jeugdzaken alle openstaande zaken meegenomen.

Bij AU-zaken wordt op het meldingsformulier aan de Raad voor de Kinderbescherming de vastgestelde zittingsdatum kenbaar gemaakt.

Positie van de jeugdofficier

De geïnterviewde jeugdofficier herkent de signalen van het Platform Jeugd-officiëren die betrekking hebben op de carrièremogelijkheden van de jeugd-officier. Zij meent dat vooral deeltijders nauwelijks kunnen groeien in de organisatie.

De eisen die het OM stelt aan 1ste klassers veronderstellen immers dat men volledig kan werken en bereid is tot reizen of verhuizen. Aan deze voorwaarden kunnen medewerkers met zorgtaken vaak niet voldoen.

De jeugdofficier is over het algemeen zeer tevreden over de eigen positie en die van de andere medewerkers die zich bezighouden met jeugdzaken. Doordat de betreffende medewerkers letterlijk bij elkaar op de gang zitten wordt er effectief gecommuniceerd en gewerkt. Ook de hoofdofficier is positief over de gekozen organisatorische inbedding van jeugdzaken. Wel vraagt hij zich af de maatschappelijke ontwikkelingen niet noodzakelijk tot een andere inhoudelijke invulling van het takenpakket van de jeugdofficier.

Noot 9 Bron: managementafspraken 1999, parket Breda

Hij doelt daarbij op de toenemende verharding van de jeugdcriminaliteit en de steeds jongere leeftijd van daders. 'Jeugdzaken onderscheiden zich steeds minder van de gewone zaken in de weekdienst, dat kan betekenen dat wij een totaal nieuwe visie moeten ontwikkelen op de functie van jeugdofficier'. Voor de jeugdzaken die in ernst lijken op volwassenzaken (verkrachting, geweld etc.) komt het jeugdspecialisme bij het OM feitelijk te laat, legt de hoofdofficier uit. Het is de vraag of dit type jeugdzaken nog behandeld moeten worden door jeugdspecialisten c.q. de jeugdofficier. Het jeugdspecialisme is des te meer nodig op het terrein van preventie en de contacten met de ketenpartners. Op dit moment zijn het de onderwijsinstellingen en niet het OM die de belangrijkste rol hebben in dit kader. Het OM heeft richting de leerplichtambtenaar echter geen gezagsverhouding en dus weinig sturingsmogelijkheden. De hoofdofficier pleit er voor dat officieren deze bevoegdheden wel krijgen. In dat geval zal het takenpakket van de jeugdofficier verschuiven richting preventie, overleg en de complexe jeugdzaken. Het OM heeft immers ook de opdracht om samen te werken met de ketenpartners en dat neemt al veel tijd in beslag van de jeugdofficier en secretarissen.

7.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 7.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1560	13581
percentage	11	100

In het meest recente jaarplan van het parket Breda staat de constatering dat het aantal jeugdzaken dat instroomt sinds 1994 jaarlijks is toegenomen.

Tabel 7.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	39
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	52
overige delicten	9
totaal	100

Binnen dit parket hebben iets meer dan de helft van alle jeugdzaken betrekking op gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde

Tabel 7.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	172	11
transactie (betaling geldsom)	47	3
taakstraf officiersmodel	427	28
overige voorwaardelijke sepots	14	1
dagvaarding	651	40
gevoegde zaken	216	13
overige zaken (inclusief overdrachten)	56	4
totaal	1613	100

Vier op de tien zaken wordt met een dagvaarding afgedaan. In ruim een kwart van alle afgedane zaken wordt een taakstraf volgens het officiersmodel opgelegd.

Het feit dat het aantal jeugdigen dat in de regio ernstige feiten pleegt is toegenomen, heeft geleid tot een toename van het aantal voorgeleidingen. In 1998 werden 182 jeugdigen voorgeleid (totaal jeugdzaken 1633), in het eerste helft van 1999 zijn er 115 jeugdigen voorgeleid. In het jaarplan 2000 spreekt het parket met name zorg uit voor het toenemend aantal zedenzaken, waarbij jeugdigen betrokken zijn. Het aandeel en de problematiek van allochtone jongeren bij zedendelicten wordt een belangrijk zorgpunt genoemd.

Tabel 7.6 Doorlooptijd OM jeugdzaken (1999)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	146
doorlooptijd tot eindvonnis	199

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Doelen van het jaar 1999 inzake doorlooptijden

- 75% van de PV's moeten binnen 1 maand zijn ingezonden.
- Minimaal 75% van alle zaken worden binnen 9 maanden na datum verhoor afgedaan (nieuwe definitie, juni 2000).
- Het niveau van de jeugdcriminaliteit moet gelijk blijven of afnemen.

Resultaten

- 36,3% van de PV's zijn binnen 1 maand ingezonden.
- Volgens de oude berekeningsmethode zijn 70,2% van de zaken binnen 6 maanden afgedaan, volgend de nieuwe methode 45,2%.

7.4 Samenwerking

In de voorgaande paragrafen is al genoemd dat er een intensieve samenwerking bestaat met de ketenpartners en hulpverlening, in het kader van het JWO maar ook op bilateraal niveau.

Het Arrondissementaal Platform (ARJ) is gestart, de jeugdofficier verzorgt het voorzitterschap. Hoewel er enerzijds wordt gesproken over een uitbreiding van het platform met gemeenten uit de districten Bergen op Zoom en Oosterhout, zijn de huidige deelnemers het nog niet eens over de doelstelling van het ARJ. In deze discussie speelt onder andere de kwestie van de mandatering. De deelnemende gemeenten Tilburg en Breda hebben aan hun vertegenwoordiging geen mandaat gegeven, de overige organisaties hebben dat wel. De jeugdofficier meent dat hierdoor de slagkracht van het overleg onvoldoende is.

7.5 Voor de toekomst

De jeugdofficier vraagt aandacht voor de positie van deeltijdwerkers bij het OM. Verder vindt zij dat er dringend een oplossing gevonden moet worden voor de volgende knelpunten:

- tekort aan cellen voor jeugdigen, waardoor zij te lang op het politiebureau verblijven;
- moeizame overgang van detentie naar maatschappij, doordat veel jeugdigen uit de regio elders in het land in detentie zitten. Hierdoor kunnen lokale voorzieningen pas na de detentie aan de slag gaan met de terugkeer in de maatschappij;
- het ontbreken van ondersteuning en/of 'aanpak-op-maat' voor allochtone minderjarige daders en de communicatie met ouders/sociale netwerk.

De parketsecretaris voegt daar nog de volgende knelpunten aan toe:

- het regelmatige tekort aan zittingsruimte;
- de onduidelijkheid over de hoeveelheid afgehandelde jeugdzaken wegens de wachtstapel bij het bureau Halt.

De hoofdofficier wijst in het interview nadrukkelijk op het reorganisatie proces en de daaraan ten grondslag liggende visie: het OM zal zich steeds moeten aanpassen aan veranderende omgeving en veranderende eisen die de maatschappij aan de organisatie stelt. In dit kader pleit de hoofdofficier voor herbezinning van rol en mogelijkheden van het OM bij de preventie en aanpak van jeugdcriminaliteit, waar de positie van de jeugdofficier en secretaris logischerwijs in mee wordt genomen. Hij geeft in overweging om het OM een grotere rol te geven bij de preventie, door officieren meer gezag te geven over leerplichtambtenaren. Leerplichtambtenaren moeten meer de functie krijgen van opsporingsambtenaar, nu hebben schoolhoofden een te grote verantwoordelijkheid en zij zijn vaak al blij dat als ze lastige jongeren kwijt zijn. De specifieke jeugdtaak van secretarissen zou dan op het vlak van de overleggen met de ketenpartners liggen.

Ten tweede noemt de hoofdofficier het vergroten van de pakkans als doelstelling (overigens voor het gehele parket) maar alleen als er een passend vervolg gegeven kan worden aan de aanhouding van de minderjarige: 'nu kunnen wij de jongeren niet kwijt, er zijn onvoldoende plaatsen in specifieke projecten, tehuizen, werkstraffen en therapeuten'. Dit punt wordt ook door de parketsecretaris genoemd als knelpunt in het algemeen.

Een laatste opdracht is het vinden van een adequaat antwoord op het gegeven dat de communicatie met Marokkaanse en Antilliaanse ouders en ouders niet goed verloopt, met name als het gaat om het aanspreken op de verantwoordelijkheid.

7.6 Samenvattend

Breda heeft in vergelijking met de overige middelkleine parketten de meest gunstige doorlooptijden. Er is een jeugdteam dat qua aansturing onder twee gebiedsgebonden teams valt, maar grotendeels zelfstandig opereert. De hoofd- en jeugdofficier zijn tevreden over de inbedding en capaciteit voor jeugdzaken, o.a. door de vrijstelling van de jeugdofficier. De jeugdofficier wijst wel op ontbreken carrièremogelijkheden van deeltijd-officieren (vaak vrouwen). De interne werkwijze op het arrondissementsparket wordt gekenmerkt door strakke afspraken over en controle op termijnen. In een aanpak 'op maat' wordt voorzien doormiddel van tweewekelijks overleg met OM, politie, Raad, leerplicht, jeugdzorg/reclassering en Halt, in het zogenaamde Overleg Risico Jeugd (ORJ). Op dat overleg worden alle aangehouden en gesignaleerde minderjarige besproken en wordt een gezamenlijk besluit genomen over het vervolgtraject. Het overleg garandeert dat er geen minderjarigen buiten beeld blijven. Bovendien zijn doorlooptijden versneld doordat de Raad en reclassering meteen aan de slag kunnen bij gesignaleerde problemen. Wanneer er geen achterliggende problemen gesignaleerd zijn, dan kan de secretaris de zaak met een OM-afdoening afhandelen. Er kan overigens ook besloten worden tot AU-procedure minderjarigen. De samenwerking in het kader van het ORJ bevalt zeer goed. Het Arrondissementaal Platform heeft echter nog weinig resultaat. De jeugdofficier is trekker, maar voelt zich niet in de positie om ketenpartners aan te sturen. Met name met de gemeente bestaat een moeizame samenwerking rond thema's als de mandatering en de doelstelling van het Platform.

8 Arrondissementsparket Haarlem

8.1 Algemeen

Algemene parketgegevens

Het arrondissement Haarlem beslaat 2 politieregio's: Zaanstreek/Waterland en Kennemerland. Het parket behoort, samen met de parketten Breda, Zutphen, Maastricht en Zwolle, tot de 'middelkleine' parketten. Binnen deze categorie parketten is de instroom aan kinderzaken in 1999 in het arrondissement Haarlem, samen met Maastricht, het laagst. Opvallend aan de uitstroom aan jeugdzaken is het hoge percentage onvoorwaardelijke sepo's en het lage percentage dagvaardingen. Tevens worden lange doorlooptijden vastgesteld bij de dagvaardingszaken. Het parket spant in dit opzicht landelijk, samen met Utrecht, Maastricht en Alkmaar, de kroon. Ook heeft het parket te kampen met, naar verhouding, lange doorlooptijden bij kinderzaken waarbij OM-aftoeningen hebben plaatsgevonden.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde officier van justitie bekleedt, sinds zijn binnenkomst op het parket 4 jaar geleden, de functie van jeugdofficier. Op het parket Haarlem is ervoor gekozen de jeugdportefeuille in handen te geven van één teamhoofd. De feitelijke uitvoering is in handen gegeven van de coördinerend jeugdofficier.

8.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Het arrondissement Haarlem heeft 17,5 fte arrondissementsofficieren en 3,0 fte officieren enkelvoudige zittingen beschikbaar voor de behandeling van strafzaken. Eén en ander is georganiseerd in drie regionale en twee functionele teams. De behandeling van jeugdzaken is geconcentreerd binnen één van de drie regionale teams, namelijk Zaanstreek/Waterland. De administratieve verwerking van voorgeleidingszaken van minderjarigen vindt elders plaats, namelijk binnen het Algemeen Service Team.

In het team Zaanstreek/Waterland zijn 7 officieren van justitie werkzaam, 4 parketsecretarissen en 3 administratief medewerkers. Voor al deze functionarissen geldt dat zij zich niet alleen met jeugd(zaken) bezig houden, maar dat zij deze afhandelen naast de meerderjarigen(straf)zaken en extra judiciële zaken. De capaciteit binnen het jeugdteam, voor de afhandeling van individuele jeugdstrafzaken, is dus niet formeel vastgelegd. Wel is een bepaald aantal uren gereserveerd ten behoeve van het jeugdbeleid. In de praktijk gaat een substantieel deel van die tijd op aan andere werkzaamheden. De geïnterviewde officier wijst dat aan het feit dat de gebiedsgebonden taken van jeugdfunctionarissen zeer tijdrovend zijn.

In onderstaand overzicht is de formele omvang van het team Zaanstreek/Waterland opgenomen. Zoals reeds beschreven betreft dit uitsluitend de capaciteit ten aanzien van het jeugdbeleid. De omvang van de capaciteit gericht op de afhandeling van individuele jeugdzaken is niet formeel begroot.

tabel 8.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM Haarlem (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	7	1 x 44%	0,4
parketsecretarissen	4	1 x 33% 1 x 22%	0,5
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	3	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

Eén officier is teamhoofd en portefeuillehouder jeugdzaken. Een tweede is als coördinerend jeugdofficier belast met de (beleidsmatige) uitvoering van de jeugdportefeuille, die de volgende zaken omvat:

- beleidscoördinatie;
- intern en extern aanspreekpunt t.a.v. jeugdzaken;
- bewaking/bevordering/uitoefening van:
- kennis en expertise van het OM Haarlem t.a.v. jeugdstraf(proces)recht en criminele jeugdzorg;
- toezicht op implementatie en uitvoering van regelgeving en beleid;
- eenheid en eenduidigheid in optreden OM in externe contacten;
- verantwoordelijkheid voor inzicht in de aard, omvang en achtergronden jeugdcriminaliteit binnen het arrondissement;
- toezicht op het naleven van de afspraken door externe partners.

Voor de beschreven taken heeft de coördinerend jeugdofficier 16 uur per week tot diens beschikking. Het aantal uur dat het teamhoofd per week voor deze portefeuille heeft, is niet formeel vastgesteld. De overige 5 officieren houden zich uitsluitend bezig met de behandeling van individuele jeugdstrafzaken. Dit doen zij naast de overige taken waarmee het team is belast, zoals de behandeling van de volwassenezaken binnen de regio. Van de 4 parketsecretarissen is er één 12 uur en een ander 8 uur per week belast met de uitvoering van jeugdbeleid. Zij vormen de contactpersonen in leerplicht- en Haltzaken.

Er is geen informatie beschikbaar over het daadwerkelijk aantal uren dat aan jeugdzaken wordt besteed.

tabel 8.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

De geïnterviewde jeugdofficier geeft aan dat de formele capaciteit voor de uitvoering van het jeugdbeleid op papier voldoende is, maar in de praktijk onvoldoende omdat medewerkers teveel taken ernaast hebben. Ook in kwalitatief opzicht voldoet de capaciteit van het jeugd-OM volgens de jeugdofficier niet. Medewerkers worden volgens hem belast met jeugdzaken zonder dat zij worden bijgeschoold in wat hij omschrijft als 'de techniek en de functie van het jeugdrecht' en zonder dat zij kennis bezitten over de ketenpartners (zie ook paragraaf samenwerking). De geïnterviewde officier meent dat de kwaliteit van het jeugd-OM soms te kort schiet in overlegsituaties met ketenpartners door een informatieachterstand bij het (jeugd-)OM. Hij wijt dat enerzijds aan de complexiteit van het jeugdbeleidwerk en anderzijds aan knelpunten in de communicatie en informatievoorziening binnen het parket. Kennis en informatie zijn verspreid over verschillende parketfunctionarissen. Gevolg is dat parketfunctionarissen soms deelnemen aan overleggen over jeugd zonder dat het jeugd-OM daarvan in kennis wordt gesteld. Daarnaast geeft de geïnterviewde officier aan dat binnen de organisatie volgens hem een lange termijnvisie, evenals structuur en continuïteit nog verder ontwikkeld moeten worden. De inspanningen van het management zijn naar de mening van de jeugdofficier teveel gericht op het behalen van de normen van het College van Procureurs Generaal.

De hoofdofficier is van mening dat de capaciteit binnen het jeugd-OM in 1999 weliswaar gering was, maar dat deze nu wel voldoende is. De stapels zaken die er vorig jaar lagen binnen de organisatie zijn inmiddels weggevoerd, waardoor de interne capaciteit bij het OM nu op orde is, meent de hoofdofficier. Om het capaciteitsprobleem aan te pakken is er daarnaast een werkplan gemaakt voor het jeugd-OM. Verder geeft hij aan dat het een onderdeel is van de portefeuille van de coördinerend jeugdofficier om op dit punt, ook bij de externe partners, harde afspraken te maken. Bij de korpsen heeft de jeugdofficier daarvoor zijn vaste aanspreekpunten. Wanneer de betrokken jeugdofficier met problemen kampt kan hij, zo geeft de hoofdofficier aan, de plaatsvervangend hoofdofficier of hemzelf inschakelen. Wel acht de hoofdofficier het aantal uren dat beschikbaar is voor de coördinatie binnen het jeugd-OM onvoldoende. Hij wijt dit aan de bijzondere verlopen die er op dit moment zijn onder de betreffende medewerkers en geeft aan dat hij niet beschikt over mogelijkheden om dit op te vangen. De afhandeling van jeugdzaken heeft hier naar zijn idee onder te lijden gehad.

De hoofdofficier vermeldt dat in het werkplan voor 2001 op de volgende punten een verbetering wordt nagestreefd:

- intensievere voorlichting en adviezen op het gebied van jeugd richting jeugdofficiëren;
- beschikbaar stellen van kennis op het gebied van jeugd aan betrokkenen van het jeugd-OM;
- verbetering van de doorlooptijden door het maken van harde afspraken met de ketenpartners, een heldere afstemming met de strafgriffie en een hardere afrekening van de beoordelingstermijn van het parket zelf.

Deze punten dienen te worden opgepakt door de coördinerend jeugdofficier.

Werkwijze

Op het parket worden, bij de afhandeling van jeugdzaken, grotendeels de richtlijnen gevolgd, zoals uitgewerkt in de Aanwijzing Verbaliseringsbeleid. Er wordt op uiteenlopende wijze getracht de zaken die meer spoed eisen af te zonderen van de zaken waaraan een lagere prioriteit kan worden toegekend. Zwaardere jeugdzaken die via het voorgeleidingstraject binnenkomen hoeven niet meer te worden gefilterd.

Voorafgaand aan de binnenkomst op het parket zijn zij onderwerp van overleg tussen de politie en het OM; zij worden vervolgens op het parket via een van de bulkzaken afgescheiden traject afgehandeld. Ingeval van complexe strafzaken van minderjarigen (bijv. meerdere verdachten die gedurende langere tijd in wisselende samenstelling een reeks van strafbare feiten plegen) vindt doorgaans al tijdens het opsporingsonderzoek overleg met de opsporingsinstantie plaats waarbij de opzet en de voortgang van het onderzoek en de indeling en inzending van het proces-verbaal wordt besproken. Ook deze zaken kunnen dus in een vroeg stadium worden gefilterd. Ook over minderjarigen die een "zorgelijke ontwikkeling doormaken" vindt vroegtijdig contact plaats tussen het parket en de opsporingsinstanties, de Raad voor de Kinderbescherming en/of de jeugdreclassering. Daarbij worden dan afspraken gemaakt over de aard en snelheid van de strafrechtelijke interventie.

In de zomer van 2000 is in de stad Haarlem gestart met een project Justitie in de Buurt. Naast dit project zijn er binnen het arrondissement twee doorlooptijdversnellende projecten die specifiek gericht zijn op jeugd, namelijk:

- Jeugd-officiers-model (JOM)-zittingen;
- groeps Oproepen ten parkette.

JOM

Voor minder ernstige jeugdzaken waarin de verdachte in aanmerking komt voor een transactieaanbod wordt direct na ontvangst van het (eventuele) advies van de Raad voor de Kinderbescherming en beoordeling van de zaak door de parketsecretaris een bijeenkomst georganiseerd waarbij aanwezig zijn:

- de verdachte (en diens ouders/verzorgers);
- eventueel de advocaat van de verdachte;
- de Raad voor de Kinderbescherming (rapporteur en/of medewerker bureau taakstraffen minderjarigen);
- de officier van justitie en/of de parketsecretaris.

Ter plekke krijgt de verdachte een transactieaanbod voorgelegd. Bij aanvaarding van het transactieaanbod kunnen meteen afspraken worden gemaakt voor de uitvoering van de transactievoorwaarden met de aanwezige partners. Er is nog te weinig ervaring met de JOM-afdoening opgedaan om uitspraken te doen over resultaten en knelpunten, meldt de officier.

De jeugdofficier is overigens geen voorstander van het direct uitreiken van dagvaardingen aan minderjarigen. Gelet op de beperkte zittingscapaciteit leidt dat er volgens hem toe dat andere zaken (die soms meer spoed vereisen) blijven liggen. Het overgrote deel van de jeugdzaken wordt dan ook door middel van een taakstraf van minder dan 40 uren afgedaan. Dit kan buiten de zitting om en volgens de jeugdofficier is het dus zaak er voor te zorgen dat minderjarigen die daarvoor in aanmerking komen dat transactieaanbod zo snel mogelijk krijgen. JOM zou daaraan moeten bijdragen.

Taakverdeling

- Op het parket Haarlem handelen de jeugdsecretarissen alle niet-voorgeleidingsjeugdzaken zelfstandig af. Dat wil zeggen dat zij het overleg voeren met de Raad voor de Kinderbescherming, de beoordeling doen van dit type zaken en tevens de vervolgingsbeslissingen nemen.
- Daarnaast doen de jeugdsecretarissen bij de voorgeleidings-jeugdzaken de beoordelingen. Dit houdt tevens in dat zij de vorderingen maken.
- Ook doen de jeugdsecretarissen de ontbiedingen op het parket.
- De jeugdofficieren doen de zittingen. De voorbereiding van de zaken die op zitting komen wordt door de jeugdsecretarissen gedaan, die intern worden opgeleid in de wijze waarop een zaak (formeel) dient te worden opgesteld.

Ondanks het feit dat jeugdsecretarissen veel aandacht besteden aan de voorbereiding van zaken en hierin worden aangestuurd door de officieren, is de kwaliteit van de afhandeling van jeugdzaken, volgens de coördinerend jeugdofficier, te laag. Dit komt doordat officieren te weinig tijd hebben om zelf aan strafzaken te besteden, vanwege de tijd die men kwijt is aan de overleggremia met externe partners. Meestal bekijkt een officier een individuele zaak pas ongeveer een week vóór de zitting. Dit heeft tot gevolg dat het technisch-juridisch gedeelte van een zaak in sommige gevallen tijdens de zitting zelf door de officier moet worden verbeterd.

8.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

tabel 8.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1.638	15.686
percentage	10	100

De instroom van jeugdzaken in 1999 is bij het parket Haarlem 10% van het totale aantal zaken dat jaar.

tabel 8.4 Instroom jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	44
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	44
overige delicten	12
totaal	100

De aantallen zaken die voor vermogensdelicten en voor gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde naar het parket worden gezonden zijn nagenoeg gelijk.

tabel 8.5 Uitstroom jeugdzaken Haarlem naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	497	27
transactie (betaling geldsom)	108	6
taakstraf officiersmodel	461	25
overige voorwaardelijke sepots	11	1
dagvaarding	396	22
gevoegde zaken	202	11
overige zaken (inclusief overdrachten)	166	9
totaal	1841	100

Terwijl de instroom van jeugdzaken in 1999, binnen het arrondissement naar verhouding laag is, is de uitstroom aan jeugdzaken, in absolute zin, binnen het arrondissement hoog. De uitstroom bedraagt bijna 1850 jeugdzaken. Opvallend aan de uitstroomcijfers zijn het hoge percentage onvoorwaardelijke septs en het lage percentage dagvaardingen. Dit laatste houdt vermoedelijk verband met de door de betrokkenen genoemde geringe zittingscapaciteit bij de rechtbank. Het hoge percentage septs vindt zijn oorsprong mogelijk in de kwaliteit van de opgemaakte processen verbaal die, vooral binnen één van de beide politieregio's, door betrokkenen slecht wordt genoemd.

Hieronder worden de doorlooptijden over 1999 vermeld voor het parket Haarlem bij jeugdzaken.

tabel 8.6 Doorlooptijd jeugdzaken Haarlem 1999 (vlgs. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	237
doorlooptijd tot eindvonnis	285

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zitten gemiddeld 34 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van het afdoeningsbesluit (in geval van afdoening door het OM). Wanneer er wordt gedagvaard zitten er gemiddeld 41 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis bij de rechter.

De hoofdofficier wijt dit aan de volgende factoren:

- de inzendtermijn van processen verbaal wordt door de politie niet gehaald;
- onvoldoende capaciteit bij de rechtbank;
- interne capaciteit was in 1999 vrij minimaal.

De hoofdofficier geeft aan zelf de doorlooptijden op de agenda te houden bij het overleg met de politie en het bestuur. Voorts geeft hij aan dat het lastig is dat er door de diverse ketenpartners niet parallel wordt gewerkt.

In dat kader verwacht hij overiges veel van het project Justitie in de Buurt, dat onlangs als experiment is gestart in de stad Haarlem.

8.4 Samenwerking

Alhoewel de contacten met de Raad voor de Kinderbescherming goed zijn, is de afstemming met deze ketenpartner onvoldoende, waardoor de samenwerking weinig efficiënt verloopt. De oorzaken van de slechte afstemming met de Raad zijn volgens de jeugdofficier:

- De Raad voor de Kinderbescherming werkt in een andere volgorde dan het OM. Daardoor heeft de Raad voor de Kinderbescherming vaak nog geen advies klaar op het moment dat het OM dit nodig heeft. Mogelijke verbetering: het gezamenlijk opstellen van een appointeringslijst.
- Te lange lijnen tussen de beide organisaties.

- De Raad voor de Kinderbescherming beperkt zich niet altijd tot het doen van onderzoek en het geven van advies, maar legt zich ook toe op het geven van hulpverlening. Dit leidt tot vertraging in de andere werkzaamheden en heeft een negatief effect op de duur van de afdoening van jeugdzaken door het OM.
- Aangezien de Raad voor de Kinderbescherming de regie voert over de jeugdreclassering heeft zij eveneens een vertragend effect op de samenwerking met tussen het OM en de jeugdreclassering.

Ook de hoofdofficier noemt het een probleem dat rapportages door de Raad voor de Kinderbescherming zo laat worden aangeleverd. Het gaat daarbij niet alleen om vroeghulp- maar ook om voortgangsrapportages.

Op uitvoerend niveau verloopt de samenwerking met de politie in de politieregio Zaanstreek/Waterland goed. In de regio Kennemerland ontbreekt echter een goed netwerk van contactfunctionarissen jeugd. De kennis op het gebied van jeugdstrafrecht is er onvoldoende, waardoor de opgemaakte processen verbaal vaak van slechte kwaliteit zijn. Te vaak wordt volgens de jeugdofficier de strafrechtelijke ingang gezocht om corrigerend op te treden. Dit is dan ook één van de oorzaken van het naar verhouding grote aantal onvoorwaardelijke septs in de OM-cijfers van 1999.

Voor beide politieregio's geldt, zoals reeds vermeld, dat de inzendtermijn naar de Raad voor de Kinderbescherming vaak niet wordt gehaald. Dit geldt eveneens voor de inzendtermijn naar het parket.

De samenwerking met rechtbank is redelijk in de zin dat een marginale bijsturing mogelijk is als het gaat om het aantal beschikbare jeugdzittingen. Het jaarlijkse aantal jeugdzittingen is vastgelegd in het zittingsconvenant dat het parket heeft met de rechtbank. Momenteel bestaat echter een gebrek aan zittingscapaciteit. Omdat het parket Haarlem in 1999 niet de beschikking had over cijfers op basis waarvan een goede prognose gedaan kon worden zijn voor dit jaar te weinig jeugdzittingen aangevraagd¹⁰. De jeugdofficier acht tevens een meer flexibele wijze van samenstelling van zittingen wenselijk. Een knelpunt is namelijk dat de rechters de zittingsroosters soms te laat doorgeven, waardoor de jeugdofficiërs in de problemen komen met het uitzenden van (met name) jeugdzaken. Een ander knelpunt is dat jeugdzaken, zowel in het voortraject, als na de zitting, soms te lang bij de griffie blijven liggen.

De hoofdofficier geeft aan dat justitiële jeugdinrichtingen voor het uitvoeren van psychologisch onderzoek zijn overbelast. Vaak gaat daar maanden aan wachttijd overheen; een periode waarin jeugdigen niet in preventieve hechtenis kunnen worden gehouden.

Onlangs zijn alle overlegsituaties met de externe ketenpartners in kaart gebracht. Het gaat om een groot aantal overleggen. Om de capaciteit van het jeugd-OM efficiënter te benutten, wordt binnenkort bekeken bij welke overleggen aanwezigheid van het OM noodzakelijk blijft en waar deelname achterwege kan blijven.

8.5 Voor de toekomst

Op de vraag aan de hoofdofficier op welke wijze in de praktijk uitdrukking wordt gegeven op het parket aan het feit dat jeugd één van de prioriteiten is van het OM, geeft de betrokkene aan dat jeugd weliswaar hoog op de

Noot 10 In dit verband merkt de jeugdofficier op, dat op veel grotere schaal dan nu gebeurt, binnen het OM cijfers gebruikt zouden moeten worden voor het nemen van beheersbeslissingen.

agenda staat, maar dat de afhankelijkheid van de andere ketenpartners het lastig maakt om daar in de praktijk vorm aan te geven. Het OM, zo meldt hij, staan immers geen sancties ter beschikking wanneer de prestaties van de externe partnerorganisaties niet voldoen. De hoofdofficier benadrukt echter dat de jeugd regelmatig aan de orde komt, onder andere in het ketenpartneroverleg van de directeuren van de diverse instellingen: 'als je ziet hoe de jeugd op de agenda staat, dan draait de jeugd volledig mee'. Daarnaast geeft hij aan dat de inspanningen die de afgelopen jaren ten aanzien van jeugd zijn gepleegd ertoe hebben geleid dat de interne bezetting op orde is gebracht, dat er intern productie-afspraken zijn gemaakt en dat een aantal projecten is vormgegeven.

Voor de komende jaren heeft hij ten aanzien van jeugd de volgende wensen:

- 1 een verdere verfijning van de criminele jeugdkaart, met een dader toptien en een toptien van probleemgebieden;
- 2 parallelle werkwijze samen met de ketenpartners ter verkorting van de doorlooptijden;
- 3 opschonen van het overlegcircuit, zodat er een goed dekkend geheel is.

De hoofdofficier geeft aan dat het lastig zal zijn om deze zaken binnen het huidige budget te realiseren. Hij verwacht bijvoorbeeld onvoldoende capaciteit als het gaat om het zeer beleidsintensieve overleg ten aanzien van de harde kern jeugd. Ook is er onvoldoende capaciteit voor het uitvoeren van goede analyses op het gebied van dadergroepen.

De jeugdofficier pleit meer in het algemeen voor een betere bewaking van het interne bedrijfsproces. Hij stelt voor een procesmanager aan te stellen die zich bezighoudt met beschrijven en bewaken van het bedrijfsproces en het signaleren van knelpunten in de uitvoering van het bedrijfsproces. Een voorbeeld van de verhoging van effectiviteit is, volgens de jeugdofficier, het nauwkeurig omgaan met veroordeelden/verdachten die door de rechter opgelegde of door het OM als transactie voorgestelde taakstraffen niet of niet tijdig verrichten: 'deze veroordeelden/verdachten krijgen vaak meerdere laatste kansen, wat voor ons extra werk en vertraging oplevert'.

8.6 Samenvattend

Haarlem is organisatorisch verdeeld over vijf teams, drie gebiedsgebonden en twee functionele teams. Jeugdzaken zijn ingebed in een van de gebiedsgebonden teams. De 7 officieren en 4 secretarissen van dit team hebben allemaal jeugdzaken in hun pakket. De beschikbare tijd van de jeugdofficiëren wordt steeds meer in beslag genomen door overleg met externen, waardoor er sprake is van capaciteitstekort.

Er zijn verschillende doorlooptijdversnellende maatregelen en projecten gestart, zoals Jeugd Officiërsmodel-zittingen en groeps Oproepen ten parkette. Daarnaast is er een experiment met Justitie in de Buurt gestart. Gezien de korte tijd dat deze projecten lopen zijn er nog weinig harde gegevens over de effecten op de doorlooptijden.

De overlegstructuren om tot een efficiënte samenwerking te komen, zijn vastgelegd en functioneren. De samenwerking heeft echter nog onvoldoende resultaten op het gebied van afstemming van werkwijzes: er wordt nauwelijks parallel gewerkt. De jeugdofficier noemt de late aanlevering van rapportages door de Raad een knelpunt. De politie haalt de inzendingstermijn van pv's regelmatig niet en stuurt nog te vaak pv's van onvoldoende kwaliteit in. De jeugdofficier meent dat dit een gevolg is van het ontbreken van jeugdspecialisten bij de politie. De zittingscapaciteit bij de rechtbank wordt eveneens als knelpunt genoemd.

9 Arrondissementsparket Maastricht

9.1 Algemeen

Maastricht behoort tot de middelkleine parketten. Ten opzichte van het gemiddelde voor deze groep parketten is zowel de totale instroom als de instroom van jeugdzaken (ook uitgedrukt in een percentage) aanzienlijk lager. De doorlooptijd van jeugdzaken is niettemin aan de ongunstige kant. Het arrondissement Maastricht bestrijkt vier politiedistricten; in twee daarvan is jeugdsnelrecht operationeel. Per 1 november 2000 moet dat in alle vier districten functioneren. Van belang is nog dat er geen jeugdagenten in de politieregio zijn, met uitzondering van twee jeugdagenten in Heerlen-Noord. Om die reden is in Heerlen-Noord enkele jaren geleden de pilot met jeugdsnelrecht gestart.

9.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Respondent is twee jaar Officier van justitie en iets meer dan een jaar jeugdofficier. De organisatie van het jeugdspecialisme is bij het parket Maastricht nogal specifiek. Er is een unit voor de bulkzaken (CB geheten, hetgeen staat voor criminaliteitsbeheersing) en er is een unit voor zogenoemde Maatzaken. Voor de afdeling CB is 0,5 fte officier, 1,2 fte parketsecretaris en 0,6 fte administratieve ondersteuning beschikbaar. Totaal is er dus 2,3 fte beschikbaar voor jeugdzaken.

De Maatzaken worden door een viertal gewone officiers van justitie behandeld, die gezamenlijk 0,6 fte besteden aan jeugdzaken. Er zijn daarnaast vier parketsecretarissen werkzaam, die eveneens 0,6 fte aan jeugdzaken mogen besteden.

Tabel 9.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999), afdeling CB

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	1	50%	0,5
parketsecretarissen	2	100% 20%	1,2
beleidsmedewerkers			
administratieve ondersteuning	1	60%	0,6
totaal	4		2,3

Tabel 9.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	15	14	7	36
parketsecretarissen	36 7	0	0	43
beleidsmedewerkers				
administratieve ondersteuning	14	7	0	20
totaal	72	21	7	99

NB: jeugdzaken zijn organisatorisch gesplitst in bulkzaken en maatzaken. De tabellen betreffen bulkzaken.

Wat betreft de capaciteit voor CB meent de jeugdofficier dat deze onvoldoende is. Wenselijk zou zijn over 1 fte extra te beschikken als de huidige organisatiestructuur gehandhaafd blijft. Nog liever zou hij zien dat deze structuur veranderd werd door CB en MK samen te voegen. In dat geval zou jeugdzaken bovendien met 3,7 fte toekunnen. Hierover zal voor het einde van het jaar een principebesluit worden genomen.

Taakverdeling

Tussen jeugdofficier en parketsecretaris bestaat de volgende taakverdeling. De secretaris bepaalt of er al dan niet geseponneerd wordt, beoordeelt iedere zaak en stelt de tenlastelegging op. Vergezeld van een korte samenvatting van het dossier vormt dit de basis waarmee de jeugdofficier de beslissing neemt over de afdoening. Zowel secretaris als administratieve kracht zijn zeer ervaren. De laatste zou de spin in het web moeten zijn, als ze meer tijd ter beschikking had.

Beleidstaken worden door de officier uitgevoerd. Deze is tevreden over de huidige taakverdeling, maar zou graag, zeker in verband met de taken van het Platform Jeugdcriminaliteit, ondersteuning hebben van een beleidsmedewerker.

Jeugdzaken hebben intern niet zo'n hoge status. De jeugdofficier leidt dit onder meer af aan het gemak waarmee met personeel geschoven wordt. Wel is onlangs bekend geworden dat er jaarlijks f 90.000 extra beschikbaar komt voor jeugdzaken.

Werkwijze

Een begrip in het arrondissement als het gaat om jeugdsnelrecht is het 'woensdagmiddaggesprek'. Maximaal tien dagen nadat een jongere een feit gepleegd heeft, moet hij naar het kantongerecht komen. Aanwezig zijn dan: de jeugdofficier, de jeugdreclassering, vaak ook de Raad voor de Kinderbescherming en soms een advocaat. De jeugdofficier spreekt de jongere toe en legt de opties uit die haar en de jongere ter beschikking staan. Voorts probeert zij de achtergrond van de jongere te leren kennen. In toenemende mate blijkt het om jongeren met meervoudige problematiek te gaan. Om die reden is de jeugdreclassering aanwezig bij het gesprek, zodat meteen afspraken gemaakt kunnen worden over een begeleidingstraject. Wanneer het cliënten van Bureau Jeugdzorg betreft, wordt deze organisatie ook gevraagd aanwezig te zijn.

Indien tot een taakstraf besloten wordt, kan de jongere binnen een week aan de slag, bijvoorbeeld via het project Werkmeesters, dat een pedagogisch element kent.

Vanwege eenzelfde element wordt er door OM en het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit sterk aan het woensdagmiddaggesprek gehecht. Een zwakke kant is dat het veel tijd kost: de officier moet erheen, soms voor maar twee zaken. Er ligt inmiddels een plan om alle jongeren naar één gebouw te laten komen, ook al is dat niet altijd in hun politiedistrict of om parketsecretarissen dit gesprek te laten voeren.

9.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 9.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	899	9244
percentage	10	100

Eén op de tien zaken was een jeugdzaak.

Tabel 9.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	44
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	45
overige delicten	11
totaal	100

Vermogensdelicten en gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde maken 90% uit van alle jeugdzaken die het parket in 1999 behandelde.

Tabel 9.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	170	17
transactie (betaling geldsom)	26	3
taakstraf officiersmodel	287	29
overige voorwaardelijke sepots	14	1
dagvaarding	322	33
gevoegde zaken	124	13
overig (inclusief overdrachten)	48	5
totaal	991	100

Eén op de drie jeugdzaken die bij het parket binnenkomt wordt door het OM afgedaan door middel van een dagvaarding. In drie op de tien zaken wordt een taakstraf volgens het officiersmodel opgelegd.

Tabel 9.6 Doorlooptijd OM jeugdzaken (1999)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	192
doorlooptijd tot eindvonnis	299

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zaten gemiddeld 27 weken tussen het eerste verhoor op het politiebureau en de accordering van de afdoeningsbeslissing in gevallen dat het OM de zaak zelf afdeed. Wanneer gekozen was voor dagvaarding zaten er gemiddeld 42 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis bij de rechter.

Er werd in 1999 tamelijk veel gedagvaard. Dat komt vermoedelijk door een aantal grote zaken betreffende openlijke geweldpleging. Deze worden bij voorkeur niet met een taakstraf afgedaan.

Resultaten en knelpunten

Een van de doelstellingen uit het jaarplan 1999 is de uitbreiding van het jeugdsnelrecht tot 20-30% van de totale instroom; 65% zal binnen 6 maanden na eerste verhoor worden afgehandeld; het percentage meldingen aan de Raad voor de Kinderbescherming door de politie zal stijgen tot 80%.

Anno 2000 is het streefpercentage van 20-30% jeugdsnelrecht nog niet gehaald en het streven 80% van de zaken te melden bij de Raad voor de Kinderbescherming nog niet gehaald.

Ondanks verwoede pogingen komt men niet veel hoger dan 30% afhandelingen binnen zes maanden en 50% meldingen bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dat wordt geweten aan:

- de procedures bij jeugdsnelrecht zijn voor de ketenpartners onvoldoende duidelijk en bekend, zodat er weinig gebruik van wordt gemaakt;
- de politie meldt te weinig aan bij de Raad voor de Kinderbescherming en zendt de proces-verbalen te laat in;
- de prioriteit van jeugdzaken bij de politie is niet hoog;
- de tijd die Halt nodig heeft tussen feit en melding politie is te lang;
- bij de Raad voor de Kinderbescherming gaat jeugdsnelrecht ten koste van de overige jeugdzaken: bij de snelrechtzaken levert de Raad voor de Kinderbescherming binnen een week een rapport, maar de andere zaken blijven lang liggen.
- het bilaterale overleg met de Raad voor de Kinderbescherming vindt niet frequent genoeg plaats;
- de uitvoering van de taakstraffen neemt te veel tijd in beslag.

Bovendien wordt een aantal interne knelpunten genoemd:

- de invoer van nieuwe zaken intern bij het OM duurt te lang;
- er is intern geen structurele vervanging voor afwezigheid van degenen die bij CB werken;
- derden doen een beroep op de zeer ervaren parketsecretaris van CB, terwijl deze 100% aan jeugdzaken dient te besteden;

- geschorsten worden overgeheveld naar CB (op verzoek van CB overigens, omdat die zaken anders te lang bleven liggen), maar vormen wel een extra belasting;
- het zicht over en weer van CB op Maatzaken ontbreekt.

Of de Maastrichtse aanpak (jeugdsnelrecht en woensdagmiddaggesprek) leidt tot minder recidive is nog niet te zeggen. Een duidelijk resultaat is wel dat de hulpverlening in een eerder stadium betrokken is, namelijk vanaf het moment dat de jeugdige op het woensdagmiddaggesprek verschijnt. De anonimiteit van de jongere is opgeheven, de instanties hebben de jongere gezien en hij wordt min of meer gemonitord.

Een nadeel van het jeugdsnelrecht is dat de slachtoffers de dupe ervan worden, met name als het gaat om schadebemiddeling. Schadebemiddeling kost extra tijd. De zaak ligt enkele weken stil, terwijl het woensdagmiddaggesprek binnen 10 dagen moet plaatshebben. Om die reden zou de respondent weleens willen experimenteren met restorative justice.

9.4 Samenwerking

Met alle ketenpartners bestaat een goed contact. Overal zijn ook contactpersonen. Er staan echter nergens afspraken op papier (eventueel zou men het beleidsplan van de politie als een schriftelijke afspraak kunnen zien). De jeugdofficier vindt een convenant wel wenselijk.

In het contact met de politie zijn de puntjes laatst weer op de i gezet. Het OM verwacht samen met de nieuwe regionaal portefeuillehouder van de politie de agenten aan hun verantwoordelijkheden te houden.

Een speciale vermelding verdient het contact met de zittende magistratuur. De twee vrouwelijke kinderrechtters zijn namelijk bijzonder welwillend en altijd bereid om extra zittingen te doen.

Met het ressortsparket heeft de respondent nooit contact. Bij de bulkzaken is het eigenlijk zelden nodig te appelleren.

De geïnterviewden noemen 'maatwerk leveren' het belangrijkste kwaliteitscriterium. Bij de jeugd is de meeste winst te behalen, daarom is het van groot belang dat de reactie op het individu wordt toegesneden. Met het woensdagmiddaggesprek wordt in belangrijke voorwaarden van maatwerk voorzien. Andere criteria zijn snelheid en zorgvuldigheid.

Het Platform Jeugdcriminaliteit functioneert goed. De deelnemers zijn gemotiveerd en vertegenwoordigen een breed scala van instellingen. Onder hen zijn ondermeer kinderrechtters en vertegenwoordigers van de GSB-gemeenten Heerlen en Maastricht en de provincie. Dit orgaan zou haar sterkte nog beter kunnen benutten als het OM over een beleidsmedewerker beschikte, meent de jeugdofficier.

9.5 Voor de toekomst

De jeugdofficier en de hoofdofficier noemen voor de komende drie jaar de volgende actiepunten:

- beleidsondersteuning;
- behalen streefgetal doorlooptijden;
- wijziging interne structuren met betrekking tot jeugdzaken.

9.6 Samenvattend

De doorlooptijden zijn bij het parket Maastricht langer dan gemiddeld voor een middelklein parket. Jeugdzaken zijn verdeeld over twee units, te weten de unit Bulkzaken (CB) en de unit Maatzaken. Er zijn een aantal officieren en parketsecretarissen geheel of gedeeltelijk vrijgesteld voor jeugdzaken. De geïnterviewde officier is niet geheel tevreden over de capaciteit voor jeugdzaken. Vooral het ontbreken van een beleidsmedewerker vormt een knelpunt volgens haar, ook bij het Platform.

In Maastricht wordt gewerkt met een vorm van snelrecht: 'Het woensdagmiddaggesprek'. Maximaal 10 dagen na aanhouding moet de jongere verschijnen op het kantongerecht, waar naast de officier, ook medewerkers van jeugdreclassering/hulpverlening en de Raad aanwezig zijn. Zij maken indien nodig na afloop meteen afspraken met de jongere en de taakstraffen starten binnen een week.

Het Arrondissamenteel Platform is goed op gang, de partners zijn het eens over de aanpak, zoals het 'woensdagmiddaggesprek'.

10 Arrondissementsparket Zutphen

10.1 Algemeen

Het arrondissement Zutphen hoort samen met de parketten Breda, Haarlem, Maastricht en Zwolle, tot de 'middelkleine' parketten. De instroom van jeugdzaken in 1999, gerelateerd aan het totaal aantal strafzaken ligt op een, voor de middelkleine parketten, gemiddeld niveau. De hoogte van de uitstroom van jeugdzaken ligt echter zo'n 200 zaken lager dan gemiddeld binnen dit maatparket. In de uitstroomcijfers vallen daarnaast het hoge percentage 'overige voorwaardelijke sepot's op en het lage percentage dagvaardingen. De doorlooptijden bij dagvaardingen in jeugdzaken zijn naar verhouding lang. Bij de OM-afdoeningen liggen de doorlooptijden rond het gemiddelde van 205 dagen.

10.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Gegevens jeugdofficier

Er zijn 2 jeugdofficieren die, elk afkomstig vanuit een functie buiten het justitiële apparaat, nu reeds 3 respectievelijk 4 jaar de functie van officier van justitie bekleden. Na hun inwerkperiode bij het parket zijn zij tevens belast met jeugdzaken.

Organisatie en capaciteit

Het parket bestaat uit twee gebiedsgebonden teams. In totaal werken op het parket 9 officieren, waarvan een aantal parttime. Met de komst van de huidige hoofdofficier, 4 jaar geleden zijn, per gebiedsgebonden team, één officier en een parketsecretaris, voor 50% respectievelijk full-time vrijgesteld voor jeugd. Voordien waren er in Zutphen geen specialisten, maar maakten jeugdzaken deel uit van het takenpakket van alle officieren. De instelling van de jeugdfuncties heeft volgens de hoofdofficier ten opzichte van de bestaande situatie de volgende voordelen met zich mee gebracht:

- meer eenheid van optreden;
- meer kennisbehoud;
- ontwikkeling van een specialisme.

Afgelopen jaar is gebleken dat het jeugd-OM in Zutphen enigszins overbelast is, onder andere omdat de druk op het jeugd-OM om aan diverse (regionale) jeugdoverleggen deel te nemen, steeds groter wordt. De hoofdofficier geeft aan dat om die reden met ingang van 1 september 2000 een extra jeugdparquetsecretaris wordt aangesteld.

Tabel 10.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal mede- werkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	2	2 x 50%	1
parquetsecretarissen	2	2 x 100%	2
beleidsmedewerkers	geen	-	-
administratieve ondersteuning	2	2 x 100%	2
totaal	6		5

De jeugdofficiëren schatten in, in de praktijk niet meer dan 30% van de tijd aan jeugdzaken te kunnen besteden (zie onderstaande tabel). Dit komt mede door de wijze waarop het werk is georganiseerd. Als jeugdofficier draait men namelijk gewoon mee in de weekdiensten (5 à 6 keer per jaar). Tijdens een weekdienst fungeert de officier als contactpersoon naar de ketenpartners toe, voor alle belangrijke vragen over binnenkomende zaken. De minderjarigenzaken worden daarbij náást dit werk behandeld. Dit betekent dat hoe drukker de weekdiensten zijn, des te minder tijd men overhoudt voor de jeugdzaken. De zaken die binnenkomen op het parket nemen niet alleen tijdens de weekdienst meer dan de 50% van de tijd in beslag, die de jeugdofficiëren ter beschikking staan, maar ook bij de afhandeling ervan, die in de weken en maanden daarna plaats vindt. Theoretisch gezien zouden de jeugdofficiëren hun tijd stricter kunnen afbakenen, bijvoorbeeld door alle ochtenden te reserveren voor jeugdzaken. Maar zij geven aan dat 'dat niet zo werkt': dat is niet de (collegiale) cultuur binnen het parket. Het schipperen met de tijd geldt overigens niet alleen de jeugdofficiëren, zo geven zij aan, maar geldt ook voor de andere collega-officiëren. Wel specifiek aan jeugdzaken is dat deze, in tegenstelling tot meerderjarigenzaken, gemoeid gaan met een groot aantal rapportages van ketenpartners en hierdoor niet alleen op zitting, maar ook in de voorbereiding, meer tijd kosten dan meerderjarigenzaken. Hierdoor is de tijd die de jeugdofficiëren te besteden hebben aan jeugdzaken volgens hen onvoldoende. De voorbereiding van zittingen doen ze dan ook voornamelijk thuis, in de avonduren. Enkelvoudige kinderzittingen zijn er wekelijks en één keer per maand is er een zitting van de meervoudige kinderkamer.

Tabel 10.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficiëren	20	48	4	72
parketsecretarissen	60	12	0	72
beleidsmedewerkers	geen	-	-	-
administratieve ondersteuning	64	0	8	72
totaal	144	60	12	216

Taakverdeling

In principe doen de secretarissen de voorbereiding van de lichtere kinderrechtzaken. In de praktijk bereiden de jeugdsecretarissen ook de zwaardere zaken, die voorkomen bij de meervoudige kinderstrafkamer, geheel of gedeeltelijk voor. Ook de dagvaarding wordt niet altijd meer gedaan door de officieren.

De 2 jeugdofficiëren en de 2 parketsecretarissen geven ieder een enigszins andere invulling aan hun jeugdtaken. De ene officier doet bijvoorbeeld de voorgeleidingszaken zelf, met als argument dat hierdoor de voorbereidingstijd kan worden beperkt; door zijn betrokkenheid vanaf het begin van het traject zou hij efficiënter kunnen werken. De andere officier laat een deel van de voorgeleidingszaken, mede door de hoge werkdruk, over aan de secretaris.

Consequenties van de geschetste taakverdeling zijn volgens de officier:

- secretarissen treden wat minder actief naar buiten toe, waardoor uit de contacten met de ketenpartners niet altijd het optimale gehalte aan informatie over een zaak wordt gehaald;

- de officieren dienen op zitting volledig geïnformeerd te zijn; doordat zij zaken niet altijd meer zelf voorbereiden, blijkt soms pas op zitting dat de verzamelde informatie wat diepgaander had kunnen zijn.

Werkwijze

Op dit moment wordt nog gewerkt volgens de aanwijzing van het College van PG's. Wel vindt er sinds twee jaar filtering van zaken (zowel volwassenen- als kinderkzaken) plaats op de politieburo's, door de parketsecretarissen. De officier noemt als voordeel van de filtering op het bureau 'dat onvoldragen zaken niet worden ingestuurd' en als nadeel het grote beslag op de tijd van de secretarissen.

Al geruime tijd is men in Zutphen van plan om een nieuwe werkwijze te laten starten die beoogt de doorlooptijden te bekorten. Doordat de Raad voor de Kinderbescherming tot op heden met een capaciteitsprobleem kampt, is de werkwijze nog steeds niet gestart. De beoogde werkwijze houdt in dat zodra een proces-verbaal is binnengekomen op het parket, er een eerste scan plaatsvindt van de zaak door de jeugdparketsecretaris, in samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming. Doelstelling van de werkwijze is om de zaken die richting afhandeling op zitting gaan eruit te lichten en reeds dan te gaan inplannen. Tot dusverre werd een zaak eerst beoordeeld, dan werd rapportage gevraagd aan de Raad voor de Kinderbescherming, waarna de zaak vervolgens op BROM-overleg geplaatst werd, alwaar besloten werd om de zaak op zitting aan te brengen¹¹. De totale afhandelingsduur die volgens de oude werkwijze tenminste 6 maanden bedraagt kan in de nieuwe werkwijze naar verwachting met 2 á 3 maanden worden bekort. Een bijkomend voordeel is dat bij deze werkwijze de Raad voor de Kinderbescherming meer gericht en vooral eerder kan rapporteren.

10.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 10.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1.174	8.700
percentage	13	100

De instroom aan jeugdzaken ligt voor Zutphen op 13%.

Tabel 10.4 Instroom jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	40
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	50
overige delicten	9
totaal	100

De helft van alle jeugdzaken die bij het parket binnen komen betreffen gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Noot 11 BROM-overleg: bilateraal overleg Raad - OM.

Tabel 10.5 Uitstroom jeugdzaken Zutphen naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	235	19
transactie (betaling geldsom)	88	7
taakstraf officiersmodel	290	23
overige voorwaardelijke sepots	94	7
dagvaarding	287	23
gevoegde zaken	172	14
overige zaken (inclusief overdrachten)	105	8
totaal	1.271	100

In de bovenstaande tabel is te zien dat de percentages dagvaardingen en taakstraffen volgens het officiersmodel beide 23% zijn.

Tabel 10.6 Doorlooptijd jeugdzaken Zutphen 1999 (vlgs. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijden tot accordering	214
doorlooptijden tot eindvonnis	273

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

De doorlooptijden liggen met respectievelijk 31 en 39 weken hoger dan bij vergelijkbare parketten. Een oorzaak is, volgens de jeugdofficier, de inefficiënte samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming: te veel elkaar opvolgende acties en te weinig gelijk optrekken bij de behandeling van een zaak (zie ook paragraaf werkwijze). Voordat een zaak bij de Raad voor de Kinderbescherming komt wordt de zaak beoordeeld door het parket. De beoordeling neemt enige weken in beslag. Vervolgens kan de Raad voor de Kinderbescherming beginnen met rapporteren en daarna wordt op het BROM-overleg¹² een beslissing genomen. Volgens de jeugdofficier zijn dan ook goede afspraken met de Raad voor de Kinderbescherming noodzakelijk om (meer) parallel te werken.

De lange doorlooptijden worden daarnaast deels veroorzaakt door het gebrek aan zittingscapaciteit. De officieren hebben een dermate groot aantal kinderzaken liggen dat een half jaar aan zittingen benut zal moeten worden om de zaken te kunnen afhandelen. De kinderzittingen voor het komende half jaar kunnen dus reeds volledig worden volgepland. Overigens wordt over dit gebrek aan zittingscapaciteit wel onderhoud gevoerd met de rechtbank. In 1999 zijn, op verzoek van de waarnemend hoofdofficier, 2 extra kinderzittingen ingelast en ook voor dit jaar staan 3 extra zittingen gepland.

Noot 12 Bilateraal overleg tussen OM en Raad, zie verder paragraaf samenwerking.

Daarbij komt dat een groot aantal zaken door de rechter met een taakstraf wordt afgedaan. Eén van de deeloplossingen voor het capaciteitsprobleem is dan ook om, meer dan nu gebeurt, taakstraffen op te leggen volgens het officiersmodel. Momenteel worden volgens de jeugdofficier, zowel bij de enkelvoudige kamer als bij de meervoudige kamer, teveel zaken afgedaan met een taakstraf door de rechter. Binnen het OM is reeds besproken om meer zaken, die in aanmerking komen voor een taakstraf van tussen de 20 en 40 uur, af te doen volgens het officiersmodel, maar deze strategie moet in een intern overleg nog formeel worden vastgesteld.

Aangezien het OM geen machtsmiddelen heeft om de zittingscapaciteit te vergroten, geeft de hoofdofficier aan bij de rechtbank een grotere capaciteit te realiseren, op basis van argumenten. Dit lukt echter slechts tot op zekere hoogte. Wel is afgelopen jaar een convenant gesloten met de rechtbank over het aantal jaarlijks te houden (kinder)zittingen en het aantal te behandelen zaken per zitting (op jeugdzittingen gemiddeld 8 tegen zo'n 18 à 24 volwassenenzittingen). De rechtbank zorgt er hierbij echter voor dat het aantal zittingen dat men garandeert (evenals het aantal te behandelen zaken per zitting) aan de veilige kant is, waardoor men dit quotum altijd kan halen. De hoofdofficier is dan ook van mening dat op dit punt landelijke normen zouden moeten worden ontwikkeld, zodat de rechtbanken afgerekend kunnen worden op het aantal kindersittingen dat zij jaarlijks verwerkt en het aantal kindersittingen dat daarop wordt behandeld.

Een ander knelpunt betreft de tijd die verstrijkt voordat een proces verbaal binnenkomt bij het parket. Deze doorlooptijd is langer dan de norm vereist. De politie is volgens de hoofdofficier vaak zelfs niet op de hoogte van het feit dat voor deze termijn een norm is opgesteld.

Intern zijn de doorlooptijden langer dan gewenst doordat het secretariaat geruime tijd overbelast is geweest. De hoofdofficier hoopt hieraan tegemoet te kunnen komen door de aanstelling van een extra parketsecretaris met ingang van 1 september 2000. Hij gaat hiermee slechts gedeeltelijk in op de wensen van de 2 jeugdofficieren die om extra capaciteit gevraagd hebben voor de officieren zelf. Een secretaris is echter goedkoper dan een jeugdofficier en de hoofdofficier is van mening dat de secretaris de jeugdofficier een aantal taken uit handen kan nemen, waaronder het voorbereiden van zaken.

Naar het idee van de jeugdofficier wordt door de collega's van de jeugdreclassering goed toezicht gehouden op de afspraken die worden gemaakt bij geschorste zaken. Van het mislukken van taakstraffen, of de dreiging daarvan, worden de officieren in het algemeen dus goed op de hoogte gehouden.

De geïnterviewde jeugdofficier geeft aan de afhandeling van een jeugdzaak als volledig geslaagd te kunnen beschouwen, indien de afdoening leidt tot een toegenomen weerbaarheid waardoor het kind minder snel zal recidiveren.

10.4 Samenwerking

De samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming is zeer laagdrempelig. Het initiatief voor overleg komt niet van één partij, maar van beide kanten. De Raad voor de Kinderbescherming is vertegenwoordigd in het Arrondissementaal Platform. Daarnaast vindt eens in de twee weken bilateraal overleg plaats (BROM).

Een knelpunt wordt gevormd door de lage personele bezetting, waardoor bij het OM lang gewacht moet worden op rapportages. Deze rapportages worden altijd opgemaakt bij de wat zwaardere zaken¹³.

Bij de politie zijn in alle districten coördinatoren kinderkzaken aangesteld. Met hen is regelmatig telefonisch overleg. De kwaliteit van de proces-verbalen is over het algemeen goed. Alhoewel door het OM regelmatig het belang van het halen van de doorlooptijden bij kinderkzaken wordt toegelicht, is een knelpunt in de samenwerking met deze partner dat de doorlooptijden bij inzending van de proces-verbalen naar het parket vaak niet worden gehaald.

De samenwerking met de rechtbank wordt ondanks de verbeteringen van de afgelopen jaren (zoals een convenant met betrekking tot aantal jeugdzittingen) niet als optimaal ervaren. De hoofdofficier heeft weinig 'pressiemiddelen' op het moment dat er een tekort aan zittingsruimte is. Zoals in de vorige paragraaf beschreven is, wordt de zittingsruimte voor jeugdzaken al jaren als knelpunt ervaren.

10.5 Voor de toekomst

Voor de komende drie jaar zou de hoofdofficier bewerkstelligd willen zien dat de onderlinge afstemming van de ketenpartners van het jeugd-OM op zaakniveau sterk verbetert, zodat minder langs elkaar heen wordt gewerkt. Het OM kan volgens de hoofdofficier op dit punt echter pas eisen gaan stellen aan zijn partners wanneer het zelf de zaken goed op orde heeft, dat wil zeggen wanneer de verwerking van zaken goed en snel gebeurt. In Apeldoorn wordt binnenkort een Justitie In de Buurt gevestigd: ten aanzien van het verbeteren van de onderlinge afstemming van de ketenpartners in jeugdzaken, verwacht de hoofdofficier hier veel van.

Daarnaast wenst de hoofdofficier een grotere rol voor het jeugd-OM in de bestaande overlegcircuits met ketenpartners. Door gebrek aan capaciteit is daar nu te weinig ruimte voor, terwijl de druk om hieraan deel te nemen de afgelopen jaren alleen maar is toegenomen.

10.6 Samenvattend

Arrondissementsparket Zutphen is een middelklein parket. De doorlooptijden bij dagvaardingen in jeugdzaken zijn lang en bij OM-afdoeningen gemiddeld.

Het parket werkt met twee gebiedsgebonden teams. Sinds vier jaar is er per team één jeugdofficier halftime en één secretaris fulltime vrijgesteld voor jeugdzaken. Geïnterviewden menen dat deze organisatorische inbedding de deskundigheid van de afhandeling van jeugdzaken ten goede komt. Nadeel is echter dat de overleggen met externe partners ook voor rekening van de jeugdspecialisten komen. Betreffende medewerkers geven aan overbelast te zijn (september 2000 wordt een extra parketsecretaris aangesteld). Verder heeft de vrijstelling voor jeugdzaken voor de jeugdofficiëren niet het beoogde effect, omdat de weekdiensten nog altijd meer dan 50% van de beschikbare tijd opslokken.

Zutphen heeft nog geen doorloopversnellend project, maar dit is wel in ontwikkeling. Het beoogde project heeft vooral als doel de samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming efficiënter te maken.

Noot 13 Tot de zwaardere zaken rekent de officier zaken waarbij op zijn minst wordt gedacht aan 20 uur taakstraf. Bij (voorwaardelijke) septs wordt nooit rapportage opgemaakt.

Met de Raad is er iedere twee weken overleg, het zogenaamde BROM-overleg. Ondanks de frequentie van overleg, kan de samenwerking efficiënter, meent de geïnterviewde jeugdofficier. De Raad en het OM volgen elkaar nog te veel op bij jeugdzaken (OM filtert waarna de Raad rapporteert waarna overleg tussen Raad en OM volgt). De wachttijd is hierdoor onnodig lang.

Om de doorlooptijden te bekorten zijn met de Rechtbank afspraken gemaakt over uitbreiding van het aantal kinderzittingen. De hoofdofficier geeft aan onvoldoende 'macht' te hebben om harde eisen te stellen en heeft behoefte aan landelijke eisen met betrekking tot het aantal kinderzittingen per rechtbank. Intern, bij het parket, zijn er ook maatregelen genomen om de gemiddelde doorlooptijd te versnellen, zoals het verhogen van het aantal taakstraffen via het officiersmodel. Zutphen heeft naar verhouding een groot aantal jeugdzaken die door de rechter met een taakstraf worden afgedaan.

Voor de toekomst wil de hoofdofficier vooral een verbetering van de samenwerking met de ketenpartners, de jeugdofficier pleit voor een uitbreiding van de capaciteit voor jeugdzaken.

11 Arrondissementsparket Zwolle

11.1 Algemeen

Parket Zwolle/Lelystad wordt gerekend tot de middelkleine parketten. De twee vestigingen Lelystad en Zwolle vormen samen één parket. Vestiging Lelystad heeft te maken met regio Flevoland, vestiging Zwolle met regio IJsselland. De vestigingen werken zelfstandig, maar de eindverantwoordelijkheid voor de aansturing ligt bij de parketleiding in Zwolle. Bij beide vestigingen wordt gewerkt met gebiedsgebonden teams. In de politieregio IJsselland woont een meer dan (landelijk) gemiddeld percentage jongeren; in Flevoland (mede vanwege de snelle groei van Almere, de uitbreiding van Zeewolde en Dronten en vooral ook de bijzondere leeftijdsopbouw van Urk) is dat nog sterker het geval¹⁴. Jeugdzaken vormen bij deze vestiging dan ook een kwart van het totaal aantal zaken.

11.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Binnen het parket Zwolle houden twee jeugdofficieren zich bezig met de afhandeling van jeugdzaken. Eén jeugdofficier in regio IJsselland heeft een contract van 29 uur. Zij moet circa 75% van haar tijd besteden aan het afhandelen van jeugdzaken. De andere jeugdofficier binnen de regio IJsselland¹⁵ houdt zich bezig met de afhandeling van minderjarige zaken uit het gebied Steenwijk/Kampen en Deventer en verzorgt met name de afhandeling van die zaken voor de meervoudige kamer. Deze officier van justitie werkt 40 uren per week en gebruikt 10% van zijn tijd voor de afhandeling van jeugdzaken.

Binnen het parket Zwolle houden 3 secretarissen zich bezig met de afhandeling van jeugdzaken. Een van de parketsecretarissen houdt zich voor 90% van zijn tijd bezig met de afhandeling van jeugdzaken, de andere twee parketsecretarissen besteden ieder circa 37,5% van hun tijd aan de afhandeling van jeugdzaken. Dit is in overeenstemming met de formele jeugdtaak. Een van de twee beleidsmedewerkers besteed circa 40% van zijn tijd aan jeugdbeleid. Daarnaast houden twee fulltime teamleiders zich bezig met overleggen in het kader van jeugdzaken. De administratieve ondersteuning wordt geschat op 1,5 fulltime medewerker.

Noot 14 Uit: Parketplan 1999, Zwolle/Lelystad

Noot 15 Door werkdruk en personele wisselingen in regio Flevoland is dit verslag alleen gebaseerd op het verhaal van de jeugd- en hoofdofficier die beiden werkzaam zijn op vestiging Zwolle.

Tabel 11.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	2	75% 10%	0,8
parketsecretarissen	3	90% 37,5%	1,7
beleidsmedewerkers	1	40%	0,4
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	1,5
totaal	6		4,4

Tabel 11.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficiëren	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Wat betreft de geïnterviewde jeugdofficier en hoofdofficier staat de capaciteit van het jeugd-OM in Zwolle momenteel in goede verhouding tot het aantal zaken dat binnenkomt. Dit is niet altijd zo geweest. Tot eind 1999 was er sprake van een te hoge werkdruk bij de jeugdofficier en de overige medewerkers die zich met de jeugdzaken bezighouden.

Naar aanleiding van de signalen over achterstanden bij het wegwerken van zaken en te hoge werkdruk is de jeugdofficier geheel vrijgesteld voor jeugdzaken en is het secretariaat uitgebreid. Overigens heeft de jeugdofficier in Zwolle tegelijkertijd ook een andere rol gekregen richting het beleid en de contacten met ketenpartners. Zo zijn er afspraken gemaakt over een structurele uitwisseling tussen de beleidsmedewerker en jeugdofficier over de verschillende overleggen en over de parketplannen. Daarnaast is er, mede in verband met de oprichting en coördinatie van het Arrondissementaal Platform, bij vestiging Zwolle een tweede beleidsmedewerker aangesteld.

Het jeugd-OM in de regio IJsselland is versterkt met een extra parketsecretaris. Werkdruk en achterstanden bij het wegwerken van zaken zijn ook bij vestiging Lelystad aanleiding geweest om de jeugdofficier vrij te stellen voor jeugdzaken. Desondanks staat de capaciteit van het jeugd-OM van vestiging Lelystad, en specifiek de capaciteit aan jeugdofficiëren, momenteel onder druk. In de zomer van het jaar 2000 zijn drie ervaren jeugdofficiëren naar een andere baan vertrokken. Een van deze functies zal worden overgenomen door de huidige jeugdofficier van Zwolle. Oktober 2000 beslist de parketleiding over de toekomstige invulling van het jeugd-OM, mede aan de hand van de cijfers over de jeugdcriminaliteit in de beide regio's.

Werkwijze jeugd-OM

De huidige werkwijze in Zwolle/Lelystad staat in het teken van het versnellen van doorlooptijden, de AU-procedure en het wegwerken en voorkomen van werkvoorraden.

Werkvoorraden

Op initiatief van de jeugdofficier is eind 1998 alles op alles gezet om de werkvoorraden weg te werken (o.a. extra zittingen). Om de voorraden te bewaken controleert de jeugdofficier momenteel alle zaken die al twee weken op het parket zijn.

De AU-procedure

Kenmerkend voor parket Zwolle/Lelystad is verder de procedure 'Aanhouden en uitreiken', ofwel de AU-procedure. Bij deze procedure wordt de dagvaarding meteen op het politiebureau uitgereikt aan de jeugdige verdachte. De dagvaarding wordt ingetrokken wanneer de verdachte de opgelegde geldsom betaalt of de opgelegde taakstraf uitvoert, zo niet dan blijft de datum van de zitting staan.

Geen jeugdige weg zonder overleg

De doorloopversnellende aanpak 'Geen jeugdige weg zonder overleg' is een initiatief van het jeugdsecretariaat. Deze aanpak houdt in dat er over alle jeugdige aangehouden verdachten tussen politie en jeugdsecretaris (telefonisch) overleg plaatsvindt, voordat de jeugdige het bureau verlaat. De politiedistricten hebben hiervoor vaste contactpersonen bij het jeugdsecretariaat. De jeugdsecretaris geeft aan bij de politie welke route gevolgd gaat worden (wel/niet voorgeleiden) na overleg met de jeugdofficier.

Grote inzet van de Raad voor de Kinderbescherming

In het kader van het versnellen van de doorlooptijden moet ten slotte de rol van de Raad voor de Kinderbescherming in deze regio gemeld worden. De Raad voor de Kinderbescherming levert alle rapporten tijdig aan en doordat raadswerkers aanwezig zijn bij alle kinderzittingen kunnen zij meteen aan de slag wanneer er taak- en/of leerstraffen worden opgelegd (zie verder paragraaf 'samenwerking').

Taken van de jeugdsecretaris

De secretarissen houden zich bezig met:

- het beoordelen van alle binnengekomen processen-verbaal minderjarigen;
- het maken van conceptdagvaardingen voor de kinderzitting en de Meervoudige kamerzittingen;
- het beoordelen en maken van dagvaardingen in het kader van de AU-procedure;
- het afhandelen van oproepingen;
- het onderhouden van contacten met bureau Halt;
- het onderhouden van contacten met de Raad voor de Kinderbescherming;
- het verder onderhouden van contacten met de politie in jeugdzaken.

Positie van de jeugdofficier

De geïnterviewde jeugdofficier schetst een gemengd beeld van de positie van de jeugdofficier binnen het OM. Enerzijds heeft 'jeugd' prioriteit en krijgt het onderwerp veel aandacht van de parketleiding. Anderzijds is deze aandacht niet altijd terug te vinden in de waardering voor de functie van jeugdofficier. Een jeugdofficier wordt intern toch vaak bekeken als iemand die geen carrière wil maken. Binnen het OM wordt jeugd gezien als eenvoudig specialisme, ook leden van het managementteam IJsselland waren in het verleden deze mening toegedaan, is de ervaring van de jeugdofficier.

De geïnterviewde hoofdofficier herkent de beeldvorming rond jeugdofficier, maar plaatst deze in een breder kader: zo zouden ook kinderrechters en jeugdspecialisten bij de politie tot voor kort met de dezelfde beeldvorming te maken hebben gehad. Verder zijn de carrièremogelijkheden van de jeugdofficieren op dit moment beperkter dan die van collega officieren, aangezien het beschikken over managementkwaliteit een voorwaarde is om voor 1ste klas in aanmerking te komen. Om de carrièremogelijkheden van de jeugdofficier te verbeteren, zou het volgens de hoofdofficier, mogelijk moeten zijn om professionaliteit en vakinhoudelijke kennis van de jeugdofficier te belonen. Jeugd is een specialisme dat specifieke kennis, werkwijze en visie op het strafrecht vereist. Men moet op de hoogte zijn van de ontwikkelingen rond de jeugdcriminaliteit, deze kunnen plaatsen in het bredere maatschappelijke context en de samenwerking met partners in de jeugstrafrechtketen, aldus de hoofdofficier.

11.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 11.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1629	10952
percentage	15	100

Ruim één op de zeven zaken die bij het parket instroomt is een jeugdzaak.

Tabel 11.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	43
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	51
overige delicten	6
totaal	100

Iets meer dan de helft van alle jeugdzaken heeft betrekking op gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 11.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	409	23
transactie (betaling geldsom)	75	4
taakstraf officiersmodel	372	21
overige voorwaardelijke sepots	55	3
dagvaarding	600	34
gevoegde zaken	187	11
overige zaken (inclusief overdrachten)	66	4
totaal	1764	100

Ruim één op de drie jeugdzaken wordt door het OM afgedaan door middel van een dagvaarding. Bijna een kwart van alle binnengekomen jeugdzaken wordt onvoorwaardelijk geseponeerd.

Tabel 11.6 Doorlooptijd jeugdzaken Zwolle/Lelystad (definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	215
doorlooptijd tot eindvonnis	183

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de afdoeningsbeslissing, in gevallen waarin het OM zelf de volledige afdoening regelt, zitten gemiddeld 31 weken. Wanneer binnen het OM gekozen wordt voor een dagvaarding, zitten er gemiddeld 26 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis.

Op het gebied van de interne bedrijfsvoering in strafzaken zijn goede resultaten geboekt. De hoofdofficier meent dat deze resultaten met name het gevolg zijn van de aansturing door de parketleiding én de persoonlijke inzet van secretarissen en jeugdofficier (zie paragraaf 'werkwijze'). Jeugd is als prioriteit opgenomen in de cyclus van planning en control; jeugd wordt in de maandelijkse managementsrapportages nadrukkelijk gevolgd. De hoofdofficier maakt wel de kanttekening dat de doorlooptijden geen doel op zich mogen worden. Het OM moet de ontwikkelingen met betrekking tot jeugd(criminaliteit) kennen en dus weten wat er op dat gebied wordt gesignaleerd door lokale politie en bestuur en andere ketenpartners. Deze kennis is een noodzakelijke voorwaarde om een sturende rol te kunnen spelen richting de ketenpartners als het gaat om de inhoud van de strafrechtelijke afdoening (zie verder paragraaf 'naar de toekomst').

11.4 Samenwerking

De samenwerking tussen de partners in de jeugdstrafrechtketen is goed, door duidelijke structuren voor zowel gezamenlijk als bilateraal overleg. In de regio IJsselland vindt er overleg plaats tussen:

OM en politie

Over iedere jeugdige op het bureau wordt overlegd tussen politie en de jeugdsecretaris in het kader van de AU-procedure. Dit overleg verloopt via vaste contactpersonen aangezien de politie in district IJsselland ook werkt in gebiedsgebonden teams en ieder team beschikt over een jeugdagent(en). De snelheid waarmee de politie de proces-verbalen vervolgens richting het OM stuurt kan beter. De beoogde 4 weken worden nog niet (altijd) gehaald.

Daarnaast nemen de jeugdofficiëren deel aan het jeugdagentenoverleg en gaan zij 1 à 2 maal per jaar langs op het bureau om de gemaakte afspraken nog eens door te lopen. Wanneer de parketleiding ook zou aansturen op een snellere inzending van de proces-verbalen, zou dit meer effect hebben, meent de jeugdofficier.

De jeugdsecretarissen nemen iedere week deel aan het recherche-overleg.

OM en Raad voor de Kinderbescherming

Ieder team heeft op vrijdag overleg met twee vaste contactpersonen van de Raad voor de Kinderbescherming, waarbij alle zaken worden besproken die op dat moment op het secretariaat liggen. Het OM is buitengewoon tevreden over de snelle aanpak van de Raad voor de Kinderbescherming die haar rapporten altijd binnen de termijn van 4 weken levert. Doordat het OM de zittingslijsten regelmatig te laat bekend maakt, heeft de Raad voor de Kinderbescherming zelfs niet altijd 4 weken beschikbaar.

Verder is er bij de wekelijkse kinderzitting altijd een raadswerker aanwezig. In het geval van een taak/leerstraf maakt de raadswerker meteen afspraken met de jeugdige en diens ouders of verzorgers.

OM en Halt

De begeleidingscommissie van Halt komt twee maal per jaar bijeen. Daarnaast wordt er een twee-jaarlijks zakenoverleg gestart.

OM en kinderrechter

Samenwerking verloopt goed, kinderrechter is zeer flexibel; bereid om extra zittingen te doen, mislukte 'taakstraf-klanten' bij te plaatsen etc.

OM, Stichting J&G, kinderrechter, Raad voor de Kinderbescherming

Overleg vindt ieder kwartaal plaats met het doel de procesmatige zaken op elkaar af te stemmen.

Arrondismentaal Platform

Het Platform startte aanvankelijk met weinig slagkracht, te veel (ongemandateerde) deelnemers en te veel dubbelingen met andere overleggen. In 1999 zijn met de kernpartners Raad voor de Kinderbescherming, bestuur en politie afspraken gemaakt over een verbeterde opzet, en is het voorzitterschap naar een teamleider van het OM gegaan. De beslissingsbevoegdheid en verantwoordelijkheid van het Platform is hierdoor naar een hoger niveau getild. Een van de knelpunten die volgens de jeugdofficier op de agenda van het Platform horen, zijn de late inzendingen van de zittingslijsten aan de Raad voor de Kinderbescherming.

11.5 Voor de toekomst

Zowel de jeugdofficier als de hoofdofficier noemen de positie en capaciteit jeugdofficier niet de eerste prioriteit voor de komende jaren. Wel zal in de regio Flevoland de vervanging van twee jeugdofficiëren die zomer 2000 vertrokken, extra aandacht vragen.

Verder wil de geïnterviewde jeugdofficier aandacht voor:

1 Versnellen van procedures in IJsselland

Door een aanpassing van de interne procedure kunnen de doorlooptijden verder versneld kunnen worden, meent de geïnterviewde jeugdofficier. Haar voorstel houdt in dat:

- geen proces-verbalen binnen zonder overleg;
- secretaris beoordeeld binnengekomen zaken binnen een week;
- er wordt meteen een zittingsdatum gepland;
- benadeelde wordt ingelicht over procedure en zittingsdatum.

Bij het managementteam bestaat (nog) geen draagvlak voor deze voorstellen.

2 Multidisciplinaire Rapportages

Deze rapportages komen vrijwel altijd te laat binnen, met als gevolg het aanhouden van meervoudige kamerzaken.

3 Gebrek aan plaatsingsmogelijkheden

Als grootste knelpunt binnen de jeugdstrafrechtketen noemt de jeugdofficier het gebrek aan plaatsen voor jeugdigen in een civiele setting. Hoewel geen onderwerp van dit onderzoek is de ernst van de problematiek te zwaar om het niet te noemen

De hoofdofficier meent dat vooral de inbedding van het jeugdstrafrecht in de brede maatschappelijke ontwikkelingen aandacht nodig heeft. Het OM kan alleen maatwerk leveren wanneer men voldoende op de hoogte is van wat er in de maatschappij speelt; wat de politie, lokale besturen, onderwijs etc. signaleren met betrekking tot de jeugd.

11.6 Samenvattend

Binnen het arrondissementsparket Zwolle/Lelystad voldeed vestiging Zwolle aanvankelijk niet aan de voorwaarden om de prioriteit jeugd daadwerkelijk te vertalen in een 'snelle en adequate reactie'. Jeugdzaken bleven intern te lang liggen, mede door een capaciteitstekort bij de jeugdofficier, terwijl ook de politie haar inzendingstermijnen niet haalde. Naar aanleiding van interne signalen (vooral van de jeugdofficier) heeft de parketleiding de capaciteit van het jeugd-OM versterkt door de jeugdofficier geheel vrij te stellen en extra capaciteit voor het secretariaat en het beleidswerk aan te trekken (1fte). Binnen het OM is vervolgens eind 1998 een opschoningsactie gehouden. De hoofdofficier meent dat vooral door de persoonlijke inzet van medewerkers van het jeugd-OM de achterstanden uiteindelijk zijn weggevoerd.

Daarnaast hebben doorloopversnellende projecten als 'AU voor minderjarigen' en 'Geen jeugdige weg zonder overleg' het traject direct na de aanhouding versneld. De Raad voor de Kinderbescherming verdient in deze een extra vermelding, aangezien zij bij alle kinderzittingen aanwezig zijn en direct aan de slag gaan in het geval van taakstraffen en bovendien haar rapportages binnen de termijn van 4 weken aanleveren. Zowel de jeugd- als de hoofdofficier menen dat de huidige bezetting van het jeugd-OM in goede verhouding staat tot de instroom van jeugdzaken.

12 Arrondissementsparket Alkmaar

12.1 Algemeen

Arrondissement Alkmaar behoort, samen met de parketten Roermond, Almelo, Dordrecht, Middelburg, Leeuwarden, Groningen en Assen tot de categorie van 'kleine' parketten. Het parket is belast met zaken die afkomstig zijn van de politieregio Noord-Holland-Noord, waarvan - als het om jeugd gaat - bekend is dat deze een relatief hoog aandeel verkeersovertradingen en -ongelukken bevatten. Daarnaast vormt uitgaanscriminaliteit een aandachtspunt. Alkmaar scoort in 1999 binnen het maatparket gemiddeld, als het gaat om de hoogte van de instroom en uitstroom aan jeugdstrafzaken. Wel opvallend zijn de hoge percentages onvoorwaardelijke septs en de zeer lange doorlooptijden bij minderjarigenzaken.

12.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Gegevens van de jeugdofficier van justitie

De jeugdofficier met wie het interview is gehouden is sinds ruim een half jaar jeugdofficier en daarmee officier van justitie op het parket Alkmaar. Daarvoor was zij 6 jaar werkzaam als RAIO, waarvan zij twee jaar als advocaat heeft gewerkt.

Organisatie en capaciteit

Het parket Alkmaar beschikte in 1999 over 15 officieren van justitie, waarvan 2 RAIO's. Daarnaast zijn er 14 parketsecretarissen werkzaam en 6 beleidsmedewerkers. De verdere organisatie (waaronder administratieve ondersteuning) bestaat uit 42 medewerkers.

Tabel 12.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	2	50% 100%	0,5 0,8
parketsecretarissen	2	80% 60%	0,8 0,6
beleidsmedewerkers	1	100%	1,0
administratieve ondersteuning	1	100%	0,8
totaal	6		4,5

Van de volledige bezetting houden 2 officieren zich bezig met jeugdzaken: één full-time en één 50%. Er zijn twee parketsecretarissen, die zich voor een deel bezig houden met jeugd en één beleidsmedewerker. Voorts vindt ondersteuning plaats door één administratieve kracht. In totaal bedraagt de formele capaciteit van het jeugd-OM 4,5 fte.

Met ingang van 1 juni 2000 wordt gebiedsgebonden geopereerd, waarbij de jeugdofficieren verdeeld zijn over de twee teams. Tot die tijd waren de full-time officier en de 50% officier samen belast met jeugdzaken uit de hele regio. Er werd echter al wel bij verdeling van zaken / onderzoeken geanticipeerd op het gebiedsgebonden werken.

Vóór 1 december 2000 wordt de interne organisatie opnieuw bekeken omdat de collega die met zwangerschapsverlof is dan weer terugkeert. De interne parketorganisatie was, volgens de hoofdofficier, tot in 1999 verre van ideaal. De behandeling van jeugdzaken lag bij 1 persoon. Inmiddels is de jeugdtaak verdeeld over 2 officieren en meerdere secretarissen, waardoor het jeugd-OM minder kwetsbaar is. Bovendien ligt de verantwoording van jeugdzaken, sinds kort bij de teamleiders die daar ook op worden aangesproken. Het onderwerp jeugd vormt inmiddels een vast onderdeel van de agenda op de teamgesprekken.

Tabel 12.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	60	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

De jeugdofficier is niet in staat om voor alle medewerkers van het jeugd-OM aan te geven hoeveel tijd men in de praktijk besteedt aan jeugdzaken. Voor haar zelf geldt dat zij meer dan 50% besteed aan jeugdzaken, door meer uren te maken dan waarvoor zij formeel is aangesteld. Uit het gehouden interview blijkt dat de capaciteit binnen het jeugd-OM, zeker in de praktijk, onvoldoende is. Het parket heeft te maken gehad met langdurig zieken onder de parketsecretarissen. Daardoor is veel werk op het gebied van jeugd blijven liggen en zijn de resultaten, als het gaat om doorlooptijden, slecht. Bovendien is de ervaring op het parket dat er de laatste jaren steeds meer jeugdzaken binnenkomen. Daar komt bij dat het aantal jeugdzaken dat op zitting wordt behandeld gemiddeld lager is dan het gemiddeld aantal volwassenenzaken per zitting¹⁶. Alles bij elkaar genomen heeft het gebrek aan capaciteit ertoe geleid dat de jeugdofficieren het verzoek hebben gedaan tot behoud van de huidige capaciteit onder de parketsecretarissen en om extra capaciteit voor wat betreft de jeugdofficiersfunctie. Aangezien Alkmaar een 'krimpparket' is, is het de vraag of aan dit verzoek kan worden voldaan.

De hoofdofficier meent daarentegen niet over onvoldoende capaciteit te beschikken als het gaat om de jeugdofficieren. Wel meent hij dat er sprake is van een capaciteitsprobleem onder de parketsecretarissen. Als krimpparket kan daar echter niet meer ruimte in worden gecreëerd.

De hoofdofficier geeft aan dat de werkelijke prioriteit binnen het arrondissement en de politieregio ligt bij verkeer, jeugd en uitgaansgeweld. De lage status van jeugdzaken kan een hoofdofficier zelf beïnvloeden, zo meent hij, door in de geluiden naar buiten toe, het belang van jeugd te benadrukken.

Noot 16 Op meervoudige zittingen worden gemiddeld 5 jeugdzaken behandeld tegen zo'n 6 à 7 meerderjarigenzaken. Op enkelvoudige zittingen worden gemiddeld 8 jeugdzaken behandeld, tegen gemiddeld 30 volwassenenzaken. Maandelijks vinden 3 enkelvoudige jeugdzittingen plaats en 1 meervoudige kinderzitting.

Bij het gebiedsgebonden opereren moet de jeugd bijvoorbeeld, in het overleg met de partners, een standaard onderdeel vormen van de agenda. De hoofdofficier meent dat jeugd op het parket zelf evenmin een lage prioriteit heeft. Hij heeft op dit punt een duidelijke visie en meent dat een manier om meer status en prioriteit te bewerkstelligen voor jeugdzaken is, door jeugdzaken vooral niet te isoleren binnen het parket. Jeugd moet worden verweven door de gehele organisatie en de hoofdofficier voegt daaraan toe van mening te zijn dat iemand die de algemene praktijk doet, zich ook met jeugd moet kunnen bezig houden. Hij is dan ook niet bevreesd voor kwaliteitsverlies wanneer niet-jeugdsecretarissen zich bij het werken op locatie met jeugd gaan bezig houden. De hoofdofficier meent bovendien dat je hiermee voorkomt dat alléén 'softe' secretarissen zich ontfemen over jeugd. Al met al is hij van mening dat jeugd 'een gewoner onderdeel van het werk' moet worden.

De resultaten die zijn geboekt met de inspanningen die tot dusverre zijn verricht ten aanzien van jeugd zijn volgens de hoofdofficier in de eerste plaats dat jeugd, ten gevolge van de interne reorganisatie, meer een 'issue' is geworden. In de tweede plaats is als resultaat geboekt dat niet meer al het jeugdwerk bij één jeugdofficier ligt. Voorts noemt hij als resultaat de gunstige doorlooptijden bij de Werken Op Locatie-jeugdzaken.

Werkwijze jeugd OM

Ter verbetering van het bedrijfsproces en om greep te krijgen op de capaciteitsproblemen heeft de hoofdofficier een aantal maatregelen getroffen. Onlangs zijn een tweetal logistiek medewerkers aangesteld die de interne logistiek dienen te bevorderen. Tevens is een aanvraag ingediend bij het Parket Generaal voor financiering van een geautomatiseerd systeem, waarin per medewerker de caseload kan worden nagegaan, evenals de status van de zaken die in behandeling zijn. De hoofdofficier ziet dit als een belangrijke mogelijkheid om meer sturing te geven aan het interne bedrijfsproces.

In het district West-Friesland West van de politieregio Noord-Holland-Noord loopt sinds 1 december 1999 het project snelrecht minderjarigen. Voor dit project wordt aansluiting gezocht bij twee andere projecten, namelijk het project Werken Op Locatie en het, al geruime tijd goed functionerende Dip/Trip project, een snelrechtproject voor meerderjarigen.

Binnen het snelrecht project minderjarigen wordt ernaar gestreefd al tijdens het verblijf van de verdachte op het politiebureau een dagvaarding of oproeping uit te reiken. Daartoe is gedurende 5 ochtenden per week een parketsecretaris aanwezig op het politiebureau. Dit betreft overigens niet altijd een jeugdsecretaris. Tijdens de overige kantooruren zijn de parketsecretarissen bereikbaar op het parket en daarbuiten is er tot 21.00 uur 's avonds een piketsecretaris bereikbaar.

De dagvaarding of oproep voor een onderhoud ten parkette wordt opgesteld door de parketsecretaris en uitgereikt door de politie. Indien het de parketsecretaris duidelijk is dat de zaak kan worden afgedaan met dienstverlening dan zal de secretaris bevorderen dat het onderhoud nog tijdens het verblijf van de minderjarige op het bureau plaatsvindt¹⁷. In dat geval vindt overleg plaats met de Raad voor de Kinderbescherming om (mondeling) te rapporteren over de minderjarige.

Indien uit overleg tussen politie en parketsecretaris blijkt dat de zaak zich niet leent voor afdoening middels het snelrecht, dan zal proces-verbaal worden opgemaakt en binnen 4 weken na eerste verhoor worden ingezonden aan het parket.

Noot 17 N.B. Het gaat dan om een zaak die niet in aanmerking komt voor een Halt-verwijzing en waarop een afdoening van maximaal 20 uur taakstraf van toepassing is.

De meerwaarde van de werkwijze is volgens de officier dat de afdoeningen echt lik op stuk zijn, hetgeen pedagogisch een grote winst is:

- alle minderjarigenzaken worden meteen, in plaats van binnen een periode van 6 weken, besproken door de politie met de secretarissen;
- er kan direct een onderhoud plaatsvinden of worden afgesproken of een dagvaarding wordt uitgereikt.

Bovendien wint de afhandeling aan kwaliteit: aangezien de Raad voor de Kinderbescherming nu in alle gevallen direct een melding krijgt van de politie, heeft men bij de Raad voor de Kinderbescherming, in het geval van een dagvaarding, nu 2 maanden de tijd voor het opstellen van de Rapportage. Hiermee wordt een bestaand knelpunt opgelost. In de huidige werkwijze doet het zich namelijk regelmatig voor dat een zaak al is afgedaan vóórdat de Raad voor de Kinderbescherming een rapportage heeft kunnen opstellen of dat de Raad voor de Kinderbescherming in het geheel geen melding ontvangt van de politie. Binnen de snelrechtprocedure zal dit niet meer, of in ieder geval minder veelvuldig, het geval zijn.

Een nadeel van de snelrechtprocedure doet zich voor wanneer de advocaat van de verdachte anders denkt over een zaak dan de officier. Soms heeft dit tot gevolg dat een zaak door de rechter moet worden aangehouden voor nader onderzoek, bijvoorbeeld het horen van getuigen.

In de overige districten van de politieregio wordt het snelrecht voor minderjarigen op 1 januari 2001 ingevoerd.

De taken van de jeugdsecretaris

- het beoordelen van zowel de voorgeleidings- als de niet-voorgeleidingszaken. Beoordeling houdt in dat bepaald wordt of een verdachte wordt doorgestuurd naar de rechter, of dat geseponeerd zal worden of een OM-afdoening zal plaats vinden;
- het opstellen van de tenlastelegging ('witjes maken');
- het ten parkette¹⁸ voeren van de onderhouden.

De taken van de officieren

- het doen van de zittingen;
- het doen van de voorgeleidingen;
- het accorderen van de witjes en de beoordelingen.

De officier geeft aan dat het onderhoud ten parkette uit tijdgebrek is gedelegeerd naar de jeugdsecretarissen. In principe is zij wel tevreden over de onderlinge taakverdeling. Wel geeft zij, met het oog op een effectievere besteding van de beschikbare capaciteit en op de doorlooptijden, aan dat het goed zou zijn wanneer zaken in een eerder stadium, namelijk direct na binnenkomst van een proces-verbaal, gefilterd zouden worden. Daarmee wordt voorkomen dat zaken onnodig lang blijven liggen, bijvoorbeeld bij zaken waarbij geen dagvaarding maar een onderhoud ten parkette wordt gevoerd. In plaats daarvan zouden dan direct uitnodigingen kunnen worden opgesteld voor een dergelijk onderhoud. Een verandering van de werkwijze op dit punt zou moeten worden geregeld via de teamleider. De jeugdofficier staat niet in een gezagsverhouding met de secretarissen en de administratieve ondersteuning dat hij of zij een dergelijke wijziging kan voorschrijven.

Noot 18 Een dergelijk onderhoud bestaat overigens niet alleen uit een vermanend praatje, maar kan ook nog leiden tot een taak- of leerstraf volgens het OvJ-model.

12.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 12.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	846	6.927
percentage	12	100

De instroom aan jeugdzaken binnen het parket Alkmaar is 12% van de totale instroom.

Tabel 12.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	41
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	50
overige delicten	9
totaal	100

De helft van alle zaken die bij het parket instroomt heeft betrekking op gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 12.5 Uitstroom jeugdzaken Alkmaar naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	164	20
transactie (betaling geldsom)	85	10
taakstraf officiersmodel	165	20
overige voorwaardelijke sepot	10	1
dagvaarding	252	30
gevoegde zaken	112	13
overige zaken (inclusief overdrachten)	47	6
totaal	835	100

In drie op de tien zaken wordt besloten tot dagvaarding: deze vorm van afdoening vormt daarmee de grootste groep. Eén op de vijf zaken wordt geseponeerd.

De totale uitstroom aan jeugdzaken in het arrondissement ligt rond het gemiddelde voor een klein parket. Bij beschouwing van de afdoeningsbeslissingen blijkt dat Alkmaar een relatief hoog percentage onvoorwaardelijke sepot heeft. Elders in dit stuk komt naar voren dat de kwaliteit van de opgemaakte processen-verbaal regelmatig te wensen overlaat. Vermoedelijk is dit een belangrijke oorzaak van dit hoge aandeel aan onvoorwaardelijke sepot.

Tabel 12.6 Doorlooptijd jeugdzaken Alkmaar 1999 (vlg. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
OM-afdoeningen	243
dagvaardingen	286

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

De doorlooptijden in 1999 binnen het arrondissement Alkmaar zijn bij de OM-afdoeningen gemiddeld 35 weken; bij de dagvaardingen zijn dit er gemiddeld 41. Deze doorlooptijden zijn naar verhouding erg lang. De volgende oorzaken liggen volgens de jeugdofficier ten grondslag aan de lange doorlooptijden:

- inzending door politie duurt te lang;
- inschrijving bij parket en beoordeling duurt te lang, mede ten gevolge van: langdurig ziekten onder parketsecretarissen, onvoldoende capaciteit bij jeugdofficieren en secretarissen, laat stadium van filteren. Het eerste punt speelt inmiddels niet meer; ten aanzien van tweede punt is door de jeugdofficieren een verzoek tot uitbreiding van de capaciteit gedaan. De officier is daarnaast, zoals eerder in dit hoofdstuk beschreven is, voorstander van het filteren van zaken direct na binnenkomst bij het parket;
- gedetineerde zaken krijgen voorrang boven de jeugdzaken die niet aan termijnen zijn gebonden wat betreft de beoordeling en behandeling op zitting. Die laatste categorie jeugdzaken blijft hierdoor langer liggen.

Ook de hoofdofficier noemt de te trage inzending door de politie als één van de oorzaken van de lange doorlooptijden. Hij geeft aan dat het gevoel van urgentie van een snelle inzending bij de politie in het verleden ontbrak. Momenteel wordt het onderwerp door de parketleiding echter voortdurend op de agenda geplaatst, bijvoorbeeld bij overleg met de rechercheleiding in de districten, maar ook in het grote driehoeksoverleg met politie en bestuur. Aangezien de reorganisatie die onlangs heeft plaatsgevonden bij de politie inmiddels op de rails staat, kan dat aspect door deze ketenpartner in ieder geval niet meer als geen excuus worden gebruikt.

In dit verband acht de hoofdofficier het van belang om ook intern de zaken op orde te hebben. Hij licht toe pas verbeteringen te kunnen eisen van de ketenpartners ten aanzien van de doorlooptijden op het moment dat ook intern het bedrijfsproces op orde is.

Met behulp van diverse middelen probeert de hoofdofficier grip te krijgen op de doorlooptijden. Zoals eerder in dit stuk vermeld, hebben een aantal daarvan betrekking op de interne organisatie van het jeugd-OM. Aangezien een en ander pas recentelijk heeft plaatsgevonden of nog van start moet gaan, zijn de effecten van deze initiatieven nu nog niet zichtbaar in de cijfers van de doorlooptijden, maar wel bij de WOL-zaken.

De hoofdofficier verwacht veel van het project werken op locatie (WOL), waarvan het snelrechtproject voor minderjarigen onderdeel uitmaakt. Het WOL-project zal met ingang van 2001 binnen het gehele arrondissement Alkmaar worden toegepast. Volgens de hoofdofficier is het werken op locatie de enige manier waarmee de doorlooptijden echt kunnen worden aangepakt.

Ten aanzien van de grote stapels aan jeugdzaken die nog 'op de plank liggen' zou de hoofdofficier, volgens de jeugdofficier, net zoals bij volwassenenzaken is gebeurd, mensen moeten vrijmaken om de dossiers weg te werken, eventueel door overwerk.

Voorts geeft de jeugdofficier aan dat een oplossing voor het wegwerken van de stapels nog te behandelen *voorgeleidingszaken* bij de jeugd zou zijn, om deze niet automatisch te laten voorkomen bij de meervoudige kamer, zoals op dit moment gebeurt. Dit mede met het oog op het capaciteitsgebrek bij de kinderrechter, die - zoals reeds vermeld - met name betrekking heeft op de meervoudige kinderzittingen. In de praktijk blijkt volgens de officier namelijk dat een deel van de voorgeleidingszaken best had kunnen voorkomen bij de enkelvoudige kamer.

Kwaliteitscriteria jeugdzaken

Bij de afhandeling van kinderkzaken zijn volgens de jeugdofficier van belang:

- snelheid, omdat dat voor de jeugdige pedagogisch beter is;
- goed onderzoek door de politie: het komt te vaak voor dat een proces-verbaal niet voldoet aan de minimaal vereiste kwaliteit, waardoor door het parket regelmatig om een aanvullend proces-verbaal moet worden gevraagd.

De hoofdofficier noemt als criteria:

- juridische geldigheid;
- korte doorlooptijden;
- afdoening op maat;
- het op de juiste wijze gebruik maken van het netwerk, met name de Raad voor de Kinderbescherming;
- tevredenheid bij de rechter: een foutloos dossier en een goed beargumenteerde eis van de officier.

12.4 Samenwerking

Van de politie ontvangt het parket met regelmaat processen-verbaal van onvoldoende kwaliteit. Ook de inzending van de proces-verbalen binnen de gestelde termijn wordt over het algemeen niet gehaald. Het zou goed zijn wanneer de politie door het management van het parket hier stricter op zou worden aangesproken, zo geeft de jeugdofficier aan.

Ook de hoofdofficier erkent de genoemde knelpunten bij de politie en geeft aan hier in te investeren. Voorts noemt de hoofdofficier het gebrek aan geschoolde rechercheurs op het gebied van jeugd een probleem.

De samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming verloopt vrij goed. Er zijn vaste aanspreekpunten bij deze instelling. Wel komt het voor dat de Raad voor de Kinderbescherming pas in een te laat stadium hoort wanneer een verdachte op zitting moet verschijnen. Hierdoor komt men bij de Raad voor de Kinderbescherming in tijdnood bij het opstellen van de rapportage. Een ander probleem waarmee de Raad voor de Kinderbescherming wordt geconfronteerd is het feit dat zij persoonlijkheidsonderzoeken (p.o.) te laat ontvangen. De Raad voor de Kinderbescherming moet naar aanleiding van een p.o. een strafadvies schrijven, wat daardoor pas kort voor een zitting gemaakt kan worden.

Onlangs heeft voor de eerste maal ketenoverleg op zaaksniveau plaatsgevonden met de Raad voor de Kinderbescherming. Het is de bedoeling dat dit in de toekomst 1 x per twee weken zal gaan plaatsvinden.

De capaciteit bij de kinderrechter is onvoldoende, met name bij de meervoudige kamer. Dit jaar zijn 2 extra zittingen aangevraagd.

Met steun van de hoofdofficier wordt momenteel overigens getracht om structureel meer zittingscapaciteit te claimen, op basis van het aantal zaken. Het blijkt dat 40% van alle binnenkomende jeugdzaken naar de meervoudige kamer gaat. Een extra belasting voor het zittingsrooster wordt volgens de officier gevormd in het geval van betrokkenheid van gezinsvoogdij-instellingen bij een jeugdzaak. De belasting doet zich bijvoorbeeld voor wanneer de jongere op een wachtlijst staat voor plaatsing in een inrichting op laste van de civiele kinderrechter. Het komt met regelmaat voor dat de voogd het verloop van een strafzaak afwacht alvorens zich verder in te spannen voor het vinden van een plek voor de jeugdige in een inrichting. Echter, regelmatig wordt een zaak door de strafrechtelijke kinderrechter ook nog eens 'aangehouden', zodat de gezinsvoogd kan uitzoeken wat er civielrechtelijk moet gebeuren met het kind. Hetgeen inhoudt dat de zaak voor een tweede maal voorkomt. Gezien de beperkte zittingscapaciteit is dit een onwenselijke situatie. De hoofdofficier meent niet dat er momenteel sprake is van een capaciteitsprobleem bij de rechtbank, maar vreest dat deze problemen er zouden kunnen komen in de toekomst, op het moment dat het parket zelf efficiënter is georganiseerd en dus meer zaken aanlevert.

12.5 Voor de toekomst

Voor het lopende jaar acht de hoofdofficier met name een daling van het aantal septs opportuun en, hiermee verband houdend, een verbetering van de kwaliteit van de processen-verbaal. Hij geeft aan dat daar momenteel in wordt geïnvesteerd en dat op dit punt afspraken worden gemaakt met de politie.

Op de vraag naar hetgeen de hoofdofficier de komende drie jaar zou willen bereiken ten aanzien van jeugd, komende de volgende punten naar voren:

- een zeer drastische verkorting van de doorlooptijden;
- directe afdoening op het politiebureau van de daarvoor bestemde zaken;
- snel op zitting komen;
- greep krijgen op een snelle afdoening van zaken;
- versterking van de keten door de Raad voor de Kinderbescherming nog eerder in het proces te betrekken;
- daartoe eerst zelf het bedrijfsproces goed op orde krijgen;
- krachtig investeren in de kwaliteit van de politie, op alle niveaus.

Alhoewel hij een periode van 3 jaar een reële termijn acht, geeft de hoofdofficier aan dat het lastig zal zijn om deze wensen te realiseren, met name binnen het huidige budget. Hij verwacht dan ook op andere prioriteiten te zullen (moeten) bezuinigen.

De jeugdofficier wil voor de toekomst vooral een oplossing voor het capaciteitsprobleem. Ook zou hij de werkwijze van de secretarissen anders willen, namelijk het filteren van processen-verbaal direct na binnenkomst.

12.6 Samenvattend

Alkmaar heeft de minst gunstige doorlooptijden van de kleine parketten. Belangrijke verklaringen zijn onder andere langdurige ziekte bij parketsecretarissen, tekort aan jeugdofficieren en late inzending en/of slechte kwaliteit van processen-verbaal.

Er wordt gebiedsgebonden gewerkt. De 2 jeugdofficieren opereren ieder vanuit een ander team. De capaciteit van de jeugdofficieren is onvoldoende volgens de jeugdofficier. De hoofdofficier meent echter dat er een tekort aan secretarissen bestaat.

De werkwijze wijkt niet veel af van de Aanwijzing. In één district is een Snelrecht-project gestart. Voordeel van dit project is dat er na aanhouding onmiddellijk overleg plaatsvindt tussen politie en parketsecretaris. Deze laatste zijn daarvoor 5 ochtenden per week op bureau, bij besluit tot dagvaarding/OTP wordt deze meteen opgesteld door secretaris en uitgereikt door politie. De hoofdofficier denkt dat de achterstanden bij jeugdzaken verholpen kunnen worden door het optimaliseren van het bedrijfsproces en uitbreiding van het secretariaat, dit is echter niet mogelijk binnen het huidige budget. Het Ketenoverleg is gestart. De samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming is goed en gebeurt via vaste contactpersonen. Verder spelen de 'bekende knelpunten' in Alkmaar, zoals vertraging van het proces van jeugdzaken door onvoldoende kwaliteit van de processen-verbaal, te late ontvangst van persoonlijkheidsonderzoeken waardoor vertraging van de raadsrapportage optreedt, een tekort aan zittingsruimte meervoudige kamer en een tekort aan plaatsingsmogelijkheden in jeugdinrichtingen (aanhoudingen).

13 Arrondissementsparket Almelo

13.1 Algemeen

Almelo is een klein parket. In vergelijking met de andere kleine parketten heeft Almelo gemiddelde doorlooptijden en een gemiddelde instroom van minderjarigenzaken. Het beeld van de jeugdcriminaliteit in het arrondissement is niet afwijkend. Almelo heeft geen doorlooptijdversnellend project. Doorlooptijden zijn wel onderdeel van een bredere aanpak van de jeugdcriminaliteit waarbij samenwerking tussen de justitiële partners en hulpverlening de basis vormt.

Gegevens jeugdofficier/secretaris

De geïnterviewde jeugdofficier is 6 jaar werkzaam als officier van justitie, waarvan 4 jaar als jeugdofficier. Het interview is gehouden met de jeugdofficier en met de jeugd-parketsecretaris.

13.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Hoewel Parket Almelo enkele jaren geleden gestart is met gebiedsgebonden werken, ligt jeugd als specialisme bij twee medewerkers; één jeugdofficier en één secretaris. De secretaris houdt zich een volle werkweek (1 fte) bezig met jeugdzaken. De jeugdofficier besteedt naar schatting 60% van haar tijd (38 uur) aan jeugdzaken. Onder het jeugdspecialisme van de secretaris vallen onder meer de overleggen met de ketenpartners. Het jeugdspecialisme van de officier bestaat uit beleidszaken en zaken van voorlopige hechtenis van minderjarigen. Beiden zijn tevens aanspreekpunt jeugd voor collega's van binnen en buiten de organisatie. Organisatorisch vallen de jeugdofficier en secretaris onder het Team Bijzondere Zaken. De administratieve ondersteuning voor jeugdzaken komt naar schatting op 3,3 fte. De geïnterviewden zijn tevreden over de huidige organisatorische inbedding.

Naast de jeugdofficier doen ook de vier districtsofficieren enkelvoudige kinderzittingen. Ook de overige drie parketsecretarissen hebben minderjarigenzaken. De jeugdofficier prijst deze constructie omdat de betrokkenheid bij jeugdzaken daardoor breed in de organisatie ligt. Tegelijkertijd besteedt de jeugdofficier 20% van haar uren aan volwassenenzaken. Zij ervaart haar werk als minder zwaar door deze combinatie: 'drugs- of inbraakzaken zijn in zeker zin minder complex met minder betrokkenen en een jeugdzaak doet veel meer met je'.

Tabel 13.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	1		0,8
parketsecretarissen	1		1
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	4		3,3
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 1 is ingevuld, nadat de secretaris en jeugdofficier een schatting hebben gemaakt van het aantal uren dat zij besteden aan jeugdzaken. Beiden hebben geen formele taakstelling voor het aantal uren dat besteed zou moeten worden aan jeugdzaken.

Op organisatorisch vlak is de behandeling van jeugdzaken de afgelopen jaren behoorlijk veranderd in Almelo. In 1999 werd als probleem gesignaleerd dat er onvoldoende personeel zich uitsluitend bezig hield met jeugdzaken¹⁹. In antwoord daarop zijn de parketsecretaris en de jeugdofficier vrijgesteld voor jeugdzaken. Ook in absolute zin ontbrak het aan menskracht om de arbeidsintensieve jeugdzaken (raad, ouders, advocaat) én de specifieke jeugdaanpak in Almelo uit te voeren. Deze aanpak wordt gekenmerkt door een hoog aantal voorgeleidingen en vraagt daardoor veel extra capaciteit²⁰. Na jaren van overwerk, was in 1999 de rek er uit bij de jeugdspecialisten: doorlooptijden begonnen op te lopen. De parketleiding heeft toen besloten om extra formatie toe te voegen: 1 fte administratie. Hoewel er veel verbeterd is sindsdien, is de administratieve capaciteit nog altijd onvoldoende. Met name de Almelose aanpak van snelle en specifieke voorgeleidingen vraagt veel extra tijd, waardoor er onvoldoende capaciteit overblijft voor zorgvuldige controle van het proces en de termijnen van jeugdzaken, vinden de jeugdofficier en parketsecretaris. De huidige hoofdofficier meent eveneens dat de jeugdsector 'redelijk overbelast' is, maar geeft ook aan dat het gehele OM 'zuinig bezet is'. De middelen ontbreken op dit moment voor een verdere uitbreiding van het team.

Werkwijze OM

Er zijn geen specifiek doorloopversnellende projecten. Bij volwassenenzaken is gestart met secretarissen op locatie, maar de resultaten zijn nog onvoldoende om deze door te voeren naar minderjarige zaken.

Het interne proces bij het arrondissementsparket Almelo wijkt niet af van de Aanwijzing. De werkwijze in Almelo is wel specifiek als de samenwerking met de externe partners in ogenschouw wordt genomen. De justitiële partners en de hulpverlening in de regio hebben afspraken gemaakt over een specifieke aanpak voor risicojongeren en stelselmatige daders. Deze aanpak heeft invloed op de doorlooptijden omdat de betreffende jongeren met voorrang door het justitiële proces worden gesluisd. In de volgende paragraaf wordt de aanpak beschreven.

Risicjongeren: Almelose aanpak

Op zaaksniveau is er een 6-wekelijks overleg van de jeugdofficier en de jeugdsecretaris met de Raad voor de Kinderbescherming, politie en jeugdreclassering/gezinsvoogdij-instelling.

In dit overleg worden ontwikkelingen met betrekking tot zich manifesterende groepen jongeren besproken en worden specifieke jongeren gesignaleerd, waarvan wordt waargenomen dat het met hen de "verkeerde kant" opgaat. Het gaat dan om jongeren waar de hulpverlening mee vastloopt en waar men hoopt met behulp van een justitieel dwangmiddel grip op te krijgen. Deze jongeren worden in het politieregistratiesysteem "getagd" met de mededeling "bij aanhouding voor voorgeleidingswaardig feit contact opnemen met jeugdofficier voor eventuele voorgeleiding". Er vindt dan veelal een voorgeleiding bij de kinderrechter plaats met als doel: "orde op zaken te stellen".

Noot 19 Managementafspraken parket Almelo 1999.

Noot 20 Aanpak Almelo: vroegtijdig ingrijpen en voorgeleiden van minderjarigen, waarvan de ketenpartners en hulpverlening in 6 wekelijks-overleg hebben besloten dat zij tot de risicogroep behoren. Nadere uitleg over deze aanpak staat in de paragrafen 'werkwijze' en 'samenwerking'.

Bij de voorgeleiding zijn aanwezig: de Raad voor de Kinderbescherming met resultaten van een onderzoek, ouder en eventueel gezinsvoogd en de jeugdreclassering. Op dat moment wordt in feite een traject uitgezet, waar overigens ook een persoonlijkheidsonderzoek onderdeel van uit kan maken. Als de thuissituatie een schorsing toelaat, dan worden er goede afspraken met de verdachte en ouder(s) gemaakt, die in het kader van een schorsing moeten worden nageleefd en ook wordt er aan de verdachte een aanbod tot dienstverlening gedaan, waar de kinderrechter dan een aantal uren voor vaststelt. Met het bureau taakstraffen van de Raad voor de Kinderbescherming is afgesproken dat de afdoening van die zaken met voorrang wordt behandeld, zodat de jongere zeer snel met zijn taakstraf kan beginnen.

De werkwijze, die dus inhoudt dat er vroegtijdig met behulp van een voorgeleiding wordt ingegrepen, en waarbij sprake is van een goede afstemming met de andere justitiepartners en de vrijwillige hulpverlening, wordt in het arrondissement breed gedragen. Ook heerst alom de mening dat een dergelijke aanpak effectief is. Door voor bepaalde jongeren de mogelijkheid van voorgeleiden en schorsing met voorwaarden aan te bieden, betoont justitie zich een valide en betrouwbare partner.

Het relatief grote aantal voorgeleidingen, 170 in 1997 en 147 in 1998, vergt meer capaciteit van de administratie dan wanneer alleen bij zeer ernstige feiten of forse recidive (dus als het al helemaal uit de hand gelopen is) wordt voorgeleid. Vanwege de grote druk die dit beleid op het administratieve systeem legt, wordt handhaving ervan ter discussie gesteld. Loslaten van dit beleid zou echter betekenen dat in de perceptie van het jeugdveld, justitie "afhaakt".

Positie van de jeugdofficier

De jeugdofficier is tevreden over de eigen positie en meer in het algemeen ook over de positionering van jeugdzaken. De jeugdsecretaris en hoofdofficier delen deze mening. Wel wijst de hoofdofficier op de kwetsbaarheid van het jeugdspecialisme, omdat deze in Almelo alleen door een jeugdofficier en een parketsecretaris wordt gedragen (zie ook paragraaf 'naar de toekomst'). In het kader van het gebiedsgebonden werken zou hij liever per gebied een officier, secretaris, administratieve- en politiefunctionaris aan elkaar koppelen. Deze optie is financieel echter niet haalbaar.

13.3 Cijfers en beleid

In arrondissement Almelo is veel aandacht uitgegaan naar de kwaliteit van de aanpak van jeugdzaken. De samenwerking met de justitiële ketenpartners en hulpverlening is vergevorderd. Snelheid wordt niet gezien als enige, noch als belangrijkste kwaliteitscriterium. In het conceptjaarplan 1999 staat het streven om 75% van de zaken binnen 6 maanden na eerste verhoor af te doen en hetzelfde aantal taakstraffen en HALT- zaken als in 1998. De doelstelling met betrekking van taakstraffen/Halt is gehaald, de doorlooptijden zijn weinig verbeterd. Gebrek aan zittingscapaciteit is geen oorzaak, wel een tekort aan OM-medewerkers om de zaken te beoordelen. In 1999 werd 56% van de jeugdzaken binnen 6 maanden afgehandeld. De parketleiding gaf in 1999 de volgende verklaringen voor de doorlooptijden: het feit dat de processen-verbaal te lang blijven liggen bij de politie maar in ieder geval bij het OM. Ook is bij zaken met veel slachtoffers schadeafhandeling erg arbeidsintensief. Over het algemeen geldt dat er te weinig personeel zich uitsluitend met jeugdzaken bezig houdt. Het aantal taakstraffen is in 1999 iets gestegen in vergelijking met 1998.

Het aantal HALT- zaken is in 1999 ongeveer gelijk gebleven in vergelijking met 1998: 752 in 1998 en 783 in 1999.

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 13.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	877	8056
percentage	11	100

Bij dit parket stroomden in 1999 877 jeugdzaken binnen; dit is 11% van het totale aantal zaken.

Tabel 13.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	33
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	56
overige delicten	11
totaal	100

Ruim de helft van alle bij het parket ingestroomde jeugdzaken betrof gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 13.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	87	11
transactie (betaling geldsom)	145	18
taakstraf officiersmodel	87	11
overige voorwaardelijke sepots	18	2
dagvaarding	369	46
gevoegde zaken	77	10
overige zaken (inclusief overdrachten)	16	2
totaal	799	100

Bijna de helft van alle jeugdzaken wordt afgedaan door een dagvaarding. In ongeveer één op de vijf zaken wordt een transactie opgelegd door het OM.

Tabel 13.6 Doorlooptijd OM jeugdzaken (1999)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	171
doorlooptijd tot eindvonnis	208

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van een OM-afdoening zit gemiddeld 24 weken. Wanneer de zaak door middel van een dagvaarding wordt afgedaan, zitten er gemiddeld 30 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis bij de rechter.

13.4 Samenwerking

In het arrondissement zijn drie G21 gemeenten. Deze gemeenten hebben in het kader van het grotestedenbeleid afspraken gemaakt met de partners in het veld en de justitieketen over een sluitende aanpak van jeugd en veiligheid. In het kader van dit G21 beleid is er veelvuldig overleg over uit te zetten trajecten en de bijdrage van justitie in deze. Het feit dat het in dit arrondissement drie gemeenten betreft, maakt dat dit meer van de justitiecapaciteit vergt dan in andere arrondissementen. Drie gemeenten zijn immers in het kader van het grotestedenbeleid gehouden voorzieningen te treffen en programma's op te zetten die op de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit zijn gericht. In alle drie gemeenten zijn er platforms opgericht die met een wethouder als voorzitter het G21 beleid coördineren. In het verlengde daarvan ligt een intensief functionerend platform jeugdcriminaliteit, dat 5 à 6 keer per jaar bijeenkomt en behoudens de onderlinge afstemming over de communicatie met de gemeenten een grote diversiteit van onderwerpen bespreekt en daar afspraken over maakt.

De samenwerking met de politie verloopt goed: het OM en politie hebben afspraken over vaste contactpersonen, vaste overlegmomenten en zitten beleidsmatig 'op één lijn'. Politie, OM en Raad hebben de doorstroming van PV's als vast agendapunt op het jeugdplatform overleg.

Met de Raad voor de Kinderbescherming voert de secretaris een maal per week overleg waarbij zaken gefilterd worden op transactie en dagvaarding-zaken.

Met het Ressortsparket Arnhem bestaat nog weinig samenwerking. De hoofdofficier meldt dat er afspraken zijn gemaakt om op korte termijn het beleid beter op elkaar af te stemmen.

13.5 Voor de toekomst

Wat betreft de hoofdofficier legt het OM zich de komende jaren nog meer toe op de aansturing van de maatschappelijke partners: 'overleg dat gericht is op veiligheid en dat tevens steeds meer gericht is op preventie. Dat betekent concreet dat er meer tijd geïnvesteerd zal worden in overleg en minder tijd beschikbaar zal zijn voor het afdoen van zaken, voor zowel de jeugd- als hoofdofficier. Verder moet er nagedacht worden over het jeugdspecialisme van het OM.

Om te voorkomen dat de deskundigheid op dit terrein (te) kwetsbaar is en steeds verloren gaat door het snel rouleren van jeugdofficieren moet onderzocht worden:

- welke mogelijkheden er zijn om jeugdofficier 1ste klasser te maken;
- welke mogelijkheid er is tot het samenvoegen van de jeugdspecialisten (officieren) van de parketten die vallen onder een Ressortsparket tot één centrale afdeling, aangestuurd door één teamleider. Hierdoor zouden er landelijk 5 plaatsen voor jeugd-eerste klassers gecreëerd kunnen worden.

De jeugdofficier wil voor de toekomst vooral een oplossing voor het signaleerde capaciteitsprobleem.

13.6 Samenvattend

In het arrondissement Almelo is veel aandacht uitgegaan naar de kwaliteit van de aanpak van jeugdcriminaliteit. De samenwerking met de justitiële ketenpartners en hulpverlening is gevorderd. Snelheid wordt niet gezien als enige, noch als belangrijkste kwaliteitscriterium. Samenwerkingspartners zijn het eens dat snelheid gecombineerd moet worden met 'geloofwaardigheid'. Dit begrip is als volgt geoperationaliseerd: risicjongeren die in aanraking komen met de politie worden niet meer weggestuurd met een transactie, maar ongeacht het strafbare feit, altijd voorgeleid aan de rechter commissaris en (tot die periode) vastgezet. Deze jongeren worden met voorrang voorgeleid en krijgen dan een hulptraject en/of (taak)straf opgelegd.

In een 6 wekelijks zakenoverleg tussen de samenwerkingspartners wordt besloten welke jongeren voor deze behandeling in aanmerking komen (50 op jaarbasis). De doorlooptijden in Almelo zijn gemiddeld vergeleken met de andere kleine parketten. De jeugd- en hoofdofficier verwachten op termijn vooral winst te boeken door het terugbrengen van de recidive van risicjongeren door een snelle en adequate reactie. Deze specifieke aanpak vraagt extra capaciteit aan administratie, boven op het al bestaande capaciteitstekort voor jeugdzaken.

14 Arrondissementsparket Assen

14.1 Algemeen

Assen is een van de acht kleine maatparketten in Nederland. De instroom van jeugdzaken ligt iets boven gemiddeld voor een klein parket. De doorlooptijden - met name de doorlooptijd van een OM-afdoening - liggen in Assen laag: alleen in Roermond en Leeuwarden worden zaken nog sneller afgehandeld.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde officier is sinds vier jaar werkzaam bij het parket Assen. Zij is reeds vanaf het begin jeugdofficier. Voor die tijd is zij werkzaam geweest als RAIO in Utrecht, waar zij ook al 1,5 jaar jeugdzaken deed. Zij is dan ook op eigen verzoek jeugdofficier geworden.

14.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Bij het parket Assen zijn één officier en twee parketsecretarissen formeel (gedeeltelijk) vrijgesteld voor jeugdzaken. Daarnaast is er een administratief medewerker die niet formeel is vrijgesteld, maar die alle jeugdzaken inboekt en heeft de beleidsmedewerkster jeugd als een van de vele taakaccenten.

Tabel 14.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	1	80%	0,6
parketsecretarissen	2	2x 50%	1
beleidsmedewerkers	1	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	1	onbekend	onbekend
totaal	5		onbekend

Tabel 14.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficiëren	30	2	0	32
parketsecretarissen	72	0	0	72
beleidsmedewerkers	3	0	33	36
administratieve ondersteuning	20	16	0	36
totaal	125	18	33	176

In de praktijk zijn zowel de jeugdofficier als de parketsecretarissen veel meer tijd kwijt aan jeugdzaken dan formeel is vastgesteld. Daarbij wordt door de jeugdofficier wel aangegeven dat de tabel is ingevuld op basis van het jaar 2000, waarin het aantal jeugdzaken behoorlijk is toegenomen²¹.

Wat betreft de capaciteit wordt door de jeugdofficier opgemerkt dat je op zo'n klein parket sowieso veel zaken moet doen met weinig mensen. Eén fte zou dan ook voldoende moeten zijn voor de jeugdzaken. Daarbij merkt de hoofdofficier op dat het feit dat het goed gaat, niet betekent dat er geen knelpunt is. Overwerk is *niet* normaal geeft zij aan, ook al beschouwen jeugdofficiëren dat vaak wel zo. Het is daarom belangrijk dat iemand in de gaten houdt dat het niet te gek wordt. Een taak voor de hoofdofficier dus.

In het kader van jeugd doet de officier beleidszaken en alle kinderzittingen. De parketsecretarissen verwerken en beoordelen de bulkzaken en doen de oproepen ten parkette. De jeugdofficier geeft aan dat het contact met de parketsecretarissen heel goed is. Bij twijfel worden zaken altijd aan de officier voorgelegd, maar over het algemeen nemen de secretarissen goede beslissingen.

Werkwijze jeugd-OM

In Assen heeft men er bewust voor gekozen om geen snelrecht voor minderjarigen in te voeren. Wel is er een eigen manier van afhandelen van jeugdzaken. Kern van deze werkwijze is dat bij binnenkomst van een proces-verbaal onmiddellijk een afschrift wordt gemaakt waardoor de afhandeling gestart kan worden, zonder op de administratieve procedures te hoeven wachten. In grote lijnen is de afhandeling traditioneel. De snelheid zit vooral in de strakke hantering van termijnen. Concreet houdt deze werkwijze in dat direct na binnenkomst van een procesverbaal een afschrift naar de parketsecretaris gaat. Deze filtert vervolgens eruit: sepots, overdrachten en voegingen. De beslissingen worden later in Compas ingevoerd, nadat het officiële proces-verbaal is ingevoerd. Van de overige zaken gaat diezelfde week nog een afschrift naar de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad voor de Kinderbescherming maakt vervolgens binnen 4 weken een verkorte rapportage op. Na 4 weken vindt een zogenaamd 'tweepuntsoverleg' plaats tussen Raad voor de Kinderbescherming en OM over de voorgenomen afdoening. De definitieve beslissing wordt dus binnen 40 dagen na binnenkomst op het parket genomen. OM-afdoeningen via het officiersmodel vinden vervolgens ten parkette plaats binnen drie weken na het tweepunts-overleg. Het intakegesprek met de medewerker van het Bureau Taakstraffen vindt onmiddellijk daarna plaats.

De jeugdofficier geeft aan dat deze werkwijze - behalve een gunstig effect op de doorlooptijden - met name ook gunstig is voor de kwaliteit van een en ander, juist omdat de jeugdreclassering en de medewerker taakstraffen altijd aanwezig zijn.

Positie jeugdzaken

Over de positie van jeugdzaken en de jeugdofficier is de officier tevreden. Het belang van jeugdzaken wordt onderkend op het parket - de hoofdofficier is zelf jeugdofficier geweest. Knelpunt ligt vooral in het feit dat het jeugd-OM heel kwetsbaar is. Mede doordat het parket Assen een kleine organisatie is, valt er onmiddellijk een gat indien de jeugdofficier ziek is, of met vakantie. Ander knelpunt is het tekort aan zittingsruimte. Dit wordt geprobeerd op te lossen door meer jongeren op te roepen in één zitting.

Noot 21 Dit wordt door de hoofdofficier verklaard uit het feit dat sinds dit jaar de politie werkt met jeugdagenten waardoor aantal aanhoudingen is toegenomen.

Het is echter niet bij te sturen door de jeugdofficier, omdat er gewoon niet meer capaciteit is. Het belang wordt duidelijk wel gezien: de kinderrechter offert bijvoorbeeld regelmatig de lunchpauze op om meer zaken te kunnen behandelen.

De hoofdofficier geeft aan dat jeugd wel benoemd is als hèt speerpunt, maar dat het extra overleg wat dit kost niet is opgenomen in de formatie. Jeugd wordt nog altijd niet als een echt specialisme beschouwd, waardoor het te weinig formatie en aandacht krijgt. Dit geldt algemeen op alle parketten, meent zij. Daarom moeten hoofdofficiëren van tijd tot tijd met het jeugd-OM om de tafel gaan zitten om te bekijken hoe het gaat. In Assen vindt zij persoonlijk de kwaliteit van het jeugd-OM heel hoog. Er blijft wel altijd een spanningsveld tussen snelheid en kwaliteit. Dit is de voornaamste reden om *geen* lik-op-stukbeleid te voeren; dan valt immers het stuk samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdhulpverlening weg. De afhandeling van jeugdzaken is in Assen volgens de hoofdofficier heel betrokken, heel degelijk en ook nog redelijk snel. Dit betekent echter wel dat het jeugd-OM soms meer op de schouders neemt dan strikt noodzakelijk is.

Wat betreft de positie van de jeugdofficier geeft zij aan dat ze zelf ook gemerkt heeft dat het weinig prestige heeft toen ze jeugdofficier was. Dit gaat echter wel veranderen, denkt zij. De specialisatie zit 'm met name in kennis van het werkveld en psychologie, niet in juridisch technische aspecten, en dat besef moet nog doordringen.

14.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 14.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	616	5284
percentage	12	100

Van alle ingestroomde zaken bij het parket is 12% jeugdzaken.

Tabel 14.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	38
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	57
overige delicten	6
totaal	100

Bij het parket Assen betreft meer dan de helft van alle ingestroomde jeugdzaken gewelddelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 14.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	110	17
transactie (betaling geldsom)	44	7
taakstraf officiersmodel	239	37
overige voorwaardelijke sepots	32	5
dagvaarding	126	20
gevoegde zaken	50	8
overige (inclusief overdrachten)	44	7
totaal	645	100

De grootste groep afdoeningen vormen de zaken waarin een taakstraf volgens het officiersmodel wordt opgelegd; dit is ruim een derde. In één op de vijf zaken wordt door het OM besloten tot dagvaarding.

Tabel 14.6 Doorlooptijd jeugdzaken Assen 1999 (vlg. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	120
doorlooptijd tot eindvonnis	212

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel voor sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel de (geld)schikkingen als de taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zitten gemiddeld 17 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de afdoeningsbeslissing bij een OM-afdoening. Voor de zaken waarin gekozen wordt voor dagvaarding geldt een doorlooptijd van gemiddeld 30 weken (eerste verhoor tot eindvonnis). De relatief goede doorlooptijden worden door de hoofdofficier verklaard door het feit dat het jeugd-OM 'erbovenop zit'. De aandacht voor jeugd is haars inziens verankerd in de bedrijfsprocessen, wat de snelheid van afhandeling bevordert. Bovendien, voegt zij daaraan toe, zijn de aantallen zaken niet geweldig groot.

In 1999 is door het parket Assen voortgebouwd op het in voorgaande jaren ingezette beleid. Globaal streeft het parket ernaar om beter inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van jeugdcriminaliteit, om doelgericht te blijven werken aan risico-factoren voor het ontstaan van crimineel gedrag, om een goede samenwerking met externe partners te bewerkstelligen en om de blijven voldoen aan de norm dat 75% van de jeugdzaken binnen 6 maanden is afgedaan. Het parket heeft, door nauwe samenwerking van het OM met de politie en de Raad voor de Kinderbescherming redelijk inzicht in de aard en omvang van jeugdcriminaliteit in de regio Drenthe.

14.4 Samenwerking

Knelpunten in de samenwerking zijn er eigenlijk niet, geeft de jeugdofficier aan. Wel is het zo dat als één partner intern een probleem heeft, dit meteen doorwerkt in de doorlooptijd en in de kwaliteit van afhandeling van zaken. Voordeel is dat de werkwijze met de politie en de Raad voor de Kinderbescherming is vastgelegd. Ook met de leerplichtambtenaar zijn de afspraken vastgelegd.

Overleg vindt met alle partners plaats, zowel bilateraal als in het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit. Het Platformoverleg vindt overigens op twee niveaus plaats: beleidsmatig en uitvoerend. In het uitvoerende platform hebben het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, de stichting Jeugdzorg, jeugdreclassering, Halt, politie, CAD en de kinderrechter plaats. In het beleidsmatige platform hebben OM, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdzorg, politie en de provincie zitting. Het beleidsplatform komt 4 maal per jaar bijeen. Op uitvoeringsniveau wordt overlegd naar behoefte, meestal is dat wekelijks.

Daarnaast is er een overleg waarin 12 gemeenten, OM, Raad voor de Kinderbescherming en Halt zitting hebben. Op zaaksniveau vindt het tweepuntsoverleg tussen Raad voor de Kinderbescherming en OM wekelijks plaats.

Enige partij waarmee de contacten heel moeizaam zijn, is de gemeente. De koppeling tussen stedelijk en regionaal beleid zorgt voor botsingen. Inmiddels is de gemeente overigens overtuigd van het nut van samenwerken. Voordat dat echt van de grond komt, duurt het even. Het OM vervult hierin overigens ook geen trekkersrol, omdat al dit soort zaken naast de gewone taken moeten worden uitgevoerd. Drenthe is de enige provincie in Nederland waar *geen* GSB-geld naartoe gaat. Het parket Assen is derhalve ook het enige parket waar geen extra gelden beschikbaar zijn voor de aanpak van jeugdzaken.

Met het ressortsparket zijn er contacten via de beleidsmedewerker en de contact-advocaatgeneraal. Ongeveer twee maal per jaar komen ze langs, en verder is er regelmatig telefonisch contact. De indruk bestaat wel dat op ressortsniveau meer aandacht zou mogen zijn voor jeugdzaken.

14.5 Voor de toekomst

Voor de toekomst is het belangrijk dat jeugdzaken snel en kwalitatief goed worden afgehandeld. De jeugdofficier geeft in dat kader aan dat kwalitatief goed inhoudt dat:

- snel gekeken wordt of een delict geen signaal is of een kreet om hulp;
- dat consequent en *begrijpelijk* wordt gestraft;
- ernaar gestreefd wordt dat ouders het eens zijn met de afdoening, omdat anders thuis het effect juist negatief kan zijn;
- iedere jongere in persoon wordt gezien, en er nauwelijks schriftelijk wordt afgedaan.

Concreet is de jeugdofficier aan het bekijken of de afhandeling van jeugdzaken nog sneller kan, door bijvoorbeeld te gaan uitreiken op het politiebureau. Daarnaast moet er aandacht komen voor slachtoffers in jeugdzaken, aangezien de wet Terwee hier niet altijd past.

De hoofdofficier geeft aan dat alles nog sneller zou kunnen, en moeten.

Hoewel de doorlooptijden netjes binnen de vastgestelde termijn liggen, is twee maanden voor een jongere al lang, geeft zij aan. In dat kader moet in ieder geval de wachtstapel voor taakstraffen bij de Raad voor de Kinderbescherming opgelost worden. Dat is nu al beter doordat er vanuit het OM druk op is gezet. Het werd overigens veroorzaakt door ziekte. Ook netwerkvorming moet aandacht krijgen in de toekomst. De vrijblijvendheid in de samenwerking moet verdwijnen. Intern moet er meer ondersteuning voor de jeugdofficier komen, geeft de hoofdofficier aan. Zij heeft het namelijk veel te druk.

Meer inhoudelijk moet er meer aandacht komen voor geweld, vindt de hoofdofficier. Daarom zal in 2001 een project tegen geweld op scholen starten. Andere projecten hebben niet zo heel veel zin in Assen, meent de hoofdofficier, aangezien de instroom heel klein is.

Concreet stelt de hoofdofficier dat:

- jeugdzaken snel en foutloos moeten worden afgewerkt;
- er greep moet komen op de instroom;
- repressie in feite het sluitstuk is, en er dus meer aandacht moet zijn voor ingrijpen in een eerder stadium;
- de jeugdofficier beter toegerust zou moeten kunnen worden in tijd en geld.

Helaas ontbreekt binnen het structurele budget hier het geld voor.

14.6 Samenvattend

Voor een klein parket heeft Assen een doorlooptijd die lager dan gemiddeld is, met een instroom van jeugdzaken die hoger dan gemiddeld is. Assen heeft een klein aantal jeugdspecialisten: één jeugdofficier en 2 parketsecretarissen doen alle jeugdzaken. Daarnaast werkt een beleidsmedewerker 0,3 fte voor jeugdbeleid. De jeugd-capaciteit in Assen is niet ruim en kwetsbaar (geen vervanging). De jeugdofficier en secretarissen zijn meer tijd kwijt dan formeel is vastgelegd voor jeugdzaken.

De procedure van jeugdzaken volgt de Aanwijzing, maar wordt wel versneld door een aantal interne afspraken. De werkwijze in Assen is dat bij binnenkomst van een proces-verbaal een afschrift wordt gemaakt waarmee de afhandeling (dus filtering etc.) meteen kunnen plaatsvinden en de administratie later kan volgen. Als de parketsecretaris beslist tot in behandeling nemen, gaat het afschrift nog die week door naar de Raad voor de Kinderbescherming. Op basis van een verkorte rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming overleggen het OM en de Raad voor de Kinderbescherming binnen 4 weken over de afdoening; tweepuntsoverleg. OM-afdoeningen vinden ten parkette plaats, binnen drie weken, in aanwezigheid van een medewerker taakstraffen/jeugdrecalssering die meteen een intakegesprek houden. De werkwijze in Assen garandeert de betrokkenheid van de Raad voor de Kinderbescherming en jeugdhulpverlening bij de afhandeling van jeugdzaken. Deze manier van afhandelen brengt wel extra werk mee, evenals de extra overleggen met de externe partners die de landelijke prioritering jeugd met zich mee brengt. Hoewel het een uitbreiding van taken betreft, hebben de parketten geen middelen voor extra formatie. De hoofdofficier pleit voor een betere waardering van het specialisme jeugd.

15 Arrondissementsparket Dordrecht

15.1 Algemeen

Dordrecht is een klein parket, dat te maken heeft met vormen van jeugdcriminaliteit die vergelijkbaar zijn met de regio Rotterdam. De toename van het aantal gewelddelicten gepleegd door jongeren wordt zorgelijk genoemd. Het hoge percentage aanhoudingen van minderjarige verdachten door de politie, geldt al enige jaren als belangrijke verklaring voor de te lange doorlooptijden bij jeugdzaken.

15.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Het Arrondissementsparket Dordrecht heeft één officier van Justitie die jeugd formeel als specialisme heeft²². Zij maakt deel uit van een jeugdteam, dat verder bestaat uit een beleidsmedewerker, twee jeugdsecretarissen en twee administratief medewerkers. De officier werkt deeltijd (28 uur) en besteedt iets meer dan de helft van haar werktijd aan jeugdzaken en jeugdbeleid. Tegenover dit relatief kleine aantal fte's voor het specialisme jeugdofficier, staat een sterke inzet op de capaciteit en kwaliteit van het secretariaat en de beleidsvoorbereiding. Er is een beleidsmedewerker die 10 uur per week aan jeugdzaken besteedt. De volgende tabel maakt het en ander duidelijk.

Tabel 15.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	1	onbekend	0,84
parketsecretarissen	2	onbekend	1,6
beleidsmedewerkers	1	-	
administratieve ondersteuning	2	100%	1,2
totaal	6		onbekend

Noot 22 De jeugdofficier is langdurig ziek, haar strafzaken worden momenteel grotendeels overgenomen door de jeugdsecretarissen en door officieren met een algemeen takenpakket. De beleidsmedewerker neemt het beleid voor haar rekening ondersteund door de plv. hoofdofficier. voor dit verslag zijn de hoofdofficier en beleidsmedewerker geraadpleegd.

Tabel 15.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	16	8	3	27
parketsecretarissen	40	4	2	46
beleidsmedewerkers	10	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	38	onbekend	onbekend	38
totaal	104	onbekend	onbekend	onbekend

Tabel 1 en 2 zijn ingevuld op basis van een inschatting van de beleidsmedewerker. Het formeel aantal te besteden uren aan jeugdzaken staat niet vermeld in de functie-informatieformulieren. De jeugdofficier besteedt, naar schatting, 16 uur per week aan jeugdzaken. Dit is inclusief haar bemoeienis met beleidszaken. Het is niet bekend hoeveel de overige officieren besteden aan jeugdzaken tijdens de weekdienst. De jeugdsecretarissen (1,6 fte), besteden evenals de twee administratieve medewerkers vrijwel alle beschikbare tijd aan jeugdzaken. De beleidsmedewerker is ongeveer 10 uur per week met jeugdbeleid bezig (0,3 fte).

Verder zijn er vanaf september 2000 in het totaal 5 politiesecretarissen werkzaam in arrondissement Dordrecht, die te samen 4fte invullen. Aangezien de instroom van jeugdzaken - volgens de beleidsmedewerker - 23% bedraagt, is het de bedoeling dat de politiesecretarissen ieder circa 23% van hun werktijd aan jeugdzaken besteden (samen circa 1 fte).

Werkwijze jeugd-OM

Kenmerkend voor de afhandeling van jeugdzaken en jeugdbeleid in Dordrecht is de taakverdeling tussen de jeugdofficier, de secretarissen en de beleidsmedewerkers, zowel formeel als in de praktijk. De jeugdofficier heeft beleid, enkelvoudige kinderzittingen en OM-zittingen met meer dan 20 uur taakstraf in haar pakket (i.v.m. verplichte aanwezigheid van een raadsman). Het komt er op neer dat de moeilijke kinderzaken door de jeugdspecialist onder de officieren worden gedaan en de overige MK-zittingen met minderjarige verdachten onder de officieren met weekdienst worden verdeeld. Verder heeft de jeugdofficier als specifieke taak het voorzitterschap van het Arrondissementaal Platform.

Zoals boven vermeld hebben de secretarissen en beleidsmedewerkers in de praktijk een belangrijke ondersteunende rol bij jeugdzaken en beleid. De jeugdsecretarissen maken dagvaardingen en bereiden de enkelvoudige zaken voor. Ook doen zij de onderhouden ten parkette met minder dan 20 uur taakstraf en wisselen zij elkaar af bij het Jeugdketenoverleg (zie paragraaf samenwerking). Voorgeleidingszaken worden voorbereid, gedagvaard en zoveel mogelijk afgedaan door de weekdienstofficier.

Parket Dordrecht wijkt voor wat betreft de binnenkomst van de zaak en filtering niet af van de normale procedure ('Aanwijzing'). Wel afwijkend is de procedure van de beslissing, aangezien alle zaken nog worden voorgelegd aan en besproken met de Raad voor de Kinderbescherming. Het is de bedoeling dat het Kettenoverleg deze intensieve inzet van de Raad voor de Kinderbescherming deels zal vervangen. De Raad voor de Kinderbescherming zal wel een belangrijke rol blijven spelen in de Dordtse aanpak, omdat zij een regierol hebben bij het Kettenoverleg (zie volgende pagina).

Kenmerkend voor de Dordtse aanpak is tevens de Stelselmatige Daderaanpak (SMD-aanpak). Dit is een in Dordrecht ontwikkelde aanpak van jeugdigen die veelvuldig in het strafrechtelijke circuit terecht komen. Het programma behelst een intensieve ambulante begeleiding, met een 'justitiële stok' achter de deur.

(Doorlooptijdversnellende) projecten

Er zijn geen projecten die uitsluitend gericht zijn op het versnellen van doorlooptijden. Dat neemt niet weg dat er de laatste jaren veel is geïnvesteerd in jeugdzaken, waarbij het versnellen van de doorlooptijden zeker als onderdeel mee is genomen. Het Ketenoverleg is hiervan een goed voorbeeld.

Het Ketenoverleg vindt sinds 1999 wekelijks plaats tussen OM, politie en de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad is verantwoordelijk voor de regie. Doel is om in een vroeg stadium, gezamenlijk, de juiste aanpak en verwijzing van een jeugdige te bepalen.

De deelnemer vanuit de politie (ICC-medewerker jeugd) levert de BPS-uitdraai met de minderjarige verdachten van die week. Alle processen-verbaal (behalve Haltzaken en sepots wegens ontbrekend bewijs) worden besproken alsook de twaalfminners die met recidive, ernstige feiten of problematiek te maken hebben. De jeugdparketsecretaris²³ bekijkt aan de hand van geprinte stukken van een afgesloten proces-verbaal of de zaak bewijstechnisch rond is en wat hiervoor een passende afdoeningsbeslissing zal zijn op grond van de door het OM gehanteerde richtlijnen en justitiële documentatie van de verdachte. In die gevallen waarin de jeugdparketsecretaris heeft besloten tot verdere vervolging van de zaak, zal de Raad voor de Kinderbescherming een basisrapportage (of vervolgonderzoek) kunnen starten.

In de evaluatie van het ketenoverleg staan enkele effecten van het overleg genoemd:

- De doorlooptijd van jeugdzaken wordt bekort, doordat in een vroeg stadium een beslissing tot al dan niet vervolgen wordt genomen.
- In complexe zaken kan in een vroeg stadium gezien worden met welke verdachten politie en OM verder gaan. Dit voorkomt het onnodig inschrijven van verdachten die in een later stadium wegens gebrek aan bewijsmiddelen weer geseponneerd dienen te worden.
- OM en Raad voor de Kinderbescherming bespreken direct de zaken die een basisrapportage behoeven. Dit voorkomt dat stapels zaken bij het OM onnodig blijven liggen, in afwachting van de basisrapportage van de Raad voor de Kinderbescherming.

Het is opvallend dat als gevolg van het overleg het aantal verwijzingen naar de Raad voor de Kinderbescherming flink is toegenomen. Oorzaak hiervan is dat de politie - in tegenstelling tot het verleden - conform de richtlijnen meer meldingen doet aan de Raad voor de Kinderbescherming.

Positie van de jeugdofficier

De geïnterviewde hoofdofficier in Dordrecht noemt de positie van de jeugdofficier binnen het OM goed, met name omdat er voor adequate beleids- en secretariaatsondersteuning is gezorgd. Zij herkent dat de functie van jeugdofficier bij een deel van de OM-medewerkers een laag prestige heeft. Het kan het er mee te maken dat kindzaken vaak minder complex zijn dan bijvoorbeeld fraudezaken. Voor kindzaken moet men, evenals voor andere specialismen, wel feeling hebben.

Noot 23 Jeugdsecretarissen nemen per toerbeurt deel aan het overleg.

Wat betreft de hoofdofficier verdient jeugd prioriteit en heeft dit taakgebied dan ook zeker niet minder prestige. Zij weet dat de gehele parketleiding hier zo over denkt en ziet dat ook vertaald in de beleidsplannen.

15.3 Cijfers en beleid

Dordrecht heeft een lange historie als het gaat om de aandacht voor jeugdzaken. Reeds enkele jaren voorafgaand aan de landelijke prioritering van de preventie van jeugdcriminaliteit is de jeugd als prioriteit gekozen. Aanleiding vormde steeds het hoge aantal aangehouden jeugdigen, zo blijkt uit de jaarplannen sinds 1997.

Naast de verbetering in de aanpak van jeugdzaken, een belangrijke taak van het jeugdketenoverleg en de SMD-aanpak voor minderjarigen heeft het OM aandacht voor de integrale en gedifferentieerde aanpak van de jeugdcriminaliteit. Deze aanpak richt zich op de preventie en repressie en wordt gekenmerkt door vroegtijdig, snel en consequent en adequaat handelen. Dit is de taak van het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit, waarin alle partners in de jeugdketen zijn vertegenwoordigd. Het platform signaleert trends en ontwikkelingen, ontwikkelt beleid en stuurt en coördineert het beleid in het arrondissement (zie verder paragraaf samenwerking).

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 15.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	896	6399
percentage	14	100

Van het totale aantal bij het parket ingestroomde zaken is 14% een jeugdzak.

Tabel 15.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	42
gewelddelicten en openlijke geweldpleging	47
overige delicten (incl. vernielingen openbare orde)	11
totaal	100

Uit de omgevingsanalyse 1999 komt naar voren dat jongeren voornamelijk gewelds- en vermogensdelicten plegen, waarbij de stijging van het aandeel jongeren bij gewelddelicten als zorgelijk wordt omschreven.

Tabel 15.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	215	26
transactie (betaling geldsom)	34	4
taakstraf officiersmodel	112	14
overige voorwaardelijke sepots	64	8
dagvaarding	220	27
gevoegde zaken	129	16
overige zaken (inclusief overdrachten)	54	7
totaal	828	100

De meest voorkomende afdoeningen vormen dagvaardingen (27%) en onvoorwaardelijke sepots (26%). Een verhoging van het percentage taakstraffen staat al enige jaren als doelstelling in de plannen van het Arrondissementsparket Dordrecht; het aandeel voor 1999 is 14% van het totale aantal jeugdzaken.

Tabel 15.6 Doorlooptijd OM jeugdzaken (1999)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	222
doorlooptijd tot eindvonnis	239

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zaten in 1999 gemiddeld 32 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van het afdoeningsbesluit bij het OM. Wanneer de zaak door het OM met een dagvaarding werd afgedaan, was de doorlooptijd 34 weken tussen eerste verhoor en eindvonnis bij de rechter.

Het parket heeft een interne analyse gehouden om meer zicht te krijgen op de lange doorlooptijden. Factoren die volgens deze analyse de doorlooptijden negatief beïnvloeden zijn:

- een tekort aan capaciteit jeugdsecretarissen;
- termijn inzending politie-pv te lang;
- inzending raadsrapportage te laat;
- aanhouden van jeugdzaken ter zitting.

Hoewel er door het jeugdteam duidelijk is aangegeven dat er 'tekort aan jeugdsecretarissen' bestond, zijn er geen signalen geweest dat de capaciteit jeugdofficiëren uitgebreid zou moeten worden, vertelt de hoofdofficier. Zij merkt op dat de signalen van medewerkers de belangrijkste informatiebron zijn als het gaat om sturing op capaciteit en inzet van medewerkers, aangezien er geen formele norm bestaat voor het aantal fte's in relatie tot het aantal zaken.

Naar aanleiding van de geconstateerde knelpunten zijn afspraken gemaakt over verschillende concrete acties:

- 2 extra politiesecretarissen;
- afspraak met politie: inzending binnen zes weken, terug te brengen tot vier weken;
- ten minste 75% wordt binnen 6 maanden afgehandeld (parketplan 1999)

De twee extra politiesecretarissen worden gefinancierd door de politie. Tot op heden worden zij opgeleid tot parketsecretarissen, maar vanaf september 2000 zullen zij vanuit het politiebureau werken. Een van de taken is het op het politiebureau maken van een inschatting van de mogelijkheid van AU voor jeugdigen.

Het is opvallend dat Dordrecht heeft gekozen voor een sterke inhoudelijke invulling van de aanpak van jeugdzaken. Bijvoorbeeld rond de aanpak van problemen met minderjarige stelselmatige daders en de samenwerking met ketenpartners. De parketplannen en managementafspraken voor jeugdzaken zijn slechts summier vertaald in meetbare doelen.

Een van de weinige meetbare doelen, 75% van de jeugdzaken binnen 6 maanden afhandelen, is niet gehaald. Slechts 37% van de jeugdzaken was in 1999 binnen 6 maanden na het eerste verhoor afgedaan (parketplan '99). De hoofdofficier geeft een toelichting: aangezien Dordrecht al jaren jeugd als prioriteit heeft zijn er vele inspanningen geleverd. De instroom blijft hoog, mede door het hoge aantal aanhoudingen, bevolkingsopbouw en relatief hoge jeugdcriminaliteit. Op een gegeven moment is er gedaan wat mogelijk is. Daarnaast speelt dat de vraag wat je meet met registratie, of: wat wordt er bereikt met het opstellen van meetbare doelen. "Is er inderdaad sprake van een toename van geweld of is er sprake van toegenomen alertheid van de politie?". Het parket is overigens wel bezig om met de politie een reëel beeld te krijgen van de jeugdcriminaliteit, een omgevingskaart jeugd en criminaliteit wordt eind 2000/ begin 2001 opgesteld.

De constatering dat er weinig meetbare doelen geformuleerd zijn, staat los van het feit dat er op inhoudelijk vlak duidelijke doelen zijn gesteld en dat met name op het terrein van samenwerking en 'aanpak op maat' veel resultaten zijn geboekt:

- Jeugd Preventie Team wordt voortgezet;
- Arrondissementaal Platform loopt;
- Jeugdketen Overleg loopt;
- AU-aanpak voor jeugdigen wordt opgezet, in 2000 functioneel;
- Cliënt Volg Systeem is operationeel;
- Stelselmatig Dader Programma loopt, voorzetting afhankelijk van de capaciteit bij de Reclassering;
- Ontwikkeling Zorgprogramma Stelselmatige Daders gestart.

15.4 Samenwerking

In de ontwikkelingen van het Arrondissementaal Platform en de uitwerking van de activiteiten en projecten in de brede jeugdaanpak heeft het OM een belangrijke stimulerende rol en een voortrekkersfunctie. Dit wordt grotendeels gedaan door de beleidsmedewerker, als secretaris van het platform.

De samenwerking met de politie bevalt, maar heeft niet op ieder politiedistrict dezelfde kwaliteit. In verband met de problemen rond de doorlooptijden, heeft het OM veel aandacht besteed aan de samenwerking met de politie. In het kader van het Ketenoverleg zijn afspraken gemaakt over de termijn van inzending.

De beoogde verbeteringen van politiezijde zijn:

- termijn van inzending;
- kwaliteit van processen-verbaal; nog te vaak niet volledig/onvoldoende bewijs.

Het Arrondissementaal Platform heeft duidelijk een meerwaarde en heeft zijn plaats gevonden in het arrondissement. Het platform werkt aan de hand van activiteitenplannen die door het platform worden vastgesteld, uiteraard in afstemming met de beleidsplannen van elke partner in het platform. De taken en activiteiten van het platform zijn te breed om in dit verslag volledig op te nemen. De aanpak van geweld in jeugdzaken en meer specifiek de aanpak van enige gewelddadige jeugdgroepen staat centraal. Andere taken zijn informatie uitwisseling en verbreding (omgevingskaart jeugdcriminaliteit), CVS, leerplekken en allochtone jongeren. Verder is in 1999 het Ketenoverleg gestart. De opzet van dit overleg is reeds uitgebreid beschreven in de paragraaf werkwijze.

15.5 Voor de toekomst

De beleidsmedewerker en hoofdofficier noemen de volgende aandachtspunten:

- Behandeling van delicten die gepleegd zijn door jeugdigen en meerjarigen. Dit verdient de aandacht, zowel intern in de parketorganisatie als bij de politie. De politieparketsecretarissen zullen hieraan kunnen bijdragen, wat zowel de inhoudelijke afdoening kan verbeteren als de snelheid in afhandeling ten goede zal komen.
- OM-oproepingen. Eerst het jeugdketenoverleg goed op orde en nu met de komst van de opgeleide politiesecretarissen lijkt het moment daar om dit onderwerp aan te pakken en uit te werken. Gezocht wordt naar een AU-aanpak voor minderjarigen, aansluitend bij de DAUW-aanpak die nu voor meerderjarigen geldt. Ook wordt gekeken naar het succesvolle model dat Roermond hanteert. De Raad voor de Kinderbescherming is nog niet geheel in staat om de rapportages tijdig aan te leveren, maar verbetering is duidelijk zichtbaar.
- De ontwikkeling van JiB zal ongetwijfeld ook een verbetering laten zien in de aanpak en afhandeling van jeugdzaken en de aanpak van de jeugdige verdachte. Dit is in ontwikkeling. Naar het zich laat aanzien zal JiB eind 2000/begin 2001 van start gaan en jeugdzaken zijn een belangrijk onderdeel in JiB.

15.6 Samenvattend

Dordrecht is klein parket met een relatief lange geschiedenis van specifieke aandacht voor de aanpak van jeugdzaken en jeugdcriminaliteit. Dit is onder meer het gevolg van het hoge percentage aanhoudingen van minderjarigen. De doorlooptijden zijn langer dan gemiddeld voor een klein parket. Men verwacht dat met de aanstelling van politiesecretarissen op het bureau, september 2000, de doorlooptijd in het politietraject in te korten. Arrondissementsparket Dordrecht heeft ingezet op een sterk inhoudelijke aanpak. Dit betekent voor het organisatorische plaatje dat er naast een jeugdofficier en twee jeugd-parketsecretarissen, een beleidsmedewerker 10 uur per week besteedt aan jeugdzaken en jeugdbeleid. Zij vormen met twee fulltime administratieve medewerkers een jeugdteam. Er is veel geïnvesteerd in het ontwikkelen en uitvoeren van een 'aanpak op maat' voor specifieke groepen minderjarigen (o.a. risicjongeren en stelselmatige daders). Voor het meten van effecten, het terugbrengen van de recidive van jeugdige daders, is het nog te vroeg.

Ook de samenwerking met de ketenpartners is vergevorderd, zowel in het Arrondissementaal Platform als bij het jeugdzakenoverleg. Sinds 1999 voeren OM, politie en de Raad voor de Kinderbescherming wekelijks jeugdzakenoverleg ofwel het Ketenoverleg. Een 'snelle, adequate, juiste verwijzing' en het verbeteren en controleren van het proces van kindzaken zijn daarbij sleutelwoorden.

16 Arrondissementsparket Groningen

16.1 Algemeen

Groningen behoort tot een van de acht kleine maatparketten in Nederland. De instroom van jeugdzaken is in verhouding vrij laag (9%). De doorlooptijden zijn voor zowel OM-afdoeningen als dagvaardingen iets korter dan gemiddeld voor een klein parket. In het jaarplan 1999 wordt geconstateerd dat de jeugdcriminaliteit echter wel stijgende is in Groningen. De aard van de delicten is meestal diefstal, gevolgd door vandalisme en vernieling. In mindere mate maken de jongeren zich schuldig aan geweldsmisdrijven.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde jeugdofficier is sinds twee jaar werkzaam bij het parket Groningen. Sinds ongeveer een half jaar - dus vanaf 1 januari 2000 - is hij werkzaam als jeugdofficier. Voordat hij bij het parket in dienst kwam is hij 6 jaar officier geweest in Leeuwarden.

Gegevens parketsecretaris

De geïnterviewde parketsecretaris is reeds acht jaar werkzaam in deze functie en houdt zich specifiek met de afhandeling van jeugdzaken bezig.

16.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

In Groningen zijn één officier, twee parketsecretarissen, een beleidsmedewerker en twee administratieve krachten (gedeeltelijk) vrijgesteld voor jeugd.

Tabel 16.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	1	50%	0,5
parketsecretarissen	2	100% 50%	1,5
beleidsmedewerkers	1	20%	0,2
administratieve ondersteuning	2	100% 25%	1,25
totaal	6		3,45

Of de capaciteit voor jeugdzaken genoeg is, hangt af van de eisen die gesteld worden aan de kwaliteit van de afhandeling, geeft de jeugdofficier aan. Er blijven in ieder geval altijd wensen: zo is uitbreiding van het aantal parketsecretarissen gewenst. De parketsecretaris ervaart dit zelf echter niet: ondanks dat de hoeveelheid werk is toegenomen, ervaart hij geen overmatige werkdruk. Hij is juist van mening dat er op administratief niveau uitbreiding van de capaciteit gewenst is met een "hoofd" van de afdeling die de wat gecompliceerdere vragen kan beantwoorden. Een gevolg van het feit dat deze persoon er niet is, is dat de parketsecretaris nu vaak als "troubleshooter" optreedt.

De capaciteit van de jeugdofficier is per 1 januari 2000 reeds uitgebreid naar 100%. Momenteel doet de jeugdofficier zittingen, de voorgeleidingszaken en het externe overleg. Volgens hem kunnen veel zaken beter en sneller door de parketsecretaris worden gedaan. De parketsecretaris neemt dan ook meestal de afdoeningsbeslissingen in naam van de jeugdofficier. De verhoudingen zijn overigens op zo'n klein parket wel zodanig dat de verdeling van taken door de jeugdofficier en de parketsecretarissen zelf kan worden geregeld. De officier is over deze taakverdeling dan ook zeer te spreken, evenals de geïnterviewde parketsecretaris.

De hoofdofficier geeft aan dat in 1999 duidelijk is geworden dat het jeugd-OM een (te) grote werkdruk ervaarde. In 2000 is daarom de capaciteit uitgebreid. Daarmee zijn er nu absoluut voldoende officieren belast met jeugd. Het ontbreekt alleen nog wat aan ondersteuning, zoals ook de parketsecretaris al signaleerde.

Tabel 16.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugd- zaken	overige zaken	overige werk- zaam- heden	totaal
jeugdofficiëren	20	20	onbekend	40
parketsecretarissen	60	20	onbekend	80
beleidsmedewerkers	15	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	48	24	onbekend	onbekend
Totaal	143	onbekend	onbekend	onbekend

Bij deze tabel moet overigens aangetekend worden dat vanaf 1 januari 2000 een nieuwe jeugdofficier in dienst is, die voor 100% van zijn tijd is vrijgemaakt voor jeugdzaken. In de praktijk besteedt hij ongeveer 90% van zijn tijd aan jeugd.

Werkwijze aanpak jeugdzaken

In Groningen is - in het kader van vroegtijdig, snel en consequent optreden - in 1997 een experiment met de Snelle Besliseenheid (SBE) gestart. Per 1 september 1998 zijn de pilots uitgebreid naar een SBE voor de stad Groningen en een SBE voor (de rest van) het arrondissement Groningen. De SBE is een teamverband van verschillende instellingen die actief zijn op het terrein van de strafrechtelijke aanpak van jeugdcriminaliteit. De SBE bestaat uit vertegenwoordigers van OM, Raad voor de Kinderbescherming en het Centraal Meldpunt Jeugdhulpverlening (CMP). De SBE neemt beslissingen en ontplooit activiteiten ten aanzien van:

- interventies en het te volgen traject door de jongere;
- de voortgang en afronding van trajecten;
- wijziging van interventies/trajecten.

Kern van deze werkwijze is dat alle werkprocessen van politie, OM en Raad voor de Kinderbescherming tegelijkertijd en in overleg worden gestart na melding door de politie van een strafbaar feit. Ten behoeve van deze melding is een speciaal SBE-dagrapport ontwikkeld. Alle mutaties bij de politie waarin een minderjarige voorkomt, worden automatisch door het systeem geselecteerd en in het SBE-dagrapport opgenomen. Elke morgen om 8 uur wordt het dagrapport op de administratieve eenheid van de SBE (bij het OM) uitgeprint.

De sociale meldingen (niet-strafrechtfeiten) worden vervolgens doorgezonden naar de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdhulpverlening.

Als uit de informatie van het rapport blijkt dat een zaak voor SBE in aanmerking komt (in het algemeen als proces-verbaal wordt opgemaakt), worden door de administratieve eenheid de van belang zijnde gegevens uit de politieregistratie verzameld. Vervolgens wordt de zaak op een (wekelijks) SBE-overleg ingepland. Aangezien alle partijen in staat moeten zijn om voldoende informatie te verzamelen, wordt de zaak ingepland op een overleg dat 6 weken verder ligt. De administratieve eenheid zendt vervolgens het meldingsformulier en alle andere van belang zijnde informatie aan de SBE-partners. Aan de hand van het toegezonden meldingsformulier wordt alvast tussen de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdhulpverlening afgesproken wie de rapportage zal verzorgen.

Op het SBE-overleg zijn aanwezig: een jeugdparketsecretaris of de jeugdofficier, de coördinator Werkstichting Jeugdbescherming, de Raad voor de Kinderbescherming en GISKA²⁴. In het overleg wordt een afdoeningsbeslissing genomen. Indien het proces-verbaal of de rapportage niet gereed zijn, wordt de zaak doorgeschoven.

Voordelen van de SBE zijn volgens de jeugdofficier met name dat alles wat sneller gaat, doordat procedures tegelijkertijd gestart worden, en dat de afhandeling van zaken kwalitatief goed is door het overleg. De hoofdofficier geeft in dat kader aan dat het sterke punt van de SBE met name is dat zowel *preventieve als repressieve* zaken door hen worden behandeld, vanaf het moment van aanhouding tot en met de uitvoering van de straf. Daarmee is de methode wellicht iets langzamer dan het zogenaamde 'Aanhouden-Uitreikenmodel', maar wel kwalitatief beter. De parketsecretaris signaleert, naast het feit dat hij onderschrijft dat alles wat sneller gaat, nog dat de SBE wel een hoop administratieve rompslomp met zich meebrengt omdat alle gegevens van de politie verwerkt moeten worden (hiervoor komt er iemand 3 ochtenden in de week) en het OM verantwoordelijk is voor de voorbereiding en afhandeling van de vergaderingen. Ook de sturing die het OM kan geven aan het handelen van de partners is beperkt.

Positie jeugdzaken

De positie van jeugdzaken binnen Groningen is over het algemeen goed, vindt de jeugdofficier. Aan jeugdzaken wordt veel belang gehecht, en er wordt dan ook veel over gesproken intern. De plaatsvervangend hoofdofficier is voorzitter van het Platform Jeugdcriminaliteit. Dat zegt genoeg, vindt de jeugdofficier. Het is ook een voordeel, geeft hij aan, want de plaatsvervangend hoofdofficier kan fungeren als breekijzer. De parketleiding geeft rugdekking als er 'indringende' gesprekken nodig zijn met ketenpartners en zij zoeken zelf ook partners op met betrekking tot jeugd. De hoofdofficier geeft aan dat het prestige van jeugdzaken in zijn ogen inderdaad laag is. Dit hangt met name samen met het feit dat jeugdzaken relatief kleine zaken zijn. Maar, geeft hij aan, specialismes als fraude zijn ook niet populair, en jeugd heeft wel veel aparte capaciteit binnen het parket Groningen. Bovendien wordt er veel ontwikkeld en zijn er veel nieuwe ideeën. Daaruit blijkt dus wel dat jeugd belangrijk wordt gevonden.

Noot 24 GISKA staat voor jeugdhulpverlening en randgroepjongerenwerk

16.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 16.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	823	8831
percentage	9	100

Bij het parket Groningen werden in 1999 823 jeugdzaken behandeld. Dit is 9% van het totaal aantal in dat jaar door het parket behandelde zaken.

Tabel 16.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	44
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	49
overige delicten	7
totaal	100

Bijna de helft van alle behandelde jeugdzaken betreffen geweldsdelicten of delicten tegen de openbare orde.

Tabel 16.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	118	14
transactie (betaling geldsom)	28	3
taakstraf officiersmodel	269	31
overige voorwaardelijke sepots	43	5
dagvaarding	236	27
gevoegde zaken	122	14
overige zaken (inclusief overdrachten)	56	7
totaal	873	100

De grootste groep vormen de zaken die afgedaan worden met een taakstraf volgens het officiersmodel; dit is bijna een derde van alle uitgestroomde zaken.

Tabel 16.6 Doorlooptijd jeugdzaken Groningen 1999 (definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	137
doorlooptijd tot eindvonnis	206

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Gemiddeld zaten er 20 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van zaken die door het OM werden afgedaan. Wanneer besloten werd tot een dagvaarding zaten er gemiddeld 28 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis bij de rechter.

Doelen

In het jaarplan 1999 wordt gesteld dat vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbaar gedrag een basisvoorwaarde is voor effectief repressief optreden. In dat kader gelden bij de aanpak van jeugdcriminaliteit voor het parket Groningen de uitgangspunten: 'snel en consequent ingrijpen, optimalisering doorstroming en verkorting doorlooptijden', 'taakstraf tenzij...' en 'toepassing verkorte oproeping in kantonrechtzaken bij verdenking overtreding APV- overlastbepalingen'.

Binnen SBE gelden de volgende uitgangspunten:

- indieningstermijn PV binnen 30 dagen;
- rapportage Raad voor de Kinderbescherming binnen 4 weken;
- toename taakstraffen en HALT- afdoeningen met 10%.

Daarnaast geeft de jeugdofficier aan dat volgens hem de afdoening van jeugdzaken maatwerk moet zijn, afgestemd op de persoonlijke omstandigheden van de jongere, en dat een straf rechtvaardig moet zijn. De parketsecretaris voegt hieraan toe dat het soms zowel in het belang van het slachtoffer als de dader goed is dat er wel enige tijd verloopt voordat men tot afhandeling van de zaak overgaat. Voor de dader wordt de wachttijd als een soort 'proefperiode' gezien en het geeft deze de tijd om jegens het slachtoffer excuses aan te bieden of op andere wijze te laten blijken dat men spijt heeft van zijn daad.

De hoofdofficier geeft aan dat de SBE reeds in 1998 is ingevoerd. In 1999 was er derhalve niet zoveel behoefte om nog grote veranderingen door te voeren.

Resultaten

Concrete resultaten op het terrein van doorlooptijden zijn:

- Beoordelingstermijn is gedaald van 63 dagen in 1998 naar 53 dagen in 1999. 88% van de zaken is binnen 6 maanden na het eerste verhoor afgedaan; bij dagvaarding ligt dit percentage in 1999 op 66%.
- Procedure verkorte termijn is niet toegepast: dit vergde teveel capaciteit van de politie.
- Indieningstermijn jongerenzaken is gemiddeld 54 dagen; rapportage Raad voor de Kinderbescherming gemiddeld 69 dagen.

Daarnaast geeft de jeugdofficier aan dat de SBE heeft geleid tot betere doorlooptijden en een betere samenwerking, alhoewel er volgens de parketsecretaris nog een knelpunt ligt bij de afhandeling door politie en de Raad voor de Kinderbescherming wegens gebrek aan capaciteit of andere prioriteiten. Zijn verwachtingen waren hoger gestemd dan de resultaten doen blijken. Het draagvlak voor jeugdzaken is in alle betrokken organisaties echter vergroot. Bovendien is de informatie-uitwisseling en communicatie sterk verbeterd.

Vanaf 1 januari 2000 is bovendien de formele capaciteit van de jeugdofficieren verdubbeld, en binnenkort wordt ook het jeugdparketsecretariaat met een 0,5 fte uitgebreid.

16.4 Samenwerking

De samenwerking met belangrijke ketenpartners heeft met de instelling van de SBE een flinke impuls gekregen. Via de SBE zijn er tevens vaste contactpersonen bij de alle organisaties. De SBE komt wekelijks bij elkaar. Daarnaast is er het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit dat zich actief bezig houdt met beleidsontwikkeling. De SBE was bijvoorbeeld een initiatief van het Platform. Zorgen heeft de jeugdofficier wel over de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdreclassering. Hier spelen persoonlijke en formatieve omstandigheden, waardoor een gezagsvacuüm is ontstaan. Werkers worden weinig gestuurd, waardoor de jeugdofficier zich afvraagt hoe het staat met de kwaliteit van advisering en begeleiding van jongeren. Waar mogelijk wordt hier overigens indringend over gepraat, maar het OM kan het niet oplossen. De parketsecretaris heeft ook de ervaring dat de bottleneck van de SBE gelegen is bij de Raad voor de Kinderbescherming; hij maakt dat ook op uit het feit dat er nu al organisaties zijn die het werk van de Raad voor de Kinderbescherming overnemen. Ook de hoofdofficier geeft in dat kader aan dat er geen problemen zijn bij de beleidsmatige afstemming, maar wel intern bij partners als de Raad voor de Kinderbescherming en de reclassering.

Met de kinderrechters vindt geen formeel overleg plaats. Wel is er een dag per week kinderzitting, waarbij de jeugdofficier altijd aanwezig is. Er is daarmee dus wel regelmatig contact. Bovendien zijn de kinderrechters flexibel en valt er altijd te praten over het aantal kinderzittingen. Er zijn derhalve geen problemen. De parketsecretaris voegt hieraan toe dat er een keer in de drie weken overleg is met de afdeling bijzondere zaken waarbij iemand aanwezig is van het ressortsparket. Jeugd is evenwel geen vast agendapunt.

Over het algemeen kan gezegd worden dat het netwerk klein is, en daardoor soepel. Knelpunten ontstaan er alleen in de samenwerking met de gemeente. Voornaamste oorzaak hiervan is dat de gemeente Groningen een zeer actieve inzet heeft in het kader van het Grote Steden Beleid. Het arrondissementsparket bedient echter ook de 'ommelanden', waar het GSB niet van toepassing is. Belangen botsen daardoor nog wel eens. Dit is overigens ook iets wat binnen het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit wel eens botst. In dit Platform zit namelijk - naast de gemeente Groningen - ook de provincie Groningen en de Vereniging van Groningse Gemeenten. Toch is de jeugdofficier wel tevreden over het Platform. Er wordt namelijk in ieder geval beleidsmatig draagvlak gecreëerd dat nodig is voor een goede uitvoering. Het SBE is dan ook aan het Platform opgehangen. Knelpunt is de financiële en secretariële ondersteuning. Een fte beleidsmedewerker bij het Platform zou nuttig zijn, maar is niet te leveren.

16.5 Voor de toekomst

Voordat de jeugdofficier vertelt wat zijn wensen zijn voor de toekomst, geeft hij aan dat hij eigenlijk weinig weet van de historie van het jeugd-OM in Groningen. Voor hem is soms dus onduidelijk of over bepaalde zaken al eerder is nagedacht of niet. Hijzelf zou in ieder geval graag experimenteren met een nog snellere filtering van zaken.

Hij denkt dan aan een methode zoals nu ook al bij volwassenen wordt gehanteerd, waarbij zaken al op het politiebureau gefilterd worden. Nu bekijkt de administratieve eenheid alles, waarna ze terugkoppelen naar de politie. Ook kunnen de inzendingen van de rapportages van de Raad voor de Kinderbescherming en de processen-verbaal van de politie beslist sneller. Over het algemeen is er echter weinig behoefte om zaken te veranderen: met de SBE is immers het draagvlak al vergroot, staan de doorlooptijden in de top 5 van Nederland en worden kwalitatief goede afdoeningsbeslissingen genomen.

De hoofdofficier geeft aan het in de toekomst meer te willen zoeken in de kracht van preventie. Met het GSB- beleid zijn er overigens als veel goede maatregelen ontwikkeld, geeft hij aan. Wat het repressief optreden betreft, is de grens bereikt volgens de hoofdofficier. Jeugd blijft daarom - na geweld - absoluut prioriteit, maar het OM gaat niet meer inspanningen leveren in de toekomst.

16.6 Samenvattend

Groningen is een klein parket, met een relatief lage instroom en een snelle afhandeling van jeugdzaken. Er is een Snelle Beslis Eenheid (SBE), waaraan OM, politie, Raad, jeugdhulpverlening deelnemen. Na filtering op het bureau bepaalt SBE het vervolg, werkprocessen van de organisaties starten dan tegelijkertijd. Verder zijn aparte jeugdofficieren aangesteld. De geïnterviewde jeugdofficier en parketsecretaris zijn tevreden over de inbedding van jeugdzaken en de korte lijnen naar de hoofdofficier.

De bilaterale samenwerking met Raad en politie is goed. Het Arrondissementaal Platform ondervindt problemen bij het vinden van afstemming met de lokale en provinciale overheid, maar boekt ondanks dat goede resultaten op beleidsniveau.

17 Arrondissementsparket Leeuwarden

17.1 Algemeen

Leeuwarden behoort tot de kleine arrondissementsparketten. Ten opzichte van het gemiddelde voor deze groep maatparketten heeft Leeuwarden een aanzienlijk grotere totaalinstroom van zaken. Hoewel het percentage jeugd-zaken gelijk is aan het gemiddelde, is het aantal absoluut gezien dus hoog. De doorlooptijden voor jeugdzaken behoren tot de gunstigste in de groep.

17.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Gegevens geïnterviewde jeugdofficier en parketsecretaris

De jeugdofficier is zes jaar officier van justitie, waarvan de laatste 4,5 jaar als jeugdofficier. Hij is in goed onderling overleg tot de keuze voor deze specialisatie gekomen. De parketsecretaris is reeds 15 jaar werkzaam in deze functie. Het specialisme jeugdzaken heeft zij echter pas sinds een jaar fulltime in haar portefeuille.

Organisatie en capaciteit

Er zijn twee parketsecretarissen en één administratief medewerker. In totaal zijn er vier mensen bezig met de jeugdzaken. Het betreft zonder uitzondering zeer betrokken mensen, volgens de geïnterviewde jeugdofficier. Door de vorige hoofdofficier waren alle betrokkenen bij jeugdzaken bij elkaar gezet, zowel fysiek als organisatorisch. De huidige hoofdofficier heeft dit organisatiemodel gehandhaafd, omdat hij jeugdzaken een specialisme vindt, zowel juridisch als wat betreft de omgang met externen. De jeugdofficier is formeel voor 100% met jeugdzaken belast; in de praktijk draait hij ook mee in de volwassenen-zittingen. Hoewel dat dus afgaat van de tijd die aan jeugdzaken besteed kan worden, blijft er voldoende capaciteit over om de jeugdzaken goed af te handelen.

De geïnterviewde parketsecretaris is als tweede secretaris specifiek voor de jeugdzaken aangetrokken. Daarnaast heeft zij nog een aantal beleidstaken in haar takenpakket, dit is echter een gering deel.

Er zijn twee tot drie kinderstrafzittingen per maand (26 per jaar) en één zitting van de meervoudige kamer waar zo veel mogelijk de minderjarigen op worden geplaatst die 'MK-waardig' zijn.

Tabel 17.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	1	100	1
parketsecretarissen	2	100	2
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	1	80	1
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 17.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	30	10	0	40
parketsecretarissen	68	12	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	32	8	0	40
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Werkwijze jeugd-OM

Sinds eind 1999 wordt in alle politiedistricten van de regio Friesland gewerkt volgens de zogenaamde SPOED-procedure; snelrechtprocedure oproeping en dagvaarding. In 2000 is SPOED de standaardprocedure, in 1999 was dat alleen in de tweede helft van het jaar het geval. De bedoeling is dat uiteindelijk nagenoeg alle zaken volgens de Spoedprocedure verlopen.

Belangrijkste kenmerken zijn:

- minderjarigen verlaten het bureau niet voordat er overleg heeft plaatsgevonden tussen politie en parketsecretaris (snelrechtoverleg). Er wordt in principe over elke zaak overlegd;
- op snelrechtoverleg kan besloten worden tot dagvaarden, een oproep voor een onderhoud ten parkette en of gewoon PV;
- er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van het oproepen ten parkette. In 80% van de gevallen kost dit weliswaar meer tijd (naast brief schrijven ook een gesprek met de minderjarige), maar het komt de kwaliteit van de afdoening ten goede;
- de politie besluit op grond van de richtlijnen tot Halt;
- de dagvaarding en/of de oproepingsbrief voor het onderhoud ten parkette worden op het bureau uitgereikt;
- jeugdzaken worden sneller opgepakt, blijven niet bij de politie liggen;
- achterstandjeugd wordt eerst behandeld (komend uit families waar men al vaker in aanraking is geweest met justitie);
- ouders worden er altijd bij betrokken;
- er wordt altijd een meldingsformulier minderjarige ingevuld dat binnen 2 dagen naar de Raad voor de Kinderbescherming en het parket wordt gefaxt of naar bureau Halt in het geval van een Halt-waardig feit; het komt slechts zelden voor dat een Haltzaak toch nog bij het OM terecht komt;
- vanuit de wens om zo goed mogelijk te reageren rapporteert de Raad voor de Kinderbescherming in alle zaken en vindt zo nodig overleg plaats met de Raad voor de Kinderbescherming;
- bij de straftoemeting wordt maatwerk geleverd; in principe wordt zo laag mogelijk gestraft.

Zowel de geïnterviewde jeugdofficier als de parketsecretaris menen dat inhoudelijk alles eigenlijk bij het oude is gebleven; de parketsecretaris voegt daar nog aan toe dat nu echter wel sneller gehandeld kan worden. 'Vaste klanten' krijgen meteen een dagvaarding, first-offenders in principe een Halt-verwijzing. Er wordt flexibel met deze criteria omgesprongen; het leveren van een passende reactie per individu, maatwerk dus, wordt belangrijker gevonden dan de criteria. Als de achtergrond van een verdachte aanleiding geeft tot een andere reactie dan bij het gepleegde feit hoort, dan wordt er afgeweken van de richtlijn.

Om die achtergrond goed te kunnen bepalen, is het advies van de Raad voor de Kinderbescherming nodig. Daar wordt dan ook veel belang aan gehecht. In principe wil het OM altijd de Raad voor de Kinderbescherming in de procedure betrekken. In het geval dat er tot een OTP of een dagvaarding wordt besloten, verandert vooral de doorlooptijd. Er wordt meteen een OTP-datum of een zittingsdatum vastgesteld die ongeveer twaalf weken later ligt dan het moment van aanmelden. Alle tussenliggende stappen zijn gebonden aan maximale termijnen. Zo moet de politie het pv binnen vier weken insturen, mag de Raad voor de Kinderbescherming niet langer dan vijf weken doen over het basisrapport en het OM doet zelf maximaal zes weken over de beoordeling, het eventuele overleg met de Raad voor de Kinderbescherming en het 'klaar' maken van de zaak voor het OTP of de zitting. Volgens de parketsecretaris lukt het over het algemeen heel aardig om binnen de termijnen te blijven. De voordelen van de SPOEDprocedure liggen naar haar mening in de tijdwinst die geboekt wordt bij de afhandeling en het feit dat er over elke minderjarige overlegd wordt (bilateraal, telefonisch).

Taakverdeling

Over de taakverdeling tussen de jeugdofficier en parketsecretaris zijn de volgende afspraken gemaakt. De secretaris bereidt de zaak voor en legt het dossier met advies aan de officier van justitie voor; de Officier van justitie beslist over de afdoening, de secretaris zorgt voor verwerking in COMPAS. De secretaris doet snelrecht SPOED: telefonisch overleg, eerste beoordeling en bijna alle onderhouden ter parkette (dit gaat in overleg met de officier, afhankelijk van de ernst van de zaak en/of de beschikbare tijd van de officier). Wat betreft de taakverdeling van de secretarissen: zij houden zich uitsluitend bezig met jeugdzaken. In het geval van een SPOED is de procedure in principe dat de secretaris overleg voert met de politie en de keuze maakt voor het afdoeningstraject. De jeugdofficier wordt er pas bij betrokken als er eventueel een beoordeling nodig is. De 'vanzelfsprekende' zaken hoeven volgens de parketsecretaris niet meer besproken te worden met de officier; deze worden zelfstandig afgehandeld.

Deze taakverdeling wordt door de jeugdofficier ideaal geacht en ook de parketsecretaris geeft aan tevreden te zijn over deze gang van zaken. Volgens de jeugdofficier zouden de secretarissen nog meer ruimte moeten krijgen, als er eenmaal voldoende ervaring is opgebouwd. Aan de jeugdofficier zouden dan alleen zaken voorgelegd moeten worden waarbij overleg nodig is.

De volgende aspecten zijn afwijkend ten opzichte van de Aanwijzing:

- binnenkomst zaak: er vindt overleg plaats als de verdachte nog op het politiebureau zit (in het kader van SPOED-project);
- filtering: voor inschrijving van de zaak vindt filtering plaats in het geval van niet SPOED-zaken (zaken die buiten SPOED om worden ingestuurd);
- beslissing: als een advies van de Raad voor de Kinderbescherming ontbreekt of afwijkt van het voorgenomen besluit van het OM vindt altijd eerst bilateraal overleg plaats met de Raad voor de Kinderbescherming, in de executie wijkt de werkwijze niet af;
- een dagvaarding wordt uitgereikt bij ernstige feiten en in geval van recidive;
- er wordt gewerkt aan het verzamelen van adequate cijfers met betrekking tot de strafrechtsketen.

Positie van de jeugdofficier

Er is in dit parket geen probleem met de capaciteit voor jeugdzaken. Door de komst van een tweede secretaris en de implementatie van de Spoedprocedure kan men de zaken goed aan. Er is zelfs tijd om nieuw beleid te ontwikkelen (de Spoedprocedure) en er voorlichting over te geven.

Voorts is er tijd voor regelmatige werkbezoeken aan politiedistricten. Dit beeld wordt door de parketsecretaris bevestigd. Overigens kan de respondent door zijn lidmaatschap van de landelijke OM-commissie eenvoudig pro-actief werken, dat wil zeggen inspelen op toekomstig beleid. De relatie met de partners is zeer goed en krijgt onder andere vorm in verder overleg binnen het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit. De relatie met de hoofdofficier is uitstekend. Deze ziet het belang van jeugdzaken en steunt de jeugdofficier naar diens gevoel meer dan voldoende.

17.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

De resultaten van Spoed zijn zeer goed. De cijfers over 1999 zaten al op het streefdoel van 75% van de zaken af te handelen binnen 6 maanden, terwijl het project toen maar een half jaar operationeel was geweest. In 2000 is het resultaat nog verder verbeterd. Ten tijde van het interview, medio 2000, zat men al op 92% afdoeningen binnen 6 maanden. Ook kwalitatief zijn de resultaten prima: men ziet afgedane jongeren zelden terug, met uitzondering van de 'harde kern'. Die harde kern pleegt in de regel overigens minder ernstige delicten dan in de grote parketten.

Tabel 17.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	1062	9787
percentage	11	100

Van alle in 1999 bij het parket ingestroomde zaken betrof het in 11% van de gevallen een jeugzaak.

Tabel 17.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	56
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	36
overige delicten	7
totaal	100

In het merendeel van alle binnen het parket ingestroomde jeugdzaken gaat het om vermogensdelicten.

Tabel 17.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	67	6
transactie (betaling geldsom)	54	5
taakstraf officiersmodel	257	24
overige voorwaardelijke sepots	65	6
dagvaarding	198	19
gevoegde zaken	370	35
overige zaken (inclusief overdrachten)	46	4
totaal	1057	100

Van de jeugdzaken in 1999 werden de meeste zaken gevoegd. In een kwart van alle zaken werd besloten tot het opleggen van een taakstraf volgens het officiersmodel.

Tabel 17.6 Doorlooptijd jeugdzaken Leeuwarden 1999 (vlgs. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd OM-afdoeningen	118
doorlooptijd dagvaardingen	187

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Gemiddeld zaten er 17 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van de afdoening van het OM. Zaken waarin besloten werd tot een dagvaarding deden er gemiddeld 27 weken over om na het eerste verhoor tot een eindvonnis te komen.

Doelen

Blijkens de stukken waren de doelstellingen voor 1999 op het gebied van jeugdzaken:

- In de gemeente Leeuwarden wordt in 1999 gestart met een Jeugdmonitor.
- In de steden wordt prioriteit gegeven aan geweld op straat, allochtone jeugd en drugsproblematiek; in de buitengebieden aan overmatig soft-drugsgebruik, rondhangende jeugd en recreatiecriminaliteit.
- Er wordt als pilotproject sinds 4/1/1999 gewerkt volgens de Snelrecht Procedure Oproeping en Dagvaarding (SPOED) met als doel de strafzaken van minderjarigen sneller af te handelen. Voor volwassenezaken bestaat een vergelijkbaar project, "KortOM".

Resultaten

- De jeugdmonitor Leeuwarden is in 1999 geïmplementeerd. Het is de bedoeling de jeugdmonitor om het jaar te houden. Er wordt tevens gewerkt aan een jeugdmonitor per district.

- Er is een onderzoek gehouden naar de problematiek van de Marokkaanse jongeren. Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak.
- Van de plannen aanpak politiële jeugdzorg is door personele problemen minder terechtgekomen dan bedoeld.
- 75,2% van de jeugdzaken wordt binnen 6 maanden afgedaan. OM heeft na een half jaar besloten het project SPOED uit te breiden van district Midden-Friesland naar de hele politieregio. Per 1/1/2000 was het project daadwerkelijk operationeel in de hele regio/arrondissement.

17.4 Samenwerking

Algemeen

De geïnterviewde jeugdofficier onderstreept dat naast het stroomlijnen van de interne processen ook aan de externe partners gedacht moet worden. Het OM moet aan de externe partners duidelijk maken waar de jeugdafdeling mee bezig is. Er is daarom bijvoorbeeld een poster ontwikkeld waarop een stroomdiagram van de trajecten die jeugdzaken kunnen afleggen binnen de Jeugdketen. In het algemeen wil de hoofdofficier de samenwerking met partners verder uitbouwen en intensiveren om nog beter op elkaar aan te sluiten. Hierbij wordt onder meer gedacht aan de gemeenten in verband met het gemeentelijk jeugdbeleid en aan jeugdspecifieke organisaties. Overigens hebben slechts weinig Friese gemeenten een integraal jeugdbeleid. Anderzijds is het wel van belang dat iedere organisatie blijft oppakken wat op zijn 'bord' ligt. Zo zijn politie en justitie niet direct de eerste aanspreekpunten als het om hangjongeren gaat. Daar blijven de gemeenten verantwoordelijk voor.

OM en de Raad voor de Kinderbescherming

Bij de Raad voor de Kinderbescherming ging de invoering van SPOED vlot. Voor het overige is de relatie goed en intensief. Er vindt iedere veertien dagen bilateraal overleg plaats en veel ad hoc overleg. De parketsecretaris heeft hiervoor een vaste contactpersoon.

OM en de politie

Sommige politiemensen gebruiken nog steeds de oude werkwijze. Dat heeft simpelweg met de omvang van het politiekorps te maken: het aantal executieven ligt tussen 800 en 900. Het duurt even voordat deze mensen allemaal op de hoogte zijn van de nieuwe procedure. Daarbij komt dat de Spoedprocedure iets meer werk inhoudt voor de politie. Zij moet niet alleen schriftelijk aanmelden, maar ook telefonisch overleg voeren. Het is een moeizaam proces om de politie te bewegen tot de nieuwe procedure. Voor pv's die zonder verklaring (veel) te laat worden ingestuurd, heeft het OM een reactie bedacht in de vorm van een brief waarin teruggemeld wordt aan de politie dat de zaak niet in behandeling genomen wordt. Van deze brief is vier à vijf keer gebruik gemaakt. Daarbij wordt de aard van het delict wel in aanmerking genomen: alleen bij kleine zaken wordt zo gereageerd. In de afgelopen jaren is bij de politie - in overleg met onder andere de jeugdofficier - een complete jeugdstructuur opgebouwd. Er was al een Regionaal bureau Jeugdzaken. Per district zijn er nu jeugdcoördinatoren gekomen en per basiseenheid zijn er eveneens jeugdfunctionarissen. Er worden werkbezoeken gebracht aan de districten van de politie Friesland. Terugkoppeling naar de politie vindt consequent plaats, met name van dingen die fout zijn gelopen en van het tijdsverloop.

OM en de kinderrechter

Over de zittingscapaciteit bestaan geen klachten; in het algemeen is die voldoende. Bovendien heb je de mogelijkheid om daarin te sturen: de jeugd-officier zorgt zelf voor de appointering van de zittingen (meer - minder zaken op de zitting) en kan bij grensgevallen meer zaken volgens het officiersmodel afhandelen (communicerende vaten).

Het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit functioneert prima; overigens zou men elkaar vanwege de kleinschaligheid in de regio ook zonder platform wel gevonden hebben. Met het ressortsparket was tot nu toe geen samenwerking, omdat daar niemand speciaal met jeugdzaken was belast. Inmiddels is dat wel gebeurd. Verwacht wordt dat binnenkort ook overleg met het ressortsparket zal plaatsvinden. Binnen het ressortsparket is incidenteel enig overleg met andere arrondissementen. Er zijn afspraken over het versneld aanbrengen van mislukte taakstraffen.

17.5 Voor de toekomst

De geïnterviewde jeugddofficier heeft nog een aantal wensen voor de toekomst. Zo zou de terugkoppeling professioneler kunnen.

Nog aardig wat zaken lopen buiten SPOED om. Daar zou je nog meer bovenop kunnen zitten, om af te dwingen dat de nieuwe procedure gevolgd wordt.

Op het gebied van preventie van jeugdcriminaliteit ziet de hoofdofficier een beperkte taak voor het OM. In het algemeen stelt het OM zich bij preventieve initiatieven van andere organisaties wel stimulerend op. Als voorbeeld wordt een gezamenlijk initiatief van politie en gemeente Leeuwarden aangehaald om een onderzoek in te stellen naar Marokkaanse jongeren. Overigens is de hoofdofficier van mening dat het OM wel iets aan preventie doet: het huidige speerpunt leerplicht kan als zodanig gezien worden.

17.6 Samenvattend

Sterke kanten

De sterke kanten van Spoed zijn dat iedereen meteen bij aanmelding van een zaak weet op welke datum hij klaar moet zijn met zijn deel van het traject dat volgt. De vlotte afhandeling in het Spoedproject straalt ook af op de gewone zaken: er is ineens voldoende capaciteit om die ook goed af te handelen. Een voordeel van zelf je zaken in orde hebben, is dat je nu aan externe partners eisen kunt gaan stellen, meent de jeugddofficier.

Een ander sterk punt is dat je in de Spoedprocedure meer práát over een zaak dan in de oude procedure. Je krijgt dus een beter beeld van de achtergronden. Andere voordelen zijn dat je veel meer bovenop een zaak zit en consequenter kunt reageren; dat wordt verder bevorderd doordat er maar één jeugddofficier is: deze kent na verloop van tijd alle 'klantjes' immers. De sterke kanten van de afdeling jeugdzaken zijn:

- kleine schaal van het gebied;
- enthousiasme van de medewerkers;
- duidelijkheid zowel wat betreft zaken als mensen;
- de verhoudingen met Raad voor de Kinderbescherming en (in mindere mate, want erg grote organisatie) de politie;
- men gaat naar 'het veld' toe
- eventuele problemen met ketenpartners worden sneller opgelost.

Zwakke kanten

Spoed kent ook nadelen: het kost zowel voor politie als OM wat meer tijd vanwege het telefonisch overleg met elkaar en het OTP. Verder helpt Spoed alleen bij jeugdzaken waarbij sprake is van opgroeigedrag (bijvoorbeeld het uit baldadigheid stelen van kleine zaken). Bij signaalgedrag (de jeugdige pleegt strafbare feiten als een soort uitvloeisel van problemen die zich voordoen in de sfeer van het gezin of de school) begin je met Spoed niets. Het risico bestaat dat Spoed een geïsoleerd project wordt; publiciteit is daarom een belangrijk aandachtspunt. Er zijn verschillende stukken in de krant verschenen. Jeugd is ook bij de lokale pers actueel. Binnen de keten wordt intern en extern een positieve boodschap uitgedragen. Een kritische succesfactor waaraan volgens de hoofdofficier nog niet voldaan wordt, is het creëren van een goede band met het openbaar bestuur: dit lijkt een kwestie van lange adem.

18 Arrondissementsparket Middelburg

18.1 Algemeen

Middelburg is een van de acht kleine parketten in Nederland. De instroom van jeugdzaken is absoluut gezien de kleinste van alle parketten, en ook relatief gezien ligt de instroom voor een klein maatparket laag. De doorlooptijden liggen daarentegen flink boven het gemiddelde, met name voor een OM-afdoening. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat het parket in 1998 gereorganiseerd is, waardoor het zich in 1999 nog in een overgangsfase bevond.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde officier bij het parket Middelburg is sinds januari 1998 in dienst van het parket. Sinds maart 1999 is zij jeugdofficier en vanaf 1 augustus doet zij de coördinatie van jeugd.

18.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Binnen het parket Middelburg is geen jeugdteam aanwezig. In totaal houden drie officieren zich - naast hun andere zaken - bezig met jeugdzaken. Twee daarvan doen tevens meervoudige kamerzittingen. Ongeveer één maal per 6 weken vinden er kinderzittingen plaats, waarbij een van de betreffende drie officieren aanwezig is. Gemiddeld is de geïnterviewde officier 2 dagen per week bezig met jeugdzaken. Bij elkaar is er hooguit 1 fte voor jeugd beschikbaar.

Sinds oktober 1999 is er wel een vaste parketsecretaris voor jeugdzaken. Deze kan indien nodig tevens een beroep doen op collega's. Onduidelijk is hoeveel fte er formeel beschikbaar is voor jeugdzaken, of hoeveel tijd er daadwerkelijk aan wordt besteed. Tabel 1 is derhalve slechts gedeeltelijk ingevuld, en tabel 2 niet.

Tabel 18.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficiëren	3	3 x 30%	1
parketsecretarissen	1	onbekend	1
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 18.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal in percentages	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

De parketsecretaris die in de loop van 1999 is aangesteld, neemt alle Halt-zaken en andere enkelvoudige zaken voor haar rekening. Meervoudige kamerzaken doet zij samen met de jeugdofficier. Het overleg met externen (inclusief ouders) doet de jeugdofficier echter zelf, wat enorm veel tijd kost. Hiervoor zou eigenlijk een beleidsmedewerker moeten worden aangesteld, is de jeugdofficier van mening. Momenteel is er namelijk geen ruimte voor het maken van plannen of het voeren van meer intensief overleg met ketenpartners.

De hoofdofficier geeft in dat kader aan dat niet gefocust moet worden op beschikbare capaciteit voor het jeugd-OM, maar op het resultaat. Daarbij geeft hij overigens wel aan dat het resultaat momenteel te wensen overlaat, maar dat hij er alle vertrouwen in heeft dat dat binnen de huidige capaciteit kan worden opgelost.

Werkwijze jeugd-OM

Zoals reeds werd vermeld, zijn er in Middelburg drie officieren die kindersittingen doen en is er één parketsecretaris vrijgesteld voor jeugd. De afhandeling van jeugdzaken is bij het parket Middelburg - als één van de weinige in Nederland - traditioneel. Wel is er een doorlooptijdenonderzoek gestart, aan de hand waarvan interne procedures zijn verbeterd (jeugdzaken krijgen voorrang bij de intake) en betere afspraken met de Raad voor de Kinderbescherming en de politie zijn gemaakt. Er is echter geen sprake van een snelrechtproject, speciale overleggen of parketsecretarissen op locatie. Met de verscherping van de interne procedures is de afhandeling van jeugdzaken wel iets beter geworden, geeft de jeugdofficier aan, maar concrete resultaten zijn nog niet te melden.

Positie jeugdofficier

Jeugd is pas sinds enkele jaren prioriteit op het parket Middelburg, geeft de jeugdofficier aan. Haar voorgangster was de eerste officier die meer naar buiten is getreden in het kader van jeugd. Vóór die tijd werden er alleen jeugdzittingen gedaan. De jeugdofficier kreeg dan ook bij haar aanstelling te horen dat het specialisme jeugd niet zo veel voorstelde. Totdat ze de plannen onder ogen kreeg, en zich realiseerde dat jeugd veel meer inhoudt. Tot nog toe zijn er echter veel interne reorganisaties geweest, waardoor er weinig tijd was voor externe contacten. Die hebben zich tot nog toe dan ook beperkt tot ad hoc contacten. Inmiddels is zij wel van mening dat het tijd is om naar buiten te treden. Probleem daarbij is dat zij onervaren is, en geen sparringpartner heeft binnen het parket. Er bestaat dan ook een grote behoefte aan professioneel en 'ervaren' advies.

Wat betreft het draagvlak voor jeugd: dat is er wel, maar het kost moeite. Zo zou de jeugdofficier heel graag een beleidsmedewerker erbij hebben om haar te ondersteunen met het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen en beleid. Dit lukt echter niet.

De jeugdofficier heeft behoefte aan meer actieve steun vanuit de parketleiding: wel geeft zij aan dat er geïnteresseerd wordt geluisterd naar voorstellen en verzoeken. Jeugd krijgt niet de prioriteit die het zou moeten hebben, vindt de jeugdofficier.

De hoofdofficier geeft in dat kader aan dat de (nieuwe) coördinerend jeugdofficier en de jeugdparquetsecretaris pas vrij recent zijn aangesteld. Nadat in 1998 en 1999 eerst de oude bulk zaken is weggewerkt, verwacht hij dat het nu allemaal beter gaat worden. Hij vindt de capaciteit zoals die nu is véél op Middelburgse schaal. Als het nog meer zou worden, zou het niet eerlijk tegenover andere specialismen zijn. De mensen die zich nu met jeugd bezighouden zijn nog jong, geeft hij aan, en moeten het beleidsmatig denken nog in de vingers krijgen. De parketleiding heeft om een plan voor de aanpak van jeugd gevraagd en dit bekeken. Nu moeten de mensen het zelf gaan uitvoeren. Daarbij moeten mensen de kans krijgen om te leren en om fouten te maken.

Een algemeen probleem is volgens de hoofdofficier dat meestal jonge officieren jeugdzaken aanpakken en dat het specialisme niet heel gewild is. Officieren hebben weinig kansen om zich met jeugd te profileren op juridisch gebied. Onderhandelen met de Raad voor de Kinderbescherming is bijvoorbeeld heel iets anders dan strafzaken doen. De eisen voor een jeugdofficier zijn dan ook anders geworden; niet iedereen heeft de capaciteiten om jeugdofficier te worden. Doordat dit besef steeds verder doordringt zou het prestige van de functie wel eens kunnen veranderen, is de hoofdofficier van mening. De jeugdofficieren moeten hier dan echter wel zelf een rol in spelen door zich te profileren en goed werk te leveren.

18.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantallen jeugdzaken

Tabel 18.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	486	5591
percentage	9	100

Iets minder dan één op de tien zaken die bij het parket Middelburg instroomt is een jeugdzaak.

Tabel 18.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	32
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	52
overige delicten	16
totaal	100

Ruim de helft van alle bij het parket binnengekomen zaken betreft geweldsdelicten of delicten tegen de openbare orde. In bijna een derde van alle jeugdzaken gaat het om vermogensdelicten.

Tabel 18.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	107	19
transactie (betaling geldsom)	48	9
taakstraf officiersmodel	37	7
overige voorwaardelijke sepots	14	3
dagvaarding	222	40
gevoegde zaken	89	16
overige zaken (inclusief overdrachten)	36	7
totaal	553	100

Verreweg de meeste zaken worden door middel van een dagvaarding door het OM afgedaan. Eén op de vijf zaken wordt onvoorwaardelijk geseponeerd.

Tabel 18.6 Doorlooptijd jeugdzaken Middelburg 1999 (vlg. definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	199
doorlooptijd tot eindvonnis	257

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel sepots (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het officier van justitie-model worden gerekend.

Er zitten gemiddeld 28 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering van een OM-afdoening. Wanneer in een zaak gekozen wordt voor een dagvaarding, zitten er gemiddeld 37 weken tussen het eerste verhoor en het eindvonnis.

Doelen

Voor 1999 werden bij het parket Middelburg onder meer de volgende doelen geformuleerd:

- Er wordt een plan van aanpak jeugdcriminaliteit opgesteld.
- 65% van de jeugdzaken wordt binnen 6 maanden afgedaan.
- 60% van de jeugdzaken wordt afgedaan met een taakstraf.

Daarbij stelt de jeugdofficier dat het met name belangrijk is om jeugdzaken snel, vroegtijdig en consequent af te handelen. Bovendien moet een reactie passend zijn: dat wil zeggen dat het beoogde pedagogische effect wordt bereikt, en dat ouders zich in de straf kunnen vinden.

Resultaten

Duidelijk mag zijn dat de doelen die in 1999 werden gesteld, niet behaald zijn. Zo werd 48% van de jeugdzaken binnen 6 maanden afgedaan, en kreeg 30% van de jongeren een taakstraf. Wel is er in het kader van het plan van aanpak jeugdcriminaliteit een begin gemaakt met maatregelen tot het handhaven van de leerplicht en is de STOP-reactie ingevoerd.

De jeugdofficier geeft echter zelf aan dat dat niet voldoende is en dat het tijd wordt voor meer structurele actie. Zo wil zij bijvoorbeeld op korte termijn snelrecht invoeren voor jongeren. Daarvoor wacht zij echter op de landelijke blauwdruk. Daarnaast moet er een jeugdig wetsovertreders overleg komen, wat onder andere het snelrecht kan gaan ontwikkelen.

De hoofdofficier is van mening dat - hoewel de resultaten slecht zijn - de aandacht voor jeugd wel is vergroot de laatste tijd. Zo is er veel meer aandacht gekomen voor het effect van het optreden van het OM en voor de samenwerking met ketenpartners. Ook is er intern meer capaciteit vrijgemaakt.

18.4 Samenwerking

Structurele samenwerking met ketenpartners vindt in Middelburg met name op zaaksniveau plaats. Als er een proces-verbaal wordt ingestuurd wordt het dossier toegestuurd aan de Raad voor de Kinderbescherming. Daar is dan ook een vaste contactpersoon, evenals bij de jeugdreclassering. Bij de politie zijn geen vaste contactpersonen. Er zijn wel jeugdzorgspecialisten, maar deze verbaliseren geen jongeren, en hebben derhalve weinig contact met het OM.

Sinds enige tijd functioneert er een informeel Jeugdige Wetsovertreders Overleg waaraan politie, Raad voor de Kinderbescherming en reclassering deelnemen. In 2000 wordt dit overleg formeel en dan zal ook het OM zitting nemen. Er is in Middelburg 1 kinderrechtter waarmee het contact goed is. Bij het ressortsparket is geen vast contactpersoon. De jeugdofficier heeft dan ook nog nooit een jeugdappèl gehad.

Het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit heeft lange tijd niet of nauwelijks gefunctioneerd. Dit werd mede veroorzaakt doordat het OM geen capaciteit had om een en ander te trekken. De nieuwe jeugdofficier is inmiddels wel aan de slag gegaan met het Platform en heeft het omgevormd tot een forum om elkaar op de hoogte te houden. Daarmee is het een echt netwerk geworden. Wel is het zo dat het platform breed opgezet is, zonder dat er een intentie is om zaken te gaan trekken. Belangrijke reden daarvoor is dat er geen mandaat aanwezig is.

De hoofdofficier geeft aan dat de politieleiding welwillend staat tegenover plannen om de aanpak van jeugdcriminaliteit te verbeteren. Het echte werk moet echter op de werkvloer gebeuren. En daarin zitten knelpunten. Zo blijkt de afstemming tussen de politie en de Raad voor de Kinderbescherming slecht te zijn in de praktijk. De politie zendt bijvoorbeeld lang niet alle processen verbaal in naar de Raad. En daar kun je als OM weinig aan doen.

18.5 Voor de toekomst

De jeugdofficier geeft aan dat er een groot aantal zaken is, dat zij in de toekomst zou willen verbeteren. Intern zou zij graag een parketsecretaris en een beleidsmedewerker erbij willen. Deze laatste met name omdat zij graag nieuwe methoden van aanpak zou willen ontwikkelen en de samenwerking met ketenpartners meer vorm zou willen geven. Concreet zou de jeugdofficier willen dat er een vorm van snelrecht wordt ingevoerd. Daarbij tekent zij wel aan dat momenteel door parketsecretarissen op het politiebureau wordt beoordeeld of zaken Halt-waardig zijn.

Hoewel zij de screening verder zou willen uitbreiden, ziet zij het niet zitten dat parketsecretarissen afdoeningsbeslissingen gaan nemen. Dit in verband met de consequentie van beslissingen.

De hoofdofficier noemt de huidige resultaten wat betreft de afhandeling van jeugdzaken slecht. Zo zijn de doorlooptijden onvoldoende. De oorzaak hiervan ligt volgens hem echter met name bij de ketenpartners. De politie werkt (te) traag en er is een gebrek aan zittingsruimte. Er zijn dan ook verschillende acties nodig volgens hem. Bij de politie ligt dat echter lastig. Er is derhalve continu missiewerk nodig. Dit zou onder andere kunnen door vooruitgeschoven posten. Wel is de hoofdofficier van mening dat door de reorganisaties het intern nu allemaal wat sneller kan. Dan moeten echter wel goede afspraken met de Raad voor de Kinderbescherming en politie worden gemaakt.

Wat nog nodig is, zijn flexibele zittingsruimte en een snelle politie-inzending van processen verbaal. Daar probeert het OM overigens wel in te sturen door te oude processen verbaal terug te sturen naar de politie met de mededeling dat ze daar niets meer aan kunnen doen. Wat betreft de procedure binnen het OM is hij van mening dat wat er nu is, het meest haalbare is. Daarbij tekent hij aan dat snelrecht zoals in Roermond wel zou moeten kunnen, maar daar moeten alle partijen bij betrokken zijn. Op langere termijn wil de hoofdofficier dat het OM zich bezighoudt met het op een innovatieve wijze bestrijden van jeugdcriminaliteit, in samenwerking met de ketenpartners.

En dat gaat ook wel lukken, meent hij. De gemeente Middelburg is bijvoorbeeld ook steeds meer met jeugd bezig. Wel is Zeeland lange tijd een beetje een achterstandsgebied geweest wat betreft jeugdbeleid. Lastig daarbij is dat de gemeenten weinig integraal werken, en dat niemand de trekkersrol wil nemen. Het OM weigert overigens ook om de trekkersrol op zich te nemen in verband met de capaciteit.

18.6 Samenvattend

Middelburg kent een relatief lage instroom van jeugdzaken. De doorlooptijden liggen boven het gemiddelde van een klein parket. Jeugdzaken zijn verdeeld over drie officieren, die zich daarnaast ook met andere zaken bezighouden. Er bestaat behoefte aan ondersteuning door een beleidsmedewerker voor de externe contacten, maar ook opleiding/ondersteuningsmogelijkheden voor de jeugdofficier zelf om kennis over de nieuwe werkwijzen en contacten met derden te verbeteren. De jeugdofficier heeft intern behoefte aan meer actieve ondersteuning vanuit de parketleiding. De hoofdofficier wil met name de aansluiting met de externe partners verbeteren. Doordat de inzending van rapportages en PV's de afgesproken termijnen vaak overschrijden, lukt het niet om de doorlooptijden op niveau te krijgen, meent de hoofdofficier. Het Arrondissementaal Platform heeft vooral betekenis in de zin van informatieuitwisseling. Het is niet gelukt om het platform beslissingen op beleidsniveau te laten nemen, onder meer vanwege het gebrek aan mandaat van verschillende deelnemers.

19 Arrondissementsparket Roermond

19.1 Algemeen

Roermond is een van de acht kleine parketten in Nederland. De instroom van jeugdzaken in Roermond ligt rond het gemiddelde voor een klein parket. De doorlooptijden in Roermond zijn de kortste van alle parketten.

Gegevens jeugdofficier

De geïnterviewde jeugdofficier is sinds 5 jaar werkzaam als jeugdofficier. Daarvoor is zij als RAIO werkzaam geweest.

Gegevens parketsecretaris

De geïnterviewde parketsecretaris doet dit werk sinds 7 jaar, welke hij grotendeels besteed heeft aan het specialisme jeugd.

19.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Sinds enkele jaren is binnen het parket Roermond een aparte jeugdafdeling ingesteld. Deze afdeling bestaat uit 2 officieren, 2 jeugdparketsecretarissen en één beleidsmedewerker op het gebied van jeugd. Voor de administratieve afhandeling zijn geen mensen specifiek voor jeugd vrijgesteld. Dit wordt overigens door de parketsecretaris als een knelpunt ervaren.

Tabel 19.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugdofficieren	2	66%(van 32 uur) 50%	1,0
parketsecretarissen	2	60% 90%	1,5
beleidsmedewerkers	1	25%	0,2
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 19.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
jeugdofficieren	40	30	onbekend	onbekend
parketsecretarissen	57	6	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	7	24	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	54	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	221	onbekend	onbekend	onbekend

Wat betreft de beschikbare capaciteit voor jeugdzaken is de jeugdofficier niet ontevreden, hoewel het niet overhoudt. In het jaarplan 1999 en thans in het jaarplan 2000 wordt geconstateerd dat de jeugdformatie 'krap, zoal niet te krap' bemeten is. De parketsecretaris ervaart ook dat de werkdruk (met zo nu en dan thuiswerken) net aanvaardbaar is maar dat er geen tijd is om beleidsondersteunende activiteiten te ontplooiën. Hiervoor is onlangs een voorstel bij de leiding gedaan om de capaciteit uit te kunnen breiden. Men heeft sinds dit jaar wel structureel een bedrag toebedeeld gekregen om aan beleidsondersteuning te besteden.

De jeugdofficier geeft aan dat zij graag ook administratief een jeugd-specialist zou willen, zodat zaken daar niet blijven liggen en de jeugd-secretarissen minder met administratieve zaken worden belast waardoor zij meer tijd voor afdoeningen overhouden. Wat de taakverdeling betreft: de behandeling van alle zaken die veel voorkomende criminaliteit betreffen, wordt geheel aan de secretarissen overgelaten, in maatzaken worden tenlasteleggingen en vorderingen door de secretarissen geconcipeerd. Omdat de kwaliteit van de werkzaamheden van deze secretarissen hoog is, is de jeugdofficier zeer tevreden over deze taakverdeling. Ook de parketsecretaris heeft geen problemen met de huidige taakverdeling. Hij tekent echter wel aan dat de parketsecretarissen nu noodgedwongen een deel van het administratieve werk zelf doen omdat de administratie niet voldoende functioneert. Men is nu bezig om deze taken weer langzaam 'terug te geven' aan de administratie.

De hoofdofficier geeft aan geen klachten te krijgen van de jeugdofficier over de beschikbare capaciteit, hoewel hij weet dat deze niet overhoudt. Momenteel zou er overigens geen ruimte zijn voor uitbreiding. Als het 'jeugd-OM' dat zou willen, moeten ze derhalve kunnen bewijzen dat ze meer capaciteit nodig hebben dan andere afdelingen, vindt de hoofdofficier.

Werkwijze jeugd-OM

In Roermond wordt gewerkt met snelrecht voor minderjarigen. Dit gebeurde sinds december 1997 al in een district en met ingang van 1 juni 1998 in het gehele arrondissement. Doel van deze manier van werken is:

- vroegtijdig, snel en consequent reageren op misdrijven gepleegd door een minderjarige;
- het verbeteren van de samenwerking en informatievoorziening tussen politie en het OM enerzijds en tussen politie en hulpverlenende instanties zoals de Raad voor de Kinderbescherming en jeugdreclassering anderzijds;
- het verkorten van de doorlooptijden;
- het verbeteren en versnellen van de executie van strafvonnissen.

Het snelrecht is van toepassing op alle zaken die:

- gepleegd zijn door minderjarige verdachten;
- niet voor een Halt-afdoening in aanmerking komen;
- bewijstechnisch 'rond' zijn.

Kort samengevat²⁵ houdt het snelrecht in Roermond in dat er zeven dagen per week van 8.30 uur tot 23.00 uur piket-parketsecretarissen per semafoon voor snelrechtzaken bereikbaar zijn. Tijdens die uren verlaat een minderjarige verdachte het bureau niet voordat hem een dagvaarding is uitgereikt. De politie stuurt een meldingsformulier (met een beknopte weergave van het feit) aan het parket en opent een dossier. De eerstvolgende werkdag vindt op het parket een inhoudelijke beoordeling van de strafzaak door de jeugdparquetsecretaris plaats. Het parket stuurt nog dezelfde dag een melding aan de Raad, die meteen na ontvangst daarvan een basisonderzoek start.

In afwachting van het bericht van de parketadministratie hoeft de politie nog geen proces-verbaal op te maken. Uiterlijk 9 weken voor de zitting krijgt de politie bericht of een verdachte aan de transactie heeft voldaan. Zo ja, dan wordt geen proces-verbaal opgemaakt. Heeft de verdachte *niet* aan het transactievoorstel voldaan, dan maakt de politie alsnog proces-verbaal op, en zendt dit binnen 3 weken naar het parket. Worden strafzaken aangebracht op zitting - en blijft de dagvaarding dus staan - dan worden zij behandeld op een gereserveerde kinderzitting.

Als een transactievoorstel wordt gedaan in de vorm van een taakstraf, een cursus sociale vaardigheden of slachtoffer in beeld, dan ziet de Raad toe op afronding binnen 3 maanden, met een directe melding van afronding aan het OM.

In de Handleiding Samenwerkingsproject Snelrecht is een beschrijving opgenomen van de taak van alle deelnemers. Daarnaast wordt maandelijks een snelrechtbulletin uitgegeven en wordt elke snelrecht-afdoening teruggekoppeld. De geïnterviewde parketsecretaris vindt in het algemeen dat jeugdzaken snel moeten worden afgehandeld, een pedagogisch karakter moeten hebben en een positieve uitwerking voor de toekomst moeten hebben. De methode van het snelrecht voldoet goed aan deze uitgangspunten.

Positie van jeugdzaken

Met betrekking tot de positie van jeugdzaken en de positie van jeugdofficieren binnen Roermond geeft de geïnterviewde officier aan dat het belang van jeugdzaken door iedereen binnen het parket wordt erkend. Zij merkt er dan ook weinig van dat jeugdzaken weinig prestige zouden hebben, hoewel het idee dat jeugdzaken juridisch van een wat lager niveau zijn, wel leeft. Zij heeft de indruk dat zij kan bijsturen waar nodig. Zij heeft daar dan ook geen steun van de parketleiding bij nodig. De geïnterviewde parketsecretaris bevestigt dat er inderdaad veel aandacht van de leiding is voor het handelen van de parketsecretarissen en dat men regelmatig zijn tevredenheid uitspreekt. Daarbij wordt ook aangegeven dat de hoofdofficier zich niet of nauwelijks met jeugdzaken bemoeit, en op vrij grote afstand staat. Wel heeft de jeugdofficier er een groot vertrouwen in dat voorstellen en eventuele claims gehonoreerd zouden worden.

Noot 25 Gedeeltelijk overgenomen uit: Overzicht doorlooptijd-verkortende projecten, 2 november 1999, OM-commissie jeugdcriminaliteit.

De hoofdofficier bevestigt dit beeld door aan te geven dat hij zelf niet echt betrokken is bij jeugdzaken. Invoering van het snelrecht werd bijvoorbeeld door het 'jeugd-OM' zelf voorgesteld. Wel juichte hij dat initiatief toe. Overigens vindt hij het onzin dat de prioriteit van jeugdzaken in het algemeen laag zou zijn. De jeugdafdeling is altijd met alle egards behandeld, en ook op beleidsniveau wordt erg veel aandacht aan jeugd besteed. Wat betreft de algemene positie van jeugdofficiëren: het hoofd jeugd is een full-timer en een hele goede officier, die jarenlang advocaat is geweest. De hoofdofficier geeft in dat kader aan dat hij niet inziet waarom juist ervaren officieren zouden moeten worden ingezet. Jeugdofficiëren werken vaak parttime en dan kun je geen hele zware zaken doen, geeft hij aan. Bovendien is jeugd een specialisme en dat moet je altijd langere tijd doen, ook omdat je jongeren dan kunt volgen. Omdat je een groot maatschappelijk inzicht moet hebben, *blijft* het een apart specialisme.

19.3 Cijfers en beleid

De cijfers over 1999: aantal jeugdzaken

Tabel 19.3 Instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	753	6866
percentage	11	100

Van alle in 1999 bij het parket ingestroomde zaken is één op de tien een jeugdzaak.

Tabel 19.4 Jeugdzaken naar delictgroep (in %)

vermogensdelicten	36
gewelddelicten en delicten tegen openbare orde	51
overige delicten	12
totaal	100

Ongeveer de helft van alle zaken betreft een gewelddelict of delict tegen de openbare orde. In iets meer dan één op de drie zaken gaat het om vermogensdelicten.

Tabel 19.5 Uitstroom jeugdzaken naar afdoeningsbeslissing OM (1999)

	aantal	%
onvoorwaardelijk sepot OM	50	7
transactie (betaling geldsom)	68	9
taakstraf officiersmodel	204	27
overige voorwaardelijke sepots	4	1
dagvaarding	313	42
gevoegde zaken	90	12
overige zaken (inclusief overdrachten)	25	3
totaal	754	100

De meeste zaken binnen het parket worden afgedaan door middel van een dagvaarding (42%). Ruim een kwart van alle zaken wordt door middel van een taakstraf volgens het officiersmodel afgehandeld.

Tabel 19.6 Doorlooptijd jeugd-OM Roermond 1999 (definitie Planningsbrief 2001)

	doorlooptijd in dagen
doorlooptijd tot accordering	103
doorlooptijd tot eindvonnis	167

De totale doorlooptijd volgens de definitie, zoals vermeld in de planningsbrief 2001, betreft de periode 'van eerste verhoor tot en met eindvonnis in eerste aanleg of OM-afdoening'. Bij dagvaardingszaken loopt deze periode tot en met 'het eindvonnis in eerste aanleg'. Bij OM-afdoeningen wordt gerekend tot aan het moment van (accorderen van) de OM-beoordeling. De doorlooptijd bij OM-afdoeningen geldt zowel septs (onvoorwaardelijk en voorwaardelijk), als transacties, waartoe zowel (geld)schikkingen als taakstraffen volgens het ovj-model worden gerekend.

Er verlopen gemiddeld bijna 15 weken tussen het eerste verhoor bij de politie en de accordering door het OM in geval van een afdoening door het OM. Wanneer de zaak wordt afgedaan door middel van een dagvaarding verlopen er gemiddeld 26 weken tussen eerste verhoor en het eindvonnis in die zaak.

Doelen

In het jaarplan van het parket Roermond voor 1999 wordt aangegeven dat het beleid op het gebied van jeugd in 1999 met betrekking tot de doorlooptijden wordt voortgezet met onder meer de regionale toepassing snelrecht voor minderjarigen en het verder uitwerken van de criminele jeugdkaart. Daarnaast wordt concreet gesteld dat zestig procent van de jeugdzaken zal worden afgedaan in 6 maanden. Meer algemeen stelt de jeugdofficier dat de afhandeling van jeugdzaken moet voldoen aan de eisen: snel, vroegtijdig en consequent.

Resultaten

67% van de jeugdzaken werd binnen 6 maanden afgedaan. Bovendien waren de doorlooptijden in Roermond (ook bij dagvaardingen) de kortste van alle parketten. Een verklaring hiervoor ligt in de toepassing van het snelrecht. De jeugdofficier geeft hierbij aan dat de focus op jeugdzaken die is ontstaan door het snelrecht ertoe geleid heeft dat *alle* jeugdzaken (dus ook niet-snelrechtzaken) nu sneller gaan. Volgens haar hangt dit met name samen met het feit dat de politie in een vast ritme is gekomen, waardoor 'restzaken' ook sneller worden ingestuurd. Hier zit ook de winst van het snelrecht: zaken blijven aan het begin veel minder lang liggen. Sinds de invoering van het snelrecht zijn de doorlooptijden meer dan gehalveerd. Een tweede verklaring voor dit succes ligt volgens de jeugdofficier overigens bij de kinderrechtters. Zij tonen een grote bereidheid tot medewerking en inzet. Zo wordt er altijd extra zittingstijd toegekend als dat nodig is.

19.4 Samenwerking

De jeugdofficier geeft aan dat de samenwerking met ketenpartners over het algemeen goed is. De parketsecretaris voegt hier nog aan toe dat regelmatig overleg ook bevorderlijk is voor het kweken van wederzijds begrip over elkaars handelen en zienswijze. Wel ligt er een knelpunt in de melding van jeugdzaken door de politie aan de Raad buiten het snelrecht.

Bij snelrecht meldt het OM onmiddellijk bij de Raad, waardoor dit probleem ondervangen wordt. Inmiddels is besloten om het OM ook een rol te geven in meldingen buiten het snelrecht. Het OM levert lijsten met zaken aan bij de Raad. De Raad checkt deze lijsten, en koppelt terug naar de politie indien zij geen melding hebben gehad. Een ander knelpunt dat zich bij de politie voordoet is de kwaliteit van processen-verbaal. Het OM probeert hier iets aan te doen door terug te koppelen naar de politie als een proces-verbaal onvoldoende is. Ook de termijn waarbinnen de pv's ingediend moeten worden, wil nog wel eens overschreden worden.

Vaste contactpersonen zijn er (ook via de parketsecretaris) bij de politie, de Raad, jeugdreclassering en de kinderrechtters. Tussen de jeugdzorgmedewerkers van de politie vindt zeer regelmatig overleg plaats. Bij dit overleg is tevens de parketsecretaris aanwezig. In dit overleg wordt gesproken over knelpunten en thema's. De parketsecretaris signaleert hierbij dat de politie zaken vaak wat 'eenvoudiger' voordoet dan het OM lief is. Regelmatig overleg kan hierbij ook een oplossing bieden. Daarnaast is met de Raad regelmatig overleg over de wijze van rapporteren. Indien er door de officier wordt afgeweken van het advies van de Raad vindt er telefonisch overleg plaats. Met de kinderrechter wordt vaak informeel overlegd; die lijnen zijn sowieso kort. Minder vaak, maar wel regelmatig vindt er overleg plaats met de jeugdreclassering (een maal in de zes weken) en met Halt (twee maal per jaar). Er is momenteel geen ketenoverleg op zaaksniveau.

Met het ressortsparket is geen contact. Er is wel een formeel aanspreekpunt, maar de officier heeft met deze persoon nog nooit gesproken. Dit wordt overigens als lastig ervaren, omdat nu op het arrondissementsparket de indruk bestaat dat de zaken niet door één persoon worden afgehandeld. Regelmatig overleg zou op prijs worden gesteld, ook als er geen appels lopen. De eind september geïnterviewde parketsecretaris meldde in dit verband dat er onlangs wel is afgesproken om halfjaarlijks met alle parketten binnen het ressort Den Bosch te overleggen maar ook hij bevestigde dat er geen overleg is met het ressortsparket.

Het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit komt regelmatig bij elkaar. Men is echter nog steeds zoekende naar de invulling. Veel van de deelnemers hebben geen mandaat, waardoor er geen beslissingen genomen kunnen worden. Het Platform heeft derhalve vooral een uitwisselingsfunctie. Nieuwe ideeën worden overigens niet ontwikkeld binnen het Platform. Het snelrecht is bijvoorbeeld ontwikkeld door onder andere de geïnterviewde parketsecretaris.

19.5 Voor de toekomst

De toekomstplannen van de jeugdofficier richten zich met name op het consolideren en verder uitbouwen van de nu al gehanteerde werkwijze. Mede omdat de doorlooptijden goed zijn, bestaat er geen noodzaak tot grote veranderingen in de aanpak van jeugdzaken. De jeugdofficier heeft slechts één belangrijke wens: ook administratief een jeugdspecialist.

De hoofdofficier geeft aan dat sinds Van Montfrans de aandacht voor jeugd een impuls heeft gekregen. Zo wordt bijvoorbeeld in de jaarplannen veel meer aandacht aan jeugd besteed dan voorheen. Deze aandacht is overigens vooral gericht op het verkrijgen van inzicht en het ontwikkelen van passende maatregelen. Intern zijn er geen veranderingen nodig, aldus de hoofdofficier.

Hierop aansluitend zijn wensen van de hoofdofficier voor de toekomst:

- Het verkrijgen van inzicht in de oorzaken van het ontstaan van jeugd criminaliteit en - op basis daarvan - de 'beste' manier van aanpakken. Waar komt het nu door? En wat kun je er het beste aan doen? Hiervoor wordt de jeugdmonitor ontwikkeld.
- Op basis van de resultaten van de jeugdmonitor en andere onderzoeken een goede mix van preventieve en repressieve maatregelen ontwikkelen. Daarbij moet goed gekeken worden naar de rol van anderen en de eigen rol van het OM.
- Nadenken over de vraag of het 'jeugd-OM' niet zaken van jongeren tot 21 of 23 jaar zou moeten behandelen. Voornaamste reden hiervoor is het feit dat er veel criminaliteit in groepen wordt gepleegd. In deze groepen zitten vaak jongeren van 16 tot 23 jaar, die nu niet eenduidig vervolgd worden. Bovendien kan je een eventuele criminele carrière van een jongere beter volgen als de leeftijd verhoogd wordt naar 23 jaar.

19.6 Samenvattend

Roermond boekt opvallende resultaten; de doorlooptijden zijn de kortste van de kleine parketten en er is een stevige samenwerking met de ketenpartners opgezet. Wat betreft de organisatie zijn er aparte jeugdofficiëren aangesteld en er zijn korte lijnen naar de hoofdofficier. Er is wel behoefte aan meer secretarissen. De samenwerking met Raad en politie is goed.

Er wordt gewerkt volgens de werkwijze: 'Minderjarigen verlaten het bureau niet zonder dagvaarding'. Hiertoe zijn piket-parketsecretarissen de hele week, 12 uur per dag bereikbaar voor overleg. De politie stuurt binnen een dag een Meldingsformulier (dus geen proces-verbaal) naar Raad en OM waarmee die gelijktijdig aan de slag kunnen. De secretaris kan besluiten tot een transactievoorstel. 9 weken voor zitting wordt aan politie gemeld of aan de transactie is voldaan, zo ja dan wordt dagvaarding ingetrokken, zo niet dan maakt politie pv op en blijft de dagvaarding staan.

De geïnterviewden zijn vooral tevreden over de samenwerking die plaatsvindt in het kader van het snelrecht. Bij zaken die buiten het snelrecht vallen wordt door de politie echter niet consequent genoeg gemeld bij de Raad. Verder is de kwaliteit van de PV's volgens de geïnterviewden niet altijd voldoende.

Binnen het Arrondissementaal Platform bestaat nog geen overeenstemming over de doelstelling van het platform en de mandatering van de deelnemers.

20 Ressortsparket Amsterdam

20.1 Algemeen

Het ressort Amsterdam bestrijkt vier arrondissementen: Amsterdam, Haarlem, Alkmaar en Utrecht. Met name vanuit het arrondissement Amsterdam krijgt het ressortsparket relatief veel complexe zaken te verwerken; vele daarvan zijn drugsgerelateerd. Jeugd vormt één van de prioriteiten binnen het ressortsparket, tezamen met megazaken en het op tijd aanbrengen van gedetineerden.

Gegevens advocaat-generaal jeugd

De geïnterviewde advocaat-generaal is in 1979 als officier van justitie begonnen. Vanaf 1980 tot medio 1993 is hij werkzaam geweest als jeugdofficier. In 1993 is hij in dienst getreden als advocaat-generaal, na tussen 1987 en 1989 als zodanig uitgeleend geweest te zijn aan het ressortsparket Amsterdam. Het jeugdspecialisme heeft hij op eigen verzoek toegewezen gekregen. Het leek hem niet meer dan logisch om dit specialisme op zich te nemen na de ruime ervaring die hij reeds met jeugdzaken had opgebouwd. Momenteel behandelt de betreffende advocaat-generaal alle jeugdzaken binnen het ressortsparket. Daarnaast behandelt hij ook andere zaken. Gewoonlijk is hij de enige advocaat-generaal die zich met jeugdzaken bezighoudt, soms is er tijdelijk een tweede.

20.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Organisatie en capaciteit

Het ressortsparket Amsterdam heeft geen specifiek jeugdteam. Wél ligt de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van jeugdzaken in principe bij één advocaat-generaal. Daarnaast is er één juridisch medewerker die gespecialiseerd is in jeugdzaken.

Naast het behandelen van zaken hebben de advocaat-generaal en de juridisch medewerker taken als voorzitter respectievelijk secretaris van een drietal landelijke organen: de OM-commissie jeugdcriminaliteit, het landelijk platform Jeugdofficieren en het landelijk platform Jeugdcriminaliteit. Dit vergt formeel zo'n 50% van hun tijd. Hierdoor is er te weinig tijd om alle zaken (zowel jeugd- als volwassenenzaken) weg te werken. Per jaar worden er naar schatting honderd jeugdzaken behandeld. In tegenstelling tot het arrondissement vormt dat geen 12% van het totaal, maar minder. Dit wordt verklaard door het feit dat bij jeugdzaken doorgaans minder vaak wordt geappelleerd dan bij meerderjarigzaken.

Tabel 20.1 Samenstelling en formele omvang afhandeling jeugdzaken (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugd advocaat-generaal	1	onbekend	onbekend
juridisch medewerkers	1	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	-	-	-
administratieve ondersteuning	-	-	-
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 20.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
advocaat-generaal	24	13	14	51
juridisch medewerkers	27	9	18	54
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Op basis van bovenstaande tabel, waarin duidelijk wordt dat er door 2 personen in de praktijk bijna 3 fte. aan werk wordt gedaan, kan geconstateerd worden dat de formele capaciteit voor jeugdzaken binnen het ressortsparket Amsterdam niet voldoende is. Dit hangt - zoals voorgaand al werd vermeld - met name samen met de landelijke taken die bovenop de reguliere taken komen, en met de tijd die de behandeling van megazaken in toenemende mate inneemt.

Werkwijze

De juridisch medewerker bereidt 50-70% van de jeugdzaken voor en doet de appointeringen (zittingsdatum en verwachte tijdsduur bepalen). De advocaat-generaal bereidt de overige zaken voor en behandelt alle zaken ter terechtzitting. Bij de verdeling van de voor te bereiden zaken wordt een screening aan de hand van een zogenaamd voorbereidingsformulier toegepast om het juridisch gehalte van een zaak te bepalen (ernst van het feit, aantal antecedenten van de dader). De advocaat-generaal is overigens wel eindverantwoordelijk voor alle zaken.

Wat de appointeringen betreft zijn er plannen om die door de afdeling Intake te laten doen. De advocaat-generaal belast met jeugd vindt dit echter onwenselijk omdat dit geen in jeugd gespecialiseerde afdeling is. Er is geen doorlooptijdversnellend project. Wel is gepoogd om intern de afhandeling te optimaliseren. De prioriteit van jeugdzaken komt onder andere tot uitdrukking door de jeugddossiers een afwijkende kleur te geven, zodat ze herkenbaar zijn en men bij Intake weet wat te doen.

20.3 Cijfers en beleid

Het ressortsparket kent een registratiesysteem onder de naam IPAS. Uit IPAS kunnen gegevens met betrekking tot instroom, uitstroom en -weliswaar via een omweg - doorlooptijden worden gehaald. De tabellen 3 en 4 zijn op basis daarvan ingevuld.

Daarnaast wordt er gewerkt met registratieformulieren waarop het procesverloop van een afzonderlijke zaak wordt bijgehouden. Daarop is onder andere af te lezen in welk stadium de betreffende zaak (eventueel) lang is blijven liggen. De advocaat-generaal houdt via die formulieren de vertragingen in de gaten. Op het moment dat hij vertraging constateert, is het kwaad echter al geschied. Hij kan dan niet veel méér uitrichten dan terugkoppelen naar de betreffende afdeling, opheldering vragen en verzoeken om zorgvuldiger behandeling in de toekomst. Dit alles lijkt echter volgens de advocaat-generaal weinig effect te sorteren. De oorzaken van vertragingen zijn onduidelijk; meestal geeft men aan dat het om tijdgebrek ging.

In dat licht geeft de hoofd advocaat-generaal aan dat er in het administratieve traject nog winst te behalen zou kunnen zijn. Momenteel krijgen alle zaken die binnenkomen namelijk een nieuw nummer en worden veel gegevens opnieuw ingevoerd. Een betere stroomlijning zou hierbij tijdbesparend kunnen werken. In 2001 wordt overigens het nieuwe registratiesysteem HBS operationeel. Verwacht wordt dat er dan beter zicht komt op aantallen en doorlooptijden.

Tabel 20.3 Geschatte instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	83	3890
percentage	2	100

Op basis van gegevens van de advocaten generaal blijkt dat ongeveer 2% van alle zaken die bij het ressortsparket komen jeugdzaken zijn.

Omdat het bij een ressortsparket om appèlzaken gaat, moet een verdachte altijd ter zitting verschijnen. De doorlooptijd wordt dan ook gerekend vanaf de datum van binnenkomst bij het ressortsparket tot de eerste zittingsdatum.

Tabel 20.4 Doorlooptijd ressortsparket jeugdzaken Amsterdam (1999)

	doorlooptijd in dagen
van binnenkomst ressortsparket tot aan eerste zittingsdatum	180

Er zitten gemiddeld 26 weken tussen binnenkomst bij het ressortsparket en de eerste zittingsdatum in die zaak.

Doelen en resultaten

Belangrijkste doel met betrekking tot jeugd binnen het ressortsparket is het snel afhandelen van de jeugdzaken. Hiertoe bewaakt de juridisch medewerker de doorlooptijden van jeugdzaken en prioriteert hij de zaken voor de jeugd advocaat-generaal. Zowel door de jeugd advocaat-generaal als de hoofd advocaat-generaal worden er echter interne en externe knelpunten met betrekking tot de doorlooptijden geconstateerd.

Extern gaat het om te late aanlevering van vonnissen door de kinderrechters (arrondissementsniveau) en om onvoldoende zittingscapaciteit bij de 'kinderkamer' (ressortsniveau). Wat dat laatste betreft: een belangrijk verschil met het arrondissement is dat bij het ressortsparket **alle** zaken op zitting komen. Er zijn gewoonlijk 2-3 zittingen per maand waar 15-25 zaken worden behandeld. Vorig jaar zijn een paar extra zittingen gehouden om achterstallige zaken weg te werken. Toch worden er per jaar maar zo'n honderd zaken behandeld; veel zaken worden namelijk aangehouden, bijvoorbeeld omdat de verdachte niet komt opdagen.

Intern gaat het met name om de administratieve handelingen bij de afdelingen Intake en Zittingsvoorbereiding die te lang stilliggen, onder meer omdat ze ondergesneeuwd raken door de meerderjarigenzaken. De medewerkers op die afdelingen zijn niet gespecialiseerd in jeugdzaken. Wel zijn de dossiers van jeugdzaken uiterlijk herkenbaar gemaakt door toepassing van een afwijkende kleur.

Dit zou in principe een vlottere doorstroming kunnen bewerkstelligen, maar in de praktijk gebeurt dat bij deze afdelingen niet.

Positie jeugdzaken

Met betrekking tot de positie van jeugdzaken binnen het ressortsparket geeft de advocaat-generaal aan dat er sprake is van een gebrek aan alertheid of wellicht verantwoordelijkheidsgevoel voor jeugdzaken. Daarnaast is er een capaciteitsprobleem bij degenen die de jeugdzaken behandelen (advocaat-generaal en juridisch medewerker); dat heeft vooral te maken met de landelijke taken die bovenop de reguliere taken komen.

In dat kader geeft de hoofd advocaat-generaal aan dat er binnen de hele organisatie een capaciteitsgebrek is, waardoor jeugdzaken minder prioriteit krijgen dan gewenst. De zogenaamde 'snelle reactie' komt zodoende niet altijd uit de verf. Dit capaciteitsgebrek wordt in toenemende mate veroorzaakt door zogenoemde 'megazaken'. Het gaat volgens hem in zo'n 60% van de gevallen om (meerderjarigen) drugszaken. Deze zijn sinds de jaren tachtig fors in aantal toegenomen, maar ook in omvang en tijdsduur. Wat dat laatste betreft: advocaten hebben er belang bij om de zaak zo lang mogelijk te rekken. Gezien de enorme financiële belangen wordt er altijd geappelleerd, hebben de advocaten de tijd voor een betere voorbereiding dan justitie en halen met name de Amsterdamse advocaten alles uit de kast. Het ressortsparket raakt met dit soort zaken verstopt. De andere zaken blijven te lang liggen, wat tot gevolg heeft dat sommige rechters in die gevallen lager straffen om die tijdsduur te compenseren. Dat werkt een soort vliegwieleffect in de hand: men appelleert standaard omdat het vaak loont. Een andere reden om steeds vaker in hoger beroep te gaan is dat er steeds meer transacties (taakstraffen en boetes) worden opgelegd. Als iemand toch een vrijheidsstraf krijgt opgelegd, gaat men in hoger beroep omdat men liever een transactie wil of - zoals hierboven geschetst - in ieder geval op strafvermindering hoopt omdat men ervan uitgaat dat het appèl te lang zal blijven liggen en de rechter dat zal compenseren. Had men de mega-drugszaken niet, dan kon men alles met gemak binnen de bestaande capaciteit afhandelen, aldus de hoofd advocaat-generaal.

20.4 Samenwerking

Er zijn nauwelijks (keten)partners waarmee actief wordt samengewerkt, met uitzondering van de strafkamer van het gerechtshof, die alle kinderzaken in hoger beroep behandelt, en de arrondissementen. Met betrekking tot de kinderrechters is met name het eerder genoemde gebrek aan zittingscapaciteit een knelpunt. Bij de arrondissementen is de ongelijke straf-toemeting een aandachtspunt voor het ressortsparket: met name de rechtbank in Utrecht wijkt sterk af en kent vaak 'onvoelbare straffen' toe, zoals voorwaardelijke straffen. Voor de doorlooptijd is het ressortsparket verder soms afhankelijk van slachtoffermedewerkers of van de agenda van psychiaters of andere deskundigen die ter zitting moeten worden opgeroepen. Dit kan incidenteel vertragend werken.

20.5 Voor de toekomst

Geconstateerd werd dat een belangrijk knelpunt binnen het ressortsparket ligt bij de administratieve afhandeling van jeugdzaken. Volgens de jeugd advocaat-generaal ligt een mogelijke oplossing voor het gebrek aan alertheid bij de administratieve afdelingen in het in eigen hand nemen van de betreffende activiteiten. Dat betekent dat er een gespecialiseerde jeugdafdeling opgezet zou moeten worden.

De hoofd advocaat-generaal is daar echter niet erg voor geporteerd. Een aparte afdeling zou volgens hem geen oplossing vormen. Dan willen alle specialismen eigen afdelingen, en dat zou uiteindelijk meer capaciteit kosten omdat dan elke afdeling zijn eigen zittingsvoorbereider en dergelijke moet hebben. Daarvoor zijn de specialismen te kleinschalig.

Wel stelt de hoofd advocaat-generaal dat voor alle zaken zo spoedig mogelijk een situatie moet komen waarin echte prioriteitszaken zo snel worden afgedaan dat er geen strafvermindering vanwege de tijdsduur wordt toegekend. Binnen de huidige begroting en met de huidige bezetting zal dit echter niet lukken. Wat betreft dat capaciteitsgebrek: er komt binnenkort 0,5 fte bij voor het secretariaat van de jeugdcommissies. Verwacht wordt dat dit voorlopig voldoende soelaas biedt.

Wat betreft het interne traject: dat is inmiddels geoptimaliseerd, meent de hoofd advocaat-generaal. De maatregelen die men heeft getroffen, behelzen onder meer het voorkomen van onnodige aanhoudingen en van nietige dagvaardingen. Meer winst valt er intern niet te behalen; de grenzen lijken bereikt. Daarom is besloten nu een nota te schrijven naar de landelijke politiek. Hierin wordt de problematiek geanalyseerd in al dan niet beïnvloedbare factoren en wordt als oplossing gesuggereerd de capaciteit uit te breiden.

20.6 Samenvattend

Binnen het ressortsparket Amsterdam is de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van jeugdzaken neergelegd bij één advocaat-generaal en één juridisch medewerker. Zij houden zich, naast het behandelen, intensief bezig met een aantal landelijke overlegorganen op het terrein van de aanpak van jeugdcriminaliteit. De formele capaciteit voor jeugdzaken, te weten 2fte, staat niet in verhouding tot de werklust (circa 3fte).

De doorlooptijden kunnen volgens de jeugd- en hoofd advocaat-generaal verbeterd worden door een snellere aanlevering van vonnissen door de kinderrechter en een uitbreiding van de zittingsruimte bij de kinderkamer. Ook intern kan het één en ander verbeterd worden. De afdelingen Intake en Zittingsvoorbereiding worden 'ondergesneewd' met meerderjarige (mega) zaken en hebben geen medewerkers die gespecialiseerd zijn op jeugd. Meer in het algemeen geldt dat door een capaciteitsgebrek op het gehele ressortsparket, jeugdzaken minder prioriteit krijgen dan gewenst.

21 Ressortsparket Arnhem

21.1 Algemeen²⁶

Het ressort Arnhem omvat de arrondissementen Arnhem, Zwolle, Zutphen en Almelo. Jaarlijks vormen de jeugdzaken circa drie procent van de zaken. Doelstelling voor het jaar 2000 is het handhaven van een korte doorlooptijd van 3 maanden voor jeugdige daders.

21.2 Organisatie en capaciteit

De afgelopen jaren beschikte ressortsparket Arnhem over een advocaat-generaal die alle jeugdzittingen deed. Hij was tevens aanspreekpunt jeugd voor interne en externe contacten. Circa eénderde van zijn uren besteedde hij aan jeugdzaken. De betreffende advocaat-generaal heeft februari j.l. een functie in Den Bosch aanvaard. De werkzaamheden van de vaste jeugd advocaat-generaal zijn in de tussentijd overgenomen door de andere advocaten-generaal. Per 1 oktober 2000 is wederom een advocaat-generaal als jeugd advocaat-generaal (zittingen en aanspreekpunt) benoemd.

Het ressortsparket beschikt over 8 juridisch medewerkers. Een van de juridisch medewerkers bereidt het merendeel van de jeugdzaken voor, maar jeugdzaken kunnen ook door de andere juridisch medewerkers worden gedaan. De voorbereiding van zwaardere zaken wordt altijd door juridisch medewerkers gedaan, de administratief juridische medewerkers doen ook de lichtere zaken. In principe doen alle administratief juridische medewerkers eenvoudige jeugdzaken.

Tabel 21.1 Samenstelling en formele omvang afhandeling jeugdzaken (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
advocaten-generaal	1	30%	0,3
juridisch medewerkers	1	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

De hoofd advocaat-generaal en diens plaatsvervanger menen dat het noodzakelijk is dat er vaste medewerkers zijn die zich bezighouden met jeugdzaken. Dit om te verzekeren dat het ressortsparket op de hoogte is van de alternatieve en nieuwe sanctiemogelijkheden die het jeugdstrafrecht biedt. Bij het ressortsparket Arnhem houdt één juridisch medewerker deze ontwikkelingen bij, zodat deze ook als vraagbaak kan fungeren voor de andere juridisch medewerkers en advocaten-generaal.

Noot 26 Het interview is gehouden met de hoofd advocaat-generaal en diens plaatsvervanger. De jeugd-advocaat-generaal die zich bezig hield met jeugdzaken is februari jl. vertrokken.

De formatie voor jeugdzaken staat volgens de hoofd advocaat-generaal en de plaatsvervangend hoofd advocaat-generaal in goede verhouding tot de instroom van jeugdzaken. Zij wijzen erop dat jeugdzaken bij een ressortsparket minder arbeidsintensief zijn dan bij het arrondissementsparket. Hoewel de jeugdzaak meer administratie meebrengt dan een volwassenenzaak (grotere dossiers), heeft het ressortsparket minder dan het arrondissementsparket te maken met externen als ketenpartners. Verder kan er efficiënt worden gewerkt doordat er een vaste jeugd advocaat-generaal en juridisch medewerker zijn, die veel ervaring hebben met jeugdzaken.

De advocaat-generaal die zich bezighoudt met jeugdzaken heeft volgens de geïnterviewden geen andere 'status' binnen het ressortsparket. Jeugdzaken nemen maar ook maar eënderde van zijn tijd in beslag. Wel zou het zo zijn dat jeugdzaken andere eisen stellen aan een advocaat-generaal. Buiten dat men op de hoogte moet zijn van de mogelijkheden van het jeugdstrafrecht, zijn eigenschappen als empathie nodig, meent de hoofd advocaat-generaal.

Werkwijze

Verbetering van de efficiëntie van het bedrijfsproces geldt als doelstelling voor het gehele ressortsparket. Bij het terugdringen van doorlooptijden krijgen geweldsdelicten en jeugdige daders prioriteit. Er zijn zowel intern, als extern (Hof/parketten) afspraken gemaakt over het terugdringen van de doorlooptijden:

- Het ressortsparket hanteert voor jeugdzaken een appointeringstermijn van 6 weken, bij de andere zaken is dat 10 weken. De planning geschiedt kort na binnenkomst van het dossier.
- De kinderrechtter (diens griffier) stuurt jeugdzaken binnen 3 maanden in.

Door deze afspraken is de externe doorlooptijd van jeugdzaken inmiddels al beter dan van de andere zaken.

21.3 Cijfers en beleid

De prioriteit die het ressortsparket geeft aan het terugdringen van de doorlooptijden van jeugdzaken sluit aan op de visie van de hoofd advocaat-generaal. Hij noemt de 'snelheid' bij jeugdzaken een zeer wezenlijk kwaliteitscriterium. 'Men kan beter iets minder maatwerk leveren, dan zo veel concentreren op maatwerk dat het ten koste gaat van de snelheid', is zijn betoog. De kwaliteit van de behandeling van de jeugdzaak is afhankelijk van een optimale mix van de snelheid, zekerheid, strengheid en rechtsgehalte. Het ressortsparket heeft met name invloed op de snelheid en zekerheid en moet dat dus waar maken, aldus de hoofd advocaat-generaal.

Cijfers over 1999

Tabel 21.2 Geschatte instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	76	2504
percentage	2,9	100

De gemiddelde interne doorlooptijd minderjarigenzaken bedroeg in het jaar 1999 : 167 dagen²⁷. De totale gemiddelde doorlooptijd per 1 juli 2000 was 175 dagen.

21.4 Samenwerking

Er zijn op samenwerkingsniveau verschillende afspraken gemaakt die gevolg hebben voor de doorlooptijden van alle zaken en dus ook de jeugdzaken. Zo is de 'wachttijd' tussen het Arrondissementparket Arnhem en het ressortsparket Arnhem verkort doordat de afspraak bestaat dat zaken binnen 16 weken op zitting staan. Deze afspraak is een start, maar er is meer nodig om de kwaliteit en snelheid van jeugdzaak te verbeteren menen de geïnterviewden. De aansluiting tussen het ressortsparket en parketten is nog onvoldoende. Het ressortsparket moet beter op de hoogte zijn van de ontwikkelingen op de afzonderlijke parketten, onder meer op het terrein van strafmaten, doorlooptijdversnellende projecten en specifieke doelgroepen. Wanneer een parket een Lik-op-Stuk-aanpak instelt voor een bepaalde groep jongeren of wijk, moet het ressortsparket daar op kunnen anticiperen. 'Het mag niet zo zijn dat minderjarigen appèl in gaan stellen, omdat ze merken dat ze op die manier de zaak kunnen vertragen'.

De samenwerking met het Hof is goed op gang gekomen. Met het Hof is een gezamenlijk frontoffice ontwikkeld. In het office worden alle apellen ontvangen en vindt de eerste inschrijving plaats. Administratief juridisch medewerkers maken, aan de hand van een lijst met criteria, een verdeling in standaard- en maatwerkzaken. De advocaat-generaal en juridische medewerker screenen de maatwerkzaken en bereiden voor. Er zijn ook afspraken gemaakt specifiek gericht op het proces van jeugdzaken. Deze worden sneller dan andere zaken ter zitting aangebracht.

21.5 Toekomst

De gekozen organisatorische inbedding van jeugdzaken en ook de capaciteit voldoet. De leiding van het ressortsparket vindt het belangrijk om jeugdspecialisten, te weten een zogenaamde jeugd advocaat-generaal en een jeugd juridisch medewerker te behouden zodat de ontwikkelingen op het gebied van jeugd(strafrecht) gevolgd worden. Verbeterpunt is de samenwerking met de ketenpartners en specifiek de arrondissements parketten. In de plannen voor 2001 staat nadrukkelijk dat er met de rechtbanken in het ressortsparket afspraken gemaakt moeten worden gericht op de doorstroming van jeugdstrafzaken in appèl.

Meer in het algemeen is het jeugdbeleid van de verschillende arrondissementsparketten nog onvoldoende bekend bij het ressortsparket Arnhem, waardoor het beleid van de verschillende parketten niet voorgezet kan worden door het ressortsparket. Deze onbekendheid kan afbreuk doen aan de kwaliteit van de reactie. Een overleg wat tot doel heeft informatie uit te wisselen over het beleid van de verschillende parketten en het ressortsparket is een optie voor de toekomst. Aan een dergelijk overleg zouden de jeugd advocaat-generaal en/of juridisch medewerker kunnen deelnemen.

Noot 27 Dit is gerekend vanaf de ontvangst van het dossier op het Hof tot de datum van het eindarrest. De informatie in deze paragraaf is aangeleverd door de hoofd advocaat-generaal in Arnhem.

21.6 Samenvattend

Het ressortsparket Arnhem heeft relatief goede doorlooptijden. De prioritering van jeugdzaken is omgezet in strakke afspraken over termijnen, zowel intern als met het Hof.

De organisatie en formatie geven voldoende basis om de jeugdzaken binnen de termijnen te behandelen. De jeugdzittingen zijn afgelopen jaren behandeld door één jeugd advocaat-generaal, die tevens functioneerde als aanspreekpunt jeugd. De samenwerking met de arrondissementsparketten verdient verbetering. Op het ressortsparket beschikt men over onvoldoende zicht op het jeugdbeleid van de arrondissementsparketten. Met het Hof bestaat een goede samenwerking, zeker wat betreft het gezamenlijk opgerichte front-office.

22 Ressortsparket Den Bosch

22.1 Algemeen

Onder 's-Hertogenbosch ressorteren de arrondissementen Maastricht, Roermond, Breda en Den Bosch. Per jaar stromen er ongeveer 2700 zaken in, waarvan er 55 op jongeren betrekking hebben. Dat is ongeveer de helft van het aantal zaken in de ressorten Den Haag en Amsterdam.

Gegevens advocaat-generaal

De geïnterviewde advocaat-generaal heeft de jeugdzaken inmiddels zeven jaar lang in portefeuille.

22.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

De formatieplaatsen in Den Bosch zijn als volgt verdeeld: acht advocaten-generaal, zestien juridisch medewerkers (waarvan twee stagiaires zijn) en zeventien administratief medewerkers. In totaal gaat het om ongeveer 43 mensen.

Tabel 22.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
advocaten-generaal	8	onbekend	onbekend
juridisch medewerkers	alle	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	alle	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

Tabel 22.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
advocaten-generaal	1	onbekend	onbekend	onbekend
juridisch medewerkers	0,5	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
totaal in percentages	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Toelichting: per zaak besteedt een juridisch medewerker 0,5 uur; een advocaat-generaal ook, maar die heeft ook nog zittingstijd van 0,5-0,75 uur.

Sinds de landelijke reorganisatie van 1999, waarna iedere jeugdofficier en advocaat-generaal geacht werd generalist te zijn, zijn jeugdzaken geen specialisme meer. Alle ressortscommissies zijn sindsdien afgebouwd. De ReJeComs (specialisme jeugdzaken) dus ook.

Wel is een van de advocaten-generaal benoemd als coördinator annex aanspreekpunt jeugdzaken.

Als advocaten-generaal een vraag hebben, kunnen ze bij haar terecht. Daar het om een gering aantal advocaten-generaal gaat en de deuren altijd open staan, zijn de lijnen kort en worden die vragen ook makkelijk gesteld, te meer daar iedere ochtend gezamenlijk koffie wordt gedronken. Ook externen, in de praktijk meestal arrondissementen of het Hof, kunnen bij deze contact advocaat-generaal terecht. De advocaat-generaal vindt jeugdzaken niet bewerkelijker dan volwassenenzaken, noch tijdrovender ter zitting. Met de huidige capaciteit kan men het relatief geringe aantal jeugdzaken goed aan. De werkvoorraad is klein. Veelal gaat het bij jeugdzaken om kleine vergrijpen en straffen (heling bijvoorbeeld) en incidenteel om een bewerkelijke zaak, melden zowel advocaat-generaal als de hoofd advocaat-generaal. Tegen taakstraffen wordt zelden appèl aangetekend. Het verdwijnen van het specialisme jeugd is volgens de advocaat-generaal in de afhandeling geen gemis. De kwaliteit heeft er niet onder te lijden. Wel werkt het nieuwe organisatiemodel een grotere afstandelijkheid in de hand. Er zijn bijvoorbeeld geen contacten meer met externe partners en dit wordt betreurd. In de oude structuur voelde de advocaat-generaal zich meer betrokken. Ook de hoofd advocaat-generaal betreurt dat de uitwisseling tussen de advocaat-generaal en jeugdofficieren minder is geworden (zie verder paragraaf samenwerking). Het houden van landelijke bijeenkomsten is voor ressortsparketten een matige oplossing, omdat het accent daar sterk op de eerste lijn ligt.

De werkwijze en taakverdeling

Sinds begin 2000 gelden jeugdzaken intern als 'gevoelige zaken'. Deze kwalificatie houdt in dat ze grote voorrang krijgen²⁸. Gevoelige zaken moeten binnen zes maanden op zitting zijn; dat lukt ook. De snelheid van afhandeling van gevoelige zaken wordt goed bewaakt door de afdeling zittingsvoorbereiding. Uiterlijk zijn deze zaken ook herkenbaar aan een bepaalde kleur sticker. De zaken gaan vergezeld van een tijdpadformulier, dat wordt bijgehouden door een juridisch medewerker. Vooraf geeft de advocaat-generaal daarop een schatting aan van de duur van verschillende fases in het tijdpad, compleet met verwachte data. Tijdens de behandeling controleren de betreffende medewerkers of ze nog op schema zitten. Vertraging mag alleen met goede reden, die ook op dat formulier vermeld moet worden. Een megazaak die tussendoor kwam, geldt bijvoorbeeld als een goed excuus. Is er sprake van structurele vertraging bij een bepaalde medewerker, dan voert de plaatsvervangend hoofd advocaat-generaal een 'pittig gesprek' met deze persoon. De plaatsvervangend hoofd advocaat-generaal doet samen met een ervaren juridisch medewerker tevens de zg. zaaksturing, een soort case-screening. Dit bevordert een vlotte en adequate afhandeling van de zaken aanzienlijk. Zij bepaalt in welk traject een zaak terecht komt, bijvoorbeeld: eenvoudig, unus, bulk-normaal, bulk-bewerkelijk, spoed-normaal, spoed-bewerkelijk of gevoelig. De advocaat-generaal onderhoudt het contact met arrondissementen betreffende de jeugdzaken. In dit overleg wordt vaak al duidelijk welke zaken in hoger beroep terecht zullen komen. Zodoende kan het ressortsparket daar vast rekening mee houden. Er is geen aparte filtering voor jeugdzaken. Veel jeugdzaken worden niet eens voorbereid; ze gaan dan rechtstreeks naar een advocaat-generaal. Alleen bij complexe en/of grote zaken (categorie spoed-bewerkelijk of bulk-bewerkelijk) vindt voorbereiding plaats. Dergelijke zaken gaan eerst naar zaaksturing. De juridisch medewerker beziet alleen de zaken die zaaksturing doorzendt en dan nog alleen op de door zaaksturing aangegeven punten.

Noot 28 De hoofd advocaat-generaal geeft aan dat jeugdzaken, door de voorrang die ze krijgen, op dit moment vertraging geven bij andere zaken.

Hierbij worden de taken verdeeld tussen de advocaat-generaal en juridisch medewerker; dit gebeurt ad hoc. Er is dus geen vaste taakverdeling. Om de 'wachtijd' tussen parket en ressortsparket te verkorten wordt bij de inschatting van een kansloos appèl de betreffende jeugdofficier tevoren gebeld. Betreft het een complexe zaak, dan wordt de zaak toch voorbereid en worden er arresten bijgezocht om de argumenten kracht bij te zetten. Al met al is de geïnterviewde advocaat-generaal tevreden over het interne proces dat de jeugdzaken doorlopen. Hij signaleert wel een aantal knelpunten bij de in- en uitstroom van jeugdzaken bij het ressortsparket (zie paragraaf samenwerking). De hoofd advocaat-generaal meent dat er intern nog verbeteringen mogelijk zijn, door het verbeteren van het registratiesysteem.

22.3 Cijfers en beleid

Jeugdzaken behoren samen met zware slachtofferzaken en gedetineerden tot de grootste prioriteiten van het ressortsparket. Het Hof accepteert deze prioritering en werkt eraan mee. Op haar beurt werkt het ressortsparket mee aan prioriteiten die de arrondissementen stellen. Jeugdzaken zijn in elk arrondissement een prioriteit, omdat dat landelijk is bepaald. Of de jeugdzaken ook werkelijk met voorrang uitstromen kan de hoofd advocaat-generaal met het huidige registratiesysteem niet nagaan. Wat dat aangaat is de hoop gevestigd op het volgend jaar in te voeren HBS. Door het geringe aantal jeugdzaken (55 in 1999) is overigens 'met de hand' nog wel na te gaan hoe vlot de doorlooptijd is. Bovendien worden de jeugdzaken scherp in de gaten houden, omdat ze tot de 'gevoelige zaken' behoren (zie paragraaf werkwijze). Met het huidige registratiesysteem kan volgens de advocaat-generaal overigens wel op ieder gewenst moment worden nagegaan in welk stadium een zaak zich bevindt. Eens per kwartaal wordt dergelijke informatie verwerkt in de managementsrapportage. Jeugdzaken krijgen sinds het jaar 2000 voorrang. Onder paragraaf 'werkwijze' staat beschreven op welke wijze de jeugdzaken voorrang krijgen. Aanleiding was het feit dat er te veel typen zaken tot de spoedcategorie werden gerekend, waardoor de jeugdzaken alsnog te lang in behandeling waren, merkt de hoofd advocaat-generaal op.

Cijfers over 1999

Tabel 22.3 Geschatte instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	55	2755
percentage	2	100

Ongeveer 2% van alle zaken die bij het ressortsparket binnenkomen, zijn jeugdzaken.

Doelen

Parketafdoeningstermijn voor alle soorten zaken maximaal 6 maanden. Voor jeugdzaken korter.

Realisatie

91% van alle zaken (dus minder- en meerderjarigen) worden binnen de termijn verwerkt. De parketafdoeningstermijn²⁹ (PAT) is gemiddeld 72 dagen (voor gedetineerden 30 dagen).

22.4 Samenwerking

Zowel aan de voorkant als aan de achterkant van het traject dat jeugdzaken bij het ressortsparket doorlopen kunnen zich knelpunten voordoen, geven de geïnterviewden aan. Aan de voorkant betreft het de late aanlevering van vonnissen der rechtbanken. Er is inmiddels afgesproken dat die vonnissen daarom niet allemaal uitgewerkt meer hoeven te zijn.

Om de snelheid erin te houden, worden voor gedetineerden de zittingen vast vooruit gepland. Op het moment van interviewen, eind augustus, waren de gedetineerdezaken bijvoorbeeld al tot december gepland. Een belangrijk nadeel daarvan is dat de beweegredenen van de rechter en ook van de jeugdofficier dan onbekend zijn: waarom hebben zij die bewuste lijn gevolgd en zijn zij tot dat bepaalde oordeel gekomen? Ad hoc vindt dan contact plaats.

De advocaat-generaal voert regelmatig een kwaliteitsoverleg met de arrondissementen.

In de executiefase heeft de advocaat-generaal weleens contact met de arrondissementen, namelijk als het om beslaglegging gaat. Dat is een taak van het arrondissement, maar dit is niet altijd daar bekend. Een aandachtspunt aan de achterkant is de capaciteit van het Hof. Soms valt er door ziekte of personeelsverloop een kamer uit, wat een hoop zittingen kan schelen. Verder is de voorraad bij het Hof doorgaans groot. Dat belemmert de snelheid van afhandeling van een zaak uiteraard.

Met het Hof is de eerder vermelde afspraak gemaakt om jeugdzaken voorrang te geven. Het Hof kent geen aparte jeugdkamer. Er worden ook geen aparte jeugdzittingen gehouden. Voor het ressortsparket is dat wel prettig, volgens de hoofd advocaat-generaal. Een jeugdzaak kan zodoende makkelijker ergens tussendoor gepland worden, zonder te hoeven wachten op een speciale zittingsdag. Feitelijk bevordert deze werkwijze van het Hof dus de doorloopsnelheid.

22.5 Voor de toekomst

De hoofd advocaat-generaal zou binnen drie jaar tijd graag de jeugdzaken nog sneller zien doorstromen. Als hoger beroep wordt aangetekend, zou meteen een dagvaarding uitgereikt moeten worden. Er kan meteen een zittingsdatum afgesproken worden.

Door de recente reorganisatie zien jeugd advocaten-generaal en jeugdofficieren elkaar nauwelijks meer. De hoofd advocaat-generaal vindt dat een gemis. Voorheen vond er regelmatig beleidsafstemming plaats, omdat de advocaten-generaal de jeugdofficieren aanstuurden. Dat hoeft nu niet meer: het beleid wordt nu landelijk bepaald en advocaten-generaal en jeugdofficieren zijn gelijkwaardig. De hoofd advocaat-generaal verwacht dat er wel een vorm van overleg zal terugkomen, waarschijnlijk juridisch-technisch van aard om de kwaliteit van de afhandeling te bewaken.

Noot 29 De parketafdoeningstermijn is gedefinieerd als de tijd gelegen tussen ontvangst van de zaak en de datum van aanbieding aan de medewerker, belast met de appointering. Deze mag niet meer dan 180 dagen zijn, voor gedetineerden niet meer dan 90 dagen.

Het zal dan vermoedelijk gaan over dagvaardingen, inzending van dossiers, toelichtingen op requisitoirs, kortom veel bedrijfsmatige zaken. De kans dat dit overleg er komt is groot; er vinden al gesprekken hierover plaats. Beide wensen van de hoofd advocaat-generaal zijn budgettair neutraal uit te voeren. Hij acht de kans dat ze gerealiseerd worden dan ook zeer groot. Voorts zou hij graag zien dat het capaciteitsprobleem bij jeugdinrichtingen wordt opgelost, maar dat heeft hij uiteraard niet in de hand.

22.6 Samenvattend

Sinds 1999 heeft het ressortsparket Den Bosch formeel geen jeugdspecialisten meer. Wel is er aanspreekpunt jeugd. Deze advocaat-generaal en de hoofd advocaat-generaal zijn tevreden over de organisatorische inbedding. De jeugdzaken die bij het ressortsparket terecht komen (55 van de 2700 zaken) zijn niet complexer of tijdrovender dan de volwassenzaken en kunnen goed afgehandeld worden door de advocaten-generaal die geen jeugdspecialist zijn. Jeugd heeft prioriteit bij het ressortsparket. Zowel intern als bij het Hof worden jeugdzaken met voorrang behandeld. De interne bedrijfsvoering bij het ressortsparket en daarmee de doorlooptijden van jeugdzaken kunnen nog verbeteren door de invoering van HBS in 2001. Verder kan de 'wachttijd' van jeugdzaken verkort worden door snellere inzending door de arrondissementen, het meteen dagvaarden (plannen zitting) van hoger beroep jeugdzaken en het verruimen van de zittingcapaciteit van het Hof.

23 Ressortsparket Den Haag

23.1 Algemeen

Onder het ressort Den Haag vallen de arrondissementen Den Haag, Rotterdam, Dordrecht en Middelburg. Het ressortsparket bestrijkt daarmee heel Zuid-West Nederland. Jaarlijks verwerkt het ressortsparket zo'n drieduizend zaken, waarvan er ongeveer honderd op jeugd betrekking hebben. Daarmee is ressortsparket Den Haag, na Amsterdam, het grootste ressortsparket van Nederland.

Gegevens jeugd advocaten-generaal

Er zijn gesprekken gevoerd met twee advocaten-generaal van het ressortsparket die belast zijn met jeugdzaken. Beiden zijn vier jaar advocaat-generaal: de één is sinds 1,5 jaar jeugd advocaat-generaal, de ander sinds 4 jaar.

23.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

Capaciteit

Het ressortsparket bestaat uit 12 advocaten-generaal, 15 juridisch medewerkers en 40 à 50³⁰ ondersteunende medewerkers.

Er zijn twee advocaten-generaal voor jeugdzaken³¹, met twee andere advocaten-generaal als achtervang. De twee jeugd advocaten-generaal besteden naar schatting 10-15% en 20% van hun tijd aan jeugdzaken; de overige tijd wordt besteed aan volwassenenzaken. Het aanbod van jeugdzaken is onvoldoende voor een full-time aanstelling (een advocaat-generaal behandelt jaarlijks ongeveer 300 zaken). Twee van de vijftien juridische medewerkers houden zich bezig met jeugdzaken. Verder zijn er drie administratieve medewerkers die zich in deeltijd met jeugdzaken bezig houden.

Tabel 23.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
advocaten-generaal	2	onbekend	onbekend
juridisch medewerkers	2	75% (40h) 80% (40h)	0,75 0,8
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	3	onbekend	onbekend
totaal	onbekend		onbekend

In de functie-informatieformulieren is niet vastgelegd hoeveel procent van de werktijd aan jeugdzaken besteed dient te worden. De advocaten-generaal zouden dit ook niet wenselijk vinden, omdat zij daardoor minder flexibel zouden kunnen werken.

Noot 30 40 à 50 omdat een deel van de medewerkers in deeltijd werkt.

Noot 31 Voor dit verslag is gebruik gemaakt van een interview met beide jeugd advocaten-generaal en een kort gesprek met de juridisch medewerker.

In het kader van dit onderzoek hebben zij een schatting gemaakt van het aantal uren dat zij besteden aan jeugdzaken (zie tabel 2).

Tabel 23.2 Tijd besteed aan afhandeling jeugdzaken in uren per week (1999)

	jeugdzaken	overige zaken	overige werkzaamheden	totaal
advocaten-generaal	9	71	onbekend	onbekend
juridisch medewerkers	62	onbekend	onbekend	onbekend
beleidsmedewerkers	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
administratieve ondersteuning	38	onbekend	onbekend	onbekend
totaal	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

De geïnterviewden geven aan dat het moeilijk is om een goede inschatting te maken van de 'tijdsbesteding jeugdzaken'. Het aantal jeugdzaken dat een medewerker heeft behandeld zegt niet voldoende. Jeugdzaken zijn in vergelijking met volwassenenzaken immers veel arbeidsintensiever. Ze kosten meer voorbereidingstijd en meer zittingstijd. De dossiers bevatten altijd (meer) rapportages en zijn vaak onoverzichtelijk. In het geval van PIJ (plaatsing in een inrichting voor jeugdigen) wordt vrijwel altijd appèl aangetekend; een nieuw psychiatrisch en een psychologisch rapport zijn dan vaak verplicht door het intussen opgetreden tijdsverloop, waardoor het traject arbeidsintensiever en langer wordt.

Organisatie

De organisatie is in twee gebiedsgebonden teams verdeeld; het ene team bestrijkt Den Haag en Middelburg, het andere Rotterdam en Dordrecht. Het gebiedsgebonden werken leidt volgens de advocaten-generaal tot versnippering van het jeugdspecialisme. Volgens de geïnterviewde advocaten-generaal is een jeugdteam de meest optimale organisatievorm. Op dit moment zijn er te veel advocaten-generaal bezig met jeugdzaken (4 als de achtervang wordt meegerekend). Het zicht op de jeugdzaken raakt daardoor teveel versnipperd; de advocaten-generaal weten soms niet meer precies wie een bepaalde zaak behandelt. In het geval dat een zaak aangehouden wordt, is het onzeker of de zaak weer op een zitting van dezelfde advocaat-generaal terugkomt; dat is niet efficiënt. Iets vergelijkbaars geldt voor het aantal juridisch medewerkers. In het algemeen kan gesteld worden: hoe meer medewerkers betrokken, hoe minder de ervaring met jeugdzaken. Wellicht zouden alle jeugdzaken zelfs weer in handen van één advocaat-generaal moeten komen, menen de geïnterviewden. Inhoudelijke criteria zouden bij jeugdzaken moeten prevaleren. De indeling in gebiedsgebondenteams sluit in die zin niet aan bij de voorwaarden voor een goede behandeling van jeugdzaken.

Taakverdeling

De juridisch medewerkers verzorgen de integrale voorbereiding van een zaak: ze controleren het bewijs en de formaliteiten, vatten de rapportages samen en vermelden de richtlijn voor straftoemeting om consistentie te bevorderen. Kort voor de zitting vraagt de juridisch medewerker actuele informatie op over de verdachte, omdat bijvoorbeeld kan blijken dat deze in de tussentijd opnieuw met politie of justitie in aanraking is geweest. Alle voorbereidende zaken doet de juridisch medewerker eerst; de advocaat-generaal ziet vervolgens toe en controleert. Zo neemt de advocaat-generaal die met jeugdzaken is belast, vooraf met de betreffende juridisch medewerker het dossier op hoofdlijnen door en geeft aan op welke

punten de nadruk moet vallen en op welke minder. De advocaten-generaal behandelen de jeugdzaken op de zitting. De drie administratieve medewerkers die zich bezighouden met jeugdzaken hebben een duidelijke taakverdeling; één administratieve medewerker doet de intake (voor 25% van diens werktijd), één de zittingsvoorbereiding (25-35%) en één de executie (60%).

Werkwijze

Er is geen doorlooptijdversnellend project voor jeugdzaken. Wel wordt de doorlooptijd in de gaten gehouden met behulp van een registratiesysteem: Pegis. De advocaten-generaal kunnen niet zelf deze informatie uit het systeem opvragen, maar vragen deze aan bij het bedrijfsbureau. De informatie wordt in ieder geval voor de viermaandelijke rapportages opgevraagd. Begin 2001 zal Pegis overigens vervangen worden door het landelijk in te voeren Hoger Beroep Systeem (HBS).

Ten opzichte van volwassenenzaken zijn er enkele verschillen in de procedure van jeugdzaken. Intern zijn er werkafspraken gemaakt om jeugdzaken zo spoedig mogelijk aan te brengen, wat volgens de geïnterviewden een positief effect heeft op de interne doorlooptijd van jeugdzaken. Daartegenover staat de bepaling dat jeugdigen niet bij verstek veroordeeld mogen worden. Deze bepaling heeft een negatieve invloed op de doorlooptijd van jeugdzaken, omdat het immers leidt tot aanhouding van behandeling en vertraging in aflevering (eerst moet nog geprobeerd moet worden de niet verschenen verdachte toch op de zitting te krijgen).

Verder worden PIJ-zaken bij de intake met extra aandacht bekeken. Dit om te zorgen dat de juiste deskundigen en betrokkenen aanwezig zullen zijn op de zitting; de advocaat, ouders, getuigen, politie, gezinsvoogden.

Ten slotte worden de OM-appèlzaken³² extra kritisch bekeken door de juridisch medewerker en de advocaat-generaal. Zij bekijken in een vroeg stadium of het een "zinvol beroep" betreft. Dit om te voorkomen dat appèls die weinig kans van slagen hebben, de werkdruk onnodig verhogen. De jeugd advocaten-generaal hebben de indruk dat het voorkomt dat jeugdofficieren een beroep instellen "om gelijk te krijgen", terwijl de zaak inhoudelijk gezien zwak is. In dat geval kan de jeugdofficier bewogen worden zijn appèl in te trekken.

23.3 Cijfers en beleid

Tabel 23.3 Geschatte instroom jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	ca. 100	ca. 3000
percentage	ca. 3	100

Binnen het huidige onderzoek was het niet mogelijk het aantal (jeugd)zaken binnen het ressortsparket vast te stellen. Er is daarom aan de advocaten-generaal gevraagd een schatting te maken van deze aantallen zaken. Hieruit blijkt dat ongeveer 3% van alle zaken een jeugdzaak is.

Noot 32 Dit gebeurt bij jeugd- en volwassenenzaken

Doelen

In de beleidsstukken uit 1999 staat maar één doel gespecificeerd voor jeugdzaken: continuering van het prioriteren van jeugdzaken. Uit de stukken blijkt voorts dat er een afspraak zou zijn om jaarlijks een uitstroom van 75 jeugdzaken te realiseren. De instroom bedroeg dat jaar ongeveer 100 jeugdzaken. Er wordt geconstateerd dat de instroom weer toeneemt.

23.4 Samenwerking

De jeugd advocaten-generaal zijn tevreden over de samenwerking met het Hof. De Jeugdkamer van het Gerechtshof is bijvoorbeeld bereid geweest om extra zittingen te houden. Meer in het algemeen geven de jeugd advocaten-generaal aan dat het verbeteren van werkafspraken met het eerstelijnsparquet, de rechtbanken en de Jeugdkamer van het Gerechtshof, tot resultaat heeft gehad dat er geen achterstanden meer zijn bij jeugdzaken. Het enige dat in de richting van een knelpunt gaat, is de (te) lange tijd die de arrondissementsrechtbanken nodig hebben om hun vonnissen op te sturen. In de praktijk wordt getracht die tijd te beperken door regelmatig bij de rechtbanken te rappelleren.

Er is regelmatig contact met ketenpartners, zowel via de advocaten-generaal als via de juridisch medewerker.

23.5 Voor de toekomst

Volgens de geïnterviewden kan er nog winst behaald worden uit het verbeteren van de organisatorische inbedding van de behandeling van jeugdzaken. Zij stellen voor een jeugd-specialisten team samen te stellen. Op dit moment zouden te veel medewerkers zich bezig houden met jeugdzaken, waardoor onvoldoende zicht is op het proces (hoe staat het met de zaak, wie is er mee bezig?). Voorts zou één advocaat-generaal graag zien dat de wettelijke termijn voor de ouderdom van rapporten van gedragsdeskundigen verruimd werd als de maatregel van Plaatsing in een Inrichting van Jeugdigen (PIJ) wordt overwogen. Die termijn is nu 1 jaar (art.775, lid 2 Sr). Het komt regelmatig voor dat die termijn wordt overschreden en dat dan opnieuw een rapport opgemaakt moet worden.

23.6 Samenvattend

Er zijn geen echte knelpunten bij de afhandeling van jeugdzaken. Doordat het ressortsparket voldoende capaciteit beschikbaar heeft voor het behandelen van jeugdzaken zijn er geen achterstanden meer. Wel zou een andere organisatorische inbedding, een team van jeugdspecialisten, de kwaliteit van de afhandeling ten goede komen. Volgens de geïnterviewde advocaten-generaal wordt de deskundigheid op het terrein van jeugdzaken beter bewaakt wanneer de verantwoordelijkheid hiervoor bij een klein aantal medewerkers ligt. In de relatie met de samenwerkingspartners doen zich geen echte knelpunten voor. Alleen de wachttijd tussen het arrondissement en het ressortsparket kan korter.

24 Ressortsparket Leeuwarden

24.1 Algemeen

Onder het ressortsparket Leeuwarden vallen de arrondissementen Leeuwarden, Assen en Groningen. Per jaar behandelt het ressortsparket ongeveer 1100 zaken waarvan er rond de 25 specifiek jeugdzaken betreffen.

Gegevens jeugd advocaat-generaal

De jeugd advocaat-generaal werkt sinds 14 dagen in deze functie, vandaar dat men ervoor gekozen heeft het interview te koppelen met dat van de hoofd advocaat-generaal.

24.2 Organisatie, capaciteit en werkwijze

In Leeuwarden werken in totaal 27 personen: 6 advocaten-generaal, 6 juridisch medewerkers en 15 administratieve krachten. Hoewel jeugdzaken in principe behandeld (kunnen) worden door niet gespecialiseerde medewerkers is er voor gekozen om bij één advocaat-generaal en één juridisch medewerker het jeugdspecialisme neer te leggen. Omdat er sinds kort weer een volledige bezetting is en een speciale jeugd advocaat-generaal (ander is met zwangerschapsverlof) verwacht de hoofd advocaat-generaal niet bij te hoeven sturen. Voor het jaar 2000 is het capaciteitsprobleem opgelost; de hoofd advocaat-generaal geeft aan dat de prioriteitsstelling geen consequenties heeft gehad voor de capaciteit van het ressortsparket. Bij de huidige gang van zaken zijn er intern ook geen knelpunten gesignaleerd bij de afhandeling van jeugdzaken. Omdat er in Leeuwarden slechts een beperkt aantal jeugdzaken per jaar worden afgehandeld is de huidige personeelscapaciteit voldoende, zeker nu alle vacatures weer zijn opgevuld.

Tabel 24.1 Samenstelling en formele omvang jeugd-OM (1999)

	aantal medewerkers	formeel te besteden aan jeugdzaken (in %)	aantal fte
jeugd advocaten-generaal	1	onbekend	
juridisch medewerkers	1		
administratieve ondersteuning	onbekend		
totaal	2	-	..

Door de geïnterviewde hoofd advocaat-generaal en de recent in dienst getreden jeugd advocaat-generaal kan geen inschatting gemaakt worden van het aantal uren dat in het jaar 1999 besteed is aan jeugdzaken.

Werkwijze jeugd-OM

De afhandeling van jeugdzaken is administratief in principe gelijk aan die van meerderjarigenzaken: de zaak komt binnen bij een van de administratieve medewerkers (die in principe alle taken vervullen). Er wordt gekeken of aan alle technische voorwaarden is voldaan. Daarna gaat de zaak naar de juridisch medewerker die de zaak bekijkt op de juridische haalbaarheid.

Er is één juridisch medewerker die specifiek jeugdzaken doet (mits deze er zijn natuurlijk). Nadat de JMW gecontroleerd heeft of het dossier volledig is, wordt de zaak op zitting gezet. Hierbij is het soms wat moeilijk om de jeugdzittingen (die achter gesloten deuren plaatsvinden, in tegenstelling tot de meerderjarige zaken) goed in te passen op een zittingsdag. De advocaat-generaal en het hof krijgen een dossier. Hof en advocaat-generaal bestuderen de zaak waarna de zaak ter zitting komt. Alle verantwoordelijkheden binnen dit traject zijn vastgelegd in de functie-omschrijvingen (hierin is geen onderscheid gemaakt tussen jeugdzaken en de overige zaken). Omdat het hier om een klein ressortsparket gaat zijn er geen andere aparte afdelingen betrokken bij de afhandeling van jeugdzaken. De jeugd advocaat-generaal is eindverantwoordelijke voor de goede afhandeling van jeugdzaken.

Er wordt weinig geappelleerd in jeugdzaken. Een reden daarvoor is volgens de hoofd advocaat-generaal dat men jeugdzaken op het arrondissementsparket zeer zorgvuldig afhandelt en persoonsgebonden maatwerk levert. De verdachte krijgt op deze manier niet snel het idee dat zijn zaak onzorgvuldig behandeld is.

De afhandeling van jeugdzaken in hoger beroep wijkt op een aantal punten af van de afhandeling van meerderjarigenzaken. Organisatorisch is dit het al genoemde feit dat de zitting achter gesloten deuren plaatsvindt, procesmatig is er een verschil omdat bij jeugdzaken verplicht de ouders aanwezig moeten zijn; ook de soort straf is van een geheel andere orde. Voor zover bij de hoofd advocaat-generaal bekend doen zich in het ressortsparket geen knelpunten voor ten aanzien van de afhandeling van jeugdzaken, noch bij de intake, noch bij de appointering of zittingsvoorbereiding. Ook bij de ten uitvoerlegging van de straf doen zich naar weten van de hoofd advocaat-generaal geen knelpunten voor. Dit lijkt hem ook wel logisch gezien het geringe aantal jeugdzaken die het ressortsparket per jaar behandelt; dit aantal is nauwelijks significant te noemen.

24.3 Cijfers en beleid

Zoals in het beleid van het OM tot 2002 is aangegeven behoren jeugdzaken tot de prioriteiten van het ressortsparket. Men geeft uitdrukking aan deze prioriteit door gerichte aandacht te geven aan een snelle afhandeling van de zaken. De hoofd advocaat-generaal tekent daarbij aan dat het ressortsparket achteraan in de schakel zit. Als de arrondissementsrechtbanken niet tijdig de uitgewerkte vonnissen insturen kan het ressortsparket daar weinig aan doen. De roep om snelle afhandeling heeft wel een toegevoegde waarde in het algemeen (omdat jeugdzaken een van de prioriteiten is, wordt de afhandeling van de jeugdzaken apart besproken tijdens overleggen tussen de advocaten-generaal) maar als je dit afzet tegen de inbreng die het ressortsparket levert in deze keten, is de meerwaarde voor het ressortsparket marginaal. Men houdt intern een computerregistratie bij van alle jeugdzaken die instromen en afgedaan zijn, daarnaast houdt men hierin de doorlooptijden bij, zowel intern als extern.

Cijfers over 1999

Tabel 24.2 Aantal en percentage jeugdzaken

	jeugdzaken	alle misdrijfzaken
aantal	24	1100 (DSP)
percentage		100

Handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.